

BANKREMBOURSER

A F

VALD. HVIDT
LANDSRETSSAGFØRER

LEVIN OG MUNKSGAARDS FORLAG
KØBENHAVN MCMXXIX

Udgivet med Understøttelse
af „Det Finneske Legat“.

INDHOLDSFORTEGNELSE

I.

Indledning

5—29

Rembours benyttes navnlig ved Køb og Salg (5). Forskellige Former (6). Formaal (9). Historisk Udvikling (12). London (15). New York (18). Import—Eksport (19). Rejseakkreditiv (20). Bekræftet — ubekræftet; genkaldelig — uigenkaldelig (20). Definition (24). Fremmede Domme (27). Bankernes trykte Remboursregler (28).

II.

Almindelige Bemærkninger om Handelsret 30—37

Der er en principiel Forskel mellem Handelsret og almindelig Formueret (30). Omsætningsformaalet karakteriserer Handelsretten (32). Hvorledes gennemføres Omsætningsformaalet (35).

III.

Forholdet mellem Køber og Sælger 38—55

I hvilke Tilfælde har Køberen Pligt til at aabne Rembours 38

Hvorledes skal Remboursen aabnes. 39—48

Akceptrembours eller à vista Rembours (39). Bekræftet eller ubekræftet (39). Hvornaar skal Remboursen være aabnet (42).

Hvor (46). Hvilke Beløb (47). Hvilke Dokumenter (48).

Forholdene efter at Remboursen er aabnet 48—55

Kan Sælgeren, efter at der er aabnet, kræve Betaling af Køberen (48). Remboursbanken insolvent (51). Remboursen er ikke behørig (52). Bliver Rembourspladsen Opfyldelsesstedet (54).

Kan Sælgeren foretage Arrest (55). Er Køberen pligtig at levere indenfor Remboursens Løbetid (55).

IV.

Forholdet mellem Køber og Købers Bank 56—91

Aabningsbegæringen 56—58

Bankens Pligter, naar den har paataget sig Remboursen 59—82

Give Beneficienten Meddelelse (59). Udbetale — særlig om Delleveringer (61).

Undersøge Dokumenterne 63—81

Selve Varen er ukontraktmæssig (64). Dokumenternes Udvisende (66). Dokumenterne falske (71). Ekspedere Dokumenterne videre til Køberen (81). Erstatning (81).

INDHOLDSFORTEGNELSE

<i>Køberens Pligter</i>	82—84
Dække Bankens Udlæg (82). Provision (83).	
Kan Banken træde tilbage paa Grund af Køberens Insolvens	84—87
Ny Instruktationer. Tilbagekaldelse	87—89
Kursforhold	89—91

V.

B a n k e n s S i k k e r h e d	92—108
Fordringen mod <i>Kunden</i> (Køberen) <i>personlig</i>	92—93
<i>Sikkerhedsdepot</i>	93—94
<i>Varesikkerheden</i>	94—108
Undersøgelse af Varesikkerheden (94). Faar Banken Tilbageholdelsesret, Haandpant eller fiduciarisk Ejendomsret (97).	
Er det en Fordel for Banken at betinge sig <i>Ejendomsret i Stedet for Haandpant</i>	99—108
a) lettere Realisation (99).	
b) bedre Retsstilling, naar Godset overlades til Kunden, inden Banken endnu er betalt (100).	

VI.

F o r h o l d e t m e l l e m S æ l g e r o g B a n k	109—35
<i>Ubekræftede</i> . Hvor længe kan Banken trække Remboursen tilbage	109—113
<i>Bekræftede</i>	113—34
Kreditbrev (113).	
<i>Hvilke Indsigelser</i> kan Banken fremsætte	117—33
Indsigelser, som udspringer af Købeaftalen (118). Sælgeren har handlet svigagtigt (125). Indsigelser udspringende af Dækningsforholdet (129). Indsigelser følgende af Kreditbrevets Dokumentangivelser (129). Selve Varen er ukontraktmæssig (131). Modregning (133). Hvornaar bindes Banken (133). Banken gaar fallit (134).	
Forholdene, naar Banken har betalt	134—35

VII.

M e r e s a m m e n s a t F o r m	136—44
A.	
Køberen benytter sig af en eller flere Bankers Medvirken for at faa Remboursbanken til at aabne	136—41
B.	
Remboursbanken benytter en anden Bank til at give Sælgeren Meddelelse om Remboursen	141—43

VIII.

O v e r d r a g e l s e	145—47
Den ene selvstændige Rembours virker som Sikkerhed for den anden (145). Sælgeren overdrager sin Ret efter Remboursen til en anden (146).	

INDHOLDSFORTEGNELSE

IX.

Dokumenterne 148—88

Bankens Undersøgelse af Dokumenterne maa ske hurtigt, efter enkle og klare Kriterier (148). Adgangen til at disponere over Varerne maa være knyttet til Dokumenterne (149). Dokumenternes Beskrivelse af Varen (150). Clean documents (152). Backletters (153). Bankgaranti for Mangler ved Dokumenterne (154). Konnossementet	154—73
De trykte Klausuler (154). Skal alle Konnossementseksemplarer leveres (155). Received for shipment-Konnossement (157). Det gennemgaaende Konnossement (163). Delkonnossement (169).	
Udleveringssedlen	173—75
Oplagsbevis	175—77
Fragtbrevsduplikat	178—81
Police	182—88

X.

Diskontering 189—209

<i>Almindelige Principer for Diskontering</i>	189—200
Bill-broker (191). Omsætningen paa Børserne (192). Bankerne (193). Vekslen lyder paa anden Mønt (197). Remboursveksler (198).	
<i>Retsforholdene</i>	200—09
Forholdet mellem Sælgeren (Trassent) og Diskontør (200). Diskontør — Remboursbank (201). Er Diskontøren erstatningspligtig, fordi Dokumenterne er falske eller Varen ukontraktmæssig (205). Kan Køberen foretage Arrest i Beløb, der er udbetalt Diskontøren (208).	

XI.

Oversigt over Retsreglerne 210—17

Anvisningsbegrebet	210—14
Forholdet mellem Køber og Sælger (211). Forholdet mellem Køber og Bank (212). Forholdet mellem Bank og Sælger (212).	
Forholdet mellem Køber og Bank er et Mandatsforhold	215
Tredjemandsretshandel	216—17

Bilag 218—37

Amerikansk Regulativ (218). Dansk Import Regulativ (220). Dansk Eksport Regulativ (222). Fransk Regulativ (224). Norsk Regulativ (229). Svensk Regulativ (230). Tysk Regulativ (234).	
<i>Liste over benyttede Litteratur og Forkortelser</i>	238—42
<i>Sagregister</i>	243—44

I.

INDLEDNING

Rembours er en særlig Betalingsform, der benyttes i Storhandlen. Hvorledes Begrebet nøjagtigere skal afgrænses, er ikke paa Forhaand ganske klart. Opfattelsen blandt Købmænd og Bankfolk af, hvad der omfattes af Ordet Rembours, er endnu meget uskarp og forandrer sig stadig, idet der er en Tilbøjelighed til at tage mere og mere med ind under Begrebet. Litteraturen om det er saa sparsom, at der heller ikke der er megen Vejledning at hente. Der kan derfor først opstilles en nøjagtig Definition, naar Begrebet er afgrænset gennem en nærmere Undersøgelse. Til foreløbig Illustration skal derfor kun nævnes et Eksempel paa et typisk Remboursstilfælde: Den danske Køber af Hvede fra Amerika aftaler f. Eks. med sin amerikanske Sælger: 3 Maaneders Rembours i Barclays Bank i London mod Konnossement, Police og Faktura. Køberen skal herefter sørge for, at Barclays Bank akcepterer Sælgerens 3 Maaneders Veksler paa Købesummen, forsaavidt Banken samtidig med, at Vekslen præsenteres til Akcept, faar overgivet de aftalte Dokumenter: Konnossement, Police og Faktura.

Det kan enten aftales, at Remboursen skal være à vista Rembours, og i saa Fald opnaar Sælgeren straks kontant Betaling af Købesummen, naar de behørigte Dokumenter afleveres til Banken ("enkelt Rembours"), eller at Sælgeren skal trække en Veksler paa en vis Tid, sædvanligvis 3 Maaneder eller 6 Maaneder, og Sælgeren faar da ikke straks Betaling ved Afleveringen af Dokumenterne, men faar Vekslen tilbageleveret forsynet med Bankens Akceptpaategning ("Akceptrembours", "lang Rembours").

Remboursen kan enten aabnes saaledes, at Banken paa Forhaand har forpligtet sig overfor Sælgeren til at honorere Dokumenterne ("bekræftet Rembours"), eller saaledes at Banken ikke

overfor Sælgeren har paataget sig nogen Pligt til at betale eller akceptere ("den ubekræftede Rembours").

Rembours vil hovedsagelig blive benyttet i Handelskøb til Betaling af Købesummer. Den kan dog undertiden ogsaa benyttes udenfor Køb og Salg. F. Eks. hænder det, at Rederiet i de Havne, Skibet anløber, aabner Rembours i Kaptajnens Favør, for at han derigenem kan faa Dækning for Udlæg til Skibets Forsyning. Beløbene udbetales af Banken mod kvitterede Regninger fra de Handlende, der har leveret Varer til Skibet — forsynet med Kaptajnens Paa-tegning om Regningens Godkendelse.¹⁾ Det var i tidligere Tider almindeligt, at Salg til oversøiske Markeder skete pr. *Kommissionær* (Konsignatar). Endnu spiller denne Form en Rolle, men ikke nær saa stor som tidligere. Kendskabet til Handelsforholdene og Sikkerheden er steget, saa det ikke mere i saa vidt Omfang er nødvendigt at skyde dette Mellemlid ind mellem Sælger og Køber. Disse Kommissionsforbindelser kan etableres paa mange forskellige Maader, f. Eks. saadan at Eksportøren sender Varerne i Konsignation til sin oversøiske Forretningsforbindelse, for at han skal besørge dem solgt eller saadan, at Eksportøren virker som Indkøbskommissionær for den oversøiske Importør.²⁾ Det er ret hyppigt, at Parterne i disse Forhold benytter sig af Bankrembours som Middel til at faa gjort en Del af den Kapital, som er bundet i Varerne, flydende, endnu forinden Varerne er solgt.

Det egentlige Benyttelsesfelt for Rembours er dog *Køb og Salg*. Det er kun de juridiske Spørgsmaal, som opstaar paa dette Felt, der behandles her.

Betalingen eller Bankens Akcept vil saa at sige altid udveksles mod Dokumenter over de solgte Varer. Det forekommer nok nu og da, at det aftales, at Banken skal honorere Sælgerens Veksel paa Købesummen, uden at Vekslen er ledsaget af Dokumenter ("*clean credit*") — sædvanligt beror dette paa, at Sælgeren har en saa gammel og fast Forretningsforbindelse med Køberen, at han ikke nærer nogen Betænkelighed ved at sende Dokumenterne di-

¹⁾ Remboursformen kan ogsaa benyttes i Reassuranceforhold til Afgørelse af de Skadeskrav, som Assurandøren faar mod Reassurandøren. Beløbene udbetales i saa Fald f. Eks. mod Reassurandørens Anerkendelse af Skaden.

²⁾ Rob. Deumer, Die Exportkommission i Zeits. ges. Handelsrecht Bd. 84 S. 257 ff. 350.

rekte frem til Køberen, eller at Sælgeren ligefrem er Indkøbskommissionær for Køberen. Men denne Form forekommer saa sjældent, at den ikke spiller nogen større praktisk Rolle; i hvert Fald opstaar der saare sjældent Retsstridigheder om disse "clean credits".

Den almindelige Rembours ophører, naar det Beløb, der er aabnet for, er udbetalt til Beneficienten. Remboursen kan imidlertid ogsaa aabnes, saaledes at Beneficienten straks efter Udbetalingen paany kan trække paa Banken indenfor det stipulerede Beløb. Dette er den saakaldte "*revolving credit*", der virker som en stadig automatisk Nystiftelse af Remboursen. Denne Form kan f. Eks. benyttes paa den Maade, at der hver Maaned kan trækkes indtil et vist Beløb paa Banken, enten kumulativt, saa at de Beløb, der ikke benyttes i en vis Maaned, overføres til den næste Maaned, eller saaledes at den Omstændighed, at der en af Maanederne ikke hæves det fulde Beløb, ikke forøger det Beløb, der kan hæves i næste Maaned.

Det, som karakteriserer Rembours i Modsætning til andre Betalingsformer, er det, at *Sælgeren har Krav* paa, at Købesummen bliver betalt af Banken, enten ved at Banken kontant betaler mod Dokumenter, eller ved at Banken akcepterer hans Veksler. Betaling af Købesummen i Udenrigshandler vil nok, selv om der ikke aabnes Rembours, oftest ske ved Medvirken af Banker, f. Eks. derved, at Køberen sender Sælgeren en Bankcheck paa Beløbet, eller anviser det til Udbetaling i en Bank paa Sælgerens Plads. Men der er ved Rembours det særlige, at Sælgeren har Krav paa, at Banken honorerer Dokumenterne, hvis de er i Orden, nemlig ved den ubekræftede Rembours et Krav i Henhold til Købeaftalen mod *Køberen* paa, at denne sørger derfor, og ved den *bekræftede* Rembours *tillige* et Krav mod selve *Banken*.

Forskellige Steder, f. Eks. i Kina, Japan og U. S. A., benytter man en Form, der praktisk set har meget nær de samme Formaal som Rembours, og som derfor ofte sammenblandes med Rembours, men som netop savner disse karakteriserende Kendemærker. Det er den saakaldte "authority to purchase", ogsaa kaldet "Trasierungskredit" eller "*Negotiationskredit*".³⁾ For at trække Skelne-

³⁾ *Brisman* S. 479. *Frederiksen* S. 51—55. *Hellauer*: Die Zahlungsvermittlung der englischen Banken S. 24—25. *Oberparleiter* S. 13—14. *Griffin* S. 230—32. *Brenninkmeyer* S. 14—15.

INDLEDNING

linjerne for Remboursinstituttet klart op skal der her gøres et Par Bemærkninger om denne Form. Køberen aftaler med sin Bank, at den skal sørge for, at Sælgerens Tratte paa Køberen diskonteres. Køberens Bank anmoder derefter sin Forbindelse paa Sælgerens Plads om at give Sælgeren Meddelelse om, at den er villig til at diskontere Vekslen. Denne Meddelelse kan f. Eks. lyde saaledes:⁴⁾

“International Banking Corporation,
60 Wall Street, New York.

October 3. 1921.

American Export Company,
New York City.

Dear Sirs,

We beg to inform you that we have been authorized by the Manager of our Branch at..... Shanghai..... to negotiate your bills on..... The Chinese Import Company..... to the extent..... of..... \$ 1.000 (One Thousand Dollars)..... for 100 % invoice cost of..... cotton sheetings..... shipped to..... Shanghai.....

The bills are to be drawn at..... ninety days..... sight and must be accompanied by full set of bills of lading, invoices and marine insurance policies, all in duplicate.

Shipping documents must be made out to “Order” and blank endorsed.

The above documents must be duly hypothecated to the Bank against payment of the bills.

Please note that this advice is NOT to be considered as being a “BANK CREDIT” and does not relieve you from the ordinary liability attaching to the “DRAWER” of a Bill of Exchange.

All drafts under this Authority to Purchase to be marked “drawn under..... Shanghai..... A. P. No.....oooo.....”.

Kindly hand in this letter with your drafts in order that the amount of same may be endorsed on the back hereof.

This Authority expires on..... January 1, 1922..... but is subject to cancellation by our giving you notice to such effect.

Yours faithfully,
.....”

⁴⁾ Ward S. 61.

Sælgeren kan efter denne Skrivelse hos International Banking Corporation faa udbetalt Vekselbeløbet ÷ Diskonto, og Diskontøren har Regresret mod Sælgeren for det Tilfælde, at Køberen ikke akcepterer og betaler. Der forekommer imidlertid ogsaa Former af "Authority to purchase", hvor Sælgeren faar hele Vekselbeløbet udbetalt uden Fradrag af Diskonto, og hvor Diskontøren ingen Regresret har mod Sælgeren.⁵⁾

Forskellen mellem Rembours- og Negotiationskrediten er som nævnt, at Vekslen her trækkes paa *Køberen*, ved *Rembours paa Banken*, men de to Former er nær beslægtede, og de fleste af de Regler, der gælder for Rembours, gælder ogsaa her. Forskellen udviskes ved, at der i Praksis forekommer Mellemløbsformer. Det er f. Eks. ved Handlen paa Østen almindeligt, at Remboursen aabnes paa den Maade, at den engelske Importør anmoder sin Londonbank B om at sørge for, at en opgivet indisk Bank køber den indiske Exportørs Veksel paa B.⁶⁾ For Eksportøren ligner denne Kredit ganske en Negotiationskredit, thi det afgørende er for ham den indiske Banks Meddelelse om, at den vil negociere. Ofte betragtes Negotiationskrediten i det praktiske Liv ligefrem som et Tilfælde af Rembours, og f. Eks. Staub slutter sig til denne Terminologi.⁷⁾

De *Formaal*, som forfølges med Rembours, kan sammenfattes saaledes:

1. Købesummen *besørges betalt* til Sælgeren, og Dokumenterne transporteres fra Sælgeren til Køberen.

2. Middel til at *financiere* Handlen.

Det er afgørende for Købmanden, at den Kapital, han har til Raadighed, kan omsættes saa mange Gange som muligt, og at med andre Ord hans Kapital bindes saa kort Tid og i saa ringe Omfang som muligt i den enkelte Handel, saa at den kan være disponibel til Gennemførelse af nye Forretninger. Købmanden maa derfor søge Bistand hos sin Bank og faa den til at financiere den enkelte Forretning, d. v. s. yde Laan mod de Værdier, der findes i de købte eller solgte Varer. Bankerne giver sig gerne af med disse Forretninger, fordi Varerne yder en god Sikkerhed, og fordi Køberen ved Salg videre faar Penge ind, saa at han kan dække

⁵⁾ Ward S. 65 og 159—61.

⁶⁾ Spalding, Foreign Exchange S. 151—52.

⁷⁾ Vorbem. vor § 373 Anm. 65 i. f., jfr. Ward S. 157 og Ulmer S. 283—84.

Laanet dermed. Remboursen letter Financieringen af Varerne under Forsendelsen fra Sælger til Køber. Sælgeren kan lettere og gunstigere faa diskonteret en Vekslel, trukket paa Remboursbanken, end en Vekslel trukket paa en privat Køber,^{7a)} og Remboursaabningen gør det derfor muligt for ham at faa Købesummen (÷ Diskonto) ind straks efter, at han har overgivet Godset til Transportøren. Køberen skal først betale, naar Remboursvekslen forfalder, og den Kreditydelse, der ligger heri, opnaar han ulige nemmere end en Blancokredit, fordi Banken har Sikkerhed i Varerne, og fordi man kan regne med, at Køberen ved Salg videre af Varerne faar Penge, som han kan dække Laanet med.

3. Sælgeren opnaar *større Sikkerhed* for Købesummens Betaling. Dette betragtes i Almindelighed som det væsentligste Formaal med Remboursen.

Sælgeren har Sikkerhed for, at Dokumenterne og dermed Raadigheden over Varerne ikke gaar ham af Hænde, forinden han har faaet Betaling eller Bankakcept. Men yderligere giver Remboursen ham en vis Sikkerhed *paa Forhaand* for, at Dokumenterne vil blive indløst, hvis de er i Orden. Ved den *bekræftede* Rembours har han Bankens Indestaaen derfor.

Den *ubekræftede* Rembours skaber ikke noget selvstændigt Kontraktsforhold mellem Sælger og Bank, og Sælgeren opnaar derfor ikke direkte Forøgelse af Sikkerheden for Købesummens Betaling ved Siden af og ud over sit Krav mod Køberen i Henhold til Købekontrakten.^{7b)} Sikkerhedsmomentet, som er saa stærkt fremtrædende ved den bekræftede Rembours, er skubbet tilbage her. Man kunde heraf forledes til den Tanke, at den ubekræftede Rembours ikke har megen Betydning i det praktiske Liv. Dette er imidlertid saa langt fra rigtigt, at Forholdet tvertimod er det omvendte, at der under normale Forhold aabnes langt flere ubekræftede end bekræftede Rembourser.⁸⁾ I særlig urolige Ti-

^{7a)} nedenfor S. 198—99.

^{7b)} Hart fremhæver i Journ. of the Inst. 1923 S. 189, at den ubekræftede Rembours alene er et Arrangement mellem Banken og dens Kunde, der af Banken meddeles Sælgeren »for the purpose of business convenience«. Se iøvrigt om Forholdet mellem bekræftede og ubekræftede nedenfor S. 20—22.

Boes u. Hartenfels i »Die Bank« 1923 S. 86 sammenligner denne Betalingsmaade med en Domizilierung af en Vekslel i Banken.

⁸⁾ Af 135 tilfældigt valgte Rembourser, som jeg i Efteraaret 1924 gennem-

der — for Eksempel under og efter Verdenskrigen — hvor Tilliden til Forbindelsernes Soliditet og Nøjagtighed svækkes, vokser Antallet af bekræftede Rembourser i Forhold til Antallet af ubekræftede Rembourser. Krigstiden førte med sig, at der voksede en Mængde nye Firmaer op, og at gamle Firmaer gav sig til at handle paa nye Omraader. Sælgeren kendte derfor oftest ikke tilstrækkeligt til Køberen til at kunne bedømme dennes Soliditet og Nøjagtighed. Han krævede derfor i de fleste Tilfælde bekræftet Rembours. Under rolige Forhold er Handlen mere samlet paa faste, kendte Firmaer, der kan bedømme hinandens Soliditet, og man nøjes da i langt de fleste Tilfælde med en ubekræftet Rembours, hvorved bl. a. Udgifter til Bekræftelsesprovision og til Forrentning af Købesum i Tiden mellem Remboursens Aabning og Udbetaling spares. Af denne vide Benyttelse i det praktiske Liv kan man slutte, at de ubekræftede Rembourser har Betydning for Sælgeren.

Bankens eller Køberens Advis til Sælgeren om, at der er aabnet en ubekræftet Rembours, giver ogsaa Sælgeren en vis *faktisk* Betyggelse. Det betragtes blandt Købmænd som i høj Grad unfair at trække en Rembours tilbage, medmindre der er Forhold fra Sælgerens Side, som gør en Annullation aabenbar berettiget. De Firmaer, som i større Omfang giver sig af med at aabne Rembours, er næsten alle store, ansete Firmaer, der af Hensyn til deres Reputation ikke tør overtræde denne uskrevne Lov. Faktisk er det ogsaa sjældent, at en Rembours trækkes tilbage, medmindre det sker efter Aftale mellem Køber og Sælger. Desuden kan Aabningen af den ubekræftede Rembours ogsaa tages som et Bevis for Køberens Solvens, idet det kun er muligt for Folk med sikker Økonomi at faa en anerkendt Bank til at aabne Rembours.⁹⁾

Den særlige Remboursform er i høj Grad bestemt af den *histo-*

gik i en herværende Bank, var de 92, eller 68 %, ubekræftede. Under normale Forhold vil Procenttallet sikkert ligge endnu højere, thi Forholdene var paa dette Tidspunkt meget paavirket af Efterkrigstidens Urolighed og Usikkerhed. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at der af de 135 Rembourser var 45, som aabnedes i Londonbank. Af disse 45 var 43 eller 95 % ubekræftede, medens af 16 Rembourser aabnede i Tysk Bank kun 5 eller 31 % var ubekræftede. Der er vistnok en Tendens i Amerika til i videre Omfang, end man hidtil har gjort i London, at aftale bekræftet Rembours. Af 28 Rembourser aabnede i New York var 16 eller 57 % ubekræftede.

⁹⁾ H. E. Evitt, Foreign Reimbursement Credits i Journal of the Inst. 1916 S. 6.

riske Udvikling. Der kan være Grund til at sige et Par Ord herom. Udviklingen gaar næppe længere tilbage end til Slutningen af det attende Aarhundrede.^{9a)} Ved Udenlandssalg, navnlig ved Salg fra oversøiske Lande til Europa, var det den Gang almindeligt, at Køberen betalte med Veksel. Var Køberens Navn ikke kendt og anset paa Sælgerens Plads, kunde det være vanskeligt for ham at opnaa disse Betingelser, da Sælgeren ikke vilde nøjes med hans Akcept, som ikke bød tilstrækkelig Betyggelse og ikke let kunde omsættes. Forholdene paa den Tid — Tiden omkring Aar 1800 — mindede meget om Forholdene under og efter Verdenskrigen. De usikre og omskiftende Tider gjorde, at Sælgeren maatte vise Forsigtighed med at træde i Forbindelse med Firmaer, hvis Standard de ikke havde absolut Tillid til, og samtidig dukkede der talrige nye Handelsvirksomheder op, som søgte Indpas paa Markeder, som de ikke tidligere havde haft Forbindelse med, og hvor de derfor ikke havde haft Mulighed for at gøre deres Navn kendt. For at komme ud over disse Vanskeligheder fandt man da paa den Udvej, at Køberen fik et andet Handelsfirma, som fra tidligere Tid havde haft Forbindelse med Sælgerens Plads, og hvis Navn dér havde den fornødne Klang, til at tegne Akcept paa den Veksel, Sælgeren trak paa Købesummen. Denne Fremgangsmaade lettetes ved, at Virksomhederne den Gang ikke som nu deltes efter Brancher, men at Delingen skete efter Landomraader, saa at det enkelte Firma f. Eks. kun gav sig af med Handel paa Kina-Japan eller paa Vestindien, men saa til Gengæld handlede med praktisk talt alle Varer. Der fandtes derfor paa de forskellige Markeder Firmaer, som var indarbejdede, og hvis Akcept dér blev taget som absolut god. Det var navnlig i London, der den Gang i maaske endnu højere Grad end nu, var Centrum for den oversøiske Handel, at denne Fremgangsmaade kom i Brug. Endnu var det ikke Banker, som gav sig af med denne Akceptgiven; det var store Handelsfirmaer, som ved Siden af deres Handelsvirksomhed havde en Indtægt ved at sælge deres Akcept mod en vis Provision. Der var den Fordel ved denne Form, at Akceptanten havde en meget nøje Indføling med Markedet og derfor let og sikkert kunde bedømme den Sikkerhed, som Dokumenterne bød. Efterhaanden udvikledes denne Del af Virk-

^{9a)} H. P. *Frederiksen* S. 5 mener, at der allerede i Romertiden benyttedes en Fremgangsmaade, der nøje svarede til Rembours.

somheden saa betydeligt for visse londonske Firmaer og gav dem en saa god og sikker Indtægt, at de gik over til udelukkende at beskæftige sig med disse Forretninger og opgav deres selvstændige Handelsvirksomhed. De var dermed faktisk blevet Bankiers — det Kendemærke for Bankvirksomhed, at der modtages Indlaan, mangler dog ofte — og gaar da over til at benævnes "merchant bankers" eller "acceptance-houses".¹⁰⁾

Lige til Slutningen af forrige Aarhundrede gav de engelske Storbanker ("joint stock banks") sig ikke meget af med disse Forretninger, men overlod dem uden stærkere Konkurrence til de private merchant bankers. I Tiden derefter og navnlig under og efter Krigen er der sket en Forandring heri. Storbankerne kaster sig nu med Iver over disse Forretninger, og i stadig større Omfang gives Remboursakcepterne af dem.¹¹⁾ Det er Forretninger, som passer ganske naturligt ind i Kredsen af Bankens andre Forretninger, selvom de nok stiller større Krav til Bankens Personale, baade i Retning af Hurtighed og Nøjagtighed og i Retning af almindelig Handelsuddannelse og Kendskab til de Dokumenter, der benyttes i Varehandelen. De store internationale Banker byder ogsaa den bedst mulige Sikkerhed, og deres Akcepter er derfor diskontable til den bedste Rate. I andre Lande var det lige fra Begyndelsen af saa at sige udelukkende Bankerne, som gav sig af med Rembours.

Der skabtes herigennem en hel ny Kreditform for Bankerne, nemlig *Akceptkredit*. Den Kredit, Bankerne ellers yder, bestaar i, at Banken stiller kontante Beløb til Disposition. Ved Akceptkrediten afgiver Banken ikke det kontante Beløb, men paatager sig gennem Akcepten at betale Vekslens Beløb til et vist senere Tidspunkt. For Beneficienten (Sælgeren) er der ikke nogen reel Forskel imellem, om han faar kontant Betaling eller Bankens Akcept,¹²⁾ thi Akcepten kan uden Vanskelighed straks diskonteres til en meget gunstig Diskontosats. Akceptkrediten indeholder en Kreditydelse fra Banken til Køberen. Bankens Akcept medfører nemlig, at Køberen frigøres for en Forpligtelse overfor Sælgeren og svarer derfor til, at han faar en Værdi. Til Gengæld forpligter Køberen sig til paa et vist senere Tidspunkt (normalt nogle

¹⁰⁾ Axel Nielsen S. 59—60. *Brenninkmeyer* S. 107—09.

¹¹⁾ Axel Nielsen S. 52—53. *The Economist's Banking Supplement* for 29/5 1926.

¹²⁾ Koch, *Kredit im Recht* S. 136 Note 3 og S. 134, der udtaler, at »das Bankakzept hat durchaus die Bedeutung des Geldes«.

Dage forinden Vekslens Forfald) at betale Vekselbeløbet til Banken.

Man¹³⁾ har benægtet, at Akceptkrediten kunde betragtes som en egentlig Bankkredit, i hvert Fald ikke medmindre man udvidede den almindelige Kredit-Definition stærkt, idet Bankens Akceptering i Virkeligheden alene maa betragtes som en Kautions for den rettidige Opfyldelse af Køberens Forpligtelse, der stadig er det principale Indhold af Forpligtelsen. Dette har ikke meget paa sig. Kredittageren (Køberen) opnaar ved Bankens Akcept at faa en Værdi, der er noget ganske andet end Fordringen mod ham selv — en Fordring, der som "Privatdiskont" let og glat kan diskonteres. Banken erlægger denne Værdi, saaledes at Modydelsen skal erlægges en Gang i Fremtiden. Man kan derfor meget vel betragte Forholdet som et Kreditforhold.¹⁴⁾ Akceptkredit har den Fordel fremfor Kontantkredit, at Banken først skal stille Kapital til Disposition, naar Vekslen forfalder til Betaling, og at Kredittageren (Køberen) forinden skal indbetale Vekselbeløbet til Banken. Forudsat at Akceptkrediten afvikles, som den skal, lægger den ikke Beslag paa Bankens Kapital. Man kan sige, at Banken ikke udlaaner sin Kapital, men sin Kredit (Kredit i Betydningen "Vertrauenswürdigkeit"). Det er dette, som gør, at de london-ske merchant bankers med en forholdsvis ringe Egenkapital kan have Akcepter løbende til kolossale Beløb.¹⁵⁾

Akceptkrediten benyttes nu ogsaa i mange andre Forhold end Rembours, f. Eks. visse Steder i stort Omfang til at skaffe almindelig Driftskapital,¹⁶⁾ men den vigtigste Benyttelse er dog stadig Rembours, og de danske Banker indrømmer kun sjældent Akceptkredit udenfor dette Omraade.

Det var saaledes indenfor den oversøiske Handel, at Benyttelsen af Rembours først kom i Brug, oprindelig hovedsagelig som Akceptrembours, ikke som à vista Rembours. Dette stemmer

¹³⁾ L. v. *Bortkiewicz*: »Das Wesen, die Grenzen und die Wirkungen des Bankkredits« i *Weltwirtschaftliches Archiv* Bd. 17 S. 80.

¹⁴⁾ *Brenninkmeyer* S. 11.

¹⁵⁾ *Brenninkmeyer* S. 111—13. Hvorledes denne Udnyttelse af Krediten kan drives ud i det meningsløse, viste sig ved det bekendte Sammenbrud af Firmaet *Baring Brothers* i 1890. Ved Standsningen havde Firmaet med en Egenkapital paa 4 Mill. £ løbende Akceptforpligtelser til 17 Mill. £. Undertiden havde dets løbende Akcepter været oppe paa 20 Mill. £.

¹⁶⁾ *Brisman* S. 492 og 478. *Rozumek* S. 85—92. *Phillips*, *Bank Credit* S. 1—2.

stadig med det typiske Billede, og det er stadig indenfor den over-søiske Handel, at Rembours har sin væsentligste økonomiske Betydning. I de senere Tider er man kommet noget ind paa at benytte denne Betalingsmaade ogsaa ved den intereuropæiske og *nationale* Handel og at benytte den ikke blot i Formen Akceptrembours, men ogsaa som *à vista Rembours*.

I Slutningen af det 19. Aarhundrede drev Konkurrencen Sælgerne til i videre og videre Omfang at indrømme Køberne Kredit. Det blev almindeligt, at der betaltes med 6—9, ofte 12 Maanedes Veksler. I Aarene før Verdenskrigen var man ved at blive klar over, at en saa vid Kreditgivning var uøkonomisk. Sælgerne indrømmede derfor Køberne en saa stor Rabat ved kontant Betaling, at ogsaa Køberne stod sig ved at betale kontant. Denne almindelige Tendens henimod kontant Betaling, der gik igen som en Tendens til i videre Omfang at aftale *à vista Rembours* i Stedet for Akceptrembours, var allerede mærkbar forinden Krigen, men det er dog navnlig i Aarene under og efter Krigen, at den traadte tydelig frem. Krigen betød i det hele taget meget for Udviklingen af Remboursinstituttet. Det var under de usikre og omskiftende Forhold i særlig Grad nødvendigt for Sælgeren at opnaa den bedst mulige Sikkerhed, fordi det var vanskeligt at bedømme, hvilken Tillid man kunde nære til de ofte ganske ukendte Firmaer, man traadte i Forbindelse med, og Sælgerne indtog paa Grund af Krigstidens Varehunger en stærk Stilling overfor Køberne, saa de var i Stand til at gennemtvinge deres Ønske om Betaling ved Rembours. Det blev ikke alene langt almindeligere at betinge Rembours, men det blev tillige mere almindeligt, at Remboursen aabnedes som bekræftet i Stedet for som ubekræftet. Sælgerens stærke Stilling førte ogsaa til, at han hyppigere betingede sig, at Remboursen aabnedes *à vista* i Stedet for paa Tid.¹⁷⁾

London er ikke alene det Sted, hvor Rembours først kom i Brug. Det blev ogsaa den centrale Remboursplads, hvor en meget

¹⁷⁾ Det kan nævnes som en Illustration, at af 135 tilfældigt valgte Rembourser, som jeg i Efteraaret 1924 gennemgik i en herværende Bank, var 69 eller 52 % *à vista*-Rembourser. Der var 16 Rembourser, som aabnedes i Bank i Tyskland, samtlige disse 16 Rembourser var *à vista*. Af 20 Rembourser for Eksport fra Danmark, der aabnedes enten i dansk Bank eller notificeredes Beneficienten af dansk Bank, var de 19 *à vista* Rembourser. Af de 45 Rembourser, der aabnedes i London, var kun de 4 eller 9 % *à vista*. Af 22 Rembourser, der aabnedes i New York, var 12 eller 54 % *à vista*.

stor Del af hele Verdens Remboursforretninger afvikledes.¹⁸⁾ Ikke alene Handlen til og fra England, men ogsaa Handler mellem andre Lande financieredes i vidt Omfang i London. Antallet af Veksler, akcepterede af engelske Banker, som var i Omløb ved Krigens Udbrud, anslaaes f. Eks. til 400 Mill. £. Man regner, at Vekslerne gennemgaaende er paa 3 Maanedre, og at det Beløb, som herefter pr. Aar akcepteres af engelske Banker, er ca. 1600 Mill. £.¹⁹⁾ Da den engelske Import udgør ca. 680 Mill. £ pr. Aar, og den samlede Verdenshandel anslaaes til £ 3000 Mill., og da en stor Del af den engelske Import betales paa anden Maade end ved Bankakcept, vil det sige, at London financierer over Halvdelen af den samlede Verdenshandel.²⁰⁾ Af de 400 Mill. £, som var i Omløb ved Krigens Udbrud, havde de egentlige Handelsbanker (joint stock banks) akcepteret for ca. 47 Mill. £. Af Resten var en Del akcepteret af fremmede Bankers Filialer (foreign banks), f. Eks. havde Deutsche Bank ca. 6 Mill. £ og Dresdner Bank ca. 4 Mill. £, medens Hovedparten faldt paa merchant bankers.²¹⁾

Der er mange Forhold, som har bidraget til at sikre London denne særlige Position. Selv i de fjerneste oversøiske Lande er engelske Pund lette at afsætte, fordi Sterling faktisk har international Karakter. Et af Hovedformaalene med Rembours er, at Sælgeren straks og uden Vanskelighed kan faa Remboursvekslen diskonteret i en Bank paa sin Plads. Diskonteringsbanken faar derigennem en Kapital paa Rembourspladsen, som den kan benytte som Basis for senere Veksler, den trækker paa denne Plads. Hvis der imidlertid ikke er nogen Efterspørgsel efter Bankveksler trukket paa denne Plads, bryder Banken sig ikke om at diskontere Vekslen, da den derved faar en Kapital anbragt et Sted, hvor den ingen Brug har derfor. Det er derfor naturligt, at det f. Eks. ved Import fra Sydamerika til Danmark er upraktisk at aabne Rembours i København, thi der er ingen Marked i Sydamerika for Veksler paa København, og Sælgeren vil derfor have vanskeligt ved at faa en saadan Vekselsolgt. Derimod er der overalt Efterspørgsel efter Sterlingveksler. Bankerne har Brug for Veksler paa

¹⁸⁾ *Hellauer: Zahlungsvermittlung der englischen Banken. Brenninkmeyer S. 107 ff.. Leist S. 3—8.*

¹⁹⁾ I *Frankfurter Zeitung* Nr. 47, 1915, anslaaes Omløbet af Veksler paa London for 1912 til 1805 Mill. £.

²⁰⁾ *Thomas Thomson i Journ. of the Inst. 1914 S. 126.*

²¹⁾ *Brisman S. 487.*

London til Vedligeholdelse af deres Tilgodehavende der, og de diskonterer derfor gerne Veksler trukket paa London. Der findes i London en Række Firmaer og Banker, som har gjort Remboursforretningerne til Speciale, og som har uddannet en meget høj teknisk Standard for Behandlingen heraf. Købmanden kan derfor være sikker paa, at Remboursafviklinger dér sker paa sikreste og bedste Maade. Det er ogsaa en Behagelighed for ham, at Remboursen altid aabnes i London, hvad enten det drejer sig om en Handel paa Amerika, Kina, eller hvor det er, fordi han i saa Fald kun behøver at kende Forholdene, som de er i London. Gennem denne Koncentration af alle hans Remboursforretninger — hvad enten han er Køber eller Sælger — i London befries Købmanden for ubehagelige Overraskelser ved, at der paa Rembourspladsen gælder andre Regler, end han er vant til. Disse londonske Rembourssteder nyder den højeste internationale Tillid for Soliditet, og deres Veksler diskonteres til gunstigste Rate. Det paavises nedenfor (S. 198), at Diskonteringen af Remboursvekslen, selv om den sker udenfor Rembourspladsen, alligevel sker paa Basis af den Diskonto, der noteres paa Rembourspladsen, idet Vekslen sædvanlig vil blive rediskonteret dér. Den Diskonto, der noteres i London, vil normalt være lav i Forhold til Diskontoen paa andre Pladser, idet den ledige internationale Kapital har en Tilbøjelighed til at strømme til det londonske Diskontomarked, hvor den kan anbringes i det righoldige Materiale af absolut 1. Klasses Veksler, der altid findes til Disposition dér.²²⁾ De londonske Remboursveksler kan let og gunstigt omsættes, fordi der i London er et saa højt udviklet Vekselmarked for Veksler akcepterede af londonske Banker eller Akcepthuse. Efter de Regler, som hævdes af de londonske Diskontører, opnaar en Veksel kun den bedste Rate paa det londonske Vekselmarked, forsaavidt to af de Navne, der findes paa Vekslen, deriblandt Akceptantens, er 1' Klasses Firmaer, der har deres faste Sæde i London.²³⁾ For at en Remboursveksel skal faa Adgang til den gunstige Diskontering paa det londonske Marked, maa Remboursen altsaa være aabnet af et af de anerkendte londonske Rembourshuse. Sælgeren er med andre Ord interesseret i at aftale, at Remboursen skal aabnes i London, fordi han derved sikrer sig en Veksel, som let og glat kan omsættes

²²⁾ *Brisman* S. 483. *Brenninkmeyer* S. 109.

²³⁾ *Spalding*, *London Money Market* S. 119—22.

og omsættes til en gunstig Rate. Dette Forhold har bidraget meget til at bevare de londonske Bankers Herskerstilling paa Rembours-markedet.

Naturligvis har der været gjort Forsøg paa at bryde den Præferencestilling, London indtager. *Tyske* Banker har saaledes arbejdet dygtigt og maaltbevidst paa at erobre en Del af de Financieringsforretninger, som ellers gik til London, og de har ogsaa i ikke ringe Omfang haft Held med disse Bestræbelser.²⁴⁾ Krigen afbrød denne Linje, og først i de allersidste Aar har de tyske Banker kunnet tage Arbejdet op igen.

Konkurrencen fra det *New-Yorkske*²⁵⁾ Pengemarked har været alvorligere. Denne Konkurrence begyndte i Virkeligheden først i 1913—14. Forinden den Tid forbød National Bank Act Bankerne at akceptere Veksler. Der var derfor ikke Betingelser for Dan-nelsen af et egentligt Vekselmarked, idet der paa Grund af dette Forbud ikke som i London fandtes et ensartet, prima Vekselma-teriale, hvis Bonitet paa Forhaand var klar, uden at der dertil krævedes nogen omfattende Undersøgelse af de Navne, der var paaført Vekslen. Hertil kom ogsaa den Omstændighed, at Efter-spørgslen efter Kapital var saa stor i Landet, at Renten regelmæs-sig var højere end i Europa, og det derfor kunde betale sig for Købmanden at lade den udenrigske Omsætning financiere i Lon-don. Bankerne diskonterede nok i ikke ringe Omfang Veksler, men medens det i London er Akcepter, der diskonteres, var det her i det væsentlige Solaveksler, (promissory notes), der ikke er saa nøje knyttet til en enkelt Vareomsætning, og som ikke kan diskonteres uden efter omhyggelig Undersøgelse af Udstederens Forhold. Der var megen Kritik mod denne Tilstand. Man fandt det urimeligt, at en stor Del af den amerikanske Udenrigshandel var henvist til at financieres i London. For at ændre paa disse Forhold og gøre det muligt at skabe et Remboursmarked i New York, be-stemtes det i en Lov fra 1913, at Bankerne har Ret til at akceptere Handelsveksler. De nyoprettede Centralbanker, "Federal Reserve Banks" fik Adgang til at rediskontere disse Bankakcepter.²⁶⁾

²⁴⁾ *Brenninkmeyer* S. 90—105. »De tyske Storbanks udenlandske Inter-esser« i *Danske Bankforeningers Tidsskrift* 1927 S. 222 ff.

²⁵⁾ *Jacobs*, Bank acceptances. *Commerce monthly*, New York for Maj 1923 S. 14. *Dunbar*, Theory and History of Banking S. 111. *Brisman* S. 499. *Foster*, Banking S. 39 ff. *Brenninkmeyer* S. 130—31.

²⁶⁾ *Jacobs* l. c. *Axel Nielsen* S. 232, 235, 241 ff.

Bestræbelserne for at gøre New York til en international Financieringsplads blev hjulpet frem af den almindelige Udvikling under Krigen. Medens De Forenede Stater tidligere havde været en udpræget Debitornation, svingede det nu over til at blive en Kreditornation. Den Pengerigelighed, der kendemærkede Forholdene i det new-yorkske Pengemarked, gjorde det naturligt, at Forretningerne med Financieringen af den internationale Handel i vidt Omfang gik hertil. Samtidig var Forholdene vanskelige for det londonske Marked. I den første Maaned efter Krigsudbrudet standse de londonske Banker praktisk talt al Akceptering og Diskontering. Det lykkedes ved en fast og klog Politik fra Regeringen og Bank of England at undgaa, at nogen af de londonske Remboursbanker ikke kunde opfylde deres Forpligtelser, men alligevel betød Suspenderingen af Akcepterings- og Diskonteringsforretningerne Vind i Sejlene for det new-yorkske Marked. Kursfaldet paa Sterling i Krigens første Aar betød en yderligere Vanskelighed for den londonske Bankverden. Det er dog alligevel ikke lykkedes New York at rukke London fra Pladsen som den egentlige Verdensremboursplads. Det er vist i det store og hele kun Financieringen af den amerikanske Handel paa Sydamerika og Østen, som er blevet London berøvet. Hovedgrunden til, at New York ikke i endnu højere Grad er trængt frem, er sikkert den, at der endnu ikke findes det, som maa være den nødvendige Forudsætning for et Remboursmarked, nemlig et fast og almindeligt Vekselmarked, der er elastisk nok til at optage hele det Materiale, som til enhver Tid kommer frem, men desuden, at der lægges udenlandske Banker, som ønsker at skabe Filialer i New York, Hindringer i Vejen for at drive Forretning, og der derfor ikke som i London er skabt en Krans af foreign banks, der kan suge Forretninger til Markedet.

Bankernes Remboursafdeling organiseres ofte saaledes, at Arbejdet deles efter, om det drejer sig om *Import- eller Eksportrembourser*. Sondringen svarer ikke til en Forskel mellem to forskellige Typer Rembourser. Enhver Rembours er baade en Import- og en Eksportrembours. Det kommer blot an paa, fra hvilken Side man ser den. En anden Sag er det, at Sondringen kan være praktisk som Arbejdsdeling, fordi Bankens Virksomhed er noget forskellig i de to Tilfælde. Ved Importrembours henvender den danske Køber sig direkte til den danske Bank og anmoder den om

at aabne Rembours enten hos sig selv eller i en udenlandsk Bank (London). Banken staar her normalt i direkte Forbindelse med Køberen og er dennes faste Bankforbindelse, der yder Køberen den Kredit, som Remboursen omfatter. Ved Eksportrembours aabnes Remboursen af den udenlandske Køber ved Formidling af hans Bank. Den danske Bank yder her sædvanlig ikke Køberen Kredit; den har kun at gøre med Køberens Bank. Dens Opgave er først og fremmest at prøve og at videresende de Dokumenter, som den danske Sælger indleverer. Under alle Omstændigheder er *Remboursbanken Repræsentant for Køberen* eller for Køberens Bank, ikke for Sælgeren.

Der knyttes sædvanligvis en Diskonteringsforretning til Remboursafviklingen, idet Sælgeren henvender sig til sin Bank og faar den til at yde sig Kredit ved at diskontere hans Veksel paa Remboursbanken. Denne Diskonteringsforretning falder i og for sig uden for Rembourslæren. Diskonteringen betyder en Kreditgiven til Sælgeren, medens Remboursens tekniske Indretning forudsætter en Kreditgiven til Køberen. Alligevel medtages disse Diskonteringsforretninger, fordi den praktiske Fordel, Sælgeren kan have af, at der aabnes Rembours, er saa ganske afhængig af, at han kan faa Vekslen diskonteret, og dette Omraade derfor er af stor Betydning for Rembourslæren.

Remboursinstituttet, navnlig i Formen "clean credit", er nær beslægtet med *Rejseakkreditivet*. Forskellen ligger i det forskellige Formaale. Rejseakkreditivet kan ogsaa benyttes til at skaffe Penge til Indkøb af Varer, f. Eks. til at skaffe de Penge, som maatte blive nødvendige paa en Indkøbsrejse. Men Rembours betyder en direkte Financiering af den *enkelte* Handel.

Der sondres mellem *bekræftede og ubekræftede*, mellem *uigenkaldelige og genkaldelige* Rembourser. Hvorledes disse to Sæt Sondringer forholder sig til hinanden, har været meget omtvistet. Grunden til Vanskelighederne har vist for en væsentlig Grad været en Uklarhed i de Terminologier, om hvis Betydning man streddes. Dette hænger sammen med, at der ved Rembourser er Tale om tre forskellige Retsforhold, nemlig Forholdet mellem Køber og Sælger, mellem Bank og Køber og mellem Bank og Sælger. I alle disse tre Retsforhold kan der være Tale om en Tilbagekaldelse af Remboursen, og Betegnelsen genkaldelig Rembours kan

derfor betyde tre Ting: enten at Køberen i Forhold til Sælgeren er berettiget til at forbyde Banken at honorere, eller at Banken er pligtig at rette sig efter Køberens Ordre om ikke at honorere, saaledes at Banken ikke kan kræve, at Køberen skal dække Beløb, som Banken derefter udbetaler, eller at Banken overfor Sælgeren er berettiget til at undlade Honorering, saaledes at Sælgeren ikke i den Anledning kan afkræve Banken Erstatning. I England-Amerika bruger man Betegnelsen i den sidstnævnte Betydning, i Tyskland sædvanligvis i den anden.^{26a)} Sondringen bekræftet-ubekræftet er alle enige om kun angaar Forholdet mellem Bank og Sælger. Det er derfor naturligt, at de to Sondringer i engelsk Praksis anses for identiske, og at man i Tyskland har ment, at de intet havde med hinanden at gøre,²⁷⁾ saa at man havde fire Slags Remboursers, nemlig: bekræftet, uigenkaldelig; bekræftet, genkaldelig; ubekræftet, uigenkaldelig; ubekræftet, genkaldelig.

Diskussionen om, hvorledes Begrebet genkaldelig mest rationelt bør forstaas, er imidlertid kun af teoretisk Interesse, thi Forholdene har nu afklaret sig, saa at man i Praksis betragter Betegnelsen "bekræftet" ("confirmed", "bestätigt", "confirmé") som enstydig med "uigenkaldelig" ("irrevocable", "unwiederruflich")²⁸⁾ og Betegnelsen "ubekræftet" ("unconfirmed", "unbestätigt", "non confirmé avec simple avis au bénéficiare") som enstydig med Betegnelsen "genkaldelig", ("revocable", "wiederruflich"). Der er her-

^{26a)} Koch, Akkreditivgeschäft S. 7.

²⁷⁾ Reichardt S. 4 og 30. Arved Koch i Bank-Archiv XXII S. 73. Koch, Akkreditivgeschäft S. 7—15. Ritter S. 616. Sø- og Handelsretsdom (S. H. T. 1916 S. 109) synes at gaa ud fra, at »bekræftet« kun betyder, at Beneficienten skal have Meddelelse fra Banken om Remboursen, ikke at denne skal være uigenkaldelig; se derimod det rigtige Dissens til Dommen. Spalding, Bankers Credit S. 53 angiver, at en uigenkaldelig ikke kan tilbagekaldes uden Samtykke fra Beneficienten, medens Beneficienten ved den bekræftede Kredit stoler paa den uskrevene Lov, at Banken ikke vil tilbagekalde den uden Beneficientens Samtykke. Spalding betragter alt-saa ikke de to Begreber som ens, men der er vel dog ikke efter hans Mening nogen større praktisk Forskel imellem dem, se om Spaldings senere Standpunkt nedenfor Note 29.

²⁸⁾ Reichsgerichtsdom af 16/2 1923: R. G. Bd. 106, S. 304, afgør, at naar Banken har givet Beneficienten Meddelelse om, at den har aabnet et uigenkaldeligt Akkreditiv, maa denne Meddelelse opfattes som en Bekræftelse, der binder Banken.

Den engelske Dom: Panoutsos v. Raymond Hadley Co. of New York (1917) 2 K. B. 473 fastslaar, at naar der er aftalt »confirmed bankers

efter *kun to Former*: den bekræftede eller uigenkaldelige og den ubekræftede eller genkaldelige,²⁹⁾

Det engelske Standpunkt har med andre Ord sejret. Den Usikkerhed, som Begrebernes Uklarhed tidligere skabte, er nu lykkelig ryddet til Side. Det er nu klart, at Betegnelsen uigenkaldelig eller genkaldelig alene afgør, om *Banken* er forpligtet *overfor Sælgeren*. Om Køberen i Forhold til Sælgeren er berettiget til at trække Remboursen tilbage, afgøres paa Basis af Købekontrakten, uden at Remboursens Betegnelse som genkaldelig eller uigenkaldelig i den Forbindelse spiller nogen Rolle. Bankens Ret i Forhold til Køberen til f. Eks. paa Grund af Køberens Insolvens at træde tilbage fra Remboursen bestemmes efter Aftalen mellem Køber og Bank (Mandatsaftalen), uden at Betegnelsen af Remboursen som genkaldelig eller uigenkaldelig spiller nogen Rolle derfor.

I Amerika er der nogle Banker, som sondrer mellem tre forskellige Slags Rembourser, nemlig Revocable, Irrevocable and Confirmed Irrevocable. Denne Tredeling gik igen i det Udkast til internationale Remboursregler, som blev forelagt paa International Chamber of Commerce's Møde i Stockholm i Juli 1927 ("Stockholm-Udkastet"). Revocable og Irrevocable credits er efter Udkastet ganske det samme, som her i Afhandlingen betegnes som bekræftet og ubekræftet, medens Confirmed Irrevocable credits er Rembourser, hvor ikke alene Aabningsbanken, men ogsaa den Bank,

credit«, er Remboursen ikke i Overensstemmelse med Kontrakten, hvis Banken i Kreditbrevet skriver: »In advising you of this credit.... we cannot assume any responsibility for its continuance«. Dommen siger med andre Ord, at den bekræftede Rembours maa være uigenkaldelig, jfr. fransk Dom af Ch. de Requetes 26/1 1926 (Dalloz 1926—1—201).

²⁹⁾ *Danske, norske og svenske Banker* følger denne Sprogbrug. *Frederiksen* S. 19—20. *Rooth* S. 328. Svensk Reg. § 3. *Engelske Banker* har altid gaaet ud herfra, *Spalding*: *Bankers Magazine* Oktober 1922, jfr. ogsaa *Boes und Hartenfels* S. 661, som citerer følgende Udtalelse fra en engelsk Storbank: »We consider »confirmed« and »irrevocable« letters of credit as one and the same thing, that is to say, a letter of credit which cannot be cancelled, without the consent of all parties interested«. Jfr. for *Frankrigs* Vedkommende *Pierre Marais* S. 59 og *Georges Marais* i *Annales de Droit commercial* 1925 S. 140. Fransk Reg. *Tyskland*: tysk Reg. § 1. *Koch*, *Akkreditivgeschäft* S. 12—15. Jfr. for *svejsk* Bankpraksis: *Preinig* i *Schw. Juristen-Zeit.* 1926 S. 354 og *Steiner* S. 66. *Amerika*: *Hershey* S. 2. Note 3. *Østrig*: *Wiener Bank Vereins Regler*.

som har givet Beneficienten Meddelelse om Remboursaabningen (Notificeringsbanken) er bundet overfor Beneficienten, saa at Beneficienten altsaa her har 2 Bankers Garanti.^{29a)} Paa Mødet i Stockholm tog forskellige Talere bestemt Afstand fra denne Terminologi, som i hvert Fald ikke benyttes i Europa, hvor man kun har to Former: bekræftet og ubekræftet, og hvor confirmed irrevocable vilde betyde det samme som irrevocable og altsaa alene afgøre noget om Aabningsbankens, ikke om Notificeringsbankens Forhold. Efter hvad Hershey udtaler, er Udkastets Sprogbrug vistnok heller ikke almindelig i Amerika.

Retsstillingen ved den bekræftede og den ubekræftede Rembours er i mange Henseender ganske forskellig. Det er derfor af Vigtighed i Praksis, at man nøje gør sig klart, om det er den ene eller den anden Slags Rembours, man har for sig. Domstolene har desværre ikke altid iagttaget dette. Gang paa Gang træffer man paa Domme, der intet siger om, hvorvidt den Rembours, der behandles, er bekræftet eller ubekræftet, endskønt dette maaske netop er afgørende for det Retsspørgsmaal, der skal behandles.

Som ovenfor omtalt kan Remboursen aabnes enten som à vista (Kontantrembours) eller paa Tid (Akceptrembours). Der kan herefter fremkomme 4 forskellige Former: genkaldelig (ubekræftet) — à vista; genkaldelig (ubekræftet) — Akcept; uigenkaldelig (bekræftet) — à vista; uigenkaldelig (bekræftet) — Akcept. Alle fire Former benyttes i det praktiske Liv. Med Hensyn til den første af disse Former: ubekræftet — à vista kan særlig fremhæves, at Sælgeren ikke har nogen Interesse i, at Betalingen i dette Tilfælde sker gennem en Bank, idet han ikke derved paa Forhaand opnaar nogen Sikkerhed for, at Varerne vil blive betalt, saadan som Tilfældet er ved den bekræftede Rembours. Rembours har heller ikke i dette Tilfælde den Betydning, at Bankens Akcept forlener Vekslen med en særlig Diskontabilitet. Forsaaavdt kan man sige, at Sælgeren ved denne Remboursform ikke stilles væsentligt bedre, end om han havde betinget sig Betaling, naar han præsenterede Dokumenterne for Køberen personlig. Alligevel benyttes denne Form meget.³⁰⁾ Dersom Remboursen aabnes paa Sælgerens Plads, opnaar Sælgeren den Fordel, at han straks faar Betaling,

^{29a)} *Ulmer* S. 266. Se om Stockholmmødet nedenfor ved Note 44.

³⁰⁾ Af de i Note 17 nævnte 135 Rembourser var 32 eller 25 % ubekræftede, à vista.

naar han har Dokumenterne færdige, og at Remboursen altsaa virker som en Financiering for den Tid, der vilde medgaa til Dokumenternes Fremsendelse til Køberen og Købesummens Tilbage-sendelse til Sælgeren. Derimod er det ikke meget praktisk, at Remboursen i denne Form aabnes paa Køberens Plads, og dette sker ogsaa kun sjældent.

Det fremgaar af det foranstaaende, hvorledes Rembours kan have forskellige Former: clean eller documentary credit; Akcept- eller Kontantrembours; bekræftet eller ubekræftet.

En *Definition*, som virkelig skal omfatte alt det, som almindeligvis omfattes af Betegnelsen Rembours, maa være saa vid, at den rummer alle disse forskellige Former. Der er vist i det praktiske Liv ikke megen Tvivl om, hvad der falder ind under Begrebet, men det har dog sine Vanskeligheder at opstille en kortfattet Definition, der tager det med, der skal med, og udelukker alt andet. I hvert Fald er det meget forskellige Definitioner, de forskellige Forfattere har opstillet.

I *Tyskland* har man to forskellige Betegnelser for det, der herhjemme kaldes Rembours: "Akkreditiv" og "Rembours". Det er ikke ganske klart, hvornaar man anvender det ene Udtryk, hvornaar det andet. De fleste Forfattere angiver, at "Rembours" anvendes om de Tilfælde, hvor Banken akcepterer Veksel i Modsætning til dem, hvor der betales kontant,³¹⁾ andre, at det anvendes om de udenrigske, navnlig de oversøiske Krediter,³²⁾ eller om Krediter, der hverken aabnes i Købers eller Sælgers Land, men i et tredje Land, f. Eks. i London.³³⁾ Forholdet er vist ganske simpelt: hen det, at Rembours er det oprindelige Navn, som anvendtes den Gang, da Institutet i Virkeligheden kun benyttedes i Oversøhandelen og som Akceptrembours. Den moderne Form, Kontantrem-

³¹⁾ Boes: Die Waren- oder Dokumentarakkreditive i Zeit. für Handelswissenschaft 1921 S. 49. Jacoby, Akkreditiv S. 263. Reichardt S. 2. Steiner S. 15. Koch, Kredit im Recht S. 130 Note 2, S. 149. Staub-Koenige Anh. zu § 363 Anm. 14 og Vorb. vor § 373 Anm. 65. Ulmer S. 262.

³²⁾ Rozumek S. 92. Maaske laa der oprindeligt i Ordet Rembours (Efterkrav) det, at Banken først faar Dækning, naar den har udlagt Beløbet, og i Tilknytning til denne Forstaaelse af Rembours angiver Schmidt: Zahlungsverkehr S. 72, at det, der kendetegner Rembours, er, at »der Auftraggeber« (Køberen) først er pligtig at betale Banken, efter at denne har udlagt Remboursbeløbet.

³³⁾ Boes und Hartenfels S. 728.

boursen, plejer man at kalde Akkreditiv. Der er imidlertid ikke nogen dyberegaaende Forskel i den retlige og banktekniske Behandling af de to Former, og faktisk benyttes Udtrykkene i Flæng, uden at man iblandt Bankfolk eller Købmænd lægger nogen Vægt paa, om det ene eller andet Udtryk er anvendt.³⁴⁾ Under og efter Krigen har denne Betalingsform været benyttet i kolossalt Omfang ved Handler indenfor Tysklands Grænser — altsaa netop Tilfælde, hvor man sædvanligvis vil bruge Benævnelsen "Akkreditiv". Der er i de sidste Aar vokset en ikke ringe Litteratur frem til Behandling af de mange tvivlsomme Spørgsmaal, som under de mærkelige og skiftende Forhold dukkede op i det praktiske Liv, og som naturligt er, tænkes der i disse Afhandlinger navnlig paa Indlandsrembourser, og benyttes Benævnelsen "Akkreditiv".

"Akkreditiv" defineres af nogle som en Ordre ("eine Beauftragung") fra Køberen til Banken om paa visse Betingelser at betale Sælgeren (eller akceptere Veksel).³⁵⁾ Fra anden Side defineres det som en Meddelelse fra Banken til Beneficienten om, at den paa visse Betingelser vil betale.³⁶⁾

Det *engelske* Udtryk er "bankers credit", der defineres som: an authorization by the importer to the exporter to draw upon a certain bank, which, acting on the instructions of the importer, will accept the bills when they come forward, if drawn in accordance with the terms of the credit.³⁷⁾

Fra *amerikansk* Side³⁸⁾ defineres bankers credit som Bankens Indestaaen for, at Veksler, som opfylder visse Betingelser, vil blive honorerede, og det hvad enten Vekslen skal trækkes paa Banken selv, paa Køberen eller paa en anden Bank.

Rembours er en Proces, der gennem en Række Udviklingsled bevirker, at Købesummen paa en særlig Maade overføres fra Kø-

³⁴⁾ I det Regulativ, som de tyske Banker har vedtaget, benyttes Ordet »Akkreditiv« ogsaa som omfattende alle disse Forhold. *Jacoby* skriver saaledes i sine Bemærkninger til Regulativet (S. 1): »Schlieslich ist einleitend zu bemerken, dass das Regulativ nur von »Zahlung« oder »Honorierung« spricht, aber ganz allgemein alle Fälle des Akkreditivgeschäfts als unter diesen weiten Begriff fallend zu behandeln sind, in denen die Leistung der Bank nicht in glatter Zahlung besteht, z. B. Akzeptierung, Honorierung oder Diskontierung einer Tratte. Getroffen werden daher auch die Fälle des überseeischen Remboursgeschäfts.«

³⁵⁾ *Reichardt* S. 2. *Jacoby* S. 245. *Oberparleiter* S. 1 og 3. *Wehli* i B—A 1923 S. 179.

³⁶⁾ *Koch*, Warenkredit S. 86.

³⁷⁾ *Spalding*, Bankers credits S. 45.

³⁸⁾ *Ward* S. 157.

ber til Sælger mod, at omvendt Dokumenterne overføres fra Sælger til Køber. De forskellige Definitioner, som ovenfor er refereret, har grebet den ene eller den anden af disse Udviklingstrin, uden at man har noget Indtryk af, at Forfatteren har betragtet den Udviklingsface, som han har fæstnet i sin Definition, som andet end som et Udtryk for hele den samlede Udviklingsproces — i hvert Fald uden at man er klar over, hvorfor han har valgt netop denne og ikke en anden af Facerne. Men Udtrykket angiver efter den almindelige købmandsmæssige Forstaaelse hele Processen. Det kan derfor ikke nytte, at Definitionen alene angiver et enkelt Tidspunkt. Man naar herefter til følgende Definition: *Rembours er en Betalingsmaade, som benyttes indenfor Varehandelen, og som kendemærkes derigennem, at Sælgeren har Krav paa at faa Købesummen betalt, enten ved at Køberens Bank akcepterer en Veksel, Sælgeren trækker paa den, eller ved at Banken udbetaler ham Beløbet kontant.*

“Rembours” angiver altsaa hele den samlede Betalingsproces. Derimod angiver Udtrykket Remboursens “Aabning” et bestemt Tidspunkt af denne Proces. Køberen skal have tilvejebragt en vis Tilstand, for at det kan siges, at Remboursen er “aabnet”, ellers har han ikke opfyldt den Pligt, han efter Købeaftalen har til at “stille” eller “aabne” Rembours. Det vil nedenfor blive fastslaaet, hvad der kræves hertil.

Undertiden benyttes der i Købeaftaler andre Udtryk i Stedet for Rembours, f. Eks. “Akkreditiv”, “Kredit”,³⁹⁾ f. Eks. “Betaling ved bekræftet Kredit i Landmandsbanken”, eller “Bankgaranti”^{39a)} eller “Bankakcept”. Betydningen er ganske den samme, om der stod “Rembours” i Stedet.

Der findes saa vidt mig bekendt ingen Steder *Lovgivningsbestemmelser* om Rembours. Man er henvist til at træffe Afgørelserne i det væsentlige ud fra en almindelig Undersøgelse af de

³⁹⁾ Ordet »Kredit« bruges her ikke i sin sædvanlige tekniske Betydning, thi Remboursen indeholder nok en Kreditydelse til Køberen, men ikke til Beneficienten. *Steiner* S. 14. Købmandsmæssigt taler man sjældent om Rembours eller Akkreditiv, men benytter sædvanligt Udtrykket »Kredit-aabning«.

^{39a)} Undertiden er Meningen med »Bankgaranti« dog, at Banken garanterer for, at Køberen opfylder sin Pligt til at indløse Dokumenterne — ikke at der aabnes nogen Rembours. Følgen er, at Banken kun er forpligtet, dersom Køberen er det. Norsk Højesteretsdom i N. R. 1925 S. 568 og T. f. R. 1928 S. 155. Se nedenfor S. 120 Note 20a.

Kutymer, der følges, og efter, hvad de økonomiske Formaaler kræver. Domstolene her og i Udlandet vil i det store og hele have at afgøre Spørgsmaalene ud fra en Afvejning af ganske de samme Hensyn og Modhensyn. De *Domsafgørelser*, der findes i Udlandet, maa man derfor tillægge megen Vægt, saa meget mere som det jo her faktisk drejer sig om et internationalt Institut, hvor de Parter, der er interesserede i den samlede Transaktion, meget hyppigt er af forskellig Nationalitet, og hvor det derfor er af særlig Betydning, at der gælder de samme Regler i de forskellige Lande, saa at de parallelle Retsforhold i den samme Handel bliver afgjort paa samme Maade, selv om Retsforholdene i de forskellige Relationer forelægges forskellige Landes Myndigheder. De Afgørelser, som findes fra de forskellige Lande, er da ogsaa i det store og hele Udtryk for ganske ensartede Synspunkter. Der er naturligvis ofte Forskel mellem de enkelte Afgørelser, men denne Forskel er i Virkeligheden næppe større end Forskellen mellem de enkelte Afgørelser fra det enkelte Land og er ikke Udtryk for en reel Forskel i Opfattelsen af Retsforholdenes Natur. Maaske kunde man dog nævne, at de senere tyske Retsafgørelser i højere Grad end de engelsk-amerikanske Domme lægger Vægt paa, at Remboursen skal betyde en Sikkerhed for Sælgeren.⁴⁰⁾ Før Krigen benyttedes Akkreditiv ikke meget i den indre tyske Handel. De tyske Domstole havde derfor ikke haft megen Lejlighed til at gøre Bekendtskab med Problemerne. Under Krigen og i Efterkrigstiden fik Akkreditivet en uhyre Anvendelse i den europæiske og indre tyske Handel. Ved disse Krigsakkreditiver var Sikkerhedsformaalerne ganske afgørende. Det er naturligt, at de tyske Domstole, som pludselig fik forelagt en Mængde Sager vedrørende disse Krigsakkreditiver, uden at de i Forvejen havde noget intimere Kendskab til Rembours, maatte betragte den stærke Betonning af Sikkerhedsformaalerne som noget, der kendetegnede Rembourser i al Almindelighed og ikke blot en særlig Farve, de urolige Handelsforhold havde fremkaldt. Af de samme Grunde kom Akkreditivet for de fleste tyske Forfattere til at staa som noget nyt, Krigen havde skabt, og mange af dem fremstiller Akkreditivet som et Retsinstitut, der ganske vist er nær beslægtet med Remboursen, men som dog er noget andet. Man kan maaske ogsaa paavise en Tendens hos de tyske Domme til at stille større

⁴⁰⁾ Se f. Eks. nedenfor S. 40—41.

Krav til Bankens Agtpaagivenhed og Nøjagtighed, end engelske Domme gør det.⁴¹⁾

Ved Undersøgelserne af Retsforholdene behandles Forholdet mellem Køber og Sælger, mellem Køber og Bank og mellem Sælger og Bank, hver for sig. Dette er i god Overensstemmelse med, at man i det praktiske Liv maa afgøre Spørgsmaalene for hvert af disse Retsforhold rent isoleret betragtet. Retsforholdet mellem Køber og Sælger bestemmes af den mellem dem afsluttede Købekontrakt. Køberens Retsforhold overfor Banken bestemmes af Indholdet af den Instruktion, Køberen meddeler Banken, uden at selve Købekontrakten er afgørende. Sælgerens Rettigheder overfor Banken afgøres af Kredith brevet, medens Sælgeren ikke overfor Banken kan støtte nogen Ret paa Købeaftalen eller Instruksen.

De fleste Banker, som i videre Omfang giver sig af med Remboursforretninger, har udarbejdet trykte *almindelige Regler* for, hvorledes de behandler disse Forretninger. Kunden, som anmoder Banken om at aabne en Rembours, faar overgivet et Eksempplar af disse Regler, for at han kan være paa det rene med, hvilken Fremgangsmaade Banken vil benytte. Ofte skriver Kunden under paa en Erklæring om, at han kender Indholdet af Reglerne, og at de skal være afgørende i Forholdet mellem ham og Banken. Normalt maa Kunden bøje sig for Indholdet af disse almindelige Forretningsbetingelser og kan ikke gøre noget Ansvar gældende mod Banken, naar Banken har fulgt disse Regler, og dette gælder, selv om Kunden faktisk ikke kendte Indholdet af Reglerne, medmindre vedkommende Regel da var ganske uventet og abnorm.⁴²⁾

I forskellige Lande har *Bankforeningerne* vedtaget Remboursregler, der saaledes er gældende for alle eller de fleste Banker i vedkommende Land. Dette er Tilfældet i 9 Lande, nemlig: Argentina, Checkoslovakiet, Frankrig, Forenede Stater, Italien, Norge, Sverrig, Tyskland og Østrig. Disse nationale Remboursregler er naturligvis afgørende for den Fremgangsmaade, der benyttes rundt om, og de har ogsaa Betydning som Basis for Udvikling af Kutymen. Der aftrykkes derfor nedenfor som Bilag forskellige af disse Regulativer. Det kan fremhæves, at der ikke er gjort noget Forsøg paa i *England* at skabe saadanne ensartede Remboursregler, og at de fleste engelske Rembours-huse overhovedet ikke har almindelige trykte Remboursbetingelser, vel sagtens som Følge af det engelske Temperaments Modvilje mod ethvert Uniform-

⁴¹⁾ f. Eks. S. 77 ff. ⁴²⁾ *Lassen*, Alm. Del § 39 II. I.

præg. Som det ovenfor omtales, benytter mange af de engelske Banker heller ikke særlige trykte Blanketter til f. Eks. Kreditbreve eller Aabningsbegæringer, men skriver dem paa deres almindelige Brevpapir.

Ogsaa herhjemme har man arbejdet paa at skabe ensartede Remboursregler, og det lykkedes i 1925 at faa saadanne Regler for Importrembourser vedtaget af de tre københavnske Hovedbanker. I Januar 1928 har de tre Hovedbanker vedtaget ensartede Regler for Eksportrembourser. I Juni 1923 rejste Grosserer-Societetets Formand, Grosserer Ernst Meyer, paa det skandinaviske Handelsmøde i Göteborg Spørgsmaalet om Muligheden og Betimegheden af at udarbejde ensartede skandinaviske Remboursregler.⁴³⁾

Det er naturligt, at det vilde være af overordentlig Betydning, om der kunde skabes ensartede *internationale* Regler, saaledes at man kunde formindske de alvorlige Tab, som Domsafgørelserne viser, der undertiden lides som Følge af, at Kreditbrevenes eller Købeaftalernes Bestemmelser fortolkes paa forskellige Maader i de forskellige Lande. Der vilde gennem saadanne internationale Regler skabes et fast Skelet, hvorpaa der kunde opbygges en ensartet, fast og sikker Praksis. Det vilde være baade i Køberens, Sælgerens og i Bankernes Interesse, om man kunde naa til saadanne Regler. Paa amerikansk Initiativ er Tanken taget op af International Chamber of Commerce, og Handelskammerets Veksel- og Check-Komité fik i Oktober 1926 til Opgave at udarbejde et Udkast til saadanne Regler.

Komitéen udsendte et omfattende Spørgeskema til Handelskammerets nationale Komitéer og udarbejdede derefter et Udkast, som blev forelagt paa Handelskammerets Møde i Stockholm i Juni—Juli 1927.⁴⁴⁾ Paa Mødet udtaltes der fra alle Sider den stærkeste Sympati med disse Bestræbelser for en Standardisering, idet forskellige Talere dog tog Afstand fra forskellige af Udkastets Bestemmelser.⁴⁵⁾ Det vedtoges at bemyndige Komitéen til at fortsætte Arbejdet og udarbejde et endeligt Udkast paa Basis af Stockholm-Udkastet og at henstille til de nationale Komitéer at søge at opnaa vedkommende Lands Bank- og Handelsorganisationers Medvirken i dette betydningsfulde Arbejde.

⁴³⁾ Protokoll vid det skandinaviska Handelsmötet i Göteborg 15. og 16. Juni 1923 S. 71—83.

⁴⁴⁾ Udkastet benævnes nedenfor »Stockholm-Udkastet«. Det findes i Handelskammerets Brochure Nr. 48.

⁴⁵⁾ Journal of the International Chamber of Commerce 1927 No. 15. 29

II.

ALMINDELIGE BEMÆRKNINGER OM HANDELSRET.

Paa adskillige Steder i det følgende vil man finde Eksempler paa, hvorledes de for Rembours gældende Retsregler er gjort skarpe og enkle — mekaniserede — for derved at blive bedre egnede til at understøtte Omsætningen. Denne Forskydning af Retsreglerne er ikke noget for Remboursomraadet specielt. Den kommer frem indenfor hele Handelsrettens Omraade. Da Mekaniseringen er saa betydningsfuld for Forstaaelsen og Fastsættelsen af Remboursreglerne, skal der her gøres nogle almindelige Bemærkninger om de Formaal, som tilsigtes dermed, og hvorledes de realiseres.

Handel er efter almindelig Sprogbrug den Virksomhed erhvervsmæssigt at købe for igen at sælge,¹⁾ eller som det ogsaa efter tysk Mønster defineres: erhvervsmæssigt at formidle Omsætningen af Varer.²⁾ Handelsretten omfatter imidlertid noget mere end de Regler, som gælder for denne Virksomhed, f. Eks. tages Læren om Spedition, Kommission og Bankret ogsaa ind derunder.

I tidligere Tider betragtedes Handelsretten almindeligvis som et særligt Retsomraade i den Forstand, at der her gjaldt andre Retsregler end indenfor den almindelige Formueret. Det hang sammen med, at den almindelige Formueret for en stor Del var bundet af romerretlige Traditioner, og at Reformkrav lettere gjorde sig gældende indenfor Handelsretten. Det er, som Aagesen³⁾ siger det: "at der i de mere storslaaede, hyppigt tilbagevendende Handels- og Sjøfartsforhold langt lettere udvikler sig en

¹⁾ *Aschehouk*, Socialøkonomik III S. 452. *Tybjerg* i Hages Haandbog S. 305. *Hellauer* S. 2.

²⁾ *Charles V. Nielsen*: Handelsordbog.

³⁾ Indledning til den danske Formueret S. 93.

Følelse af, hvad der maatte være den rette Løsning, end i de almindelige Civilretsforhold, hvor de samme Tilfælde kun forekommer i Ny og Næ, og som i Almindelighed dreje sig om forholdsvis mindre betydelige Værdier.” Der opstod derfor en særlig Handelsret baseret paa Sædvaneret og som Følge deraf mere elastisk og smidig end den almindelige Civilret. Denne Sondring mellem Handelsretten og den almindelige Formueret gik igen i forrige Aarhundredes Kodifikation — først den Napoleonske code de civil og code de commerce, senere den østrigske og tyske — hvor Handelsretten og Civilretten behandledes hver for sig.

Det Standpunkt,⁴⁾ som almindeligvis indtages i Nutiden, er, at der i det store og hele gælder ganske de samme Retsregler indenfor de to Omraader, dog med forskellige Modifikationer, som i det væsentlige skyldes, at nye Retstanker har lettere ved at indvirke paa Handelsretten, og at denne derfor kan siges at være naaet til et højere Udviklingsstandpunkt end den almindelige Formueret. Den gaar ligesom foran i Udviklingen og drager Formueretten efter sig. Overfor denne Opfattelse maa det pointeres, at der er en *principiel Forskel* mellem de Regler, der gælder paa de to Omraader. Det er ikke de formueretlige Principper i deres Renhed, som gælder indenfor Handelsretten. De farves — forskydes — paa en særlig Maade, og denne Farveforskel er ikke noget, Udviklingen vil slette. Den er Udtryk for en Forskel i selve Retsforholdenes Natur. Denne Forskel kommer frem dels i Lovgivningen, idet der selv i Lande, der som England-Amerika og tildels Skandinavien ikke har nogen egentlig Handelslovgivning, dog findes talrige Lovbestemmelser, der er specielle for Handelsforhold; dels og navnlig fra Domstolenes Side derved, at der i Handelsforhold sker en skarpere og mere mekanisk Retsanvendelse end i civile Forhold.

For at udfinde, hvad det er, der kendetegner de handelsretlige Regler, maa man først udsondre det, som er det fælles for de Forretninger, som falder indenfor Handelsrettens Omraade. Det, som almindeligvis i Lovgivningen sættes som Skelnemærket for, om et Retsforhold er handelsretligt, er, om Forretningen indgaas af Handlende i eller for deres Bedrift.⁵⁾

⁴⁾ Aagesen 1. c. S. 91. Stang, Norsk Formueret, 1911, S. 61—62, jfr. ogsaa Endemann, Handbuch des Handelsrechts I S. 16.

⁵⁾ Købelovens § 4, Kommissionslovens § 2, jfr. Ehrenberg, Handbuch I S. 4.

Dette, at den optrædende er en "Handlende", kan nok tages som et ydre Kendemærke, der kan benyttes af Lovgivningen, som maa have klare og let konstaterlige Skelnemærker, men det er ikke det, der er den egentlige Aarsag til Forskellen. Det, at Lovgivningen kalder en Mand for "Handlende", er ikke nogen Grund til, at hans økonomiske Forbindelse med andre Personer skulde antage en speciel Karakter. Imidlertid indeholder Parternes Egenskab af Handlende Nøglen til Forstaaelsen. At en Mand er Handlende, betyder, at han indgaar et meget stort Antal ensartede Forretninger. Han tjener sin Avance ved hver enkelt Forretning, og hans Virksomhed gaar derfor ud paa at gennemføre et saa stort Antal Forretninger som muligt.

Dette Forhold — "Masseomsætningen" indvirker paa forskellig Maade paa Handelsvirksomheden. Det gælder for den Handlende om at kunne disponere hurtigt og rigtigt over sine økonomiske Magtmidler: sit eget og andres Arbejde, egen og fremmed Kapital. Det bliver nødvendigt at udruste Forretningen med særlige tekniske Hjælpemidler; man maa have særligt, specielt uddannet Personale, særlig Bogføring, og der skabes særlige Institutioner — Børser, Mæglere, Banker o. s. v. — alt for at gøre Indgaaelsen og Afviklingen af de mange ensartede "Handler" saa let og sikker som mulig.

Retshandlens Karakter er paavirket og bestemt af Massemomentet. Der er en Tilbøjelighed til at gøre Retshandlen typisk og skabelonmæssig — det personlige, individuelle og specielle fjernes i meget vidt Omfang. Retshandlen indgaas af Parter, som maaske slet ikke kender noget til hinanden; den indgaas ved, at Parterne udfylder en trykt Formular, der indeholder et omfattende Sæt af almindelige trykte Bestemmelser, eller den afsluttes telegrafisk ved Benyttelsen af faste Benævnelser (cif — fob), hvorved der med et enkelt Ord bestemmes et helt Sæt af Retsvirkninger. Indenfor de enkelte Brancher udarbejdes der faste Standardkontrakter, som ofte benyttes hele Verden over. Handlen drejer sig ikke om individuelle Varer, men om Typevarer, der sælges efter Prøve eller Mønster eller efter Klasseangivelse.⁶⁾ Det gælder i al Almindelighed om Verdenshandlen, at den individuelle Farve paa denne Maade er udslettet. Men navnlig med Hensyn til de

⁶⁾ *Müller-Erzbach*: »Das Unpersönliche des Welthandels« i *Zeits. für das gesamte Handelsrecht* 1923 S. 121. *Ehrenberg*, *Handbuch* I S. 14. *Stang*: »Handelskoutumer« i »Fra spredte Retsfelter« S. 79—80.

Forretninger, der afvikles paa Børsen, er Typiseringen drevet til den højeste Fuldkommenhed. Man handler om Typevarer og paa Børsens "almindelige Betingelser", som netop i første Linje har til Formaal at udslette alle individuelle Præg med Hensyn til Opfyldelse og Genstand.

Massemomentet indvirker ogsaa paa de *Retsregler*, der gælder for Omraadet, dels paavirker de nævnte Ejendommeligheder ved Handelsvirksomhedens Organisation Retsreglerne, men dels arbejder Retsordenen selvstændigt med paa at tilskære Retsreglerne saaledes, at de bliver saa vel egnede som muligt til at tjene Omsætningen. Handelsretten er farvet af det Formaal at sikre og understøtte Masseomsætningen, og det er dette Formaal, som karakteriserer dens Regler.⁷⁾

Det er af særlig Betydning indenfor Handelsretten, at Retsreglerne bliver udformet og anvendt saaledes, at Retsstillingen paa Forhaand er klar. Parterne maa let og sikkert efter enkle og klare Kendemærker kunne konstatere, hvorledes Domstolene vil se paa Forholdene, saaledes at man kan være paa det rene med, hvad det er for en Ret, man erhverver. Retsreglerne kan ses som Afbalanceringen mellem paa den ene Side Hensynet til, hvad Retfærdighed og Billighed fordrer i det enkelte Tilfælde, og paa den anden Side Hensynet til "Sikkerheden" — den lette og faste Anvendelse af Retsreglerne.⁸⁾ Omsætningen kræver, at der indenfor Handelsretten lægges større Vægt paa Hensynet til Sikkerheden end indenfor de øvrige Civilretsomraader — selv om det bliver paa Bekostning af "Billigheden".⁹⁾ Foruden Fordelen ved, at Er-

⁷⁾ Ph. Heck: »Weshalb besteht ein von dem bürgerlichen Rechte gesonder-tes Handelsprivatrecht« i Archiv für die zivilistische Praxis Bd. 92 (1902) S. 438 ff. *Lyon-Caen* Art. 4.

I Motiverne til den tyske H. G. B. udtales det: »Der Grund der meisten handelsrechtlichen Vorschriften beruht weniger auf einer besonderen Eigentümlichkeit der einzelnen Geschäftsoperationen, aus denen sich der Handelsbetrieb zusammensetzt, als vielmehr auf den Art dieses Betriebs selbst, namentlich auf dem Zusammentreffen zahlreicher, sich gegenseitig bedingender Geschäfte, die eine rasche und sichere Abwicklung erfordern und zugleich im Interesse alle Beteiligten eine gewisse Uebersichtlichkeit und Erkendbarkeit der geschäftlichen Verhältnisse des Unternehmens notwendig machen«.

⁸⁾ *Tybbjerg*, Bevisbyrden S. 6—7.

⁹⁾ Victor Ehrenberg: »Rechtssicherheit und Verkehrssicherheit« i Iherings Jahrbücher 1904 S. 273.

hververen sikrere kan bedømme de Rettigheder, han paatænker at overtage, er der ogsaa den Fordel, at de grovere, mere enkle Regler giver færre Processer, hvad der paa dette Omraade er af særlig Betydning, da Værdierne skal omsættes og ikke beslaglægges af Retsstridigheder, og da det her særlig gælder, at "Tid er Penge", og at man derfor bør undgaa Processer, som sluger begge Dele.¹⁰⁾

Herhjemme, hvor man ikke som f. Eks. i Tyskland og Frankrig har en egentlig kodificeret Handelslovbog, og hvor de handelsretlige Lovbestemmelser for største Delen ogsaa har Gyldighed for civile Retsforhold, er det i vidt Omfang overladt til Retsanvendelsen at gennemføre denne Mekanisering. Dette gør, at Forskellen mellem Reglerne ikke træder saa klart og tydeligt frem hos os, idet den hyppigt bestaar i en skønsmæssig og ikke udmaalelig Gradation i Vurderingen af Parternes Pligter overfor hinanden, uden at denne Forskydning normalt kommer klart frem i Dommenes Præmisser. Selv om disse Forhold ikke pointeres fra Lovgivningsmagtens eller fra Teoriens Side, kan og bør Forskellen dog komme klart frem gennem Retsanvendelsen. Man ser da ogsaa, hvorledes denne Mekanisering er gennemført stærkere og mere gennemgribende i England—Amerika end noget andet Sted til Trods for, at der der kun findes meget faa specielle Lovgivningsbestemmelser for Handelsforhold.

Der er dog vistnok særlig Grund til i Øjeblikket at fremhæve disse Betragtninger, fordi der umiskendelig i Øjeblikket indenfor Retsanvendelsen herhjemme og tildels ogsaa i Udlandet gør sig gældende en Tendens henimod større "Billighed" paa Bekostning af "Sikkerheden".¹¹⁾ Denne Tendens er vel nok for en Del Udtryk for de sociale Følelser, som ligger i Tiden, og skyldes vel for en Del Procesreformer, som har bragt Dommeren i nærmere Kontakt med Sagens Parter. En af vore mest ansete Dommere har i et Foredrag udtrykt det paa den Maade, at Dommeren nu efter Retsplejeloven ikke som før alene traf Afgørelsen ud fra, hvad hans Hjerne og hans juridiske Samvittighed tilsagde ham, men at

¹⁰⁾ *Müller-Erzbach*, *Deutsches Handelsrecht* (1921) Kap. 10.

¹¹⁾ Man kan henvise til de senere Aars saa tydelige Tendens til i stadig videre Omfang at indrømme Erstatning for materielt og immaterielt Tab.

nu taler ogsaa hans Hjerte.¹²⁾ Mange vil vel mene, at dette ogsaa indenfor den civile Retspleje er en lidet lykkelig Udvikling — at den Fasthed, som ikke kan undværes i nogen Retspleje, derved udsættes for Fare, og at Udviklingen i sin Konsekvens betyder et Brud paa det, som maa være al Retsplejes absolute Rettesnor: at ensartede Forhold afgøres ensartet, ligegyldigt om Sagens Parter vækker Rettens større eller mindre Sympati. Men under alle Omstændigheder maa det gælde, at Sikkerhedshensynet ikke maa negligeres indenfor Handelsretten. Der maa Dommerens Hjerte ikke have Afgørelsen.

Massemomentet vil ikke virke med lige Styrke indenfor hele Omraadet. Indenfor Børshandelen og den egentlige Storhandel, der er Handelens Centralomraade, vil det navnlig spille en stor Rolle; men dets Betydning aftager, efterhaanden som man kommer mere ud i Periferien (f. Eks. i Rækkefølgen: Importør-Grossist; Grossist-Detaillist; Detaillist-Detailkunde). Paa tilsvarende Maade vil Styrken af Retsreglernes handelsmæssige Farvning aftage.

Det vil af det udviklede fremgaa, at det egentlig ikke er fuldt korrekt at tale om Handelsret som et bestemt afgrænset Afsnit, hvor Retsreglerne er forskudt paa en bestemt Maade. Det vil være umuligt at sige, hvor Reglernes handelsmæssige Farvning hører op. Handelsretten glider umærkeligt over i Civilretten. Og Størrelsen af Forskydningen er ikke den samme indenfor hele Handelsretten, men varierer efter Massemomentets Styrke. Den eneste Grænse, man kan sætte for Handelsretten, er, at den strækker sig saa vidt, som disse særlige Forhold gør sig gældende.¹³⁾

Det skal herefter forsøges at opstille nogle Retningslinjer for, hvorledes disse Formaale søges gennemført.

Det er af særlig Vigtighed for Handelsmanden, at hver enkelt

¹²⁾ Denne Udvikling er parallel med den tyske »Freirechtsbevægelse«, der kræver, at Dommeren skal arbejde paa en mere selvstændig, kritisk Maade ved Fortolkningen af Lovreglerne. Se f. Eks. herom: *Max Rumpf*: »Der Sinn des Wirtschaftsrechts« i Arch. für die ziv. Praxis 1920 S. 153 ff.

¹³⁾ *Tybjerg* i Hages Haandbog S. 132 siger: »Handelsretten strækker sig saa vidt, som de særlige ved Handelen fremkommende Forhold virker ændrende paa de ellers gældende Retsregler eller fremkalder særlige retlige Fænomener«.

Handel opfyldes til nøjagtig den fastsatte Tid og paa den fastsatte Maade.¹⁴⁾ Enhver Kalkulation vilde ellers blive umulig. Køberen har muligvis endog i Forvejen solgt Varen videre, saa at han risikerer at ifalde Ansvar, hvis han ikke som beregnet kan levere Varen i rette Tid. Men i det hele kan det siges, at han har saa mange Handler løbende, at hele Virksomheden vilde blive besværliggjort, ja vilde ende i Kaos, hvis ikke hver enkelt Forretning afvikles planmæssigt og automatisk.

Hensynet til Kreditor kræver saaledes, at Retsordenen ved Handelsforhold skærper Kravet til, at Debitor opfylder sine Forpligtelser punktlig. Retsordenen kan gennemføre Kravet uden derved at komme til at virke ubillig, idet man ikke behøver at tage saa meget Hensyn til Debitor ved Handelsforhold som ved Civilforhold — dels fordi Debitor som Handelsmand maa formodes at besidde særlige Betingelser for at behandle og overse netop den Slags Forretninger, dels fordi det er et Mellemværende, som han frivillig er traadt ind i for derved at faa en Fortjeneste, og hvor han derfor til Gengæld maa bære den Risiko, der løber paa.

Lovgivningen har da ogsaa gennemført dette Synspunkt f. Eks. ved Reglen i Købelovens §§ 21 og 28 om, at enhver Forsinkelse anses for væsentlig i Handelsforhold, og det hævdes i det hele af Retsanvendelsen ogsaa uden positiv Lovhjemmel.¹⁵⁾

Handelsretten opstiller Regler, der gør det muligt for den Handlende efter ydre let konstaterlige Kendsgerninger hurtigt og sikkert at danne sig et Overblik over, hvorledes Retsforholdene ligger, saa at han er dækket, naar han handler paa Basis af det Billede, han paa denne Maade faar. Handelsrettens Regler er derfor retsteknisk forskudte for at naa i Retning af større Klarhed og Oversigt og af skarpere og lettere Retsanvendelse. Der opnaas ved en saadan retsteknisk Forskydning af Reglerne ikke alene den Fordel, at Parterne, naar de er i Gang med at indgaa eller afvikle Retshandlerne faar klare og faste Retningslinjer for, hvorledes de

¹⁴⁾ jfr. *Müller-Erzbach*, *Deutsches Handelsrecht* (1921) Kap. 10.

¹⁵⁾ *Lassen-Ussing* § 91 Note 22. I Motiverne til Kommissionsloven S. 37 udtales det, at Kommissionslovens Bestemmelser »er formulerede saaledes, at de giver Plads for den Nuance i Anvendelsen, som Handelskommissionens særlige Natur og overhovedet en Parts Egenskab som Handelsmand kræver, navnlig i Henseende til en strengere, nøjagtigere og hurtigere Opfyldelse af de opstaaede Pligter.« jfr. om *Mangler* ved Salgsstanden *Lassen-Ussing* § 87 Note 32—34.

kan gaa frem, og hvilken Risiko de løber, men ogsaa at Retsforholdene vil være klarere, naar de kræver Erstatning, eller der bliver Tale om at hæve Handlen. Man sparer derved Processer, da Parterne paa Forhaand er klar over, hvorledes Retsforholdene ligger, og Gennemtvindingen af Retskrav bliver hurtigere og nemmere. Som ved enhver retsteknisk Forskydning vil der i enkelte Tilfælde kunne ske Ubilligheder, men set under eet vil Tabene herved rigelig opvejes ved de Fordele, som opnaas: at Handlens Omkostninger nedsættes, og at Omsætningen bliver hurtigere og ikke i saa vidt Omfang som ellers giver Anledning til Tvivl og Strid.

Der findes rundt om i Lovgivningen forskellige Regler, der tager Sigte paa at skabe saadan Klarhed. Det falder uden for Rammerne af dette Arbejde nærmere at redegøre for disse Regler, men som Illustration til det foranstaaende kan Opmærksomheden henledes paa Reglerne om Reklamation, om ekstinktiv Godtros-erhvervelse og om Præscription, der netop alle gaar ud paa at skabe Klarhed over, hvorledes de retslige Forhold er, samt Reglerne om Registrering af hvem der kan tegne et Firma eller Selskab, hvorved Tredjemand opnaar autoritativ Kendskab til, hvem han kan indlade sig med.¹⁶⁾ Disse Regler gælder ikke alene for handelsretlige Forhold, men det vil være saaledes, at de alligevel dér træder særlig tydelig frem, idet de dels af Domstolene skærpes, dels dér har en større Anvendelse.¹⁷⁾

Ogsaa uden for de positive Lovbestemmelser Omraade arbejder Domstole bevidst paa at tildanne Retsreglerne paa en saadan Maade, at Omsætningen derved lettes og understøttes saa vidt, som det er muligt. Der findes i det følgende en Række Tilfælde, hvor dette Formaal kommer frem,¹⁸⁾ og den Maade, hvorpaa Domstolene søger at realisere Formaalet, illustreres gennem disse Eks-empler.

¹⁶⁾ Victor *Ehrenberg*: »Rechtssicherheit und Verkehrssicherheit« i *Iherings Jahrbücher* 1904 S. 273 ff.

¹⁷⁾ *Lassen-Ussing* § 79 Note 37 (Reklamation).

¹⁸⁾ Se f. Eks.

IV Note 7—8. Note 30—32, Note 51, Note 54—58.

VI Note 49.

VII Note 5—6.

IX Note 1.

X Note 9—10.

III.

FORHOLDET MELLEM KØBER OG SÆLGER.

Som det ovenfor er nævnt, er det det normale, at Rembours benyttes til Afvikling af en Varehandel, og det er kun disse Normaltilfælde, som der her tænkes paa. Det falder udenfor dette Arbejdes Rammer at behandle i sin Helhed det til Grund liggende Retsforhold mellem Køber og Sælger. Der skal kun her i dette Afsnit fremdrages forskellige specielle Spørgsmaal, som opstaar ved Fortolkningen af Købeaftalen, og som har særlig Tilknytning til Remboursementet.

Køberen har ikke *Pligt* til at aabne Rembours, medmindre Sælgeren udtrykkelig har betinget sig det, eller Sælgeren af særlige Grunde uden udtrykkelig Aftale kunde gaa ud derfra,¹⁾ f. Eks. fordi Køberen uden Aftale derom i en Række tidligere lignende Handler har stillet Rembours.

Der findes ganske vist en Række Grosserer-Societets Responsa,²⁾ som udtaler, at det indenfor visse Handler er almindeligt, at der betales ved Rembours, men man kan næppe slutte derfra til, at det i disse Tilfælde skulde være en egentlig kutymemæssig Pligt for Køberen at stille Rembours.³⁾ De fleste af disse Responsa fremkom under Krigen, og de kan næppe have stor direkte Betydning for Afgørelsen af, i hvilket Omfang Rembours benyttes under normale Tider. Det fremgaar alene af dem, at det i de forskel-

¹⁾ Paa Kaffebørserne i Rio og Santos noteres der af Hensyn til den direkte Eksport til Europa Priser pr. cwt. Kaffe c. og f. europæisk Plads med 90 Dages Rembours hos London Bank. *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 15.

²⁾ U. f. R. 1921 S. 827; 1910 S. 881, samt Responsa af 6. Marts 1920 og 21. Sept. 1917 (U. f. R. 1918 S. 889).

³⁾ Herimod *Lassen-Ussing* § 84 Note 11n.

lige nævnte Tilfælde har været almindeligt, at det blev aftalt, at Køberen skulde stille Rembours. Hvor almindeligt det end har været at træffe denne Aftale, kan man dog ikke derfra slutte til, at Køberen ogsaa uden saadan Aftale er forpligtet dertil.⁴⁾

Hvorledes skal Remboursen aabnes for at være i Overensstemmelse med Købeaftalen?

Det vil saa at sige altid være udtrykkelig bestemt i Købeaftalen, om Remboursen skal være Akceptrembours eller Kontant- (à vista) Rembours. Betalingsbetingelserne kan f. Eks. lyde: "Cassa hos London Bank" eller "Kontant mod Rembours" eller "30 Dages Rembours hos prima London Bank eller Bankier plus Renter og Stempel". Hvis der ikke saaledes er truffet udtrykkelig Bestemmelse om dette Punkt, eller der findes en Kutyme,⁵⁾ som afgør Spørgsmaalet, maa man i Tilknytning til Reglen i Købelovens § 14 gaa ud fra, at Remboursen skal være Kontantrembours.

Det vil ikke være af større Betydning for Sælgeren, om han faar Købesummen kontant udbetalt eller i en Akcept fra en Storbank. Vekslen vil han altid kunne diskontere meget gunstigt, saaledes at Forskellen faktisk kun bliver, at han i Stedet for at faa hele Købesummen udbetalt, faar Købesummen ÷ Diskonto.⁶⁾ Men denne Forskel falder jo bort, naar det er bestemt, som det er meget almindeligt, at Vekslen skal lyde paa Fakturabeløbet plus Renter og Stempel. Ganske vist kan det nok siges, at Sælgeren som Trassent stadig er vekselforpligtet, lige til Vekslen indløses af Akceptanten; men denne Risiko er kun en Risiko for, at Banken ikke skulde være i Stand til ved Forfald at indløse Vekslen, og den er praktisk talt uden Betydning. Hvis Remboursen herefter skal aabnes som Akceptrembours f. Eks. paa 3 Maaneder, vil det normalt betyde, at Remboursvekslen skal løbe til 3 Maaneder efter den Dato, Konnossementet er dateret.⁷⁾

Er Køberen pligtig at stille *bekræftet Rembours* eller kan han nøjes med at stille *ubekræftet Rembours*?

Som det er udviklet ovenfor (S. 20 ff.). maa det antages,

⁴⁾ Responsum U. f. R. 1919 S. 810 gaar dog videre, idet det udtaler, at det ved en Handel om en Vognladning Kartofler ifølge Kutyme paahvilede Køberen at aabne Rembours for Sælgeren.

⁵⁾ Grosserer-Societetets Responsa i U. f. R. 1910 S. 881 og af 6. Marts 1920.

⁶⁾ *Almén* § 14 Note 22.

⁷⁾ Grosserer-Societetets Responsum af 8/1 1910 i U. f. R. 1911 S. 1012.

at Sondringen mellem bekræftet og ubekræftet Rembours falder sammen med Sondringen mellem uigenkaldelig og genkaldelig. Det er meget almindeligt, at der ikke i Købeaftalen findes nogen udtrykkelig Bestemmelse om, hvorvidt Remboursen skal aabnes som bekræftet eller ubekræftet. Ogsaa uden en saadan udtrykkelig Afgørelse vil det dog undertiden være muligt af Kontraktens øvrige Bestemmelser at slutte sig til, hvad der skal gælde. Det siges f. Eks. undertiden, at hvis det er bestemt, at Remboursen skal holdes aaben en vis Tid, kan man deraf udlede, at Remboursen skal aabnes som bekræftet, idet det er mindre almindeligt ved ubekræftede end ved bekræftede Rembourser, at der fastsættes en saadan Tidsfrist.⁸⁾ Jeg kan ikke anerkende, at denne Sætning er rigtig. Det er i de senere Tider blevet saa almindeligt at aftale en Frist ogsaa ved ubekræftede Rembourser, at man ikke kan udlede noget deraf. Det kan ogsaa nævnes, at tyske Afgørelser har fastslaaet, at naar der i Aftalen er brugt Udtryk, der sammenstiller Remboursen med kontant Betaling, skal Remboursen aabnes som bekræftet, idet det med disse Udtryk har været Hensigten at sikre Sælgeren en saa god Stilling som muligt. En tysk Højesteretsdom⁹⁾ afgør saaledes, at Akkreditivet skulde aabnes som bekræftet i et Tilfælde, hvor Købeaftalen benyttede Formlen "Kasse gegen Akkreditiv". I en Voldgiftskendelse af Hamburgs Handelskammer af 5/3 1921¹⁰⁾ statueres det, at Aftalen "Netto Kasse durch Bankgarantie bei N. Bank" medfører en Pligt til at stille Akkreditiv straks efter Aftalens Afslutning og ikke først ved Varens Afsendelse, idet "Akkreditivets Formaal er at give Sælgeren en Garanti for prompte Opfyldelse af Køberens Forpligtelse". Der maa heri ligge, at det Akkreditiv, som skal aabnes, skal være uigenkaldeligt.¹¹⁾ Man vil antagelig ikke fra dansk Side slutte sig til disse Afgørelser. De Udtryk, der er benyttet, angiver alene, at Betalingen skal ske ved Kontantrembours, men viser i Virke-

⁸⁾ Reichardt S. 6, herimod Præmisserne til Dom af 4/5 1922 af Hamburgs O. L. G. i Hans. G. Z. 1922 Nr. 78. Oberparleiter S. 11 og Steiner S. 36, der dog nævner en Dom fra Zürichs Handelsret, der synes at kræve, at Remboursen i dette Tilfælde skal være bekræftet. Tysk Reg. § 1. Se nedenfor S. 117 Note 17a.

⁹⁾ R. G. 103 S. 381, Bank-Archiv XXI S. 383.

¹⁰⁾ Hans. Rechtszeit. 1921 S. 357.

¹¹⁾ I det i U. f. R. 1925 S. 846 refererede Tilfælde aabnede Køberen ogsaa bekræftet Rembours i Henhold til Aftalen: »Netto Kassa gegen Fakturen und Duplikatfrachtbrief bei einer dänischen Bank«.

ligheden intet om, hvorvidt denne Rembours skal være bekræftet. Der er ingen Grund til for disse Tilfældes Vedkommende at fravige den Regel, der opstilles for de Tilfælde, hvor der ingen Aftale er truffet. Spørgsmaalet, om der skal stilles bekræftet Rembours, kan ogsaa være afgjort ved Kutymen.¹²⁾ Hvis der ikke kan hentes nogen Vejledning til Spørgsmaalets Afgørelse i Aftalens Indhold eller i Handelssædvane, maa det efter dansk Ret *gælde, at Køberen kun behøver at stille en ubekræftet* (genkalde-
lig) Rembours.¹³⁾

En Dom af Hamburgs Oberlandesgericht¹⁴⁾ begrunder sit Resultat med, at Afgørelsen maa træffes efter, hvad *Formaalet* med Aftalen om Remboursstillelsen kræver. Denne Sætning lyder meget bestikkende, men den er ikke praktisk. Det vil være mere end vanskeligt at konstatere, hvad dette Formaals kræver. Man er nødt til at have en enkel og klar Regel at gaa frem efter. I *tysk* Ret hævdes det fra forskellig Side,¹⁵⁾ at Rembours, hvis intet er aftalt, maa være bekræftet, idet alene den bekræftede Rembours byder Sælgeren virkelig Sikkerhed for, at Køberens Forpligtelser bliver behørigt opfyldt, og at det er Formaalet med Remboursstillelsen, at Sælgeren faar en saadan Sikkerhed derigennem. Denne Argumentation synes ikke overbevisende. Ogsaa den ubekræftede Rembours betyder en faktisk Forøgelse af Sikkerheden for, at Sælgeren vil faa Købesummen betalt.^{15a)} Den overordentlig store Benyttelse, den ubekræftede Rembours har, viser tydeligt nok, at ogsaa denne Form formaar at opfylde de Formaal, som Remboursen har.

¹²⁾ Resp. i U. f. R. 1921 S. 827 (Kaffehandelen paa Brasilien under Krigen bekræftet Rembours) og 1891 S. 990 (ingen Kutyme om, at der ved Kredit til Udlandet skal stilles bekræftet Rembours) jfr. ogsaa herfor Sø- og Handelsretsdom i U. f. R. 1896 S. 1281.

¹³⁾ Resp. af 1/10 1915 i U. f. R. 1916 S. 975 og af 20/10 1922 i S. H. T. 1922 S. 484. *Oberparleiter* S. 8. *Rooth* S. 328.

¹⁴⁾ Hans. Ger. Z. 1922 Nr. 78. *Ulmer* S. 275 Note 88 hævder ligeledes, at det ikke er berettiget paa Forhaand at opstille en Formodning for, om Remboursen skal aabnes som bekræftet eller ubekræftet, men at dette maa afgøres efter Forholdene i det enkelte Tilfælde.

¹⁵⁾ *Boeckler* i *Verkehrsrechtliche Rundschau* 1924 S. 53. *Wolff* S. 772. *Derimod* hævder Østrigeren *Oberparleiter* l. c. S. 8, at Akkr. kun skal aabnes som uigenkaldelig, dersom der udtrykkelig gives Instruktion dertil, jfr. *Steiner* S. 35.

^{15a)} jfr. ovenfor S. 10—11.

Hvis Køberen efter det udviklede er pligtig at aabne en uigenkaldelig Rembours, skal den, dersom der ikke er nogen Aftale om, hvor lang Tid den skal blive staaende, aabnes uigenkaldelig i saa lang Tid, som Sælgeren havde Ret til at levere,¹⁶⁾ eller hvis der ikke er nogen fast Aftale herom, i rimelig Tid.

I de Tilfælde, hvor der efter de foranstaaende Regler skal betales ved Hjælp af Rembours, er Køberen pligtig til at træffe visse Arrangementer sigtende til at gennemføre Betalingen ved Rembours — han er, som det udtrykkes i Købmandssprog, pligtig at “aabne” eller “stille” Rembours. Det skal her undersøges, hvad der skal være sket, for at Remboursen kan siges at være “aabnet”. Man maa sonde mellem Forholdene ved den bekræftede og ved den ubekræftede Rembours.

Det, som er Formaalet med den *bekræftede* Rembours, er, at Sælgeren som Sikkerhed for, at Købesummen bliver behørigt betalt, faar et selvstændigt Krav mod Banken, saa at hans Krav mod Banken ikke blot er afledet af Køberens Krav mod Banken, men er uafhængig af mulige senere Aftaler mellem Køber og Bank. Sælgeren faar ikke den Sikkerhed, som han herefter har Ret til, derved at han faar en Meddelelse fra Køberen om, at Køberen har truffet Aftale med Banken om, at Remboursen skal aabnes uigenkaldelig; thi Banken vilde alligevel til Trods herfor efter senere Aftale med Køberen kunne nægte Udbetalingen. Den bekræftede Rembours er først aabnet, naar Sælgeren har modtaget en Erklæring fra Banken om, at Rembours er aabnet, og det maa af denne Bankens Bekræftelsesskrivelse fremgaa, at Banken virkelig er bundet overfor Sælgeren, og at Rembours altsaa er aabnet som uigenkaldelig.¹⁷⁾ For at den bekræftede Rembours skal være aabnet, maa Sælgeren have modtaget Bankens Bekræftelse, og dette gælder, selv om Sælgeren ved, i hvilken Bank Køberen vil aabne Rembours, ja selv om denne Bank er Sælgerens egen Bankforbindelse. Sælgeren har ingen Pligt til at spørge sig for i Ban-

¹⁶⁾ Domme i S. H. T. 1915 S. 413 og 1917 S. 199 og H. D. i U. f. R. 1919 S. 515. Reichsgerichtsdom 31/3 1922 i B—A XXII S. 161.

¹⁷⁾ *Lassen-Ussing* § 84 Note 11d. U. f. R. 1922 S. 160 (H. D.) og S. 246 samt Sø- og Handelsretsdomme i S. H. T. 1917 S. 10; 1916 S. 220 og 265. Domme af den tyske Rigsret 31/3 1922 i Bank-Archiv XXII S. 161; 10/1 1922 Bank-Archiv XXI S. 383; 26/4 1921 Bank-Archiv XX S. 345. Dom af Hamburgs Oberlandsgericht i L. Z. 1918 S. 177. *Reichardt* S. 8. *Oberparleiter* S. 7.

ken, om Remboursen er aabnet. Han kan roligt vente, indtil han faar Bankens Erklæring.¹⁸⁾

Det er meget almindeligt, at Banken ved den *ubekræftede* Rembours ikke giver Beneficienten nogen Meddelelse. Køberen giver meget ofte først Banken Remboursordren kort Tid, før Dokumenterne præsenteres, saa at en Meddelelse fra Banken først kunde naa frem til Sælgeren længe efter, at Dokumenterne er indløbet. Mange Banker fastsætter desuden i deres almindelige Bestemmelser, at de sædvanligvis vil give Advis, men at de ikke har nogen egentlig Pligt dertil.¹⁹⁾ Det kan derfor ikke være Bankens Meddelelse til Sælgeren, som er det afgørende for, om den ubekræftede Rembours er aabnet. Remboursen er aabnet, naar *Køberen* har truffet Aftale med Remboursbanken om Remboursen, eller hvis der aabnes i et fremmed Land, naar Køberens Bank har sluttet Aftalen med Remboursbanken, d. v. s. har modtaget Remboursbankens Anerkendelse af, at den vil udføre Opgaven.²⁰⁾ Det er ikke nødvendigt, at Sælgeren faar Besked om, at Aftalen er i Orden, naar han blot ved, i hvilken Bank han skal præsentere Dokumenterne.^{20a)}

Selv om Købeaftalen bestemmer, at den ubekræftede Rembours skal være aabnet inden en vis Frist, medfører dette ikke ef-

¹⁸⁾ Jfr. tyske Rigsretsdomme af 26/4 1921 i Bank-Archiv XX S. 345; af 15/6 1922 i L. Z. 1922 S. 455 og af 10/1 1922 i Bank-Archiv XXI S. 383. *Reichardt* S. 18.

¹⁹⁾ Jfr. nedenfor S. 60. Danske Banker plejer altid at give telefonisk eller brevlig Advis.

²⁰⁾ Jfr. Dom af Hamburgs Oberlandesgericht af 20/7 1917 i L. Z. 1918 S. 177. *Oberparleiter* S. 7. *Jacoby*, Akkreditiv S. 247. *Derimod* siger *Ulmer* S. 276, *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 16 b og *Stummer* S. 51 ganske ubetinget, at ogsaa den ubekræftede Rembours først er aabnet, naar Banken har givet Sælgeren Meddelelse derom. To Reichsgerichtsdomme 15/6 1922 i L. Z. 1922 S. 455 og 10/1 1922 i Bank-Archiv XXI S. 383 synes at staa paa det Standpunkt, at Sælgeren altid — ogsaa ved den ubekræftede Rembours — skal have Meddelelse fra Banken, men Dommene gaar ganske vist lidt forsigtigt uden om Spørgsmaalet, om der virkelig i de foreliggende Tilfælde var Tale om ubekræftet Rembours. I den sidstnævnte af Dommene udtales det: »Til Aabning af Akkreditiv hører Bankens Erklæring til Sælgeren om, at vedkommende Beløb staar til hans Disposition. Denne Erklæring kan efter Omstændighederne opfattes paa forskellig Maade, navnlig efter om Akkreditivet er bekræftet eller ubekræftet.«

^{20a)} Se nedenfor S. 60.

ter almindelig Handelsopfattelse, at Sælgeren faar Krav paa Meddelelse fra Banken. Hvis han ønsker en saadan Meddelelse, maa han udtrykkelig betinge sig det.

Naar der skal betales ved Rembours, er Remboursaabningen en Foranstaltning, hvorpaa Købesummens Betaling beror, og Sælgeren kan derfor efter Købelovens § 28 hæve Købet, dersom Remboursen ikke er aabnet *i rette Tid*. Ved Afgørelsen af, hvornaar den skal være aabnet, maa man sondre mellem den bekræftede og den ubekræftede Kredit.

Formaalet med den *bekræftede* er, at Sælgeren, forinden han foretager Dispositioner, der i væsentlig Grad binder hans Stilling, skal have Sikkerhed for, at han virkelig vil faa Dokumenterne honorerede. Han betinger sig den bekræftede Rembours for at have denne Sikkerhed, forinden han begynder paa Fabrikationen eller Indkøbet af de solgte Varer, men i hvert Fald maa han have Krav paa at have faaet Bankens Bekræftelse, naar han skal afsende Varerne, saa at han har Sikkerhed for, at Varerne ikke bliver overgivet til Fragtføreren — hvorefter Fragten kan kræves betalt — uden at de ogsaa bliver taget op af Køberen, og at han straks kan faa den dokumentære Veksler diskonteret. Medmindre der er anden Aftale mellem Parterne, maa Køberen derfor staa inde for, at Remboursen er aabnet paa det Tidspunkt, han kunde beregne, at Sælgeren vilde afsende Varerne. Hvis Køberen kan beregne, naar Varerne vil blive afsendt, maa han af sig selv sørge for, at Remboursen er i Orden forinden, og det kan normalt ikke forlanges, at Sælgeren skal rykke ham derfor. Hyppigt vil denne Regel føre til, at Køberen maa stille Remboursen straks efter Aftalens Afslutning, idet han maa gaa ud fra, at Sælgeren ikke venter med at levere.²¹⁾ Der maa naturligvis indrømmes Køberen den fornødne Tid hertil. Kan Køberen ikke beregne med nogenlunde Sikkerhed, hvornaar Varerne bliver indladet, behøver han ikke at stille Remboursen, før Sælgeren giver ham Besked derom, thi man kan ikke forlange, at Køberen skal have Remboursen staaende ud i det blaa og binde Kapital og miste Renter uden nogen Grund.^{21a)}

²¹⁾ Voldgiftskendelse af Hamburgs Handelskammer af 5/3 1921 i Hans. Rechtszeit. 1921 S. 357. Koch, Warenkredit S. 93 Note 3.

^{21a)} Staub-Koenige Anh. zu § 363 Anm. 17 angiver, at Køberen som Hovedregel først er pligtig at aabne, naar Sælgeren har meddelt, at han er parat til at afsende Varen.

Ved den *ubekræftede* Rembours skal der først aabnes paa et saadant Tidspunkt, at Remboursen er aabnet (o: at Rembours-banken har forpligtet sig overfor *Køberen* til at honorere Doku-menterne), *naar Dokumenterne præsenteres i Banken*.²²⁾ Paa den anden Side maa det ogsaa kræves, at Remboursen virkelig er i Orden paa det Tidspunkt, og Sælgeren behøver ikke, naar han faar at vide i Banken, at Remboursen ikke er i Orden, at rette Opfordring til Køberen om at redressere Fejlen. Han kan straks hæve, i hvert Fald hvis det ikke er ganske klart for ham, at det alene beror paa en Fejltagelse, som omgaaende vil blive rettet.²³⁾

En anden Sag er, at Køberen paa et tidligere Tidspunkt, nemlig senest, naar Varerne er indladet, maa have givet Sælgeren Besked om, i hvilken Bank Remboursen aabnes ("*have opgivet Remboursen*"). Sælgeren faar jo da Dokumenterne overleveret, og han maa vide, hvem han skal trække Vekslen paa, saa at han straks kan diskontere den. Køberen maa sørge for, at Sælgeren har Besked i rette Tid, d. v. s. til det Tidspunkt, til hvilket Køberen kunde beregne, at Indladningen vilde tilendebringes, eller til hvilket Sælgeren har fordret at have Besked.²⁴⁾

Hvis Kontrakten omhandler *sukcessive Leveringer*, maa det som Regel gælde, at Køberen kun er pligtig at aabne Remboursen

²²⁾ Dom i U. f. R. 1910 S. 170. Gross. Resp. af 20/10 1922 i S. H. T. 1922 S. 484. Domme af Hamburgs Oberlandesgericht i Hans. G. Z. 1922 Nr. 147 og 1923 Nr. 105. Derimod hævder *Reichardt* S. 8, at den ubekræftede Rembours maa aabnes saa tidligt, at *Banken* kan give Sælgeren Meddelelse derom.

²³⁾ En Voldgiftskendelse (Grosserer-Societets Handelsberetning 1910 S. 50) hævder, at det er almindeligt Kutyme, at Sælgeren ikke protesterer Dokumenterne, før han har givet Køberen Lejlighed til at redressere en eventuel Forglemmelse eller Fejl ved Remboursaabningen, og at Sælgeren ikke forinden kan annullere Kontrakten. Denne Afgørelse var antagelig paavirket af de Bestemmelser, som Slutsedlen (for Korn) indeholder om, at »Dokumenterne skal beskyttes resp. betales inden 24 Timer efter Præsentationen«, og Reglen kan ikke have almindelig Gyldighed, jfr. nedenfor Note 55—56.

²⁴⁾ *Tybjerg* hos Hage S. 231. Viborg Landsretsdom i U. f. R. 1888 S. 887. Responsa i U. f. R. 1888 S. 839 og 1893 S. 863 samt Voldgiftskendelse i Handelsberetning 1908 S. 61 og 1909 S. 109. I Slutsedlen for cif-Handler i Korn- og Foderstoffer (1925) bestemmes, at: »Rembours opgives senest ved Indladningens Tilendebringelse, forudsat at Sælgeren i behørig Tid forinden har affordret Køberen Opgave herom.«

for hver Levering for sig — ikke for alle Leveringerne under eet.²⁵⁾

Der vil hyppigt i Aftalen mellem Parterne være truffet Bestemmelse om en *bestemt Bank*, hvor Remboursen skal aabnes. Dette vil navnlig være Tilfældet i de vareknappe Tider, hvor Sælgeren har en stærkere Stilling end Køberen og benytter sig deraf til at sikre sig saa meget som muligt. Hvor der er truffet Aftale om en *bestemt Bank*, vil denne ofte være Sælgerens Bankforbindelse eller i hvert Fald en Bank paa Sælgerens Plads. I de Tilfælde, hvor det er aftalt, at Rembours skal aabnes i en *bestemt Bank*, maa det ogsaa kræves, at Remboursen virkelig aabnes der, at altsaa denne Bank bliver selvstændigt forpligtet i Forhold til Beneficienten og ikke alene virker som et Mellemed, der videregiver Meddelelsen om, at Remboursen er aabnet i en anden Bank.²⁶⁾

Hvis Køberen faar Grund til at tro, at den i Aftalen udpegede Bank ikke er fuldstændig solid, maa han være berettiget til at aabne Rembours i en anden paalidelig og solid Bank eventuelt paa samme Plads, thi selv om Banken er udpeget af Sælgeren, er det som andetsteds paavist,²⁷⁾ alligevel Køberen paa hvem et eventuelt Tab falder, og man kan derfor ikke med Rimelighed forlange, at han skal tvinges til at gaa ind med en Bank, som han har Mistillid til. Dog maa man forlange, at Køberen, hvis der er Tid dertil, forinden han vælger en anden Bank, konfererer med Sælgeren derom. Hvis Sælgeren ikke erklærer sig indforstaaet med Ændringen, maa det i hvert Fald gælde, at det paa Forhaand kan anses for sikkert, at Sælgeren ikke derved stilles daarligere.

Det kan ogsaa i Aftalen bestemmes, at der skal aabnes "Prima Bankrembours". Hvilke Banker, der tilfredsstiller denne Fordring, findes der Kutymen om.

Er der intet aftalt om, hvor Remboursen skal aabnes, maa det ske i en Bank, der nyder almindelig Anseelse for Soliditet.²⁸⁾ Men dette er ikke altid tilstrækkeligt. Dersom en Akceptrembours skal benyttes ved en Oversøhandel, er det f. Eks. ikke nok, at man

²⁵⁾ Responsum i U. f. R. 1896 S. 585. Sø- og Handelsretsdom i U. f. R. 1896 S. 958. *Lassen-Ussing* § 84 Note 11 k.

²⁶⁾ *Reichardt* l. c. S. 7. Dom af Hamburgs Oberlandesgericht 28/7 1917 i L. Z. 1918 S. 177. Reichsgerichtsdom i Bank-Archiv 20. S. 252.

²⁷⁾ Nedenfor S. 49.

²⁸⁾ *Lassen-Ussing* § 84 Note 11 g. Resp. i U. f. R. 1910 S. 875.

aabner Rembours i en Provinsbank, selv om dens Soliditet er hævet over enhver Tvivl. Remboursen maa aabnes i en Bank, der har en vis international Anseelse, saa at Bankens Akcept let og gunstigt kan diskonteres.

Det vil praktisk talt altid være aftalt i Købeaftalen, paa hvilken Plads Rembours skal stilles. Sælgeren vil have Interesse i, at Remboursen stilles paa hans egen Plads, idet han derved opnaar Fordelene ved hurtigt at kunne faa afleveret og honoreret sine Dokumenter, og at han eventuelt kan anlægge Sag mod Remboursbanken ved sit eget Lands Domstole. Desuden vil Sælgeren langt bedre være i Stand til at vurdere Bankens Soliditet, naar den er hjemmehørende paa hans egen Plads end i et fremmed Land. Diskonteringen af Vekslen vil ogsaa kunne ske til en bedre Rate, naar Remboursbanken ligger paa Sælgerens Plads, idet Vekslen da vil være akcepteret af Remboursbanken forinden Diskonteringen.^{28a)} Sælgeren vil derfor saa vidt muligt betinge sig, at Remboursen aabnes paa hans Plads. Ganske vist har Køberen paa sin Side ogsaa en stærk Interesse i, at Remboursen stilles paa hans Plads, idet han derved vil spare Provision til Mellembanken og lettere kan sikre sig, at Rembours bliver udført, netop som han ønsker det, og at specielle Kutymmer, som gælder paa den fremmede Plads, ikke hjemler Banken Ret til en anden Fremgangsmaade. Imidlertid er det vistnok almindeligt, at Sælgeren gennemtvinger, at Remboursen enten aabnes hos ham eller paa en Tredjeplads, en international Remboursplads, navnlig London, saa at det er forholdsvis sjældent, at Rembours aabnes paa Køberens Plads.²⁹⁾ Har Køber og Sælger intet aftalt om, hvilken Plads der skal aabnes paa, maa det være Køberen, som har Valgretten. Efter Reglerne i Købelovens §§ 16 og 71 er Køberen først pligtig at betale, naar Dokumenterne præsenteres for ham.³⁰⁾ Køberens Plads er altsaa Betalingsstedet. Denne Grundsætning gør det naturligt at antage, at Køberen kan betale ved Rembours paa sin Plads.

Rembours maa aabnes for *Købesummens Beløb*, men dersom Køberen er pligtig at betale ogsaa andre Beløb udover Købesummen, som Fragt, Assurance e. l., og han i tilstrækkelig Tid har faaet opgivet Beløbet, maa Remboursen udvides til ogsaa at om-

^{28a)} Jfr. nedenfor S. 199—200.

²⁹⁾ *Oberparleiter* S. 2.

³⁰⁾ *Lassen-Ussing* § 90 Note 15 og § 82 Note 26.

fatte disse Beløb.³¹⁾ Stemplet til Remboursvekslen maa Køberen betale.³²⁾

Rembours maa aabnes i *samme Møntsort*, som Købeaftalen lyder paa. Aabnes Remboursen alligevel i en anden Mønt, hvad der navnlig kan komme frem derved, at Remboursen aabnes i den Mønt, der gælder paa Remboursstedet, maa Sælgeren ved Kontantrembours have udbetalt Købesummen efter Betalingsdagens Kurs,³³⁾ og ved Akceptrembours maa Vekslen lyde paa samme Mønt som Købeaftalen.

Remboursen maa ikke kræve andre Dokumenter end dem, som Sælgeren efter Aftalen skal levere.³⁵⁾ Remboursen maa f. Eks. ikke aabnes saaledes, at Banken kræver, at der skal leveres Om-bord-Konnossement, medens Aftalen kun berettiger Køberen til at forlange "received for shipment"-Konnossement. Der maa ikke være nogen Difference mellem Remboursen og Købeaftalens Angivelse af Varen.³⁶⁾

Tybjerg⁴²⁾ angiver, at Køberen har opfyldt sine Forpligtelser overfor Sælgeren, naar han har aabnet Remboursen paa behørig Maade og har dækket Banken, saaledes at Risikoen for Bankens Insolvens derefter falder paa Sælgeren. Dette kan ikke anerkendes. Hovedreglen maa være, at det, at der stilles Rembours, ikke i sig selv medfører, at Sælgeren mister sit Krav mod Køberen. Remboursaabningen betyder med andre Ord ikke nogen ubetinget Novation.⁴³⁾ Den er et Middel til, at Sælgeren kan faa sin Fordring paa Købesummen opfyldt, den er *ikke* selv *Opfyldelse*. Dette er saa særlig tydeligt ved den ubekræftede Rembours. Sælgerens Krav mod Banken er her saa betinget af Køberens Forgødtbefindende, at Sælgeren ikke kan siges at erhverve en Fordring mod Banken, der kan træde i Stedet for Fordringen mod Køberen. Men selv om der er aabnet bekræftet Rembours, antager man heller ikke i Handelskredse, at Sælgeren mister sit Krav mod Køberen.

³¹⁾ Gross. Soc. Responsum af 4/1 1918.

³²⁾ Gross. Soc. Resp. af 1/12 1922.

³³⁾ Gross. Soc. Resp. af 29/6 1915, jfr. Fransk Reg.

³⁵⁾ S. H. T. 1916 S. 114. Se iøvrigt nedenfor S. 63—69; 129—30 og 148 ff.

³⁶⁾ S. H. T. 1921 S. 75.

⁴²⁾ Hages Haandbog S. 231—32. jfr. ogsaa *Jacobsohn* S. 49.

⁴³⁾ Jfr. *Lassen-Ussing* § 84 Note 11 m. *Heckscher*, Kreditsalg S. 46. *Ulmer*, S. 276. *Koch*, Warenkredit S. 108 og 110 jfr. *Reichardt* S. 14. tyske Reichsgerichtsdomme R. G. Bd. 92 (1918) S. 226 og Bd. 31 (1893) S. 109. Engelsk Dom af Privy Council (*Sassoon and Sons. Ltd.*) 1927 [A. C.] 711. jfr. nedenfor S. 211.

Hvis Remboursen ikke alene er aabnet, men Sælgeren har afleveret Dokumenterne til Banken og til Gengæld har modtaget Bankens Veksel paa Beløbet, vilde der være mere, som talte for, at Køberen skulde være frigjort. Sælgeren faar derved en Værdi, som straks kan gøres i Penge. I Overensstemmelse med de almindelig gældende Regler om Novation antages det dog, at Køberen ikke er frigjort. Han hæfter stadig for det Tilfælde, at Banken ikke kan opfylde sine Forpligtelser i Henhold til Vekslen.⁴⁴⁾ Dommen i Højesteretssagen "Limanowa ctr. Brd. Jansen"⁴⁵⁾ kan ikke siges at gaa herimod. Forholdet var her det, at der var aabnet en à vista Rembours i Diskontobanken. Remboursen lød paa Dollars, og Sælgeren afleverede Dokumenterne i Diskontobanken og fik til Gengæld en Check trukket af Diskontobanken paa dens New-York-Forbindelse. Diskontobanken standsede sine Betalinger, inden Checken blev honoreret i New York, og Sælgeren søgte derefter Køberen til Betaling af Købesummen. Køberen frifandtes, idet Retten udtalte, at det maatte være Køberen uvedkommende, at Sælgeren i Stedet for at kræve kontant Betaling, som han efter Remboursens Ordlyd maatte være berettiget til, modtog en Check, og at Køberen derfor maa være stillet ganske, som om der var ydet kontant Betaling. Denne Argumentation hviler paa den Betragtning, at Sælgeren har faaet den Fordel ved Købeaftalen, at han kan kræve kontant Betaling. Køberen maa altsaa stille Rembours saaledes og gaar Glip af Rente-Fortjeneste ved, at Værerne ikke gives ham paa Kredit. Til Gengæld kan Sælgeren ikke berøve Køberen den Fordel, som Kontantsalget byder ham, nemlig at han er ude af Risikoen for, hvordan det gaar med det Vederlag, som Sælgeren har faaet. Dommen er derfor ikke nogen Afgørelse af Spørgsmaalet, om Køberen frigøres ved Remboursaabningen.⁴⁶⁾

Den Omstændighed, at Banken er valgt af Sælgeren, gør ingen Forskel. Derved at Sælgeren udpeger Remboursstedet, angiver han alene, at han vil være tilfreds med, at Rembours stilles dér, og at altsaa den Sikkerhed, han faar ved Bankens Indestaaelse for, at Købesummen bliver betalt, er tilfredsstillende for ham; men det

⁴⁴⁾ Jfr. *Lassen* i Alm. Del § 64 Note 54—55. *Spiegelberg* l. c. S. 206. jfr. R. G. Bd. 31 S. 110. *Harward Law Review* Vol. XL (1926) S. 295.

⁴⁵⁾ U. f. R. 1925 S. 846.

⁴⁶⁾ I et dissenterende Votum til Sø- og Handelsrettens Dom udtales det, at Remboursaabningen ikke frigør Køberen.

betyder intet om, at han vil overtage Risikoen for, at Banken ikke bliver insolvent, og denne kan altsaa ikke betragtes som hans Repræsentant.⁴⁷⁾

Køberen bliver altsaa kun ved Remboursaabningen befriet for sine Forpligtelser i Henhold til Købekontrakten, naar de særlige Omstændigheder i det enkelte Tilfælde gør det klart, at dette har været Parternes Mening.

En anden Sag er det, at Sælgeren som Hovedregel først kan holde sig til Køberen, naar han forgæves har forsøgt at skaffe sig Dækning gennem Remboursen.⁴⁸⁾ Køberen har ved at aabne Rembours belastet sin Kapital eller i hvert Fald sin Kredit, og dersom han straks skulde være pligtig til selv personligt at betale, maatte han altsaa have dobbelt Kapital til sin Raadighed. Hvis Køberen eller Banken⁴⁹⁾ meddeler Sælgeren, at Remboursen er annulleret, kan Sælgeren straks holde sig til Køberen. Dette gælder uden Hensyn til, om Remboursen er aabnet uigenkaldelig, og Sælgeren maaske saaledes ved en Retssag kunde tvinge Banken til Betaling. Meningen med Remboursen er at skaffe Sælgeren en særlig nem og sikker Maade at faa Købesummen betalt paa — ikke at føre ham ind i en Retssag. Den samme Betragtning maa føre til, at dersom det bliver umuligt for Sælgeren at præsentere Dokumenterne for Banken f. Eks. paa Grund af Krig, kan han straks gaa løs paa Køberen. Dette kom tydeligt frem ved Verdenskrigens Udbrud, hvor tyske Købere havde aabnet Rembourser i London, og Londonbanken paa Grund af Krigen nægtede at honorere Dokumenterne. Køberne blev kendt pligtige at indløse Dokumenterne.⁵⁰⁾ Naar det paa denne Maade eller f. Eks. derved, at Banken er traadt i Likvidation eller Konkurs, paa Forhaand er klart, at Banken ikke vil honorere Vekslen i hvert Fald ikke uden betydelig Forsinkelse, kan Sælgeren straks holde sig til Køberen personlig. Ellers maa han først forsøge at faa Dækning gennem

⁴⁷⁾ Tyske Reichsgerichtsdomme 15/2 1893 i R. G. Bd. 31 (1893) S. 117 og 15/6 1922 i L. Z. 1922 S. 455. Koch, Warenkredit S. 110. Reichardt S. 14. Mitteilungen der Handelskammer in Hamburg 1926 Nr. 6.

⁴⁸⁾ Reichardt S. 18. Reichsgerichtsdom af 15/2 1893, R. G. 31. S. 109—19. jfr. nedenfor S. 211—12.

⁴⁹⁾ Editorial Notes i Harvard Law Review Vol. XL (1926) S. 296.

⁵⁰⁾ Tyske Reichsgerichtsdomme R. G. Bd. 91 S. 47 og Bd. 92 (1918) S. 226 samt Spiegelberg: Rechtsfragen zum Londoner-Rembours i B—A. XIV S. 206.

Remboursen. De Omkostninger, som har været nødvendige hertil, maa betales af Køberen.⁵¹⁾

Er det givet, at Remboursstedet er blevet insolvent, kan Sælgeren nægte at levere og kan *kræve*, at Køberen aabner *Rembours i en anden Bank*. Dette maa gælde, selv om Remboursstedet er udpeget af Sælgeren.

Bortset fra disse Tilfælde, hvor Remboursstedets Insolvens er blevet fastslaaet paa uomtvistelig Maade, kan Sælgeren ikke undlade at levere. Det, at han paa Grund af Rygter, der er i Omløb om Banken, bliver bange for, at den skal blive insolvent, kan ikke berettige ham hertil. Hvis Banken ved Remboursens Aabning har tilfredsstillet rimelige Krav til Sikkerhed, maa Køberen være berettiget til at fastholde Sælgerens Pligt til i Henhold hertil at levere. Den Omstændighed, at Sælgeren paa Grund af saadanne Rygter eller af andre Grunde ikke kan diskontere Remboursvekslen, berettiger ham ikke til at annullere.

I en engelsk Dom⁵²⁾ fra November 1919 var Forholdet det, at den amerikanske Sælger ved Kontrakt af Juni 1914 solgte Hvede til en Købmand i Antwerpen. Betaling skulde ske net cash mod Dokumenter. 2. August 1914 telegraferede Sælgeren til Køberen, at han paa Grund af Krigen ikke kunde sælge Veksler paa Antwerpen, og anmodede Køberen om at arrangere, at Betalingen skete i New York. Da Køberen svarede, at dette var umuligt for ham, hævede Sælgeren Handlen ved Telegram af 6. August. Arbitragen i London afgjorde, at Annulationen var berettiget, idet Hvedehandlen er baseret paa, at Sælgeren kan sælge eller diskontere Vekslerne hos en exchange buyer i Amerika. Køberen maatte indse, at dette var en afgørende Forudsætning for Sælgeren. Det var umuligt i Dagene fra 1. til 6. August at sælge Veksler paa Antwerpen i New York. Denne Afgørelse blev indbragt for Retten, og baade Kings Bench Division og Court of Appeal dømte Sælgeren til at betale Erstatning, fordi det ikke var nogen afgørende Forudsætning, hvorledes Sælgeren financierede sin Forretning.⁵³⁾

⁵¹⁾ R. G. Bd. 31 S. 119, og *Reichardt* S. 18.

⁵²⁾ Dom af Court of Appeal: *Comptoir Commercial Anversoise v. Power, Son & Co.* T. L. Rep. 122 S. 567.

⁵³⁾ Dommen kan ikke være afgørende for Remboursforholdet, thi den angik et Tilfælde, hvor der ikke var aftalt Rembours, men hvor Sælgeren trak Veksler paa Køberen, og det er klart, at Køberen i højere Grad maa

Hvis Remboursen ikke paa behørig Maade er aabnet i rette Tid, eller hvis Sælgeren ved den ubekræftede Rembours ikke i rette Tid har modtaget Besked om, i hvilken Bank Remboursen vil blive aabnet, kan Sælgeren efter Købelovens § 28 *hæve Købet*.⁵⁴⁾ Enhver Forsinkelse med Remboursstillelsen anses i Handelsforhold for væsentlig (Købelovens § 28). I en Voldgiftskendelse⁵⁵⁾ siges det, at Sælgeren ikke straks kan hæve Handlen, fordi Remboursen ikke er behørigt aabnet, men at han først maa give Køberen Lejlighed til at rette Fejlen. Kendelsen kan næppe⁵⁶⁾ have almindelig Betydning, men maa anses som en Konsekvens af den Adgang, Korn- og Foderstof-Slutsedlen hjemler Sælgeren til at omlevere.

Hvis Køberen vel aabner Remboursen, men ikke paa behørig Maade, maa Sælgeren straks *reklamere*, saa snart han opdager Manglen.⁵⁷⁾

I et Par Domme⁵⁸⁾ har Sø- og Handelsretten lagt Vægt paa, at Køberen "uden Tøven har gjort Skridt til, at Remboursen blev aabnet". Denne Betragtning bør i og for sig være uden nogen Betydning for Afgørelsen af, om Køberen er i Mora, og om Sælgeren kan hæve. Selv om Køberen i rette Tid har gjort, hvad man kunde forlange af ham for at faa Rembours aabnet, men dette alligevel ikke lykkes paa Grund af uheldige Omstændigheder eller Fejl fra Bankens eller Telegrafvæsenets Side, er Køberen i Mora ganske uden Hensyn til, om der er nogetsomhelst at bebrejde ham.⁵⁹⁾ Selv om Banken er udpeget af Sælgeren eller endogsaa er Sælgerens faste Bankforbindelse, kommer Fejl fra Bankens Side alligevel til at gaa ud over Køberen.⁶⁰⁾ Den betragtes forsaavidt som hans Re-

indse det afgørende for Sælgeren i at faa Vekslen diskonteret, hvor der er aftalt Rembours.

⁵⁴⁾ H. D. i U. f. R. 1919 S. 515 og 1922 S. 160. S. H. T. 1916 S. 114. *Lassen-Ussing* § 84 Note 11 a. Reichsgerichtsdom af 10/1 1922 i B—A XXI S. 383 og 31/3 1922 i B—A XXII S. 161. *Ulmer* S. 277.

⁵⁵⁾ Gross. Soc. Aarbog 1910 S. 50. jfr. ovenfor Note 23.

⁵⁶⁾ S. H. T. 1921 S. 75, se dog *Lassen-Ussing* § 84 Note 11 a. om, at Sælgeren maa henvende sig til Køberen, hvis der endnu er Tid til at faa rettidig Betaling hos ham.

⁵⁷⁾ H. D. i U. f. R. 1919 S. 52.

⁵⁸⁾ S. H. T. 1917 S. 10 og 1916 S. 220.

⁵⁹⁾ U. f. R. 1916 S. 931 og 1922 S. 246.

⁶⁰⁾ Reichsgerichtsdom af 10/1 1922 i B—A XXI S. 383; 31/3 1922 i B—A XXII S. 161 og 15/6 1922 i L. Z. 1922 S. 455.

præsentant. En anden Sag er det, at Sælgeren efter Reglen i Købelovens § 30, jfr. § 24 kan være udelukket fra at kræve *Erstatning* af Køberen for Forsinkelsen med Remboursaabningen, hvis Køberen paa Grund af uberegnelige Omstændigheder ikke kunde faa Remboursen i Orden i rette Tid.⁶¹⁾

Medens Køberen i almindelige Forsendelsessalg efter Reglen i Købelovens § 15 kan holde sig passiv, lige til Varerne eller Dokumenterne stilles til hans Disposition paa Bestemmelsesstedet, maa han, naar der skal stilles Rembours, paa Forhaand, uden at kunne vente paa Modydelsen aabne Remboursen. Tyske Forfattere taler i denne Forbindelse om Køberens "Vorleistungspflicht". Dog er Køberen ikke pligtig til at aabne, hvis det er givet, at Sælgeren paa sin Side ikke kan præstere det, han skal. Sælgeren kan f. Eks. ikke hæve Handlen under Paaberaabelse af, at Remboursen ikke var stillet rettidig, naar Varerne, da han annullerede, endnu ikke var parat til Afsendelse. Hvis Varen er solgt "svømmende fra New York til Hamburg" eller "rullende", er Køberen ikke i Mora, før Godset virkelig "svømmer" eller "ruller".⁶²⁾ Ligeledes er Køberen naturligvis ikke pligtig at aabne, hvis Sælgeren paa det Tidspunkt har misligholdt sine Forpligtelser, idet Sælgeren f. Eks. utvetydigt har tilkendegivet, at han ikke vil levere.⁶³⁾ I en Højesteretsdom⁶⁴⁾ erkendtes Køberen berettiget til at undlade at aabne Rembours i et Tilfælde, hvor Købeaftalen bestemte, at Skibet skulde sejle fra Færøerne senest 15. Januar, men hvor det først sejlede længe efter denne Dato, og hvor Remboursen var ubekræftet, saaledes at den først skulde aabnes saa betids, at den var i Orden, naar Dokumenterne præsenteredes i Banken.

Vil Køberen kræve *Erstatning* af Sælgeren for Ikke-Levering, maa han holde Remboursen aaben, lige til Sælgerens Leveringsfrist er udløben, eller indtil det bliver klart, at Sælgeren ikke vil levere.⁶⁵⁾

⁶¹⁾ Jfr. S. H. T. 1917 S. 252, som synes at gaa vidt i Retning af at fri Køberen for Erstatningsansvar.

⁶²⁾ Dom af Hamburgs Oberlandesgericht i Hans. G. Z. 1923 Nr. 19.

⁶³⁾ H. D. i U. f. R. 1919 S. 515.

⁶⁴⁾ H. D. i U. f. R. 1910 S. 170.

⁶⁵⁾ S. H. T. 1917 S. 199.

Medfører Aftalen om Remboursstillelse, at den Plads, hvor Rembours efter Aftale skulde stilles, bliver *Opfyldelsesstedet* for Køberens Pligter?

Betydningen af, om Remboursstedet betragtes som Opfyldelsesstedet, vil navnlig være, at der derved aabnes Mulighed for, at Sælgeren, hvis Rembours ikke stilles behørigt, kan anlægge Erstatningssag mod Køberen paa dette Sted som Opfyldelsesværneting. Da Remboursen meget ofte betinges aabnet paa Sælgerens Plads, vilde dette være af stor Betydning for Sælgeren. Efter dansk Ret har Spørgsmaalet ganske vist ikke saa stor praktisk Betydning, da Anvendelsen af Opfyldelsesværnetinget her efter Retsplejelovens § 243 er betinget af, at Sagsøgte ved Stævningens eller Forligsindkaldelsens Forkyndelse var til Stede i Retskredsen, men efter f. Eks. tysk Zivilprozessordnung § 29 er Opfyldelsesværnetinget anvendeligt uden Hensyn til, om Sagsøgte var til Stede i Retskredsen.

Det er Meningen med Aftalen om Rembours, at Betalingen af Købesummen skal ske gennem Remboursbanken, og det er, naar Rembours er aftalt, ganske overordentlig sjældent, at Afviklingen ikke ogsaa faktisk sker paa denne Maade. Sælgeren bevarer ganske vist stadig sin Ret mod Køberen personlig, men dette har i Praksis kun ringe Betydning. Der synes derfor at være alle Betingelser til Stede for at betragte Rembourspladsen som det Sted, "hvor Retshandlen skulde opfyldes".⁶⁶⁾ Det kan ikke gøre nogen Forskel, om Remboursen skal stilles som bekræftet eller ubekræf-

⁶⁶⁾ Herfor: tyske Domme: Dom af O. L. G. Hamburg II Senat af 11/5 1922 (Hans. Ger. Z. 1922 Nr. 118); to Reichsgerichtsdomme i J. W. 1919 S. 499 og 1911 S. 361, samt *Kanoldt* i J. W. 1924 S. 163. *Reichardt* S. 16. *Koch* S. 775.

Derimod: Staub-Koenige Anh. zu § 363 Anm. 42'. *Wieluner* i J. W. 1924 S. 1136. *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 21. *Koch*, Warenkredit S. 94 Note 2. Dom af O. L. G. Hamburg V Senat af 9/12 1921 i Hans. Ger. Z. 1922 Nr. 54 og L. Z. 1922 S. 132. I denne Dom fremhæves, at det efter Købeaftalen var muligt, at den Rembours, som skulde stilles, blot skulde være en ubekræftet Rembours, og at der ved en ubekræftet Rembours er saa ringe Forbindelse mellem Sælger og Bank, at det vilde være meningsløst at anse Opfyldelsesstedet for ændret derved. Rembours maa betragtes som en Art Anvisning, og man gaar ud fra, at Opfyldelses-Stedet for en i Udlandet betalbar Anvisning er den indenlandske Udsteders Bopæl. Sikkerheden ved Rembours træder kun frem som et Supplement til Fordringen mod Køberen. Det er stadig denne Fordring, som er Retsforholdets Basis.

tet, thi i begge Tilfælde har det været Meningen, at Afviklingen skulde ske paa Rembourspladsen.

Kan Sælgeren til Sikkerhed for sit Erstatningskrav mod Køberen i Anledning af, at Remboursen ikke er stillet paa behørig Maade, foretage *Arrest* hos Banken?

Det er en Betingelse for, at en saadan Arrest kan gennemføres, at Køberen har et Tilgodehavende i Banken. Det er alene dette Aktiv, Sælgeren kan arrestere, og hyppigst vil Arresten være udelukket, fordi der ikke findes et saadant Aktiv. De Tilfælde, hvor Arresten vilde have størst Betydning, er de, hvor Køberen bor i et andet Land end Sælgeren, og hvor Remboursen er aabnet i en Bank paa Sælgerens Plads. Det vil her være ganske ualmindeligt, at Remboursen aabnes saaledes, at Køberen til Sikkerhed derfor deponerer Værdier i Remboursbanken. Denne aabner efter Anmodning fra en Bank paa Køberens egen Plads og i Tillid til denne Banks Garanti for, at Remboursudlægene bliver dækkede. Ordnes Forholdet paa denne Maade, har Køberen intet Tilgodehavende hos Remboursbanken, og der er ikke noget, Sælgeren kan gøre Arrest i hos Remboursbanken til Sikkerhed for sit Krav mod Køberen.⁶⁷⁾

Betyder det, at Køberen stiller en Rembours med en vis Løbetid, at Sælgeren bliver pligtig til at levere inden denne Tid?

Denne Fristangivelse kan sædvanlig ikke medføre en saadan Ændring af Købeaftalen.⁶⁸⁾ Formaålet med Fristen er ikke at tvinge Sælgeren til at levere inden Fristens Udløb. Den indsættes, fordi Bankerne regelmæssig kræver en Angivelse af, hvor længe Remboursen skal holdes aaben.

⁶⁷⁾ *Boes u. Hartenfels* S. 659, jfr. Dom af Svea Hofrät 3/12 1926 i Sagen Björck Jensen mod A/B Meri Ltds. Konkursbo.

⁶⁸⁾ Jfr. *Bettelheim* l. c. S. 2.

IV.

FORHOLDET MELLEM KØBEREN OG KØBERENS BANK.

Begyndelsen til Remboursmellemværendet vil være, at Banken modtager en *Anmodning* om at aabne Rembours fra et Firma, der ønsker Remboursen til Afvikling af et Køb, det har afsluttet. Denne Anmodning kan gives paa forskellig Maade, mundtlig, telegrafisk eller skriftlig, men det sædvanlige — i hvert Fald her hjemme — er, at den gives ved, at Kunden udfylder og underskriver en dertil særlig beregnet trykt Formular. Aabningsbegæringen maa indeholde et vist Minimum af Oplysninger om, hvorledes den ønskede Rembours skal være.

1. Hvem skal Beløbet eller Veksel gives til — altsaa *Beneficients Navn*. Beneficienten vil normalt i Forholdet til den, der begærer Rembours aabnet, staa som Sælger i Forhold til Køber. Det kan forekomme, at det aftales, at Beløbet skal udbetales til Ihændehaveren af Bekræftelsesskrivelsen eller til den, der møder med behørigt Endossement fra Køberen. Denne Form kan navnlig være praktisk, naar Kunden overlader sin oversøiske Repræsentant at købe et Parti af en vis Vare. Repræsentanten faar Bekræftelsen oversendt og kan straks, naar Handlen er i Orden, overgive den til Sælgeren.
2. For hvor stort et *Beløb* skal Rembours aabnes. Køberen kan ofte ikke opgive nøjagtig det Beløb, der skal udbetales, eller som Vekslen skal lyde paa, idet han ikke ved nøjagtig, hvor stort et Parti, der bliver afskibet. Han opgiver da et "cirka" Beløb eller "indtil" et vist Beløb. Der findes vistnok en Kuty-me, som fastslaar, at naar der er aftalt "cirka", er Spillerummet 10 % op eller ned.¹⁾

¹⁾ Hultman S. 134. Steiner S. 22.

Dansk, amerikansk, fransk, tysk Regulativ.

Remboursbegæringen indeholder en Oversigt over de Dokumenter, som Banken skal honorere — f. Eks. Konnossement paa ca. 100 Sække Kaffe à 200 Kr. Banken maa sørge for, at de Dokumenter, den honorerer, nøje svarer til disse Fordringer, og maa f. Eks. efter Reglen i Købelovens § 66 i dette Tilfælde kun udbetale mod Dokumenter, hvor Spillerummet for Sækkeantallet ikke er over 5 % op eller ned. Det følger heraf, at selvom der staar, at der kan udbetales ca. 20.000 Kr., hvad der efter det foranstaaende skulde betyde 18.000—22.000 Kr., kan Banken her kun udbetale Beløb mellem 19.000 og 21.000 Kr.

3. Paa hvilken *Plads* skal Rembours aabnes. Banken maa passe godt paa at faa Klarhed over, hvad der er Kundens Mening: om Rembours skal stilles saaledes, at Banken selv bliver Remboursstedet, og Remboursen adviseres Beneficienten gennem en udenlandsk Bank, eller om den skal aabnes i London, New York eller et andet Sted.
4. Hvorledes skal Beløbet afgives. Skal det udbetales kontant ved Dokumenternes Fremkomst (à vista-Rembours), eller skal det gives paa Veksel akcepteret af Banken. Hvor lang Tid skal Vekslen i saa Fald løbe. Det sædvanlige vil nok være 3 Maaneder; men Banken maa have Besked om, hvad der skal gælde.
5. Skal Rembours være bekræftet (uigenkaldelig) eller ubekræftet (genkaldelig). Hvis der ikke er givet Besked herom, maa Remboursen aabnes som ubekræftet.²⁾
6. Hvilke *Dokumenter* skal der kræves. Som nævnt andet Sted kan Rembours ogsaa udstedes, uden at Banken ved Udbetalingen skal kræve nogen Dokumenter (clean credit), men det sker kun i Undtagelsestilfælde; det normale og praktisk betydningsfulde er alene den Rembours, hvor Banken ved Honoreringen faar udleveret Dokumenter (documentary credit). Rembours benyttes væsentlig kun ved Køb og Salg, og de Dokumenter, som Banken indløser, er derfor næsten altid Dokumenter, der giver Dispositionsret over Varer, hyppigst Dokumenter, der udstedes i Anledning af Varernes Transport fra Sælger til Køber.

Banken maa have en vis Besked om, hvilke Dokumenter, der kræves — f. Eks. Konnossement, Forsikringspolice, Fak-

²⁾ Rooth S. 328. Steiner S. 35. Koch, Akkreditivgeschäft S. 10. Marais S. 59—60. Fransk Reg.

tura over 100 Sække Kaffe, cif København. Bankerne bestræber sig for at faa deres Kunder til at opgive disse Dokumenter saa nøjagtigt som muligt, og Dokumentangivelserne er da ogsaa nu til Dags gennemgaaende langt fyldigere og nøjagtigere end tidligere. Det kan imidlertid ogsaa forekomme, at der f. Eks. alene opgives "Afskibningsdokumenter for 100 Sække Kaffe cif København", og Banken maa da følge sin almindelige Praksis m. H. t., hvilke Dokumenter der skal forlanges.³⁾

Remboursbegæringen maa underskrives af en Person, som er legitimeret til at forpligte Køberen. Banken maa passe paa, at Legitimationen virkelig er i Orden.

Hvis Banken ikke faar Besked om alle disse Punkter, er det et saa ufuldstændigt Grundlag, at Banken maa anmode Kunden om nærmere Instruktion. Naar Banken har modtaget en Anmodning indeholdende Oplysninger om alle disse afgørende Punkter, maa den omgaaende tage Stilling til, om den vil paatage sig Remboursaabningen. Ønsker Banken ikke at paatage sig Remboursen, maa den *omgaaende* give Kunden *Besked* derom — i hvert Fald, hvis der er Tale om en Remboursbegæring fra en Kunde, som den staar i Forretningsforbindelse med.⁴⁾ En enkelt Forfatter⁵⁾ siger dog, at hvis det er en bekræftet Rembours, der begæres aabnet, er Banken kun pligtig at reklamere, hvis Kunden har et tilsvarende Tilgodehavende hos Banken eller af andre Grunde var berettiget til at gaa ud fra, at Banken vilde paatage sig Hvervet. Jeg kan ikke anerkende, at man kan opstille denne Undtagelse.

Banken vil ikke uden en speciel, forudgaaende Aftale være pligtig til at aabne Rembours. Dette gælder, selv om Kunden i Banken har indestaaende Værdier, der er tilstrækkelige til fuldstændig at dække Banken for enhver Risiko ved Remboursaabningen.

³⁾ Amerikansk Reg. § 3 bestemmer, at »documents« eller »shipping documents« omfatter »ocean bills of lading (sailer bill of lading included) and marine insurance (but not war risk) in negotiable form, with invoices«.

jfr. ogsaa Tysk Reg. § 6.

⁴⁾ Denne Reklamationspligt maa følge af almindelige handelsretlige Principper, men for den taler desuden Analogien fra Reglen i Kommissionslovens § 5. *Reichardt* S. 29. *Stummer* S. 50. *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 21.

⁵⁾ *Koch*, Warenkredit S. 90 Note 4.

*Retsforholdene, naar Banken har paataget sig at aabne
Rembours.*

De *Pligter*, Banken *paatager sig* ved Remboursaabningen, er fastlagt gennem Indholdet af den Instruktion, Køberen har givet i Aabningsbegæringen. Det siges af enkelte Forfattere,^{5a)} at Bankens Stilling er som et neutralt Mellemlid mellem Køber og Sælger, og at den skal varetage begge Parter's Interesser. Dette er ikke rigtigt. Banken er udelukkende Køberens Repræsentant,⁶⁾ og det er Køberens Instruktion, som er afgørende for dens Pligter.

Instruktionens Bestemmelser er normalt saa kortfattede, at de ikke fuldstændig bestemmer Bankens Rettigheder og Pligter overfor Køberen. Man maa derfor udfylde de Rammer, som Instruktionens Ord giver, med de almindelige Regler, som gælder i Følge Lovgivning og Sædvane. Denne Udfyldning — Fortolkning — maa som Hovedregel ske paa samme Maade, som man vilde fortolke Ordene, hvis de fandtes i en Købeaftale. Men helt gælder det dog ikke. Den særlige Mekanisme, Banken maa benytte, for at Afviklingen kan foregaa glat, forudsætter med Nødvendighed en mere skematisk Fortolkning. Som Eksempel herpaa kan henvises til den Regel, der udvikles nedenfor⁷⁾ om, at medens Køberen ofte overfor Sælgeren kan nægte at honorere Dokumenterne, selv om de er i Orden, fordi selve Varen er ukontraktmæssig, er Banken altid overfor Køberen *berettiget* til at honorere de formelt rigtige Dokumenter uden Hensyn til, hvorledes Varen er, idet Banken kan stille sig paa det Standpunkt, at den alene har med Dokumenterne at gøre og ikke vil blandes ind i Spørgsmaalet om, hvorledes Varen er. Det kan ogsaa nævnes, at medens man ved Bedømmelsen af Retsforholdet mellem Køber og Sælger maa tage Hensyn til alle ogsaa rent specielle Kutymer, maa Bankens Pligter overfor Køberen bestemmes, uden at der tages Hensyn til Kutymer, der er saa specielle, at man ikke med Rimelighed kunde forlange, at Banken kendte dem.⁸⁾

Hvis det er en "uigenkaldelig" eller "bekræftet" Rembours, Banken har paataget sig at aabne, er den *pligtig at "bekræfte"* Rem-

^{5a)} *Jacobsohn* S. 32. *Ulmer* S. 278. Se en indgaaende Kritik herimod hos *Reichardt* S. 24—28.

⁶⁾ se yderligere S. 49—50 og S. 60.

⁷⁾ S. 65—66 jfr. S. 37.

⁸⁾ nedenfor S. 66 og 130.

boursen, 3: at give Beneficienten Meddelelse om, at Remboursen er aabnet, selv om Køberen ikke udtrykkelig har forlangt, at der skal gives Sælgeren saadan Meddelelse.⁹⁾ Det kan forekomme, at Banken ikke sender Bekræftelsesskrivelsen direkte frem til Sælgeren, men overgiver den til Køberen til videre Brug.

Ved den *ubekræftede* Rembours er Banken ikke pligtig at give Beneficienten Meddelelse om Remboursaabningen, medmindre Køberen specielt har givet Ordre dertil.¹⁰⁾ Ofte vil dette jo ogsaa være umuligt, fordi Remboursen først aabnes ganske kort Tid, før Dokumenterne skal præsenteres i Banken, saa at Bankens Advis først vilde kunne komme frem til Sælgeren længe efter, at han har diskonteret sin Veksel. Køberen kan ofte have Fordel af at vente med at træffe Aftale med en Bank om Remboursaabningen saa længe som muligt, enten fordi han ikke straks har den Kapital disponibel, som skal til for at faa Banken til at paatage sig Remboursen eller i hvert Fald ikke ønsker at binde denne Kapital og derved lide Rentetab i Mellemtiden, eller fordi han regner med i Mellemtiden at faa solgt Varerne videre, saaledes at han kan overføre den Rembours, som hans Køber stiller, til sin Sælger.

Man kan herefter sondre mellem tre Slags Rembourser:¹¹⁾

1. de bekræftede,
2. de genkaldelige, hvor Sælgeren faar Advis fra Banken om Remboursaabningen, forinden han aflader Varerne,
3. de genkaldelige, hvor Sælgeren ikke faar noget saadant Advis fra Banken, men hvor han alene faar en Meddelelse fra Køberen om, i hvilken Bank Remboursen aabnes ("Remboursopgivelse"), og hvor Køberen enten allerede paa det Tidspunkt har truffet Aftalen med Banken, uden at Adviset fra Banken dog kan naa frem, idet det ikke saaledes som Remboursopgivelsen sendes telegrafisk, eller hvor Køberen regner med, at han senere kan faa Sagen ordnet med Banken.

I de Tilfælde, hvor der er Tid til, at Banken giver Meddelelse, er det sædvanlig Bankpraksis, at der gives Sælgeren et Advis —

⁹⁾ *Steiner* S. 33. *Sippell* S. 96, der anfører et Responsum af Berlins Handelskammer. Tysk Reg. § 1.

¹⁰⁾ jfr. *Reichardt* S. 30. *Steiner* S. 32 og 25. Tysk Reg. § 1. Fransk Reg. *Stummer* S. 51 siger *derimod*, at Banken ubetinget i alle Tilfælde — ogsaa ved den ubekræftede Rembours — har en Pligt til at give Meddelelse om Aabningen, jfr. *Koch*, Warenkredit S. 93 Note 2 og *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 22 jfr. ovenfor S. 43.

¹¹⁾ *Boes u. Hartenfels* S. 663—64. *Spalding*, Foreign Exchange S. 151—52.

en uforbindende Meddelelse — enten skriftligt eller telefonisk om den aabnede Rembours.

Meddelelsen til Sælgeren maa indeholde Oplysninger om alle de Punkter, hvorom der er truffet Aftale mellem Køberen og Banken.¹²⁾ Naar Banken faar Besked om at aabne en uigenkaldelig og transportabel Kredit, er det saaledes en Fejl, der paadrager den Erstatningspligt, at Kreditbrevet ikke omtaler, at Krediten er transportabel.¹³⁾

Det, som er Hovedformaalet med, at Banken skydes ind i Forholdet mellem Køber og Sælger, er, at Banken skal *udbetale* Købesummen eller *give Akcept* derfor mod at faa Dokumenterne udliveret, og det er først og fremmest Pligten hertil, Banken paatager sig ved at overtage Remboursaabningen.

Køberens Instruktion til Banken vil altid indeholde en Opgivelse af *hvilket Beløb*, Sælgeren skal have udbetalt. Banken maa nøje overholde denne Begrænsning. Det vil være almindeligt, at Instruksen ikke angiver bestemt det Beløb, der maa udbetales, men alene angiver, at der skal leveres Dokumenter lydende paa f. Eks. 100 Sække à 200 Kr., og at der højst maa udbetales 21.000 Kr. Banken maa paase, at det Beløb, der udbetales, nøje svarer til Fakturabeløbet, og at Fakturaen er rigtig udregnet og sammenlagt,¹⁴⁾ og at dens Indhold stemmer med Instruksen. Hvis Instruksen f. Eks. angiver, at det drejer sig om en cif-Handel, maa Banken sørge for, at Sælgeren ikke faar Betaling for Fragt. Banken maa derfor se efter, at Konnossementet angiver, at Fragten er forudbetalt. Hvis Konnossementet oplyser, at Fragten ikke er betalt, men endnu hviler paa Godset, maa Fragtbeløbet, som Køberen altsaa kommer til at betale for at faa Varerne, paa Fakturaen være trukket fra Købesummen. Da Cif-Køberen heller ikke skal betale andre Omkostningsbeløb, som paaløber ved Varens Forsendelse, som f. Eks. Udførselstold, eller Liggedagspenge vedrørende Indladningen, maa Banken ligeledes iagttage, at saadanne Beløb ikke er opført paa Fakturaen, eller at en Paategning paa Konnossementet angiver, at de hviler som Efterkrav paa Godset.

¹²⁾ Reichardt S. 30.

¹³⁾ Dom af Tribunal de Commerce 7/3 1922 stadfæstet af Cour de Paris 24/11 1924 (Gaz. Pal. 23/1 1925). Pierre Marais S. 41—42. Georges Marais S. 143.

¹⁴⁾ U. f. R. 1922 S. 301. Jfr. nedenfor Note 28.

Det er en almindelig Regel,¹⁵⁾ at Køberen, som har sluttet Kontrakt om en vis Varemængde, ikke behøver at finde sig i, at Sælgeren leverer i flere forskellige Partier, men kan afvise disse *Delleveringer* og kræve hele Kontraktsmængden leveret under et, medmindre Kontrakten angaar et saa stort Parti, at man paa Forhaand maatte være paa det rene med, at Leveringen maatte udstrække sig over en vis Tid. Indenfor forskellige Brancher er Dellevering dog tilladt efter specielle Kutymmer, og det samme maa maaske gælde overhovedet, hvis f. Eks. Prisen er fastsat pr. Wagon.¹⁶⁾ Remboursbanken maa, medmindre den har faaet speciel modsat Instruktion, ikke honorere Dokumenter lydende paa Dellevering i de Tilfælde, hvor Sælgeren ved en Købeaftale svarende til Instruksen var uberettiget til Dellevering — gør Banken det alligevel er det paa egen Risiko.¹⁷⁾

I de Tilfælde, hvor Sælgeren paa Grund af specielle Omstændigheder var berettiget til Dellevering, maa Banken ogsaa overfor Køberen være berettiget til at honorere denne, men Banken har næppe nogen Pligt dertil. Den maa have en klar Linje at følge. Man kan ikke kræve, at Banken skal kende de specielle Kutymmer indenfor de enkelte Brancher. Banken kan ikke være pligtig til at honorere Delleveringen, medmindre den har faaet særlig Instruks dertil, eller Banken af andre Omstændigheder maatte indse, at Køberen bestemt ønskede det.

Disse Regler modificeres imidlertid i det praktiske Liv derved, at de fleste Banker¹⁸⁾ i deres almindelige Remboursregler, som ordner Forholdet mellem Banken og Kunden, betinger sig Ret til at optage Dokumenter over Delleveringer.¹⁹⁾

Staub-Koenige (Anm. 29a) gør opmærksom paa, at Banken uden Hensyn til denne Regulativbestemmelse kan ifalde Ansvar for Delhonorering, nemlig naar hele Ydelsen maa betragtes som et udeleligt Hele. Det vilde saaledes være uberettiget at betale for en enkelt Maskine af et samlet Maskinanlæg, da denne Del, dersom

¹⁵⁾ *Almén* § 21 Note 205—11.

Lassen-Ussing § 83 ved Note 45, § 82 Note 16 og § 88 IV.

Staub-Koenige Anh. zu § 363, Anm. 29a.

¹⁶⁾ *Oberparleiter* S. 16.

¹⁷⁾ *Marañs* S. 167—69. *Reichardt* S. 35.

¹⁸⁾ jfr. dansk, fransk, svensk, amerikansk og tysk Reg.

¹⁹⁾ De norske Banker vil derimod som Regel ikke honorere Delleveringen (Norsk Reg. § 4). jfr. ligeledes Wiener Bank Vereins Regler.

det øvrige ikke leveres, er praktisk talt værdiløs for Køberen. Banken maa derfor, selv om den har den nævnte Regulativbestemmelse i Ryggen, være varsom med at delbetale.

Remboursen har som udviklet til Formaal at udveksle Varen med Købesum, dog at det ikke er selve Varerne, Sælgeren afleverer til Banken, men Dokumenter repræsenterende Varen. Det er den væsentligste og ogsaa den vanskeligste Del af Bankens Opgave at *undersøge*, om de *Dokumenter*, som Sælgeren tilbyder, nu ogsaa er i Orden. Køberen har i sin Instruktion til Banken bestemt, hvilke Dokumenter Banken skal honorere. Ogsaa den tilgrundliggende Købeaftale indeholder Dokumentangivelser, nemlig af hvilke Dokumenter Køberen kan kræve, at Sælgeren leverer; medens Bankens Bekræftelsesskrivelse til Sælgeren fastsætter, hvilke Dokumenter Sælgeren kan kræve, at Banken honorerer. Hver af disse tre Sæt Dokumentangivelser maa fortolkes rent isoleret uden Paa-virkning af, hvad de andre Angivelser gaar ud paa. Banken er saaledes pligtig at følge de Bestemmelser, som Instruksen giver, og bliver erstatningsansvarlig overfor Køberen, hvis den kræver andre Dokumenter af Sælgeren, ligesom Køberen kan afvise Honoreringen som sig uvedkommende, hvis Banken har indløst Dokumenter, som strider mod Instruksen, ganske uden Hensyn til, om de muligvis stemmer med Købeaftalen. Køberen maa aabne Remboursen nøje i Overensstemmelse med Købeaftalen og bliver ellers erstatningspligtig overfor Sælgeren. Sælgeren kan af Banken kun kræve indløst de Dokumenter, som Bekræftelsen angiver, og kan ikke gennemføre noget Krav mod Banken paa, at andre Dokumenter skal indløses, fordi de stemmer med Købeaftalen.

Hvis Remboursen virker, som den skal, maa alle tre Sæt Dokumentangivelser være nøjagtig ens. Der kan naturligvis forekomme mange Maader, hvorpaa denne "ideelle" Overensstemmelse mellem Købeaftale og Rembours brydes, og i det praktiske Liv er dette netop en af de rigeste Kilder til Retsstridigheder. Køberen kan give Banken en Instruktion, der ikke stemmer med Købeaftalens Bestemmelser, Banken kan tænkes at udstede et Kreditbrev, der strider mod Instruksen, og endelig kan Kreditbrev, Instruktion og Købeaftale foreligge til Bedømmelse efter forskellige Rets-systemer, der fortolker Bestemmelserne paa forskellig Maade. Men under normale Omstændigheder vil Købeaftalen, Instruksen og Kreditbrevet svare nøje til hinanden, og de vil alle blive bedømt

paa samme Maade. Der vil her gælde de samme Regler, om de Dokumenter 1) Banken efter Kreditbrevet er pligtig overfor Sælgeren til at indløse, 2) de Dokumenter, som Banken i Forhold til Køberen efter Instruksen er berettiget til at indløse og 3) de Dokumenter, Sælgeren efter Købeaftalen kan forlange, Køberen anerkender som kontraktmæssige.

Angivelsen af Dokumenterne sker ofte med en ganske kortfattat Formel, f. Eks. "Afskibningsdokumenter over 200 Sække Kaffe cif Hamburg". Der opstaar en Række Spørgsmaal om, hvilke Dokumenter der skal kræves efter saadanne almindelige typeagtige Angivelser, og om hvilke Fordringer der maa stilles til Indholdet af det enkelte Dokument. Disse Undersøgelser har samme Betydning i alle tre Relationer og behandles derfor i et særligt Afsnit (S. 148 ff.). Her skal fremhæves forskellige Omstændigheder, som er af særlig Betydning for Forholdet mellem Køber og Bank.

For ~~Køberen~~ er det, der er af Interesse, i og for sig ikke Dokumenterne, men selve Varen. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at Dokumenterne fuldstændig svarer til Købeaftalen, dersom Varerne faktisk ikke er som angivet i Dokumenterne. Efter dansk ^{19a)} Ret kan Køberen i vidt Omfang nægte at indløse Dokumenterne, forsaavidt han har Kendskab til, at selve Varen er mangelfuld. Paa lignende Maade kunde man tænke sig, at Banken kunde nægte Honorering ikke blot, naar der var noget i Vejen med Dokumenterne, men ogsaa naar den har Kendskab til, at Varen er behæftet med Mangler. Man kan *ikke* paalægge Banken nogen *Pligt* til forinden Honoreringen at *undersøge* Varen. Der vilde normalt overhovedet ikke være nogen Mulighed for, at den kunde komme til at foretage en Besigtigelse, thi det er som Hovedregel kun Indehaveren af Dokumenterne, som faar Adgang til Varerne, og Banken faar kun udleveret Dokumenterne for at besigtige *dem*, ikke Varerne. Banken vilde altsaa handle retsstridigt overfor Sælgeren, hvis den, forinden den har honoreret Dokumenterne, benyttede sig af dem til at skaffe sig Adgang til en Besigtigelse af Varerne. Men hertil kommer, at det ligger udenfor Bankens sædvanlige Virksomhed at besigtige selve Varerne. Medens dens Personale kan forudsættes at være kendt med de Dokumenter, som afleveres,

^{19a)} Efter hvad *Holländer* angiver (»Abladegeschäft« i *Rechtsvergleichendes Handwörterbuch*) gælder denne Regel ogsaa i Tyskland, Frankrig og England. jfr. nedenfor S. 131. *Holländer* har imidlertid i en senere Artikel

er det sædvanligvis fuldstændig ude af Stand til at bedømme selve Varerne.²⁰⁾ Hvis Køberen ønsker Varerne besigtigede, forinden de betales, maa han betinge sig, at Sælgeren sammen med de andre Dokumenter afleverer et Kvalitetscertifikat udstedt af et Kontrolfirma eller andre, som har Forstand derpaa.²¹⁾

Har Banken indløst Dokumenterne *uden* at have nogen Grund til *at antage*, at Varen var ukontraktmæssig, maa Køberen være udelukket fra at kræve Erstatning eller at nægte at aftage Dokumenterne.²²⁾

Mere tvivlsomt er det, hvordan Landet ligger, naar Banken har indløst Dokumenter, som er formelt i Orden, men hvor Banken forinden havde faaet *Kendskab* til Omstændigheder, der viste, at Varen var ukontraktmæssig. Hvis Bankens Kendskab til Ukontraktmæssigheden beror paa en Anmærkning i Dokumenterne, er disse ikke i Orden — idet de ikke er "rene" — og Køberen kan derfor afvise Dokumenterne paa Grund af denne Mangel ved *Dokumenterne*. Bortset fra dette Tilfælde, der i og for sig falder udenfor det, der her behandles, vil Bankens Kendskab til Varens Beskaffenhed sædvanligvis skyldes en Meddelelse fra Køberen, der paa Grund heraf forbyder Banken at honorere. Ved den genkaldelige Rembours maa Banken respektere denne Annulation. Ved den bekræftede Rembours er Annulationen udelukket, medmindre Beneficienten giver Samtykke dertil. Det hjælper ikke, at Køberen som Begrundelse kan oplyse, at Varerne er ukontraktmæssige. Banken maa kunne stille sig paa det Standpunkt, at den kun har at gøre med Dokumenternes ydre Udvisende, og at Varernes Kvalitet ikke kommer den ved. Banken er faktisk ude af Stand til at kontrolere, om Køberens Paastand om Varens Ukontraktmæssighed er rigtig. Den risikerer ved at afvise Dokumenterne at ifalde Ansvar overfor Sælgeren. Banken maa være berettiget til at gaa frem efter den klare og ubetingede Regel, at den under alle Omstændigheder i *Forhold til Køberen er beret-*

(»Cif-Klausel« i samme Værk) forladt dette Standpunkt og hævder, at Køberen ubetinget maa være pligtig at indløse Dokumenterne, bortset alene fra Tilfælde, hvor Sælgeren ved en tidligere Levering har gjort sig skyldig i Bedrageri.

²⁰⁾ Ward S. 263—64 og 210.

²¹⁾ Ward S. 215. ff.

²²⁾ Lassen-Ussing § 82 Note 68 og § 84 Note 11q. Norsk Højesteretsdom i N. R. 1924 S. 1083. Stang, Kontant mod Konnossement S. 198. Staub, Vorbem. vor § 373 Anm. 65b. Marais S. 87—88 med der omtalt Dom af

tiget til at indløse Dokumenterne, hvis de er formelt i Orden.²³⁾ Et andet Spørgsmaal er det, om Banken overfor *Sælgeren* kan nægte at honorere Dokumenter, som nøje stemmer med Kreditbrevet, fordi Varen er ukontraktmæssig.²⁴⁾

Selve Dokumenterne maa Banken undersøge meget nøjagtigt. Der rejser sig Spørgsmaalet dels om, hvor stor Omhu man kan kræve, Banken udviser, altsaa med andre Ord, hvilke Fejl ved Dokumenterne Banken burde have opdaget, dels om enhver nok saa ringe Fejl medfører, at Dokumenterne maa afvises.

Banken maa konstatere, at der afleveres *samtliche Dokumenter*, som Instruksen hjemler. Oftest vil det udtrykkelig være fastsat i Instruksen, hvilke Dokumenter der skal leveres, men undertiden nøjes Køberen med at skrive f. Eks. "Dokumenter" eller "shipping documents". Dette vil normalt betyde Konnossement, Police og Faktura, men indenfor enkelte specielle Brancher gælder der Kutymen, hvorefter Sælgeren desuden skal levere f. Eks. Sundhedscertifikat eller Vægtattest. Det er meget tvivlsomt, om Banken er pligtig at kende saadanne specielle Kutymen, saa at Køberen, naar Banken har honoreret Faktura, Konossement og Police, kan afvise Honoreringen, fordi der ikke ogsaa, saaledes som den specielle Kutyme hjemlede det, er leveret Sundhedscertifikat. Jeg vil dog ikke antage det. Det er praktisk set umuligt for Bankens Personale, hvor vel uddannet det end er, at kende samtlige Branchers specielle Kutymen. Man vilde derved paaføre Banken en Risiko, som den ikke kan gardere sig imod. Det synes rimeligere at forlange, at Køberen gør udtrykkelig opmærksom paa, hvis han vil forlange dette mere specielle Dokument.

14/1 1888 af Cour de Rouen. (Der var leveret Ankre med farvet Vand i Stedet for Vin). I de almindelige Regler for Remboursforretningerne plejer Bankerne udtrykkelig at fralægge sig Ansvar for de i Dokumenterne angivne Varers Kvalitet, Kvantitet, Tilstand eller Beskaffenhed.

²³⁾ *Fehr* S. 150. Amerikansk Dom: *Benecke v. Haebler* (38 App. Div. N. Y. 344). I en amerikansk Dom fra 1921 (*Imbic v. Nagaze & Co.*, 187. N. Y. 692) siger Retten ganske ubetinget: »A bank issuing an irrevocable letter of credit at buyer's request, is in no way concerned with any contract existing between the buyer and seller, and if buyer reject goods, the bank's remedy is to sell the goods and if insufficient is realised thereon to cover its advances, it has recourse to the buyer for the difference.« *Ward* S. 264—65. Jfr. tysk Reichsgerichtsdom R. G. 97 S. 144 der omtales i Note 26. Jfr. nedenfor S. 120—21.

²⁴⁾ Se herom nedenfor S. 131—32.

Selve *Dokumenternes Indhold* maa ogsaa nøje undersøges.²⁵⁾ Hvis Indholdet af Instruksen angiver, at der skal leveres Ombord-Konnossement, maa Banken paase, at der ikke i Stedet leveres Received for shipment-Konnossement, eller at der i Stedet for Forsikringspolice leveres Certificat. Fastsætter Instruksen en bestemt Afskibningsfrist, maa Konnossement være et Ombord-Konnossement, og dets Dato maa ligge indenfor Fristen. Angivelsen af Varen i Dokumenterne maa svare nøje til Instruksen.²⁶⁾ Fakturaen maa ikke lyde paa andre Varer eller anden Varemængde end Konnossementet.²⁷⁾ Fakturaen maa være rigtig sammenlagt.²⁸⁾ Hvis der skal afleveres officielle Vægtattester, er det ikke nok at aflevere Vægtattester, hvor kun Tøndernes Bruttovægt er konstateret af de autoriserede Vejere, medens disse for Taraens Vedkommende har ladet sig nøje med Sælgerens Opgivelse.²⁹⁾

De Dokumenter, der forelægges — Konnossement og Police — vil regelmæssig være udstedt ved Udfyldning af en Blanket, der

²⁵⁾ *Hultman* S. 139—40. Jfr. tysk Reichsgerichtsdom af 29/6 1926 i R. G. 114 S. 269. Instruksen fastsatte, at der skulde leveres Udførselstilladelse fra Rigsernæringsministeriet. Køberen kunde afvise Honoreringen, fordi Banken havde nøjedes med en Tilladelse, der var udfærdiget af de lokale Myndigheder (og som senere viste sig at være falsk).

²⁶⁾ Hvis Instruksen angiver Varerne som »Haakjærringkød«, maa Dokumenterne ikke lyde paa »Haakjærringfisk«. Herimod H. D. i U. f. R. 1919, S. 134, der ændrede Sø- og Handelsrettens Dom, som havde indrømmet Køberen Ret til af den Grund at afvise Bankens Honorering. Se ogsaa tysk Reichsgerichtsdom i R. G. 97 S. 144. Instruksen til Banken lød her paa 400 Zt. hollandsk »Rückenspeck«. Banken betalte mod Dokumenter, der lød paa »halbe gesalzene Färken«, og fik samtidig en Erklæring fra Sælgeren om, at Varerne i Virkeligheden var »Rückenspeck«, og at den anden Betegnelse kun var benyttet for at opnaa Overensstemmelse med Udførselstilladelsen. Der var ikke Tid for Banken til at spørge Køberen. Det blev ikke senere oplyst, hvad Varerne i Virkeligheden var, da de var blevet beslaglagt. Retten fastslog, at Banken ikke kunde kræve Beløbet hos Køberen, og bemærkede, at det var et Spørgsmaal, som ikke vedrørte den formelle og præcise, rent bankmæssige Udførelse af Ordren, om Waggonen virkelig indeholdt »Rückenspeck«. thi Banken skal alene rette sig efter Dokumenternes Udvisende. *Wolff* kritiserer denne Dom i J. W. 51 S. 771.

²⁷⁾ U. f. R. 1919 S. 467. Fakturaen lød paa 438 Kasser Sardiner; Konnossementet paa 38 Kasser Makrel og 400 Kasser Sardiner. Konnossementets Angivelse af Sardinerne viste, at disse ikke var af den garanterede Størrelse.

²⁸⁾ U. f. R. 1922 S. 301.

²⁹⁾ U. f. R. 1916 S. 946.

indeholder et omfattende Sæt *trykte Klausuler*. Det bestemmes ofte i Bankernes almindelige Bestemmelser³⁰⁾ for Remboursforretninger, at Banken ikke paatager sig noget Ansvar for, hvad der staar i Dokumenternes trykte Klausuler. Ogsaa uden en udtrykkelig Vedtagelse derom maa det antages, at Banken ikke behøver at gennemgaa alle disse uoverskuelige trykte Bestemmelser. En saadan Gennemgang vilde kræve meget lang Tid. Det er nødvendigt, at Ekspeditionen af Dokumenterne sker hurtigt og ikke koster for store Gebyrer. Af tekniske Grunde maa den Behandling, som Dokumenterne underkastes, være enkel og knap. Banken behøver derfor kun at undersøge Dokumenterne "on their face".³¹⁾ Den maa gennemgaa det, som er skrevet eller stemplet paa den trykte Formular, og det af det trykte, som er særlig fremhævet.³²⁾

Paa den anden Side kan man ikke som absolut Regel sige, at Banken staar inde for alle de Mangler, som den herefter burde opdage. Hvis det er aabenlyst, at Manglen er af saa ringe Betydning, at den ikke har nogen reel Betydning, saa at det vilde være ren *Chikane* at gøre den gældende, maa Banken være baade berettiget og forpligtet til alligevel at indløse Dokumenterne.³³⁾ Hvis

³⁰⁾ Dansk Reg. Amerikansk Reg. § 1. Tysk Reg. § 10. Se yderligere nedenfor S. 154—55.

³¹⁾ *Spalding*, Bankers credits S. 95. En engelsk Dom: *Basse & Selve v. Bank of Australia*, 90 Law Times Rep. 618. (Ward 264). *Jacoby*, Akkreditiv S. 265 og *Könige* i Gruchots Beiträge Bd. 52 S. 287 kræver, at Dokumenternes »äussere Befund« skal svare til Instruksen. Reichsgerichtsdom 2/5 1923 i R. G. 107 S. 230.

³²⁾ I en engelsk Dom (*National Bank of Egypt v. Hannevigs Bank Ltd.* af 29/10 1919 i Journ. of the Inst. 1919 S. 305) udtaler Lord Justice Scruton: »To assume that for 1/16 per cent. of the amount he advances, a banker is bound carefully to read through all bills of lading presented to him in ridiculously minute type and full of exceptions, to read through the policies and to exercise a judgment as to whether the legal effect of the bill of lading and the policy is, on the whole, favorable to their clients, is an obligation which I should require to investigate considerably before I accepted in the unhesitating form.«

³³⁾ *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 29. Dom af tysk Reichsgericht af 19/9 1919 i R. G. 96 S. 246. Instruksen til Banken bestemte, at der skulde afleveres Attest om Varens (afskallede Krabbers) Sundhed fra en retslig beediget Sagkyndig. Banken betalte mod en Attest fra en Sagkyndig, som var taget i Ed, ikke af Retten, men af Handelspræsidiat. Køberen blev dømt til at betale Banken. Ward S. 215 nævner det Eksempel, at

Banken efter Kundens tidligere Optræden kunde gaa ud fra, at denne ikke lagde nogen Vægt paa vedkommende Difference, maa Banken ogsaa kunne indløse Dokumenterne.³⁴⁾

Dersom Banken faar præsenteret Dokumenter, som ikke helt stemmer med Instruksen, men hvor Differencen er saa ringe, at det er muligt, at Køberen alligevel ønsker Dokumenterne antagne, maa Banken, hvis der er Tid dertil, forelægge Spørgsmaalet for Køberen.^{34a)} Herhjemme hvor Afstandene er saa smaa, at Banken næsten altid omgaaende pr. Telefon kan komme i Forbindelse med Køberen, har denne Fremgangsmaade en overordentlig stor praktisk Betydning og bidrager meget til at hjælpe ud over de Vanskeligheder, som de stive, formelle Regler skaber. Ofte kan man imidlertid ikke naa at spørge Køberen, idet Sælgeren vil forlange Besked med det samme, om Dokumenterne antages. Det er derfor nødvendigt at gøre sig klart, om Banken paa egen Haand kan indlade sig paa at bedømme Betydningen af Fejlen og i videre Omfang end her angivet indløse Dokumenterne.

Det hævdes af forskellige Forfattere,³⁵⁾ at Banken er berettiget til at indløse Dokumenterne i alle de Tilfælde, hvor Banken kunde gaa ud fra, at det stemte bedst med Kundens Interesser, at Dokumenterne blev akcepterede til Trods for Differencen, saa at han, hvis der havde været Tid til at spørge ham derom, vilde have godkendt dem. Denne Sætning maa bestrides. Køberen kan ikke være tjent med, at Afgørelsen af, om Dokumenterne er stemmende med hans Interesser, træffes af Banken, der kun kan have et ganske overfladisk Kendskab til hans Forhold. Køberen har givet Banken

cif-Sælgeren i et Tilfælde, hvor der er aftalt »shipment New York to Malmö« finder ud af, at han kan afsende Godset 14 Dage før over Philadelphia. Ward udtaler, at det ikke paa nogen Maade kan skade Køberen, at Forsendelsen sker over Philadelphia, og at han maa finde sig i, at Dokumenterne lyder herpaa.

³⁴⁾ Højesteretsdom i U. f. R. 1919 S. 134.

^{34a)} Jfr. nedenfor ved Note 82a.

³⁵⁾ *Boes u. Hartenfels* i *Die Bank* 1922 S. 722—23. *Wolff* i *J. W.* 51 S. 771. *Stummer* S. 55—56. *Reichardt* S. 37—38. *Koch*, *Warenkredit* S. 91. *Jacoby*, *Regulativ* ad § 24. *Koch*, *Akkreditivgeschäft* S. 23 anser dog kun Banken berettiget til at gaa ud over Instruksen, naar den ikke havde Mulighed for før Udbetalingen at spørge Kunden. I Tysk Reg. findes der i §§ 8, 9, 15, 24—27 en Række Bestemmelser, der for Specialtilfælde giver Udtryk for den Betragtning, at Banken kan fravige Instruksen, hvis den anser en Fravigelse for stemmende med Kundens Interesser. I sine

en nøjagtig Instruks om hvad han ønsker foretaget. Der vil ikke være megen Plads for negotio gestio i dette Tilfælde, hvor Køberen jo netop har bestemt, hvad han ønsker foretaget.³⁶⁾ Banken kan ikke bedømme Rækkevidden af selv en tilsyneladende ubetydelig Afvigelse og løber Fare for derved at hidføre uoverskuelig Skade.³⁷⁾ Den modsatte Regel vilde være farlig, fordi den let kunde misbruges til at anvendes som Undskyldning af Banker, der ikke har undersøgt Dokumenterne tilstrækkeligt omhyggeligt.

Amerikanske Banker benytter i vistnok ikke ringe Omfang ^{37a)} den Praksis, at Afvigelser fra Instruksen tillades, forsaavidt Sælgeren har stillet Banken Sikkerhed for Følgerne af Afvigelsen. Det er vanskeligt at sige, hvorledes denne Praksis virker; men paa Forhaand ser den ud som et tiltalende praktisk Middel til at komme ud over de Urimeligheder, som en rent mekanisk Følgen Instruksens Ord undertiden maa føre til. Men det synes mig, at man maa holde fast ved, at Sikkerheden maa stilles saaledes, at Køberen *straks* kan faa sine Penge tilbage (Debiteringen tilbageført), naar han returnerer Dokumenterne, fordi han ikke vil godkende Afvigelsen. Ellers betyder denne Praksis den Ubillighed for Køberen, at han kun har Valget mellem enten at godkende Dokumenterne til Trods for Afvigelsen eller at gaa ind i en Retssag oftest i Udlandet. En saadan Retssag i Udlandet vil ofte, selv om Køberen har aabenbar Ret, virke saa afskrækkende, at han foretrækker at tage Tabet ved at beholde de ukontraktmæssige Dokumenter.

Bemærkninger til Reglerne skriver Dr. Alfred *Jacoby* i Bank-Archiv for 15/1 1923 til § 8: »Bei der Ausführung des Akkreditivauftrags hat sich die Bank nicht sklavisch an den Wortlaut des Auftrags zu halten, sondern so zu handeln, wie es nach ihrer Meinung den Interessen des Kunden entspricht.«

³⁶⁾ *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 29. Reichsgerichtsdom 17/6 1922 i R. G. 105 S. 49. Banken modtog Dokumenter paa 330 Tons Kul i Stedet for paa 300 Tons, idet den angav, at den paa Grund af Markedsforholdene var gaaet ud fra, at Køberen ønskede at faa saa meget Kul som muligt og derfor kun var glad for Overskridelsen. Dette var uberettiget.

³⁷⁾ Reichsgerichtsdom 12/12 1922 i R. G. 106 S. 26. I Instruksen var bestemt, at Duplikatbrevet skulde være adresseret til »Speditør A., Lehrter Bahnhof, Berlin«. Dommen statuerede, at Banken ikke maatte indløse et Duplikatbrev, der var adresseret til Køberen selv, Ostbahnhof, Berlin.

^{37a)} *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 23.

Stummer³⁸⁾ hævder, at Køberen maa være pligtig at indløse Dokumenterne, selvom de ikke stemmer med Instruksen, naar Manglen er rent formel, idet der ikke er noget i Vejen med selve Varerne. Der er det rigtige heri, at naar Køberen har modtaget Dokumenterne og faaet Varerne udleveret paa dem, kan han ikke gøre noget Erstatningskrav gældende mod Banken, idet han jo intet Tab har lidt, da Varerne er, som de skal være; men det maa fastholdes, at Køberen kan *afvise* Dokumenter, som ikke nøje stemmer med Instruksen, medmindre det samtidig ganske sikkert godtgøres, at selve Varerne er i Orden.³⁹⁾

Selv om man nu vil antage, at Banken i et vist Omfang er *berettiget* til at indløse Dokumenterne til Trods for, at de ikke er nøjagtig som fastsat i Instruksen, maa man i hvert Fald antage, at Banken ikke er *forpligtet* — bortset fra rene Bagateller — til at gaa udenfor Instruksions Ord. Banken kan derfor afvise Dokumenterne uden at risikere, at Køberen stiller sig paa det Standpunkt, at han gerne vilde have haft dem til Trods for Fejlen, og at han kræver Erstatning af Banken for det Tab, han har lidt ved, at Dokumenterne ikke blev indløst.⁴⁰⁾

Bankens Ansvar for falske eller forfalskede Dokumenter.

Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang Banken er ansvarlig for falske Dokumenter, kan komme frem paa to forskellige Maader, dels derved, at Remboursbanken, som paa Køberens Vegne har honoreret falske Dokumenter, kræver, at Køberen skal anerkende Debiteringen af det Beløb, som Banken har udbetalt mod de falske Dokumenter; dels derved at en Bank, som har diskonteret den dokumentære Veksler for Sælgeren og faaet denne honoreret af Køberen eller Remboursbanken, kræves tilpligtet at erstatte det Tab, Køberen har lidt ved, at Dokumenterne viser sig at være falske. I Udlandets Litteratur ser man undertiden de to Spørgsmaal blandet sammen. Det er imidlertid selvstændige Spørgsmaal, der maa behandles hver for sig. Det første af de to Spørgsmaal bliver behandlet her. Det andet nedenfor i Afsnittet om Diskontering (S. 205—08).

³⁸⁾ S. 56.

³⁹⁾ Jfr. Reichsgerichtsdom R. G. 97 S. 144.

⁴⁰⁾ Boes u. Hartenfels S. 722—23; derimod Koch, Warenkredit S. 91 Note 1.

Vekslen.

De Dokumenter, som forfalskes, og som Køberen forlanger, at Remboursbanken skal bære Ansvar for, kan enten være den Veksels, som er trukket paa Banken, eller de Dokumenter, som ledsager Vekslen.

a) Vekslen tabes af Ihændehabereren eller stjæles fra ham paa et Tidspunkt, hvor den er forsynet med *Blankoendossement*. Det følger af Reglen i Veksellovens § 39^u, at Trassaten, som efter Forfaldstid i god Tro har betalt til den, der har Vekslen i Hænde med en fuldstændig Endossementsrække, frigøres for sine Forpligtelser i Henhold til Vekslen.⁴¹⁾ Der er jo imidlertid ikke herved afgjort noget om, hvorvidt Banken kan kræve Betaling af Køberen, som har anmodet den om at honorere Sælgerens Veksels. Dette Forhold er parallelt med det Tilfælde, at Banken har paataget sig overfor en Kunde at indløse Checks, som trækkes paa Banken af Kunden (eller dennes Fuldmægtig). Hvis Checken er underskrevet af den opgivne Person (Sælgeren) og er forsynet med hans Blankoendossement og derefter hæves af en uberettiget, antages det, at Banken kan kræve det betalte Beløb dækket af Kunden,⁴²⁾ og det samme maa gælde for Veksels Vedkommende.

I Forhold til Sælgeren er Køberen stillet, som om Vekselsbeløbet faktisk var kommet Sælgeren til Gode. Dette er ogsaa ganske rimeligt, fordi det normalt vil skyldes en Fejl fra Sælgerens Side, at Vekslen er kommet over paa uberettigedes Hænder, og at der ikke i Tide er givet Meddelelse til Banken om, at den var kommet bort, saa at Banken eventuelt kunde have nægtet Honorering.

b) Efter at Vekslen er udstedt, stjæles den og forsynes med *falsk Endossement*. Banken maa ogsaa i dette Tilfælde i Henhold til de samme Betragtninger, som er gjort gældende under a) være berettiget til at holde sig til Kunden,⁴³⁾ naturligvis forudsat, at Banken var i begrundet god Tro, da den indløste Vekslen, og denne altsaa ikke f. Eks. ved Raderinger gav Anledning til Mistanke om Forfalskningen. Ligesom under a) maa Sælgeren i Forhold til Køberen staa inde for Vekselsbeløbet.

c) Banken indløser en Veksels, hvor *Trassentens* Underskrift er

⁴¹⁾ Evaldsen, Fortolkning af Vekselloven S. 167. Rasting S. 142—43.

⁴²⁾ Bouteron, Le cheque S. 449.

⁴³⁾ Norsk Højesteretsdom i N. R. 1924 S. 251. Dom i U. f. R. 1918 S. 310. Rasting S. 143. Bouteron l. c. S. 451—52; 464. Chalmers S. 240.

falsk. Sælgeren, som her i dette Tilfælde ikke har haft noget at gøre med Vekslens Udstedelse, kan ikke være ansvarlig derfor, og Køberen kan ikke lade den falske Veksels Honorering gælde som Opfyldelse i *Forhold til Sælgeren*, medmindre denne efter almindelige Erstatningsprincipper maa hæfte for Beløbet paa Grund af, at han har lettet Gennemførelsen af Falskneriet ved ikke at opbevare Blanketterne tilstrækkelig omhyggeligt eller ved ikke straks efter Opdagelsen af Falskneriet at give Banken Besked derom.

Det er naturligt, at Køberen ikke behøver at anerkende Bankens Honorering af denne falske Veksels som forpligtende for sig. Køberen har bemyndiget Banken til at honorere en Veksels trukket af Sælgeren, og Banken maa staa inde for, at den Veksels, den har honoreret, ganske vist tager sig ud som, men ikke i Virkeligheden er trukket af Sælgeren.⁴⁴⁾ For Checken gælder den samme Regel, at Banken selv maa bære Tabet ved Honoreringen af en Check, hvor Trassentens Underskrift er falsk.⁴⁵⁾

De nævnte Undtagelsestilfælde, hvor Trassenten (Sælgeren) til Trods for, at hans Underskrift er falsk, hæfter for Vekslen, vil ikke have saa stor Betydning ved Veksler som ved Checks, idet Trassenten her sjældent vil faa Nys om Forfalskningen paa Forhaand, saa at han i Tide kan give Banken Advis, og Vekslen ikke som Checken udfærdiges paa en særlig af Banken overgivet Blanket.⁴⁶⁾ Hvis Sælgeren imidlertid dog skulde være ansvarlig overfor Køberen, maa det antages, at Banken er fri, idet det er nærmere at lægge Risikoen for, at Sælgeren begaar saadanne Fejl, paa Køberen end paa Banken, som ikke har nogen Forbindelse med Sælgeren, og som ikke har haft nogen Grund til, naar Køberen ikke forlanger det, at tage særlige Forholdsregler overfor Sælgerens Uforsigtigheder.

Man kunde rejse det Spørgsmaal, om Hovedreglen, at Banken er ansvarlig, ogsaa gælder i det Tilfælde, at Forfalskningen er fo-

⁴⁴⁾ *Chalmers: Bills of Exchange* S. 240. Engelsk Dom: Orr. v. Union Bank (1854) i Macq. 513. jfr. nedenfor S. 206.

⁴⁵⁾ *Bouteron* S. 453. Ernst *Jacobi*: »Zur Haftung des Ausstellers bei Zahlung des Bezogenen auf einen gefälschten Scheck« i *Zeits. für das gesamte Handelsrecht*, 1927. Bd. 91 S. 188 f. f.

⁴⁶⁾ Se dog tysk Reichsgerichtsdom af 25/2 1916 i *Bank-Archiv* XV S. 360, hvor Forholdet var det, at den Akkrediterede havde anskaffet sig trykte Kvitteringsblanketter, og Akkreditivbeløbet blev hævet af en af hans Kontorister ved falsk Underskrift paa Blanketterne.

retaget af en af Sælgerens *Personale*, f. Eks. en af hans Kontorister — uden at der dog er noget at bebrejde Sælgeren i den Anledning. Dette maa antages. Da Forfalskningen ikke sker som Led i Kontoristens Tjenestevirksomhed, er Sælgeren ikke ansvarlig derfor, og Tilfældet maa derfor sidestilles med en Forfalskning foretaget af enhver anden.⁴⁷⁾

d) Vekslen udstedes af Trassenten, men forfalskes derefter til at lyde paa et *større Beløb*.

Det maa vistnok i Overensstemmelse med en svensk Højesteretsdom⁴⁸⁾ antages, at A., som har trukket en Check paa en Bank, kun hæfter for det Beløb, Checken lød paa, da han skrev paa, og at Banken selv maa bære Tabet ved, at den har udbetalt det større Beløb, Checken er forfalsket til at lyde paa. Dette gælder, selv om Forfalskningen er saa godt udført, at den ikke kunde opdages med blotte Øjne, og der derfor intet var at bebrejde Banken. Men hvis A. ved sin Optræden har gjort en Forfalskning særlig nem, f. Eks. ved kun at opføre Beløbet med Tal, ikke med Bogstaver,⁴⁹⁾ eller hvis Checken er opbevaret særlig sløst, maa Banken kunne søge hele det udbetalte Beløb fra A., ikke blot det Beløb, Checken lød paa, da den blev udstedt af A.

I disse Tilfælde er der en Aftale mellem Trassenten og Trassaten om, at Trassaten skal honorere en Check trukket af Trassenten, mod at denne lover at dække Udlægene. De samme Regler maa gælde for Remboursstilfældet, hvor der er en Aftale mellem Køberen og Banken om, at denne skal honorere Veksler trukket af Sælgeren mod at kunne holde sig til Køberen for Beløbet. Køberen er altsaa ikke pligtig at dække et større Beløb, end Vekslen lød paa, da Sælgeren trak den, medmindre Sælgeren alligevel hæftede for et større Beløb, fordi han ved sin Uforsigtighed havde gjort Forfalskningen særlig let.

Dette er Reglerne om Bankens Ansvar for, at den Veksler, den paa Køberens Vegne honorerer, er falsk eller forfalsket. Det an-

⁴⁷⁾ Jfr. den i Note 44 nævnte engelske Dom: *Orr v. Union Bank*. Se dog Dom i U. f. R. 1905 S. 129, hvor et Firma antoges at have udvist en saadan Uforsigtighed ved at lade en Kassererske, der tidligere havde begaaet Uredeligheder, have Adgang til Checkhæftet, at det selv maatte bære Tabet ved de falske Checks, hun trak paa Firmaets Bank.

⁴⁸⁾ N. J. A. 1922 S. 534. Jfr. i samme Retning *Aubert*: Den nordiske Vexelret S. 104—05.

⁴⁹⁾ Svensk Dom i N. J. A. 1911 S. 293.

det Spørgsmaal, der opstaar, er, om Banken er ansvarlig for, at de *Dokumenter*, som ledsager Vekslen, er falske. Dette Spørgsmaal har foreligget til Domstolenes Afgørelse i en Række Tilfælde. Køberen har her stillet sig paa det Standpunkt, at Banken var klar over, at det, det kom an paa for Køberen, var at faa de aftalte Dokumenter. Banken har ikke udført den Forretning, som Køberen havde bemyndiget den til, og denne kan derfor ikke være pligtig til at dække de Udlæg, Banken har haft ved at udføre en hel anden Forretning end den aftalte. I de Afgørelser, jeg kender af Spørgsmaalet,⁵⁰⁾ har Forholdet været det, at det er den af Køberen opgivne Person, som har indleveret de falske Dokumenter. Domstolene har i alle disse Tilfælde fastslaaet, at Banken var ansvarsfri. Sikkert med Rette. Bankens Expedition af Dokumenterne maa, saadan som Forholdene nu en Gang er, foregaa meget hurtigt. Dette vil sige, at det er faktisk ugørligt for Banken at undersøge f. Eks. ved Forespørgsel hos Rederi eller Jernbane, om Dokumenterne virkelig er ægte. Hvis dette krævedes, vilde Ekspeditionen af de mange Tusinde Sæt Dokumenter, der er ægte, blive forsinket for at ramme det ene Tilfælde, hvor Dokumenterne er forfalskede. Selv om Banken foretog en saadan Undersøgelse, vilde den dog aldrig kunne betyde nogensomhelst effektiv Beskyttelse mod Falsknerier. Det bedste Middel herimod er at vise stor Forsigtighed i Valget af de Sælgere, man træder i Forretningsforbindelse med. Faren for, at der leveres falske Dokumenter, er forsvindende i Forhold til Faren for, at der leveres Varer, som ikke er som lovet, og som Dokumenterne angiver. Faren herfor maa falde paa Køberen. Ja, selv om det viser sig f. Eks., at Tønderne indeholder Vand i Stedet for Petroleum, er det givet, at Banken er frigjort, naar de indløste Dokumenter ikke giver Anledning til Mistanke. Køberen bærer altsaa i vidt Omfang Risikoen for, at Sælgeren svigter den Tillid, som vises ham, nemlig ved at forfal-

⁵⁰⁾ Østre Landsretsdom: U. f. R. 1922 S. 66; *Lassen-Ussing* § 84 Note 11q. *Engelske Domme*: *Ulster Bank v. Synnott* (1871) 5 Ir. R. Eq. 595. *Woods v. Thidemann* (1862), 1 H. & C. 478 og *Basse & Selve v. Bank of Australia* 90 Law Times Rep. 618. Jfr. ogsaa *Chalmers, Bills of Exchange* S. 294; *Benjamin*, on Sale S. 420. *Ward* S. 262. *Hart* S. 391.

Tyske Domme: Reichsgerichtsdom 10/1 1910 i Bank-Archiv IX S. 297.

Og Stuttgarts O. L. G. 7/12 1920 i » » XX S. 292.

Hamburgs O. L. G. 27/11 1907 i » » VII S. 187.

Könige i Gruchots Beiträge Bd. 52 (1908) S. 287. *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 25. *Staub-Koenige*, Anh. zu § 363. Anm. 36. *Steiner* S. 74.

ske Varen; det er naturligt, at ogsaa Risikoen for, at Sælgeren forfalsker Dokumenterne, falder paa Køberen. Det er Køberen, som har optaget Forretningsforbindelsen med Sælgeren, og Banken maa kunne gaa ud fra, at han har sikret sig tilfredsstillende Oplysninger om Sælgerens personlige Forhold, og at han vil gøre Banken udtrykkelig opmærksom, hvis han ønsker særlige Undersøgelser foretaget forinden Honoreringen.⁵¹⁾ Dette stemmer ogsaa med, at Bankerne efter almindelig Sædvane alene undersøger, om de fremkomne Dokumenter tager sig ud som værende i Orden, men ikke undersøger, hvorledes Sælgerens personlige Forhold er. Hvis Banken skulde foretage Undersøgelser, der garderede mod Falsknerier, vilde alle Rembours-Afviklingerne blive besværede deraf. Kunden lægger imidlertid ikke Vægt herpaa. Han tænker sig ikke Muligheden af et Bedrageri.⁵²⁾

Indenfor det Omraade, hvor Banken efter de udviklede Regler er ansvarsfri for Forfalskningen, maa Køberen dog kunne afvise Dokumenterne, hvis Banken *vidste*, at Dokumenterne var falske,⁵³⁾ eller hvis Forfalskningen *kunde være opdaget* ved en saadan Undersøgelse, som man efter almindelig købmandsmæssig Opfattelse kan kræve, at Banken foretager. Medens Banken som ovenfor nævnt er berettiget til at indløse Dokumenter, selv om den ved, at selve Varen er ukontraktmæssig, kan den ikke kræve, at Køberen skal dække dens Udgifter til Honorering af Dokumenter, som den burde have Mistanke om var falske. Dette stemmer med,^{53a)} at den, som i god Tro og i Tillid til Kreditbrevets Løfte om, at disse Dokumenter vil blive honorerede, har købt de falske Dokumenter af Sælgeren, ikke kan kræve dem indløst af Banken, medens han

⁵¹⁾ I en tysk Dom (Bank-Archiv XX S. 292) synes Præmisserne at gaa ud fra, at Banken alene er frigjort, naar Fragtbrevsduplikaten oprindelig er gyldig udstedt, men derefter forfalsket. En saadan Sondring mellem falske og forfalskede Dokumenter synes der ingen Grund at være til.

⁵²⁾ *Stang* citerer i »Kontant mod Konnossement« S. 211 Note 3 en Udtalelse af en engelsk Dommer, der udtrykker denne Tankegang paa en meget klar Maade: »The object of mercantile usages is to prevent the risk of insolvency, not of fraud, and any one who attempts to follow and understand the law merchant will soon find himself lost if he begins by assuming that merchants conduct their business on the basis of attempting to insure themselves against fraudulent dealing. The contrary is the case — credit, not distrust, is the basis of commercial dealings; and mercantile genius consists principally in knowing whom to trust.«

⁵³⁾ *Ward* S. 262.

^{53a)} S. 204.

kan det, naar Dokumenterne er ægte og i Orden, selv om Varen selv er ukontraktmæssig.

Der findes fra den senere Tid forskellige *tyske Domme*, der giver interessante Afgørelser af, hvor stort Maal af Agtpaagivenhed, det maa kræves, at Banken udviser ved Prøvelsen af Dokumenterne.

I en Dom af 5/6 1924 af Kammergericht i Berlin⁵⁴⁾ var Forholdet det, at Banken havde paataget sig at honorere Duplikatfragtbreve over et Kartoffelparti, forsaavidt Duplikaterne ledsagedes af en Erklæring fra Stationsforstanderen, om at Waggonerne indeholdt Kartoffler. Banken udbetalte 88.000 Mk. mod Dokumenter, der viste sig at være falske. Køberen nægtede at refundere Banken Beløbet, og Banken blev af Kammergericht dømt til at bære Tabet ved Forfalskningen, fordi den havde udvist manglende Agtpaagivenhed ved Undersøgelsen af Dokumenterne. De Omstændigheder, som Retten mente, burde have givet Banken Mistanke om, at der var noget galt fat med Dokumenterne, var: Stemplerne paa de forskellige Fragtbreve var ikke helt ens. Bogstaverne stod i lidt forskellig Afstand fra Stemplernes Kant, og i et af dem stod Ordene "No" skævt i Forhold til de andre Bogstaver. Man kunde heraf slutte, at Stemplerne ikke var faste Gummistempler, men var sammensat af enkelte Typer. Navnlig fremhæver Retten, at det ikke af den vedføjede Erklæring fremgik, at Underskriveren var Stationsforstanderen. Retten fremhæver, at Banken maatte vise særlig Agtpaagivenhed her i dette Tilfælde, fordi den vidste, at det var Køberens første Handel med Sælgeren, og at han var betænkelig ved at betro denne et saa stort Beløb.

I en Dom af 26/3 1923⁵⁵⁾ dømte Oberlandesgericht i Kassel ligeledes Banken, som havde indløst falske Duplikatfragtbreve, til at bære Tabet herved, fordi Dokumenterne ved en behørig Prøvelse burde have vakt Bankens Mistanke. Efter den tyske Eisenbahnverkehrsordnungs § 61, V, skal Fragtbrevet, naar det er et Duplikatfragtbrev, i en særlig Rubrik forsynes med Paategningen "Duplikat". Denne Paategning manglede her. Rubrikken, der var bestemt til Stemplet "Duplikat", var i Stedet forsynet med en Navnepaategning. Der manglede Datoer ved Afsenderens Underskrifter. Paa et af Brevene var der to Modtagere. Ladevægten udviste

⁵⁴⁾ J. W. 1924 S. 2048.

⁵⁵⁾ Verkehrsrechtliche Rundschau 3 Jg. 1924 S. 184.

ikke runde Tal, men stemte i begge Tilfælde overens med Varernes virkelige Raavægt. Afsenderen hentede først Pengene 6 Dage efter Fragtbrevens Dato. Alle disse Omstændigheder i Forening burde have vakt Bankens Mistanke.

I Reichsgerichtsdom af 9/3 1922⁵⁶⁾ bar det falske Fragtbrev heller ikke Paategningen "Duplikat". Retten udtaler, at det ikke er nogen Betingelse for Dokumentets Gyldighed, at det har denne Paategning. Banken kunde med nogen Føje gaa ud fra, at Dokumentet maatte være et Duplikatbrev, thi Unikat-Fragtbrevet følger jo Varen og kan derfor ikke komme frem til Præsentation. Banken har ikke ved at indløse Dokumentet vist en saadan Mangel paa Agtpaagivenhed, at den kan være pligtig til af den Grund at bære Tabet.

I en Note⁵⁷⁾ til den fornævnte Kasseldom kritiserer Reichsgerichtssenatspræsident Niemeyer denne Reichsgerichtsdom stærkt. Han fremhæver, at Formaalet med Akkreditivet er at give ogsaa Køberen en Sikkerhed for, at Sælgeren nøjagtig har opfyldt sine Forpligtelser, forinden han faar Betaling, og at man derfor maa stille meget strenge Krav til Bankens Prøvelse af Dokumenterne. Manglen af Ordet "Duplikat" er en saadan Uregelmæssighed, at Banken ikke burde have indløst et saadant Dokument uden forinden at sikre sig Ordregiverens Samtykke dertil.

De førstnævnte Domme og Niemeyers Bemærkninger synes mig at gaa for vidt i Retning af at paalægge Banken Ansvar.⁵⁸⁾ De viser kun ringe Forstaaelse af den Atmosfære, hvorunder Prøvelsen af Dokumenterne sker. Banken balancerer mellem paa den ene Side Faren for at indløse Dokumenter, som ikke svarer til Kundens Instruktion, og paa den anden Side Faren for at afvise Dokumenter, som Køberen (og ogsaa Sælgeren nemlig i Henhold til Bekræftelsen) havde Krav paa blev indløst. Hvad enten Banken stiller strengere eller ringere Krav, end Instruksen hjemler, risikerer den at ifalde eventuelt endogsaa meget alvorlige Erstatningsansvar. Den maa derfor passe paa at holde sig nøjagtig til

⁵⁶⁾ L. Z. 1922 S. 510.

⁵⁷⁾ Verkehrsrechtliche Rundschau 1924 S. 184.

⁵⁸⁾ Steiner nævner S. 77—79 et Responsum fra Berlins Handelskammer, hvor det udtales, at man ikke kunde kræve, at Banken skulde have standset et Duplikatbrev, hvis Mangler bestod i, at Stemplerne var af en anden Form end den, der ellers benyttes; at Stemplerne var udviskede, og at Vognen var angivet som hjemmehørende i Leipzig, endskønt ingen Jernbanevogne er hjemmehørende i Leipzig.

Instruktionen. Men paa den anden Side maa Domstolene respektere, at Banken er fri for Ansvar, naar den udfører sin Opgave med det Maal af Omhyggelighed, som i det praktiske Liv kan kræves.

I nogle Tilfælde kan Banken, hvis den er i Tvivl om, hvilken Stilling den skal indtage, spørge Kunden om, hvad han ønsker foretaget, eller forespørge Rederiet eller Jernbanen, om Dokumenterne til Trods for tilsyneladende Mangler er i Orden, og i Praksis benytter man ogsaa i meget vidt Omfang denne Udvej, men hyppigt kan den ikke benyttes. Banken paatager sig ved den bekræftede Rembours en selvstændig Forpligtelse til at indløse de og de Dokumenter. Mange Banker, navnlig de store internationale Remboursbanker, fastholder, at de af Hensyn til deres Prestige og for at sikre Tilliden til deres Kreditbreve er nødt til at honorere Dokumenterne, naar de efter en objektiv Bedømmelse stemmer med Kreditbrevet. Det har derfor ingen Betydning at faa at vide, hvad Kunden ønsker. Afgørelsen maa træffes efter en isoleret Fortolkning af Kreditbrevet. Men navnlig vil der hyppigt ikke være Tid til at forelægge Kunden Dokumenterne til Antagelse. Sælgeren har Krav paa ved Præsentationen at faa at vide, om Dokumenterne antages. Hvis han ikke inden passende Frist, d. v. s. her hyppigst omgaaende faar Besked om, at de er antaget, kan han hæve Købet og kræve Erstatning. Banken maa derfor oftest træffe Bestemmelsen om Antagelsen paa egen Haand. Omsætningshensyn kræver, at denne Prøve sker hurtigt. Dels har som nævnt Sælgeren Krav paa hurtigt Svar, dels har ogsaa Kunden Interesse i hurtig Ekspedition. Dokumenterne omfatter regelmæssig Vareforsendelser af stor Værdi og ofte med svingende Priser, hvor det er af Vigtighed, at Destinataren snarest muligt kan disponere videre over dem.

Der kan derfor ikke være Tale om en meget langvarig Undersøgelse af de enkelte Dokumenter. Den maa ske nogenlunde skematisk. For den ringe Provision, Banken faar for Remboursforretningen, kan den ikke byde en minutiøs Gennemgang af Dokumenterne med alle deres udviklede, tekniske og vanskeligt overskuelige Klausuler. Personalet er bankuddannet. Det bestaar ikke af Specialister i Jernbaneforsendelse, Befragtning, Forsikring, Handel, og det kan ikke forlanges, at det skal være inde i og kunne bedømme f. Eks. mere specielle Reglementsbestemmelser eller specielle Kutymmer indenfor den enkelte Branche. I enhver større

Remboursbank kommer der daglig Hundreder af Dokumenter, som skal prøves, behandles og videregives samme Dag. Domstolene maa være klar over og respektere, at denne Prøve ikke kan ske paa samme Maade, som Retten prøver et Dokument, der kommer frem i en Retssag. Banken er *ikke* indrettet paa en saadan *Mikroskopundersøgelse*. Hvis det krævedes, vilde Behandlingen blive langsommere og dyrere, end den nu er, og endda vilde Sikkerheden mod Falsknerier ikke være saa betydelig større, thi de Folk, der kan tænkes at begaa saadanne Falsknerier, vil let kunne kopiere indvendingsfri Dokumenter.

I den ovennævnte Dom af Kammergericht i Berlin lagde Retten særlig Vægt paa, at Banken havde vidst, at det var Kundens første Handel med denne Sælger, og at Prøven derfor burde have været særlig omhyggelig. Ogsaa denne Betragtning synes mig at hvile paa en manglende Forstaaelse af de Betingelser, hvorunder Banken virker. Dels vil det sjældent være den samme Mand, der træffer Aftalen om Remboursaabningen, som prøver Dokumenterne, dels sker Modtagelsen af Dokumenterne i hvert Fald nogen Tid efter, at Remboursen aabnedes. Det er ikke meget rimeligt, at Bankpersonalet, som i Mellemtiden har behandlet en Række andre Rembourser, skulde erindre noget om, at Kunden havde fortalt, at denne Handel var hans første med vedkommende Sælger. Behandlingen af Dokumenterne maa ske paa Basis af Instruktions Ord taget rent isoleret, uden at Bankpersonalet behøver at tænke paa, om der muligvis er andre specielle Momenter, som kunde være af Betydning. Kunden maa kunne kræve, at Banken nøjagtig følger Instruksen, og Banken maa paa den anden Side være fri, naar den har gjort det. Hvis man krævede, at Banken ogsaa skulde lægge Vægt paa saadanne bagved liggende Forhold, vilde man overtræde den Grundlov, at Banken kun er ansvarlig for Momenter, som den har praktisk Mulighed for at konstatere. Køberen maa derfor sørge for, at alle de Betingelser, han ønsker iagttaget, optages i Remboursbegæringen.

I Bankernes *almindelige trykte Betingelser* for Remboursforretninger findes der sædvanligvis en Bestemmelse om, at Banken intet Ansvar paatager sig for Dokumenternes Ægthed. Denne Klausul kan næppe føre til andet Resultat end det, der efter det udviklede er gældende ogsaa uden en saadan Vedtagelse. Der kan alene være Tvivl, om Klausulen medfører Ansvarsfrihed for Banken ogsaa i de Tilfælde, hvor den efter det foranstaaende var an-

svarlig, altsaa ved Betaling, hvor Trassentens Underskrift er falsk, eller hvor Vekslens Indhold er forfalsket; men det kan ikke antages. Klausulerne taler kun om Ansvarsfrihed for Betaling mod falske "Dokumenter". Efter almindelig Sprogbrug betyder "Dokumenter" de ledsagende Dokumenter, altsaa navnlig Konnossement og Police, men ikke Vekslen selv. De foranstaaende Regler hjemler kun, at Banken er ansvarlig for de uægte "Dokumenter", naar de indleveres af en uberettiget. Klausulen kan ikke gøre Køberen pligtig til at respektere Honoreringen i disse Tilfælde. Selv om Klausulen blev redigeret om, saaledes at den fik et videre Formaal, er det dog næppe sandsynligt, at Resultatet vilde blive anderledes. Det vilde stride mod Ret og Billighed, dersom man lod Banken være ansvarsfri i videre Omfang.⁵⁹⁾

Heller ikke, hvor Bankens Ansvar beror paa, at den ikke har prøvet Dokumenterne med behørig Omhyggelighed, kan denne Klausul medføre Ansvarsfrihed.⁶⁰⁾ Bankens Ansvar beror her ikke paa, at den har indløst falske Dokumenter, men paa at den har tilsidesat sin Undersøgelsespligt. Banken har ikke ved Klausulen fraskrevet sig Pligt til at undersøge Dokumenter behørigt.

Naar Banken har indløst Dokumenterne, er den pligtig straks at sende dem frem til Køberen og stille dem til hans Disposition, sædvanlig dog kun mod Betaling af Bankens Udlæg. Undersøgelsen af Dokumenterne og Ekspeditionen af dem maa ske med tilbørlig Hurtighed, idet Banken ellers bliver erstatningspligtig.⁶¹⁾ Det er af stor Betydning netop for de Handler, som berigtiges ved Rembours, at Ekspederingen sker hurtigt.

Køberen maa straks efter Modtagelsen undersøge Dokumenterne og omgaaende *reklamere* overfor Banken, hvis han vil gøre gældende, at de ikke burde være indløst.⁶²⁾

Hvis Banken ikke nøjagtig opfylder de Pligter, den har i Henhold til Aftalen med Køberen, kan denne efter de almindelige Erstatningsregler kræve *erstattet* det Tab, han derved lider.⁶³⁾

⁵⁹⁾ *Stummer* S. 54—55.

⁶⁰⁾ Jfr. Kammergerichtsdom i J. W. 1924 S. 2048 (ovenfor Note 54).

⁶¹⁾ Norsk Højesteretsdom i N. R. 1921 S. 434. *Marais* S. 172.

⁶²⁾ *Oberparleiter* S. 23, se om denne Reklamationspligt tysk Reichsgerichtsdom af 29/6 1926 i R. G. 114 S. 269, og norsk Højesteretsdom i N. R. 1924 S. 1083.

⁶³⁾ *Stang*, Erstatningsansvar S. 417—18.

Gaar Banken fallit, gælder det tilsvarende, at Køberen kan kræve erstattet Omkostningerne ved at faa aabnet anden Rembours. Banken kan derimod ikke være pligtig at erstatte Tab ved, at Remboursen bliver uden Værdi for Køberen, fordi Bankens Veksler ikke kan omsættes paa Grund af Rygter om dens Usoliditet, naar det dog ikke er givet, at Vekslen vil blive dishonoreret.^{63a)}

Har Banken gjort sig skyldig i en væsentlig Forsømmelse, kan Køberen ogsaa stille sig paa det Standpunkt, at han afviser de Dokumenter, Banken har indløst, og nægter at godtgøre Banken dens Udlæg (jfr. Analogien af Kommissionslovens § 15).

Virkningen af Bankens Misligholdelse overfor Køberen bestemmes normalt udelukkende efter Indholdet af Instruksen. Det kan dog undertiden være muligt at ogsaa selve Købeaftalen spiller en Rolle derfor. Hvis f. Eks. Dokumenterne er i Orden efter Købeaftalen, men ikke efter Instruksen, kan Køberen ikke kræve Erstatning af Banken, da han intet Tab har lidt ved, at Dokumenterne blev indløst.^{63b)}

Køberens Pligter.

I Henhold til Remboursaabningen paahviler der Køberen Pligt, dels til at refundere Banken de Udlæg, den har haft i Anledning af Remboursen, dels til at betale Banken et Vederlag for dens Virksomhed (Provision).

Ved à vista Rembours skal Køberen, hvis ikke andet er aftalt, refundere Banken dens Udlæg, naar Dokumenterne er kommet frem og præsenteres ham til Indløsning. Det er ikke sjældent, at Køberen ikke har Kapital nok til at dække Bankens Udlæg, før han faar solgt Varerne, og han faar derfor Banken til at gaa ind paa at udlevere Dokumenterne ogsaa uden Betaling, mod at Kø-

^{63a)} Den engelske Dom: *Agra Bank, Tondeur ex parte*, 1867, 5 Eq. 160, fastslog, at Kunden, der har faaet et Kreditbrev fra en Bank, ikke, fordi Banken træder i Likvidation, kan kræve erstattet de Udlæg, han har haft for at faa aabnet en Rembours hos en anden Bank, da det ikke var godtgjort, at Banken ikke vilde kunne have overholdt sin Forpligtelse til at honorere Vekslerne, idet der godt kunde være givet Likvidator Tilladelse hertil. Den Omstændighed, at Vekslerne kun kunde omsættes mod en meget høj Diskonto, var ikke nok.

^{63b)} *Ulmer S. 280 Note 116.*

beren forpligter sig til at betale, saa snart Varerne bliver solgt og senest en bestemt Dato.^{63c)} Dersom Remboursen er bekræftet, plejer Banken at debitere Kundens Konto for Remboursbeløbet, naar Remboursen aabnes, da Banken jo allerede paa det Tidspunkt har paataget sig en aktuel Forpligtelse.

Ved Akcept-Rembours skal Kunden betale senest saa lang Tid før Vekslens Forfaldsdag, at Banken har Dækning, naar den skal honorere Vekslen. Er det Køberens Bank selv, som har akcepteret Vekslen, maa Køberen betale senest Dagen før Forfaldsdagen. Er det en anden Bank, som har akcepteret, maa Køberen betale saa lang Tid forinden, at Køberens Bank kan naa at sende Beløbet frem til Akceptbanken, saadan at det naar frem inden Forfaldsdagen.^{63d)}

Eksempel: Landmandsbanken har aabnet Remboursen hos Hambros Bank i London. 2/11 skriver Hambros Bank, at den har akcepteret Veksel paa 435 £, forfalden 28. Januar. Da der efter engelsk Ret er 3 Løbedage, betyder dette, at Vekslen senest skal betales 31. Januar. Dersom Beløbet skal oversendes til Hambro pr. Brev, maa det indbetales i Landmandsbanken senest den 26. Januar, da man ellers ikke kan være sikker paa, at det kommer til London den 30. Januar. 4/11, da Landmandsbanken har modtaget Meddelelse fra Hambro om, at Vekslen er akcepteret, giver den Kunden (Køberen) Besked herom og om, at den har debiteret ham for Vekselbeløbet £ 435 plus Provision til Hambros Bank omregnet efter Kursen pr. Dato. Denne Debitering sker kun rent foreløbig, for at Banken kan have Oversigt over, hvilke Beløb der hæfter paa Kontoen, og den ændres — valideres — efter Kursen den Dag, da Indbetalingen sker — c. 26. Januar. Hvis Kunden ønsker det, kan Overførslen til London ske telegrafisk, og Indbetalingen behøver da først at ske den 30. Januar og efter Kursen paa denne Dag.

For deres Virksomhed med at aabne Rembours betinger Bankerne sig en *Provision*. Størrelsen og Beregningsmaaden for Provisionen er forskellig i de forskellige Lande, og hvis der ikke af de enkelte Landes Banker er truffet Fællesaftaler derom, forskellig for de enkelte Banker.⁶⁴⁾ Det kan derfor ikke med blot nogen-

^{63c)} Jfr. nedenfor S. 101 ff.

^{63d)} Jfr. nedenfor S. 140.

⁶⁴⁾ *Brenninkmeyer* S. 19—21. *Ward* S. 241—43. *Lando* S. 70—71. *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 23.

lunde Nøjagtighed angives, hvilken Provision der vil blive krævet i det enkelte Tilfælde. For dog at illustrere, hvilke Provisioner Bankerne plejer at beregne sig for disse Forretninger, kan jeg fra den tidligere Litteratur referere følgende Satser:

1. Aabningsprovision — forfalder til Betaling, naar Banken har paataget sig at aabne Remboursen, hvad enten denne er bekræftet eller ubekræftet. Provisionen er mindre ved Sigtrembourser — $1 \frac{0}{100}$ à $1 \frac{1}{8} \%$ — end ved Akseptrembourser, hvor den er $1 \frac{1}{4} \%$ à $3 \frac{3}{8} \%$ for indtil 3 Maaneders Løbetid.
2. Dokumentoptagelsesprovision — normalt $1 \frac{1}{4} \%$ — forfalder til Betaling, naar Banken eller dens Repræsentant optager Dokumenterne. Dersom Remboursen trækkes tilbage, uden at Dokumenterne er honorerede, svares denne Provision ikke.⁶⁵⁾
3. Hvis Remboursen er bekræftet, svares en særlig Bekræftelsesprovision — normalt $1 \frac{1}{8} \%$ —. Denne Provision skal betales, selv om Remboursen trækkes tilbage, da Banken jo, saasnart den har givet Bekræftelsesskrivelsen fra sig, har været ude i en Risiko.⁶⁶⁾
4. Udenlandske Banker betinger sig desuden undertiden en særlig Annullationsprovision, dersom Remboursen annulleres.⁶⁷⁾
Banken kræver Betaling for sine positive Udlæg til Porto, Telegrammer, Telefon o. s. v.

*Kan Banken trække sig tilbage fra sit Løfte om at aabne
Rembours, fordi Kundens Forhold forværres?*

Ved Remboursaftalen med Køberen bliver Banken pligtig til at udføre det Hverv, den har paataget sig, og er derfor efter almindelige Erstatningsregler erstatningspligtig overfor Køberen, hvis den ikke paa behørig Maade opfylder de Pligter, som i Henhold til det foran udviklede paahviler den — altsaa navnlig Pligten til at betale Remboursbeløbet til Sælgeren. Banken kan saaledes ikke efter sit Fordogtbeholdende træde tilbage fra Remboursaftalen.⁶⁸⁾

⁶⁵⁾ *Marais* S. 56.

⁶⁶⁾ *Hultman* S. 138. *Jacoby*, Akkreditiv S. 266. *Marais* S. 55 og to der citerede ikke offentliggjorte franske Domme.

⁶⁷⁾ *Marais* S. 56. Derimod *Svensk H. D. i N. J. A.* 1927 S. 135.

⁶⁸⁾ I det franske Regulativ udtales det om den ubekræftede Rembours: »Cette forme du crédit ne comporte aucun engagement de la part du banquier vis-à-vis du bénéficiaire et du donneur d'ordre«. *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 26 angiver paa tilsvarende Maade, at Banken altid er

Derimod kan den træde tilbage efter de almindelige Regler om bristende Forudsætninger. Dette spiller navnlig en Rolle, hvor Køberen bliver økonomisk daarligere stillet, saa at Bankens Udsigt til at faa sit Regreskrav dækket forringes.

Der tænkes her alene paa Forholdet overfor Køberen. Saasnart Banken har bundet sig overfor Sælgeren, kommer Spørgsmaalet om Adgang til at træde tilbage vanskelig frem i Forhold til Køberen. De Bemærkninger, der her skal gives, tager derfor kun Hensyn til Forholdene ved den ubekræftede Rembours, forinden Banken har akcepteret Remboursvekslen, og ved den bekræftede Rembours, forinden Bekræftelsen er sket.

Dersom der ikke er deponeret nogen Værdier til Sikkerhed, saa at Banken foruden sin Ret over Varerne kun har Kunden personlig at holde sig til, vil det være klart, at en Forudsætning for Bankens Løfte brister, naar Kunden bliver insolvent, og at den derfor kan træde tilbage.⁶⁹⁾ Mere tvivlsomt er Forholdet, naar Kunden vel ikke bliver ligefrem insolvent, men hans økonomiske Stilling svækkes, saa at Bankens Risiko for, at Kunden ikke vil kunne betale ved Forfaldstid, bliver væsentlig større. Der maa i hvert Fald udvises stor Varsomhed med at indrømme Banken en Tilbageetrædelsesret i dette Tilfælde.⁷⁰⁾ Ellers vilde Følgen blive en farlig Usikkerhed i Omsætningen. Det vil dels være yderst vanskeligt med blot nogenlunde Sikkerhed at fastslaa, hvorledes Kundens økonomiske Forhold er paa et givet Tidspunkt, og det vil dels være vanskeligt at bestemme med blot nogenlunde Fasthed,

berettiget overfor Køberen til at trække den genkaldelige Rembours tilbage, idet han mener, at dette maa følge af Reglerne om »Auftrag« (B. G. B. § 671). Dette er en Misforstaaelse. Reglerne om »Auftrag« kan ikke anvendes paa Rembours, thi det er karakteriserende for »Auftrag«, at der intet Vederlag betales, men Banken faar jo netop Vederlag gennem sin Provision. Forholdet maa derfor falde ind under »die entgeltliche Geschäftsbesorgung« efter B. G. R. § 675. (jfr. S. 215), men af § 675 fremgaar det udtrykkelig, at Reglen i § 671¹, om at Mandataren til enhver Tid kan frasige sig Hvervet ikke gælder. Bestemmelsen om at Remboursen er »genkaldelig« har kun Relation til Forholdet mellem Bank og Sælger ikke til Forholdet mellem Bank og Køber, jfr. ovenfor S. 21.

⁶⁹⁾ *Lassen-Ussing* § 84 Note 11r. *Ussing*, Forudsætninger S. 135. *Bugge* i T. f. R. 1902 S. 243. Dom af Hamburgs Oberlandesgericht af 10/4 1906 i B.-A. VI S. 14. *Danz* i B.-A. VI S. 97 f. f. *Staub* § 349 Anm. 63. *Biel-schowsky*, Krediteröffnungsvertrag S. 37.

⁷⁰⁾ Se i denne Retning engelsk Dom: *Agra Bank*, Tondeur, ex parte 1867, 5 Eq. 160.

om en saadan Forringelse kan anses for at være saa væsentlig, at den begrundes en Tilbagetræden.

Har Kunden indbetalt et Sikkerhedsdepot til Banken, kan denne ikke træde tilbage, fordi Kunden bliver insolvent, dersom den gennem Depotet maa antages at have faaet fuld Sikkerhed.⁷¹⁾ Men en anden Sag er det, at hvis Køberens Kreditorer paa et Tidspunkt, hvor Banken endnu ikke er bundet overfor Sælgeren, lægger Beslag paa Sikkerhedsdepotet, mister Banken sin Sikkerhedsret i Depotet (jfr. nedenfor S. 94), og Banken maa da selvfølgelig kunne annullere.

Giver Depotet plus Varesikkerheden ikke Banken fuld Sikkerhed, kan den træde tilbage, hvis Kunden bliver insolvent eller muligvis ogsaa, hvis hans økonomiske Forhold forværres væsentligt.⁷²⁾ Banken kan næppe træde tilbage, fordi det Depot, den har modtaget, synker i Værdi, f. Eks. fordi Kursen paa deponerede Papirer falder.⁷³⁾ Forholdet maa, medmindre andet fremgaar af de særlige Aftaler, betragtes, som om Banken har taget afgørende Stilling til, hvilken Sikkerhed den krævede.

I de Tilfælde, hvor Banken efter det foranstaaende har Ret til at træde tilbage, maa den omgaaende, efter at den har faaet Kendskab til de Omstændigheder, som berettiger den til Ophævelsen, give Kunden Meddelelse om, at den hæver. Det maa desuden kræves, at den giver Kunden et vist rimeligt Varsel, saaledes at han har Adgang til at faa ordnet Remboursen paa anden Maade.⁷⁴⁾

Køberen gaar Konkurs.

Banken er, efter at den har faaet Kendskab til, at Køberen er gaaet fallit, uberettiget til med Virkning for Konkursboet at bekræfte eller at honorere den ubekræftede⁷⁵⁾ Rembours. Den Sikkerhed, som Køberen har stillet for Remboursen, gaar ind i Kon-

⁷¹⁾ U. f. R. 1919 S. 721. *Bielschowsky*, Krediteröffnungsvertrag S. 36. *Danz* l. c. S. 97.

⁷²⁾ U. f. R. 1919 S. 721.

⁷³⁾ Jfr. Reichsgerichtsdom 22/9 1906 Bank-Archiv VI S. 46. Herimod *Staub* § 349 Anm. 64 og *Danz* l. c. S. 97.

⁷⁴⁾ U. f. R. 1919 S. 721.

⁷⁵⁾ Aftalelov § 23. *Lassen*, Lærebog § 137. V. 1. Tysk K. O. § 23. *Jaeger* ad § 23 Anm. 1. *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 36—38. *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 43. jfr. nedenfor S. 212 Note 11.

kursboet, forsaavidt Remboursen ikke forinden Konkursen er bekræftet eller honoreret.^{75a)} Reglen er en naturlig Konsekvens af, at det efter Konkursen er Bobestyrelsen, som har Raadighed over Fallentens Formue. Det vilde være for farligt for Kreditorerne, om de Dispositioner, som Fallenten har forberedt, og som maaske er ganske ufornuftige, skulde kunne føres igennem uden Hensyn til den indtraadte Konkurs. Hvis Kurator skønner, at det vil være gunstigt for Boet, at Forretningen føres igennem, kan han efter Reglen i Konkursloven § 16 give Banken Besked om, at Boet indtræder, saaledes at Bankens Regreskrav bliver et Massekrav. Det maa dog antages, at Banken kun er pligtig at opfylde Remboursaftalen, hvis Boet stiller betryggende Sikkerhed for Opfyldelsen af dette Massekrav.

Køberen kan lige til det Tidspunkt, da Banken er bundet overfor Sælgeren ved Bekræftelsen, *tilbagekalde* Remboursen overfor Banken, saaledes at Banken efter at have modtaget denne Tilbagekaldelse ikke med Virkning for Køberen kan bekræfte eller honorere den ubekræftede.⁷⁶⁾ Det spiller ingen Rolle for denne Køberens Tilbagekaldelsesret, om Remboursen betegnes som genkaldelig eller uigenkaldelig, thi disse Angivelser har kun Hensyn til Forholdet mellem Bank og Sælger.⁷⁷⁾ Om Køberen handler uretmæssigt overfor Sælgeren ved at tilbagekalde Remboursinstruktionen, bliver et Spørgsmaal mellem Køber og Sælger, som er Banken uvedkommende. Banken bevarer til Trods for Tilbagekaldelsen Retten til Provision — muligvis dog kun en vis mindre Provision.

Ligesaa vel som Køberen har Ret til at annullere, kan han give Banken *andre* Instruktioner, indtil den er bundet overfor Sælgeren. Naar Bekræftelsen er kommet til Sælgerens Kundskab, kan Banken afvise nye Instruktioner, der ændrer de oprindelig aftalte Ordre;⁷⁸⁾ men hvis Banken alligevel antager Ændringen, bliver den ansvarlig overfor Køberen, dersom den ikke respekterer

^{75a)} nedenfor S. 94.

⁷⁶⁾ nedenfor S. 212. Koch, Akkreditivgeschäft S. 7 og 9.

⁷⁷⁾ I ved Note 26a. Derimod hævder Staub-Koenige Anh. zu § 363 Anm. 25, at Køberen ved det uigenkaldelige Akkreditiv har opgivet sin Ret til Tilbagekaldelse overfor Banken.

⁷⁸⁾ Hammel S. 202 og der omtalt Dom af Trib. de Marseille af 12/12 1919. Koch, Akkreditivgeschäft S. 24.

disse ny Instruktioner, men gaar frem efter de gamle Instruktioner.⁷⁹⁾ Dersom Banken efter Køberens Anmodning gaar med til at ændre eller annullere Remboursen til Trods for, at Remboursen er bekræftet, og Banken i den Anledning bliver dømt til at betale Beneficienten Erstatning, maa Banken have Regresret mod Køberen.⁸⁰⁾

Saasnart Banken er blevet bundet overfor Sælgeren ved Kreditbrevet, vilde Banken blive ansvarlig overfor Sælgeren, dersom den ikke overholdt, hvad den har lovet i Kreditbrevet, og maa derfor afvise enhver Ændring, som *kan* være til Skade for Sælgeren. Selv om Køberen har al mulig Grund til at tro, at Sælgeren vil levere ukontraktmæssige Varer, maa han alligevel finde sig i, at Banken honorerer Sælgerens Dokumenter, forsaavidt de formelt er i Orden. Griffin siger (S. 235), at Køberen i denne Henseende er stillet, som om han havde betalt kontant ved Ordrens Afgivelse. Hvis Køberen alligevel giver nye Instruktioner og derefter nægter at afstige de Dokumenter, som Banken har indløst i Henhold til den oprindelige Instruktion, kan Banken realisere Varerne og kræve Dækning af Køberen for Differencen mellem sine Udlæg og Provenuet.⁸¹⁾

Derimod har Køberen den Mulighed, at han overfor Sælgeren kan nedlægge *Forbud*⁸²⁾ mod, at Sælgeren hæver Remboursbeløbet, og lade denne Forbudsforretning forkynde for Banken. Et saadant Forbud maa kunne gennemføres i alle Tilfælde, hvor det var uberettiget af Sælgeren at hæve Remboursbeløbet, enten dette nu er, fordi Varerne er ukontraktmæssige, eller fordi selve Købeaftalen er ugyldig. Efter Reglen i Retsplejelovens § 651 vilde Banken blive erstatningspligtig overfor Køberen, hvis den uden Hensyn til Forbudet udbetalte Remboursbeløbet til Sælgeren.

Banken er saaledes indenfor visse Grænser pligtig at rette sig

⁷⁹⁾ H. D. i U. f. R. 1921 S. 236. Fransk Dom af Tribunal de Commerce de Seine 27/2 1920: Banque National de Credit c/ Samana frères Wel et autres (Gaz. Soc. 1922 S. 75) citeres af Pierre Marais S. 29.

⁸⁰⁾ Dom af Tribunal de Commerce de Marseille af 12/12 1919: Gozlan c/ Credit Foncier d'Algérie et de Tunisie et Setrak. (Droit financier 1922 S. 85 og Marais S. 32) og Dom af Cour de Paris 26/3 1923: Banque National de Credit c/ The Equitable Trust Co. (Dalloz 1923, 2, 141 og Marais S. 39).

⁸¹⁾ Amerikansk Dom: Imbic v. Nagaze & Co. (187 N. J. 692).

⁸²⁾ Ulmer S. 279 Note 97 om Adgangen til »einstweilen Verfügung«.

efter de ny Instrukser, som Køberen giver, men den er yderligere undertiden^{82a)} pligtig selv at indhente nye Instrukser, idet den maa gaa ud fra, at Køberens Interesser kræver, at der handles paa en anden Maade end de oprindelige Instrukser angiver, og der er Tid til at indhente ny.

Dersom Sælgeren skal have Købesummen udbetalt i en anden Møntsort end Køberens Mønt, opstaar der Tvivl om, hvorledes Banken skal afregne overfor Køberen. *Kursspørgsmaalet* volder ingen Vanskeligheder i Forholdet *overfor Sælgeren*. Han skal simpelt hen have udbetalt det angivne Beløb i den angivne Mønt eller eventuelt i Betalingsstedets Mønt omregnet efter Dagskurs.

Dersom Remboursbanken er en anden end Køberens Bank (f. Eks. en Londonerbank), volder Kursforholdet heller ingen Vanskeligheder i Mellemværendet mellem de *to Banker*. Det Beløb, Londonerbanken udbetaler, debiteres pr. Udbetalingsdagen Køberens Bank paa den Sterlingkonto, som den har løbende hos Londonerbanken. Den almindelige Etikette kræver, at der indestaar saa meget paa denne Konto den Dag, Remboursbanken udbetaler, at der er Dækning for det udbetalte Beløb. Bankerne arbejder paa "dækket Basis". Ved en Kontantrembours, hvor Køberens Bank ikke paa Forhaand kan vide, hvilken Dag Beløbet udbetales, maa den derfor sørge for, at der hele den Tid, Remboursen løber, er en tilstrækkelig stor Saldo paa Kontoen.⁸³⁾ Naturligvis iagttages dette i normale Tider ikke mellem Banker, der staar i intim Forbindelse.

Derimod kan Banken afregne paa forskellig Maade *overfor Køberen*. Enten saadan, at Banken straks, naar Remboursen aabnes, inddækker det Sterlingbeløb, som skal udbetales Sælgeren, og debiterer Køberen for det Kronebeløb, som efter Aabningsdagens Kurs svarer hertil. Køberen opnaar derved den Fordel, at han slipper for Risiko ved, at Sterling stiger i Tiden efter Remboursaabningen, og at han straks er i Stand til fuldstændig nøjagtig at beregne, hvormeget Varerne vil koste ham, saa at han ingen Kursrisiko har, naar han sælger videre. Paa den anden Side er han ude i en Kursrisiko, hvis Sælgeren ikke leverer, eller hvis Køberen selv annullerer Remboursen, og der er tillige den Ulempe,

^{82a)} Ovenfor S. 69.

⁸³⁾ Tysk Reichsgerichtsdom af 14/12 1918 i Bank-Archiv XVIII S. 165. Ivar Rooth i Sv. B. T. 1918 S. 58.

at Køberen ikke faar Rente eller kun en ganske ringe Rente ($\frac{1}{2}$ eller 1 %) af en Konto i fremmed Mønt, medens han faar almindelig Bankrente af Beløbet, hvis det indestaar paa en Sikringskonto i danske Kroner. Den anden Maade, Banken kan gaa frem paa, er, at den først endelig debiterer Køberen, naar den udbetaler Beløbet. Debiteringen sker efter den paa Udbetalingsdagen noterede Kurs. Køberen har ved denne Fremgangsmaade den Fordel, at han faar det samme Beløb, han har indbetalt, tilbage, dersom Remboursen annulleres, men han har paa den anden Side ikke den Fordel, at han straks kan fastslaa, hvilken Pris, Varerne staar i, og hvilken Pris, han skal have for dem, naar han sælger videre. Er der ikke paa Forhaand aftalt noget mellem Køber og Sælger om, hvordan man skal gaa frem, vil f. Eks. danske og engelske Banker benytte Fremgangsmaade Nr. 2, saadan at den endelige Kursregulering først sker efter Udbetalingen, medens de tyske og svenske Banker⁸⁴⁾ sædvanligvis straks dækker ind ved Aabningen af Remboursen.

Hvis Remboursen er aabnet hos en Korrespondent, f. Eks. en Londonbank, gaar man efter den danske Fremgangsmaade frem paa følgende Maade: Saasnart Banken har modtaget Meddelelse om, at Londonbanken har akcepteret Vekslen,⁸⁵⁾ debiteres Kunden foreløbigt paa en særlig Rembourskonto med vedkommende Sterlingbeløb. Denne foreløbige Debitering sker, for at Banken kan være klar over, hvilke Forpligtelser den er inde i for vedkommende Kunde. Der gives ham samtidig Besked om denne Debitering, idet det tilføjes, at Valideringen vil ske efter Kursen 4 Dage før Vekselforfaldsdagen. Banken skal nemlig have Dækning hos Remboursbanken i London 1 Dag før Vekslens Forfald, og da Beløbets Oversendelse tager nogen Tid, plejer man for at være paa den sikre Side at foretage den endelige Debitering 4 Dage før Forfaldsdagen og lade denne Dags Kurs være afgørende. Hvis Kunden ønsker telegrafisk Overførelse af Beløbet til London, bliver Kursen 1 Dag før Forfaldsdagen afgørende. Er det en Kontantrembours, der er Tale om, anmodes den engelske Remboursbank undertiden om at give telegrafisk Besked, naar Beløbet er udbetalt, og Afregningen overfor Kunden sker da efter Kursen den Dag, den danske Bank modtog Telegrammet, idet Bankens Arbitrageafdeling samtidig indkøber det tilsvarende Sterlingbeløb til Dækning af det Be-

⁸⁴⁾ *Hultman* S. 138. *Jacoby*, Regulativ ad § 4. Svensk Reg.

⁸⁵⁾ Jfr. nedenfor S. 140.

løb, som Bankens Konto i den engelske Remboursbank er debiteret med. Har Banken iagttaget denne Fremgangsmaade, kan der ikke bebrejdes den noget. Køberen kan altsaa ikke gøre Erstatningsansvar gældende, fordi Kursen paa Sterling er steget i Tiden indtil Udbetalingen, saaledes at han lider Tab derved, at Sterlingbeløbet ikke blev inddækket straks. Banken er kun *pligtig* at dække ind med det samme, hvis det er særlig aftalt. Den er heller ikke berettiget dertil, medmindre de særlige Omstændigheder begrundet det. Herimod gaar en svensk Højesteretsdom.⁸⁶⁾ Køberen (K) anmodede den svenske Bank (B) om at aabne Rembours for \$ 15.500 i Centralbanken (C) i New York og indbetalte 56.000 Kr. svarende til \$ 15.500 efter Dagens Kurs samt $\frac{1}{2}$ % Remboursprovision. 20/11 1916 gav B. pr. Telegram og Brev C. Instruktion. Ingen af Delene kom frem, og K. annullerede derfor i August 1917 Remboursen. Han fik tilbagebetalt 46.000 Kr. svarende til \$ 15.500 efter Kursen i August 1917. Han forlangte de 56.000 Kr. med Renter deraf fra November 1916 til August 1917. Banken henviste til, at Forretningerne under de urolige Forhold kun kunde gøres paa "dækket Basis". Remboursafdelingen giver samtidig med, at Instruksen afsendes til New York, Arbitrageafdelingen Besked om, at der skal disponeres over vedkommende Beløb i den fremmede Valuta. Arbitrageafdelingen indkøber dette Beløb sammen med de andre Valutabeløb, der skal bruges. Indkøbene sker altid i jævne Beløb. Retten udtalte, at K. efter Aftalen med B. maa anses at have erhvervet et Tilgodehavende paa \$ 15.500, og at dette Beløb kun kan kræves tilbagebetalt efter Kursen ved Tilbagebetalingen.

⁸⁶⁾ N. J. A. 1921 S. 605. jfr. ogsaa N. J. A. 1927 S. 552.

V.

BANKENS SIKKERHED.

Banken, som aabner en Rembours, yder derved sin Kunde Kredit. Selvom Banken samtidig med Remboursaabningen faar indbetalt et Beløb, der efter Bankens Mening fuldt ud dækker den Risiko, den kommer ind i, modtages dette Beløb *sædvanligvis* ikke til fuld Ækvivalent af Bankens Ydelse, men kun som et Sikkerhedsfond. Dette gælder, selvom Remboursen skal aabnes i fremmed Mønt, og man af den Grund veksler det indbetalte Beløb om i denne Mønt. Omvekslingen sker for at undgaa Kursrisiko for Banken; men Beløbet tilhører stadig, indtil Remboursbeløbet er udbetalt og debiteret Kontoen, Kunden.

Der vil altid for Banken, der forhandler om at aabne Rembours, være Spørgsmaal om, hvor stor Risiko den paatager sig derved — *hvor god Sikkerhed* den har for at faa sine Udlæg refunderede.

Bankens Sikkerhed kan være: 1. Fordringen mod Kunden personlig. 2. et særligt Depot, som Kunden paa Bankens Forlangende stiller til Sikkerhed for Remboursen. 3. de Varer, som de indløste Dokumenter omfatter.

Forinden Banken paatager sig at aabne, maa den gøre sig klart, hvor god den *personlige Fordring* mod Kunden kan antages at være, saa at den kan overse, om den uden større Risiko kan aabne Remboursen, uden at kræve indbetalt et Beløb paa en særlig Sikkerhedskonto, og hvor stor eventuelt denne Marginindbetaling skal være. Kundens Forpligtelse til at dække de Udlæg, Banken har i Anledning af Remboursen, er en Følge af Indleveringen af den udfyldte Aabningsformular. Banken maa passe paa, at Underskriveren har Fuldmagt til at forpligte Kundefirmaet.¹⁾ Dersom

¹⁾ U. f. R. 1920 S. 9. En Prokurist i en Tobaksfabrik ansaas for legitimeret til at aabne Rembours paa 170.000 Kr. for et Parti Silkestrømper.

A. køber et Parti Varer og aftaler med Sælgeren (S.), at der skal aabnes Rembours, og A. derefter sælger Partiet videre til B., saaledes at B. direkte skal aabne Remboursen i Sælgerens Favør, kan Banken alene holde sig til den, der har anmodet den om at aabne, altsaa B., og har intet Krav mod A.²⁾

Hvis Banken ikke anser Kundens Soliditet for tilstrækkelig, vil den forlange et *Sikkerhedsdepot*. Bankens Stilling vil være noget forskellig ved bekræftet og ubekræftet Rembours, idet den ved den bekræftede Rembours straks ved Aabningen paatager sig en Forpligtelse, som den ikke kan slippe ud af, hvordan Kundens Forhold saa end forandrer sig, og derfor her maa have en større Sikkerhed med det samme end ved den ubekræftede Rembours, hvor Banken kan trække sig tilbage lige til det Øjeblik, den har udbetalt Remboursbeløbet eller har akcepteret Vekslen.

Sikkerhedsdepotet vil normalt bestaa i et kontant Beløb, som indestaar paa en særlig Sikkerhedskonto eller et "spærret" Beløb paa Køberens almindelige Konto, men kan ogsaa f. Eks. bestaa i Obligationer eller andre Værdipapirer. Den Sikkerhed, Banken har herved, kan under visse Omstændigheder fjernes enten ved Køberens Dispositioner eller ved Indgreb fra hans Kreditors Side. Naar Banken har *bekræftet* Remboursen, er den bundet overfor Sælgeren. Banken kan herefter ikke hindre, at der opstaar Udlæg paa Remboursen og derigennem Regreskrav mod Køberen. Til Sikkerhed for dette eventuelle Regreskrav har den Modregningsret mod Køberens Krav paa Udbetaling af de Beløb, han har indestaaende paa Sikkerhedskontoen, henholdsvis Haandpanteret i Værdipapirerne. Selv om Køberen *overdrager eller pantsætter* disse Værdier til en godtroende Tredjemand, begrænses Bankens Sikkerhed ikke, thi disse senere Dispositioner kan ikke forringe Bankens velerhvervede Rettigheder.³⁾

Faar Banken Meddelelse om Overdragelsen, *forinden* den har afgivet *Bekræftelsen*, eller ved den *ubekræftede*, forinden den har honoreret Dokumenterne, vinder Tredjemand Ret til Værdierne forud for Banken,⁴⁾ idet Banken paa det Tidspunkt ikke havde noget aktuelt eller eventuelt Krav, som Værdierne tjente til Sikkerhed for. (Der bortses her fra Bankens Provisionskrav, som mu-

²⁾ Fransk Dom af Ch. de Requetes 26/1 1926 (Dalloz 1926—1—201).

³⁾ Jfr. *Sippell*: Pfändungen von Guthaben auf denen Akkreditive laufen, S. 96—97. *Ritter* S. 615. *Ulmer* S. 311. *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 35.

⁴⁾ *Sippell* S. 98.

ligvis bestaar, selv om Remboursen annulleres). Banken kan annullere Remboursen uden i den Anledning at ifalde noget Ansvar overfor Beneficienten. Overfor Køberen ifalder den naturligvis heller intet Ansvar, fordi den annullerer paa Grund af, at Sikkerhedsdepotet fjernes. Ligger Forholdet saaledes, at Bankens Sikkerhed bestaar deri, at den har "spærret" et Beløb paa Køberens almindelige Konto, betyder det, at Køberen trækker Checks til et saa stort Beløb, at man derved naar ind i det spærrede Beløb, ikke nogen Overdragelse til Tredjemand af det spærrede Beløb. Banken kan nægte at honorere Checkene, men kan ikke, medmindre der foreligger noget særligt, annullere Remboursen uden at ifalde Ansvar overfor Køberen.

Paa lignende Maade gælder det, at gaar Køberen *fallit*, eller foretager en Kreditor *Udlæg* eller Arrest i Sikkerhedsdepotet, efter at Remboursen er *bekræftet*, faar Kreditorerne kun Ret til det, som er tilbage, efter at Bankens Udlæg er dækket.⁵⁾

Ved den *ubekræftede* Rembours indtræder Kreditorerne i Retten til Værdierne forud for Banken, idet Banken, da Eksekutionen blev foretaget, eller Konkursen indtraadte, ikke havde noget Krav (Regreskrav) mod Køberen, og den derfor ikke havde nogen Panteret eller Modregningsret i Værdierne.^{5a)} Banken lider intet Tab derved, thi den kan, saasnart Køberens Kreditorer angriber Sikkerhedsdepotet, annullere Remboursen og derved undgaa at komme ud for noget Ansvar enten overfor Køberen eller overfor Sælgeren. Er Remboursen ubekræftet, maa Banken derfor, saasnart den har faaet Kendskab til, at Køberen er gaaet *fallit*, nægte at honorere Sælgerens Veksler, idet den ikke længere har Sikkerhed i Depotet for sine Udlæg, da Depotet inddrages under Køberens Fallitbo.^{5b)}

Herhjemme vil Banken sædvanligvis kun paatage sig Remboursaabningen, hvis den mener, at den gennem den personlige Fordring mod Kunden eventuelt i Forening med Marginindbetalingen har betryggende Sikkerhed, saaledes at der normalt ikke tages meget Hensyn til den Sikkerhed, der ligger i *Varerne*. Det vil ogsaa være ret sjældent, at Banken bliver nødsaget til at gøre Brug af sin Ret til at tage Dækning i *Varerne*. Den virker nær-

⁵⁾ Koch, Akkreditivgeschäft S. 36. Se iøvrigt om Køberens Konkurs S. 86—87.

^{5a)} Torp i Tingsret-Udgave ved Vinding Kruse 1925 S. 258.

^{5b)} Jfr. ovenfor S. 86.

mest som en Sikkerhedsventil, men har desuden den Betydning, at den fremmer Kundens Villighed til ved Forfaldstid at betale Beløbet. I Amerika ligger Forholdet noget anderledes, idet Bankerne der i væsentlig højere Grad lader Krediten være sikret ved de solgte Varer. Under alle Omstændigheder udgør Varerne en Del af Bankens Sikkerhed, og for at bedømme Bankens Risiko maa man konstatere Værdien af Varesikkerheden. Denne Bedømmelse af Varesikkerheden foretager Banken først og fremmest paa Basis af sit Kendskab til, hvorledes Kunden driver sin Forretning. Hvis *Kunden* er kendt som en hæderlig, forsigtig og kyndig Købmand, kan Banken paa Forhaand med Grund gaa ud fra, at de Varer, som han har købt, kan videresælges for Fakturaværdien. Men det er ved disse Kreditforhold ikke alene paa Grund af dette Spekulationsmoment, at der maa tages særlig Hensyn til Kundens personlige Forhold. Det er ogsaa, fordi der her er en særlig let Adgang til Bedrageri, at Banken maa være forsigtig med at træde i Forbindelse med ukendte Firmaer.⁶⁾ Det har ligeledes Betydning at vide, om *Varesælgeren* er et anset Firma, som, man kan gaa ud fra, vil levere gode Varer.

Foruden Kendskabet til Parternes personlige Forhold maa Banken ogsaa kende de objektive Forhold, som bestemmer den Værdi, Varerne vil kunne udbringe ved et Tvangssalg. Man maa have Rede paa f. Eks. Omkostningerne ved Forsendelsen, Risikoen for at Varen fordærves, hvormeget den svinder, hvorledes Priserne sædvanligvis forandrer sig med Sæsonen, om der hyppigt er særlig store Udslag i Priserne for vedkommende Vare, særlige Kutymer o. s. v.

Hele dette Arbejde stiller overordentlig store Krav til Bankens Personale baade i Retning af Paapasselighed og i Retning af Uddannelse og Indsigt. I en Række amerikanske Storbanks har man i Aarene siden 1890 oprettet særlige Laboratorier, hvor dette Arbejde er samlet; almindeligvis kaldes de "*Credit departments*".⁷⁾ Credit department'et indsamler først og fremmest Oplysninger om alle Bankens Kunder. Der føres omhyggeligt et Kartotek, hvor hver enkelt Kunde har sit Kartotek kort, hvorpaa der

⁶⁾ *Fogg*, Bankers Securities S. 58.

⁷⁾ *Kirkbride, Sterret and Willis*, The modern Trust Co. Rob. B. Menaface i Bankers Magazin 1921 S. 553. *Foster*, Banking S. 70 ff. *Phillips*, Bank Credit S. 142 ff. *Evitt*, Foreign Reimbursement Credits i Journ. of the Inst. 1916 S. 11.

straks opføres ethvert Moment, som kan være af Interesse ved Bedømmelsen baade af hans rent personlige Egenskaber og Kvalifikationer — hvad der jo i høj Grad er medbestemmende for hans Kreditværdighed og i det hele den Tillid, der kan vises ham — og af hans Virksomheds Udvikling. Desuden indsamler credit department Oplysninger om Forholdene paa de forskellige Markeder. Det ved Besked om Prisforhold og Produktionsforhold, om Toldregler, Omkostningernes Størrelse, særlige Kutymmer o. l., ligesom det har Oplysninger om de vigtigste Firmaer paa vedkommende Plads, saa at det er i Stand til at give et velbegrundet Skøn over Udsigterne for de Forretninger, som Bankens Kunder agter at indgaa. Banken faar derved en god Vejledning med Hensyn til, om den kan yde Kunden Kredit til Gennemførelse af vedkommen- de Forretning. Denne Opgave — at bedømme, hvilken Kredit Ban- ken kan yde en Kunde, og for hvor stort et Beløb Banken kan en- gagere sig i en Forretning, som Kunden anmoder om Bankens Støtte til — er dette departments Opgave.⁸⁾ De fleste europæiske Storbanker har nu ogsaa lignende Oplysningsafdelinger, om end de normalt ikke er saa organiserede og saa bredt anlagte som i de amerikanske Banker.

Foruden at bedømme Risikoen ved en Handel, som søges finan- cieret i Banken, har Credit department ogsaa til Opgave at sørge for, at den Varesikkerhed, Banken allerede har, ikke forringes. Varerne maa holdes forsikrede. De maa oplagres paa betryggende Maade — Kød og Frugt maa f. Eks. holdes i Kølerum o. s. v.⁹⁾

Den amerikanske Bankverden har imidlertid ikke nøjedes med disse credit departments. Siden 1906—07 har en Række Storbän- ker oprettet saakaldte "*Business departments*" eller "*Foreign trade bureaux*",¹⁰⁾ der har til Opgave at organisere Bankens Konkur- rence med andre Banker om Erhvervelsen af nye Kunder. Banken arbejder paa at skaffe sig nye Konti ved Avertering, Udsendelse af Tidsskrifter, Publikationer, Kalendere o. s. v., men ogsaa ved personlig Agitation hos større Virksomheder, som man ønsker at

⁸⁾ *Phillips* skriver (S. 142) om credit departments: »It is the clearing-house for credit information, the headquarters for analysis of credit risks, a storehouse of facts relating to borrowers of the funds of a bank«.

⁹⁾ *Williams*, *Advance against Produce* S. 18.

¹⁰⁾ *Phillips*, *Bank Credit*, S. 152—55.

Menapace l. c. 553—54.

The Guaranty News 1920 S. 244.

erhverve som Kunder. Denne personlige Agitation virker navnlig ved at tilbyde bedre Betingelser, end Konkurrenterne gør, f. Eks. gunstigere Rente, højere Maksimum for den Kredit, der tilbydes o. s. v. I de sidste Aar er disse Business departments kommet ind paa desuden at benytte en ganske ejendommelig Form for deres Agitationsarbejde. Gennem Samarbejde med Bankens credit department følger Afdelingen med i, hvad der sker paa det økonomiske Omraade, og sørger for at blive klar over, naar der er Chancer for en gunstig Forretning, f. Eks. Handelsomsætning i Udlandet eller et Arbejde, der udbydes til Licitation. Disse Ideer forelægger Afdelingen for saadanne af Bankens Kunder, som den mener kan bruge dem, idet den samtidig angiver de Betingelser, paa hvilke Banken vil financiere Forretningen. Banken tager altsaa her ligefrem Initiativet til de Forretninger, som den financerer. De europæiske Banker vil sikkert mere konservativt mene, at det er under Bankens Værdighed at gribe til en saadan direkte Agitation og i ethvert Fald, at det falder uden for Bankens naturlige Virkeomraade selv at tage Initiativet til Forretningerne. Banken skal ikke "make the trade".¹¹⁾

Der vil sædvanligvis i den Formular, som Køberen underskriver for at faa Remboursen aabnet, være truffet Bestemmelse om, at alle de "optagne Remboursdokumenter" tjener Banken som Haandpant.¹²⁾ Kunden vil ogsaa være stillet, som om han udtrykkelig havde indrømmet Banken en Haandpanteret, naar der i Bankens almindelige Forretningsbetingelser findes — hvad der er meget almindeligt — en Bestemmelse om, at alle de Dokumenter, Banken ligger inde med for Kunden, tjener den som Sikkerhed, og Kunden enten udtrykkelig har godkendt disse Betingelser, eller paa Grund af Passivitet maa være stillet, som om han havde godkendt dem.¹³⁾

Hvis der ikke findes en saadan klar Vedtagelse, er det noget tvivlsomt, hvordan Forholdet stiller sig. Banken maa i alle Tilfælde have *Retentionsret* i Dokumenterne for sine Udlæg og sit Provisionskrav.¹⁴⁾ Men faar den *Haandpant*? Det antages under-

¹¹⁾ *Burrel* i Journ. of the Inst. 1917 S. 331.

¹²⁾ Dansk Reg.

¹³⁾ *Rozumek* S. 204. Jfr. ovenfor S. 28.

¹⁴⁾ *Reichardt* mener (S. 43), at Banken ikke har Tilbageholdelsesret i Dokumenterne for *Provisionskrav*, idet Bankens Virksomhed først er fuld-

tiden, at Panteret ikke stiftes, uden at der enten er truffet særlig Aftale derom, eller Panteretten er en Følge af særlig Lovbestemmelse.¹⁵⁾ Da der ikke er nogen saadan Hjemmel, skulde Banken herefter kun faa en Retentionsret over Godset.¹⁶⁾ Jeg vil dog ikke tro, at denne Betragtning holder Stik. Hele den faktiske Situation vil være saadan, at det normalt maa være klart for Køberen, at Banken gik ud fra som noget ganske selvfølgelig, at den fik Haandpanteret. Formodningen maa være imod, at Banken "vilde nøjes med en e. O. lidet betryggende Retentionsret".¹⁷⁾ Det synes naturligt at indrømme Banken Haandpant, medmindre Køberen klart har fremhævet, at Dokumenterne ikke blev overgivet Banken til Haandpant.¹⁸⁾ Der findes ingen direkte Afgørelser herhjemme af dette Spørgsmaal; men i et Responsum fra Grosserer-Societetet¹⁹⁾ udtales det, at en Veksellerer, som yder sin Kunde Laan eller Forskud paa dennes hos Veksellereren beroende Ihændehaverpapirer, ikke plejer at oprette særligt Dokument om sin Haandpantret, men at den anses for stiftet i Henhold til Praksis og Forholdets Natur. Det maa sikkert anerkendes, at det ligesaavel stemmer med Praksis og Forholdets Natur, at Banken faar Haandpantret for sine Remboursudlæg.

Der kan være Tvivl om, hvorvidt den Sikkerhedsret, som Banken opnaar, er en Haandpanteret eller en *fiduciarisk Ejendomsret* ikke blot, naar der slet intet er aftalt, men ogsaa naar der, som det er meget almindeligt, er brugt Udtryk, der i og for sig kan benyttes om begge Slags Rettigheder, f. Eks. hvor Tingene siges at være "overgivet til Sikkerhed" eller "transporteret til Sikkerhed". Det vil blive godtgjort i det følgende, at Retsstillingen er ganske den samme, hvad enten Kreditors Sikkerhedsret betegnes som en Panteret eller som en Ejendomsret. Det har derfor ikke større Interesse, om man bruger den ene eller den anden Betegnelse. I dansk Ret vil man sikkert føle det naturligst at betegne

endte, naar den har afleveret Dokumenterne, og dens Provisionskrav først da forfalder til Betaling.

¹⁵⁾ Koch, Kredit im Recht S. 72.

¹⁶⁾ Jfr. som en Parallel, at det hos *Ussing-Lassen*, Lærebog 1924 S. 377, antages, at Speditøren faar Retentionsret i Godset.

¹⁷⁾ U. f. R. 1904 S. 173. *Vinding Kruses* Udgave af Torps Tingsret S. 355—56.

¹⁸⁾ Jfr. tysk Reichsgerichtsdom i R. G. 107 S. 334, og amerikansk Dom: Frontier Nat. Bank of Eastport v. Salinger 126, N. E. 40.

¹⁹⁾ 10. Maj 1915 (U. f. R. 1916 S. 969).

Retten som en *Haandpanteret*, da det er mere usædvanligt at give Sikkerhed gennem en fiduciarisk Ejendomsret end gennem en Panteret.²⁰⁾

Er der Forskel imellem Bankens Retsstilling, naar den har betinget sig Sikkerhedsejendomsret, og naar den har betinget sig Haandpant?

I to Henseender kan det tænkes at være en Fordel for Banken, at den faar en Ejendomsret og ikke blot en Haandpanteret. a) Hvis Banken har faaet Godset i Haandpant, maa den, medmindre andet er aftalt²¹⁾ ved *Realisationen* af Pantet benytte den særlige Fremgangsmaade, som af Lovgivningen er foreskrevet, altsaa med andre Ord Realisation ved offentlig Auktion. Hvis Banken har opnaaet en Sikkerhedsejendomsret over Godset, antager man,²²⁾ at Banken kan realisere paa hvad Maade, den ønsker det, altsaa ved Underhaandssalg. Dette vil være en betydelig Fordel,²³⁾ thi i al Almindelighed er offentlig Auktion ikke en Realisationsform, der sikrer det bedste Udbytte, men navnlig i Krisetider vil Auktionsalg ofte betyde, at Værdierne sælges til ren Spotpris, og det er i Krisetider, at Bankens Sikkerhedsret over Godset særlig har Betydning. Hvis det er rigtigt, som Torp hævder det, at Haandpant-haveren kan betinge sig Ret til at realisere ved Underhaandssalg, er der paa dette Punkt ikke anden Forskel mellem Panteret og Ejendomsret, end at Ejendomsretten uden udtrykkelig Aftale der-

²⁰⁾ Jfr. to engelske Domme: *Mirabita v. Imperial Ottoman Bank* (1878) 47, L. J. Ex. 418; 3 Ex. S. 164 og *Sewell v. Burdick* (1884) 54 L. J. Q. B. 156; 10 Q. B. D. 363, samt maaske to danske Domme i U. f. R. 1915 S. 289 og 1913 S. 136.

Derimod udtaler *Koch*, *Kredit im Recht* S. 139—40; *Warenkredit* S. 97 og i en Afhandling i B.-A. 1921 S. 249 om »Rechtsstellung der Banken bei Kreditgewährung gegen Uebergabe von Dispositionspapieren«, at det nu er almindelig anerkendt, at der, hvis andet ikke er udtrykkelig aftalt, ved Overgivelsen af Dokumenterne til Kreditor stiftes ikke en Pantet, men en Sikkerhedsejendomsret, jfr. herfor *Reichsgerichtsd. R. G.* 107 S. 334.

²¹⁾ *Vinding Kruses* Udgave af *Torps Tingsret* S. 311—12.

Dansk Reg.: *Realisationen* kan ske ved offentlig Auktion eller ved Salg underhaanden for Klientens Regning uden foregaaende Dom og uden Iagttagelse af Reglerne om Haandpant.

²²⁾ Jfr. *Koch*, *Warenkredit* S. 67 og *Kredit im Recht* S. 90.

²³⁾ *Koch*: »Rechtsstellung der Banken bei Kreditgewährung gegen Uebergabe von Dispositionspapieren« i *Bank-Archiv* XX 249.

om hjemler Ret til Underhaandsrealisation. Det maa herved erindres, at selv om Banken har faaet Ejendomsret over Godset, sker Salget alligevel i den Forstand for Kundens Regning, at et eventuelt Overskud tilfalder ham, og et eventuelt Underskud kan kræves betalt af ham. Naar Kunden søges til Betaling af Underskudet, kan han komme frem med den Indsigelse, at Godset var mere værd, end Banken har faaet for det, og at Banken maa være ansvarlig for, at Godset er solgt til en Underpris. Banken vil derfor ofte, selv om den i og for sig har Ret til Underhaandssalg, være nødsaget til at iagttage Formerne for at være sikker paa ikke bag efter at faa Vrøvl med Kunden. Imidlertid kan det ikke antages, at en Indrømmelse af en Sikkerhedsejendomsret altid hjemler Kreditor Ret til at realisere, som han finder for godt. I de fleste Tilfælde stiftes der i Virkeligheden ikke nogen ren Ejendomsret, men en tilsløret Panteret. Den Realisationsmaade, som Lovgivningen har foreskrevet ved Haandpant for at beskytte Debitor, maa i disse Tilfælde overholdes, medmindre Debitor udtrykkelig har givet Afkald derpaa.²⁴⁾ Paa samme Maade som ved Haandpant skulde Ting, der er stiftet en Sikkerhedsejendomsret over, herefter kun kunne sælges underhaanden, hvis Banken udtrykkelig har betinget sig Retten dertil.

b) Det andet Tilfælde, i hvilket det kan tænkes, at Banken vil kunne faa en bedre Retsstilling ved at betinge sig Ejendomsret, er, naar *Banken overlader Kunden Godset*, inden den endnu har faaet Dækning for sine Udlæg. Det er meget almindeligt, at Kunden regner med at kunne dække Bankens Udlæg med det, han faar ind ved at videresælge Varerne. Hyppigt vil Kunden derfor ikke kunne dække Bankens Udlæg straks, naar Dokumenterne kommer frem, idet han først har Penge dertil, naar han faar Købesummen ind for Videresalget. Banken kommer her i et Dilemma. Paa den ene Side skal Varerne videre frem, paa den anden Side vil Banken nødig give dem fra sig og derved gaa glip af sin Sikkerhed, forinden den har faaet Dækning. Banken kan gaa den Vej, at den lader Godset oplagre i sit Navn, saa at det kun bliver udleveret med Bankens Tilladelse. Naar Kunden har fundet en Køber til Varerne, indbetaler denne Købesummen direkte til Banken, mod at Banken til Gengæld giver ham Udleveringsseddel paa

²⁴⁾ Jfr. *Staub-Koenige* § 368 Anm. 98 samt Reichsgerichtsdom (R. G. 107 S. 334).

Varerne. Følger Banken denne Fremgangsmaade, vil den være sikker paa at bevare sin tinglige Ret over Godset, indtil den har faaet Dækning. Mange Firmaer vil imidlertid føle sig krænkede og hæmmede i deres Dispositionsfrihed ved at skulle lade deres Kunder træde i direkte Forbindelse med Banken, og Banken vil derfor undertiden — navnlig naar det drejer sig om Varer, der ikke godt taaler at opbevares, som f. Eks. Kød og Frugt — gaa med til, at Godset udleveres ogsaa uden Betaling, eventuelt saaledes at Banken forbeholder sig Ejendomsretten over Godset, indtil dens Udlæg er dækkede.

I England og Amerika ordnes dette sædvanligvis paa den Maade, at Kunden ved Modtagelsen af Varerne (Dokumenterne) underskriver et "letter of lien", eller, som det ogsaa kaldes, "*letter of trust*", eller "trust receipt", der f. Eks. kan lyde saaledes:²⁵⁾

"To Barclays Bank, Ltd.

We have to acknowledge receipt of invoice, bills of lading and copy of insurance policy representing..... We receive the above in trust on your account, and we undertake to hold the goods, when received, and their proceeds when sold as your trustees. We further undertake to keep this transaction separate from any other and to remit you direct the entire net proceeds as realised, but not less than £ 1.200 within 20 days from this date.

We undertake to cover the goods by insurance against fire and to hold the policy or policies on your behalf."

Benyttelsen af disse trust letters hænger sammen med det ejendommelige engelsk-amerikanske Retsinstitut "trust". Genstande, der betroes en anden, saaledes at denne skal administrere eller disponere over dem udelukkende i Ejerens Interesse, siges at være givet i "trust", og de kan kræves udleveret af Besidderens Kon-

²⁵⁾ Engelsk Dom: In re David Allester Ltd. (1922) 2 Ch. 211, og L. T. Rep. 127 S. 434 (se nedenfor Note 30).

Se iøvrigt om »trust letters«: Alfred *Williams*, Bankers Advance against Produce S. 8—15. H. *Hart* i Journal of the Inst. of Bankers 1923 S. 219. Hartley *Withers* s. St. 1923 S. 122 meddeler, at det i Bomuldshandelen er sædvanligt, at Banken 10 Dage før Vekslens Forfald overlader Kunden Varerne uden Sikkerhed. *Thomson*, Dictionary of Banking, Artiklen om »trust receipt«. *Spalding* i Journal of Inst. 1914 S. 131. *Hellauer*: Die Zahlungsvermittlung der englischen Banken im Ueberseehandel, S. 23. Om det tilsvarende tyske Begreb »Treuhänder« se Artikkelen af Karl *Becker* i »Die Wirtschaft und das Recht« 1928 S. 39.

kursbo. Dersom de er realiserede, betragtes Provenuet som et "trust fund", som Konkursboet skal afgive.²⁶⁾

For at opnaa den Fordel, at Godset kan overlades Køberen til Raadighed, og Remboursbankens fulde Sikkerhedsret derover alligevel bevares, har man konstrueret denne Overgivelse som en Overgivelse "in trust", haabende paa derved at opnaa den samme gode Retsstilling, som "certui qui trust" indtager. De "trust receipts", som benyttes ved Rembourser, har imidlertid intet at gøre med dette almindelige Trustinstitut.²⁷⁾ Overladelsen af Godset og Disponeringen sker her ikke udelukkende i Bankens Interesse, men er netop væsentlig bestemt af Køberens egne Interesser. Formaålet er det samme som ved en Underpantsætning: at "Pantsætteren" bevarer Besiddelsen af Godset, men at "Panthaveren" alligevel har Sikkerhed deri.

Den engelsk-amerikanske Praksis²⁸⁾ anerkender Gyldigheden af Remboursbankens "trust receipts". De anses ikke som faldende ind under Reglerne om Underpant eller betingede Overdragelser, men betragtes som en Sikkerhed af særlig Art, som der ikke er Grund til at befrygte vil undergrave Krediten, og hvor særlige og vægtige praktiske Hensyn taler for at anerkende Gyldigheden. Som det fremgaar af de i Note 30 citerede Domme, anerkender engelsk Praksis trust receipts uden Hensyn til, om Banken har haft en Ejendomsret eller en Haandpanteret.

Det er muligt, at der i dette Tilfælde, hvor Kunden har faaet Godset "in trust", efter *dansk Ret* er en Forskel i Bankens Retsstilling, efter om den har haft Godset som Ejer eller som Haandpanthaver. For at udrede Forskellen mellem de to Tilfælde maa man gaa lidt nærmere ind paa hvert af dem. Hvorledes er først Bankens Stilling, hvis det er en *Haandpanteret*, den har haft.

Det antages,²⁹⁾ at Haandpanteretten mister sin tinglige Beskyt-

²⁶⁾ Sekt. 38 i den engelske Bankruptcy Act af 1914. *Stephen: Commentaries on the Laws of England* 16. ed. 1914 Vol. III S. 380 ff. *Collier*, Vol. II S. 1680.

Axel Teisen, »Trust« i T. f. R. XXVII S. 349 ff.

²⁷⁾ *Collier*, Vol. II S. 1527.

²⁸⁾ *Collier* 1527.

²⁹⁾ *Vinding Kruses* Udgave af Torps Tingsret S. 305. *Hagerup*, Panteret 1917 S. 101—2, tvivlende *Ørsted* i Haandbog VI S. 108.

telse, hvis Panthaveren overlader Pantet til Pantsætteren, selv om det kun sker i et ganske bestemt begrænset Øjemed. Hvis dette er rigtigt, vil Banken, der har Dokumenterne som Haandpant, miste sin tinglige Ret ved at overlade Dokumenterne "in trust" til Kunden. Men jeg tror ikke, at det er rigtigt. Navnlig taler derimod, at Panthaveren i det praktiske Liv i vidt Omfang gaar frem paa denne Maade, aabenbart fordi man gaar ud fra, at Panthaverens Stilling ikke forringes derved, og fordi væsentlige praktiske Hensyn driver dertil. Det er f. Eks. meget almindeligt, at Banker, som i andre Banker viderebelaaner Obligationer, eller som rediskonterer Veksler, ved Forfaldstid faar disse Værdier tilbage for selv i eget Navn, men paa Rediskontørens Vegne at inkassere Fordringen. Bankerne lægger megen Vægt paa, at de kan gaa frem paa denne Maade, fordi Diskonteringsbanken derved sikres imod, at det kommer offentlig frem, at den rediskonterer sine Veksler, hvad der — omend hyppigt uden Grund — vilde gøre et foruroligende Indtryk. Desuden bliver den derved Herre over, paa hvad Maade Inkasseringen skal ske, hvad der er af Betydning bl. a. af Hensyn til den fremtidige Forretningsforbindelse med Kunden. Det kan ogsaa være af praktisk Betydning, at Panthaveren kan lade Salget af de haandpantssatte Varepartier foretage af Pantsætteren, som ofte er den, der kan bringe det mest mulige ud af Værdierne, dels paa Grund af sin Interesse i at faa et godt Resultat ud af Salget, dels paa Grund af sin Branchekyndighed, og fordi han ofte lang Tid i Forvejen har arbejdet paa Videresalget netop af dette Vareparti. Desuden vil man ofte betragte det som uforneligt med et Firmas Anseelse, at det bliver klart for dets Kunder, at Firmaets Bankforbindelse ikke viser det større Tillid, end at den selv vil gennemføre Salget.

Under Presset af disse reale Fordele har udenlandske Domme³⁰⁾ anerkendt, at Haandpanthaveren kan overlade Pantsætte-

³⁰⁾ *Engelske* Domme: In re David Allester, Ltd. (1922) 127 L. T. Rep. 434 og North-Western Bank v. John Poynter, Son and Macdonald (1895) 72 L. T. Rep. 93. Den første af disse to Domme angik et Rembourstilfælde, hvor der var udstedt det ovenfor ved Note 25 omtalte Trustletter. Dommeren fremhævede, at hvis man nægtede Banken Beskyttelse, vilde man slaa Benene bort under en Fremgangsmaade, som i de sidste 20 Aar benyttedes ganske fast og almindeligt, og som er af stor Betydning for den glatte Gennemførelse af Remboursafviklingen.

Fransk Ret synes at dømme efter en Dom af Cour de Cassation af 25/11 1891 i Sagen: Affaire Syndic Schittenhelm c/ Cie Algerienne (Marais S.

ren Pantet til et bestemt Formaal, f. Eks. for at sælge det. Herhjemme findes der saa vidt mig bekendt kun én trykt Dom, som er af Betydning for Spørgsmaalet. Det er en Østre Landsretsdom i U. f. R. 1927 S. 1051. Forholdet var her det, at en Bank B. haandpantatte to Obligationer til en anden Bank A. Obligationerne blev tilbagegivet B., den ene for at tinglyses, den anden til Brug ved Retsforfølgning. B. beholdt Obligationerne, efter at disse Formaal var opnaaet, og A. fandtes derfor at have mistet sin Haandpantret. Præmisserne til Dommen synes at gaa ud fra, at Haandpantretten muligvis var bevaret, dersom Obligationerne var tilbageleveret straks efter, at det Formaal, til hvilket de var udlaant Pant sætteren, var opnaaet. Dommen betyder derfor i Virkeligheden ikke nogen Afgørelse af Spørgsmaalet. Den kan ligesaavel tages til Fordel for det Standpunkt, at Haandpantretten bortfalder, naar Pantet overlades til et isoleret Formaal til Pantsætteren, som for det modsatte.

Østre Landsretsdom i U. f. R. 1925 S. 215 nærmer sig til Spørgsmaalet, men giver ikke nogen Afgørelse deraf. Forholdet har foreligget til Paadømmelse i en utrykt Dom, afsagt af Københavns Byrets 12' Afdeling 22' Februar 1926 i Sagen Snedkermester Poul

180—81 og D. 92. 1. 505) at staa paa samme Standpunkt som engelsk Ret. Forholdet var her det, at A. havde aabnet en Kredit efter Anmodning fra S., der havde købt et Parti Petroleum. A. betingede sig Panteret i Varerne. Disse blev oplagret i et Pakhus. S. fik Nøglen til Pakhuset og arbejdede paa Salget af Varerne for A.s Regning. S. gik fallit, og Konkursboet protesterede imod, at A. skulde have nogen Ret over Godset. Retten fastslog imidlertid, at A. ikke kunde betragtes som havende mistet Besiddelsen af Varerne, og at hans Sikkerhedsret derfor bestod stadigvæk.

I en Dom af 9/4 1895 (Affaire Panwels-Debacher c/ Société Generale D. 1894. 1. 409) i en lignende Sag naar Cour de Cassation til et modsat Resultat, men efter hvad Marais udtaler S. 183, skyldes Forskellen særlige processuelle Forhold.

Ligeledes i tysk Ret antages det, at Pantet kan overlades Pantsætteren til et begrænset Formaal. *Staub* § 368 Anm. 39 angiver saaledes, at Haandpantretten ikke bortfalder »wenn der Pfandgläubiger der Verpfänder vorübergehend zum Besitzdiener macht (z. B. ihm das Pfand übergibt, damit er es an einem anderen Ort verbringe) oder dem Verpfänder vorübergehend auf kurze Zeit sogar die Verfügungsgewalt über das Pfand in dessen eigenem Interesse einräumt (z. B. ihm den Schlüssel zum verschlossenen Raum, in dem sich das Pfand befindet, auf kurze Zeit zu nötigen Geschäften überlässt.« Jfr. *Koch*, Warenkredit S. 55 Note 2. *Derimod Koch*, Kredit im Recht S. 73 Note 5.

Rudes Konkursbo mod Firmaet Krydsfinerimporten. Sagens Omstændigheder var følgende: 8/11 1924 modtog Firmaet som Sikkerhed for et Laan, det ydede Rude paa 2500 Kr., Haandpant i en Række Afbetalingskontrakter. Da Køberne efter 2 af disse Afbetalingskontrakter ikke betalte, lod Firmaet sig indsætte i Besiddelsen af de to Møblementer. Møblerne blev af Firmaet stillet til Auktion, men de Bud, der kom, var saa lave, at Rude raadede Firmaet til at trække Møblerne tilbage og lade ham sælge dem, da han sikkert kunde faa dem solgt betydeligt bedre. Firmaet overlod derfor Møblerne til Rude, idet der samtidig (2/4 1925) blev oprettet en saakaldt "Konsignationskontrakt", hvorved Rude godkendte, at "Ejendomsretten" over Møblerne stadig var Firmaets, og at han forpligtede sig til kun at sælge dem mod kontant Betaling og straks viderebetale denne til Firmaet. Forinden Møblementerne blev solgt, gik Rude Konkurs — nemlig 6/10. Dagen efter lod Firmaet Møblerne afhente og solgte dem derefter for 766 Kr. Konkursboet anlagde Sag for at faa dette Beløb tilkendt og fik Medhold heri. Retten udtalte i Dommen: "Det findes ikke med tilstrækkelig Tydelighed at fremgaa af Kontrakten af 2/4 1925, at Rude har indrømmet Firmaet Ejendomsretten. Og selv om dette var Tilfældet, maatte en saadan Indrømmelse, der efter det oplyste ikke ses at have været foranlediget ved nogen anden Omstændighed end den at muliggøre Rudes Besiddelse af Møblerne, være uden Virkning for Rudes Kreditorer, saalænge hans Besiddelsesforhold vedvarer." Firmaets tinglige Ret over Møblerne er derfor bortfaldet ved, at Rude fik dem i sin Besiddelse.

Reglen om, at Haandpanteretten bortfalder, naar Pantet overlades Pantsætteren, er alene fastslaaet af Teorien. Der er intet hverken i Lovgivningen eller i Praxis, som hindrer Domstolene i at gøre Undtagelser fra Reglen. Det kan være vanskeligt at fastslaa nøjagtigt, hvor vidt Indskrænkningen bør gaa,³¹⁾ men praktiske Hensyn kræver i hvert Fald en vis Begrænsning.

Hvorledes er saa paa den anden Side Forholdet, hvis Banken har betinget sig *Ejendomsret* ikke blot Haandpanteret?

Ejendomsretten maa i hvert Fald give samme Beskyttelse som Haandpant, men giver den en videre Beskyttelse, eller er dette udelukket, fordi Ejendomsretten i saa Fald vilde indeholde en Omgaaelse af Pantereglerne.³²⁾ Saalænge Godset forbliver i Er-

³¹⁾ *Torp-Vinding Kruse* S. 305.

³²⁾ *Jul. Lassen*, Alm. Del § 20 Note 27, og T. f. R. 1917 S. 77 ff.

hververens Besiddelse, er Spørgsmaalet uden Betydning. Erhververens Retsbeskyttelse vil da være den samme, hvad enten han har en Ejendomsret eller en Haandpanteret. Spørgsmaalet bliver derimod af Betydning i det Tilfælde, Erhververen overlader det overdragne til Overdrageren, f. Eks. for at han skal sælge det.

Resultatet af de talrige Domme, der findes om Møbellaan, kan siges at være,³³⁾ at Ejendomsoverdragelsen er ugyldig som stridende mod Pantereglerne, naar Domstolene efter et Skøn over hele Situationen maa gaa ud fra, at Overdragelsen er sket til Sikkerhed, dels fordi Overdrageren har en faktisk Adgang til Generhvervelse, dels fordi Erhververen kan tage Dækning gennem Tingen. Den samme Regel maa ogsaa gælde her. Hvis Retten anser det for bevist, at Overdragelsen er sket *til Sikkerhed*, maa *Pantereglerne* komme til Anvendelse.³⁴⁾ Ellers vilde man fuldstændig kunne komme uden om de bindende Regler om Pants Stiftelse og Virkning, idet man ved at kalde Forholdet en Ejendomsret kunde stifte en Ret, der var beskyttet som Haandpantret, endskønt Pantet beroede hos Pantsætteren. Den Omstændighed, at Genstandene i nogen Tid har været i Erhververens Besiddelse, synes ikke at kunne spille nogen Rolle.³⁵⁾ Der vil ikke være nogen Vanskelighed her i Remboursstilfældet med Hensyn til Beviset for Sikkerhedsformaalet, thi det vil allerede paa Forhaand være klart, at Banken ikke har anden Interesse i Varerne end netop som Sikkerhed.

Resultatet af det foranstaaende bliver saaledes, at Bankens Retsstilling baade med Hensyn til Realisationen og til trust-Overladelser er ganske som en Panthavers, selv om Banken har forbeholdt sig Ejendomsret. Men ogsaa udenfor disse to Omraader har Praxis i de forskellige Relationer, hvor Spørgsmaalet er dukket op, indtaget det samme Standpunkt.³⁶⁾

Der kan her nævnes en engelsk Dom fra 1884.³⁷⁾ En Bank fik

³³⁾ Dommene gennemgaas af Jul. Lassen T. f. R. 1917 S. 77 ff. og *Vinding Kruse* i Ejendomsrettens Overgang S. 101, jfr. ogsaa Dom i U. f. R. 1927 S. 181.

³⁴⁾ U. f. R. 1921 S. 838; 1915 S. 289; 1913 S. 136.

³⁵⁾ U. f. R. 1909 S. 216; 1900 S. 92; Jul. Lassen i T. f. R. 1917 S. 82.

³⁶⁾ I Konsekvens heraf er det ogsaa, naar det i tysk Ret antages, at Banken i Tilfælde af Kundens Konkurs kun kan kræve »Absonderung« ikke »Aussonderung« af Værdierne. Staub § 368 Anm. 11; Koch, Warenkredit S. 70 Note 3

³⁷⁾ Sewell v. Burdick 54 Q. B. 156. Samme Standpunkt indtager ogsaa Dommen *Mirabita v. Imperial Ottoman Bank* (1878) 47, L. J. Ex. 418.

til Sikkerhed overgivet et Konnossement, der var endosseret in blanco. Godset blev oplagret i Rusland og efter et Aars Forløb solgt til Dækning af Told- og Oplagringspenge. Rederiet søgte Banken til Betaling af den ikke erlagte Fragt. Court of Appeal dømte Banken, idet denne havde erhvervet Ejendomsretten til Godset, og derfor maatte være ansvarlig for Fragten som "Modtager" af Godset. House of Lords ændrede denne Dom, idet den slog fast, at der i Virkeligheden kun var stiftet en Panteret. Man vil sikkert være klar over, at dette Resultat er rigtigt, fordi hele Situationen gør det saa indlysende, at Meningen med Overdragelsen til Banken har været at stille den i alle Relationer som en Panthaver netop med Undtagelse af, at man tilsigter at give Banken fuld Beskyttelse til Trods for, at Godset ikke var i dens Besiddelse.³⁸⁾

Til Trods for, at Banken har faaet Ejendomsretten overdraget, bærer Kunden dog *Faren* for den overdragne Tings Undergang eller Forringelse. Staub³⁹⁾ siger med Rette, at dette er uforeneligt med Antagelsen af, at Banken har en Ejendomsret, og at der kun foreligger en tilsløret Panteret.

Ogsaa den Maade, hvorpaa *Bogføringen*⁴⁰⁾ af denne "Ejendomsoverdragelse" sker i Praksis, viser, at man ikke har taget Konsekvensen af Benævnelsen.

Det maa i det hele taget antages, at Remboursbankens Stilling paa alle Omraader er som en Panthavers, selv om Retten betegnes som en Ejendomsret. Det vil derfor være det klareste og det korrekteste at fastholde, at selv om Parterne kalder Forholdet for en Ejendomsret, stiftes der overhovedet *ikke nogen Ejendomsret, men en Panteret*.

For at naa dertil behøver man ikke at gaa ind paa det almindelige Spørgsmaal, om en Sikkerhedsejendomsret overhovedet ikke altid i Virkeligheden er en Panteret. Det er muligt, at man maa anerkende Eksistensen af en Sikkerhedsejendomsret i de Tilfælde, hvor Erhververen har Ret til, dersom den Ydelse, der skal sikres, ikke erlægges, at overtage den overdragne Ting definitivt, saaledes at han ikke behøver at realisere den og gøre sig dækket i Realisationsprovenu. Men det synes at maatte staa fast, at der foreligger en Panteret, hvis Erhververen, naar Betaling

³⁸⁾ Jfr. den S. 104—05 omtalte Byretsdom.

³⁹⁾ § 368 Anm. 96.

⁴⁰⁾ Koch, Warenkredit S. 65 Note 3.

udebliver, ikke har Ret til at beholde den overdragne Værdi, men kun har Krav paa at faa dækket sin Fordring ved Realisation af det overdragne.⁴¹⁾ Remboursbankens Ret kan herefter ikke betragtes som en virkelig Ejendomsret. Der vil ganske vist sædvanligvis ikke være aftalt noget om, hvorledes Banken kan tage Fyldestgørelse, men der kan alligevel ikke være nogen Tvivl om, at Banken, medmindre det modsatte er direkte aftalt, ikke vil være berettiget til uden videre at beholde Varerne, som er sikkerheds-overdraget den, men at den kun er berettiget til at tage Fyldestgørelse enten ved at realisere dem paa betryggende Maade eller ved at overtage dem efter betryggende Vurdering. Den eneste Forskel, der er mellem Bankens "Ejendomsret" og en Panteret, er Benævnelsen. Men denne Etikette kan ikke være afgørende for Retsforholdets Indhold. Parternes Betegnelser kan ikke forandre Retsforholdets Karakter.

Resultatet af det foregaaende bliver:

Bankens Sikkerhed er den samme, hvad enten den forbeholder sig en Haandpanteret eller en Ejendomsret. Det er efter dansk Ret tvivlsomt, om Banken bevarer sin Sikkerhed i Varerne, naar den overlader disse til Kunden, for at denne skal sælge dem, idet der ikke findes klare Domsafgørelser derom. Men jeg mener, at Domstolene ogsaa herhjemme ligesom i Udlandet vil anerkende, at Bankens Sikkerhed bevares, idet man ellers vilde umuliggøre en hævdvunden og praktisk Fremgangsmaade. Danske Banker søger ofte at beskytte sig ved at betro Godset ikke til Kundefirmaet, men til f. Eks. dettes Direktør personlig. Dette lille Raffinement kan imidlertid ikke medføre nogen Forøgelse af Bankens Sikkerhed.

•

⁴¹⁾ Karl Benckert: Pantsättning eller Överlåtelse till Säkerhet för Fordran. S. 51.

VI.

FORHOLDET MELLEM SÆLGER (BENEFICIENT) OG BANK.

Der behandles her kun Forholdet mellem Beneficient og Bank i det mest enkle Remboursstilfælde, hvor den Bank, der har aabnet Remboursen, selv giver Meddelelse om Aabningen til Sælgeren, og hvor der altsaa ikke skydes nogen anden Bank ind imellem Aabningsbanken og Beneficienten.

For at bestemme Karakteren af dette Forhold maa man sondre imellem paa den ene Side de Tilfælde, hvor Banken har bekræftet Remboursen ved at afgive en Erklæring ("Kreditbrevet") til Beneficienten om, at den forpligter sig til at honorere Dokumenterne, forsaavidt de stemmer med Kreditbrevet, og præsenteres indenfor den fastsatte Frist — og paa den anden Side de Tilfælde, hvor Banken ikke har forpligtet sig ved et saadant Kreditbrev.

A.

Først behandles den Gruppe, hvor Banken *ikke* er forpligtet ved sin *Bekræftelse*. Denne Gruppe omfatter dels de Tilfælde, hvor der slet ikke afgives nogen Bekræftelse (de "ubekræftede" Rembourser), dels de bekræftede Rembourser, hvor Bankens Bekræftelsesskrivelse endnu ikke er naaet frem til Beneficienten.

Det vil ved de ubekræftede Rembourser være meget almindeligt, at Banken giver Beneficienten *Meddelelse* om Remboursen. Denne Meddelelse vil sædvanligvis udtrykkelig angive, at den ikke er bindende for Banken, f. Eks. "This is not to be regarded as a confirmed credit or an agreement on our part, and is therefore subject to modification or revocation at any time."¹⁾

¹⁾ Ward S. 69. Om det Tilfælde, at det ikke fremgaar tydeligt af Bankens Skrivelse, om den er et uforbindende Advis eller en bindende Bekræftelse se nedenfor S. 117.

Som det ovenfor er omtalt i Afsnittet om Forholdet mellem Bank og Køber, erhverver Køberen ogsaa ved de genkaldelige Rembourser Krav mod Banken. Køberen har, saasnart han har indgaaet Remboursaftalen med Banken, Krav paa, at Banken honorerer Dokumenterne, forsaavidt Køberen ikke har tilbagekaldt Remboursen. Til Trods for, at Bankens Advis til Sælgeren om den ubekræftede Rembours lyder paa, at Banken altid har Ret til at undlade Honorering, er Banken alligevel bundet — nemlig i Forhold til Køberen.

Derimod maa det antages, at Sælgeren ikke erhverver noget selvstændigt Krav mod Banken, forinden Banken har bekræftet Remboursen. Men en anden Sag er, at Sælgeren vinder en vis Ret mod Banken som en Refleks af Aftalen mellem Bank og Køber (Tredjemandsretshandel), nemlig saaledes at Sælgeren, naar han faar Kendskab til Remboursaabningen enten gennem Meddelelse fra Køberen eller gennem Bankens Advis, indtræder i Køberens Ret overfor Banken, saa at Banken overfor Sælgeren er forpligtet til at honorere Dokumenterne i samme Omfang, som den er forpligtet overfor Køberen.^{1a)}

Hvor længe kan Banken trække den ubekræftede Rembours tilbage?

The Division of Analyses and Research of the Federal Reserve Board i New York udsendte for et Par Aar siden en Forespørgsel til 44 amerikanske Storbanker for at faa Klarhed over, hvorledes Bankerne saa paa dette Spørgsmaal.²⁾ I Forespørgslen til Bankerne blev der fremhævet forskellige Tidspunkter, der kunde tænkes at have Betydning for Parterne og danne en Grænse for Annullationsretten. Der kan navnlig være Tale om følgende Tidspunkter:

1. Hvis en Sælger har fabrikeret eller købt Varer af en speciel Sort, som vanskeligt kan afsættes til anden Side, eller har ladet Varerne indlade i Damp, saaledes at han er ansvarlig for Fragt, vil han let risikere Tab, dersom Dokumenterne ikke honoreres af Banken.

2. Eksportøren har tilvejebragt Dokumenter, saaledes som de

^{1a)} Se nærmere herom nedenfor S. 216—17.

²⁾ Ward S. 130—32.

kræves efter Remboursen, og trækker Veksel ledsaget af disse Dokumenter paa Aabningsbanken.

3. Den Veksel, som Eksportøren har trukket paa Remboursbanken, diskonteres af en anden Bank.

4. Dokumenterne præsenteres i Remboursbanken.

Bankernes Svar paa Forespørgslen blev analyseret saaledes:

When you are asked to cancel an unconfirmed credit, is the maximum time limit within which you may cancel set by —

Delivery of goods at pier by exporter: Yes, 2 ; No, 41.

Drawing of drafts : Yes, 1 ; No, 41.

Negotiation of drafts by your bank : Yes, 29 ; No, 15.

Receiving of documents by your bank : Yes, 18 ; No, 25.

Det er meget vanskeligt ud af disse Svar at danne sig et klart Billede af, hvorledes Forholdene egentlig er. Grunden hertil er nu sikkert ikke alene den, at der faktisk er en meget stor Usikkerhed, men ogsaa at Spørgsmaalene er stillet saaledes, at de har forvirret. Det er ikke klart, hvad der hentydes til med Punkt 4: "Receiving of documents by your bank." Det maa vistnok være det Tidspunkt, da Dokumenterne præsenteres i den Bank, der har aabnet Remboursen. Det fremgaar ikke af Punkt 3, om denne Gruppe alene omfatter de Tilfælde, hvor den diskonterende Bank har faaet speciel Meddelelse fra Aabningsbanken om Remboursen, eller om den ogsaa omfatter det Tilfælde, at Vekslen diskonteres af en Bank, der kun kender Remboursen gennem Sælgerens Meddelelse eller gennem Aabningsbankens Advis til Sælgeren.

De gældende Regler kan sammenfattes paa følgende Maade: I de Tilfælde, hvor Aabningsbanken ikke har givet speciel Besked (Notification) om Remboursen til en anden Bank, kan Remboursen annulleres til det Øjeblik, da Aabningsbanken har betalt eller akcepteret Vekslen. De Dispositioner, som sker forinden, f. Eks. Varens Afladning, Remboursvekslens Diskontering i en anden Bank³⁾ eller Dokumenternes Præsentation⁴⁾ i Aabningsbanken binder

³⁾ Jfr. to franske Domme, der refereres af Pierre Marais S. 190—94: Banque Française de Rio de la Plata et autres c/ Crédit Havraies et autres. Dom af 4/3 1903 af Cour de Rouen bekræftet af Cour de Cassation 18/7 1904. (Gaz. Pal. 1903. 1. 435) og London and Brazilian Bank c/ Vallet frères. Cour de Paris 24/7 1920 bekræftet af Cour d'Appel (Gaz. Pal. 1/10 1920).

⁴⁾ Efter *Jacoby*, Regulativ S. 2 kan Tilbagekaldelse ske til enhver Tid, uden

ikke. Hvis man vil være helt nøjagtig, maa man dog sætte Skæringspunktet, ikke paa det Tidspunkt, da Betaling sker, men da Dokumenterne anerkendes som værende i Orden af Banken, saa at Sælgeren, hvis han ønskede det, kunde faa Beløbet udbetalt. Selv om Sælgeren altsaa lader Købesummen blive staaende i Banken uden at hæve den, fordi han ikke endnu har taget Beslutning om, hvorledes han vil disponere over Pengene, vil Tilbagekaldelse alligevel være udelukket, dersom Dokumenterne er godkendte.⁵⁾

Hvis Aabningsbanken har givet en anden Bank *Specialadvis* om, at der er aabnet en Rembours i Sælgerens Favør, mener Fler-tallet, at Remboursen ikke kan annulleres, naar denne Bank har diskonteret Remboursvekslen. Jeg kan ikke se, at der er nogen Grund til at give særlige Regler for det Tilfælde, at der er givet speciel Advis til en Bank. Denne kan ikke derved antages at vinde anden Ret end den, der diskonterer Vekslen i Henhold til en almindelig cirkulær Meddelelse. Adviset indeholder ogsaa en udtrykkelig Fremhæven af, at Aabningsbanken til enhver Tid kan trække Remboursen tilbage eller i hvert Fald, at Remboursen er ubekræftet, hvad der vil sige det samme. Aabningsbanken maa derfor kunne nægte Honorering lige til det Tidspunkt, da den udbetaler Remboursbeløbet.⁶⁾

Skal Banken, naar den har adviseret, give Sælgeren Meddelelse, dersom den vil trække sig tilbage?

at Beneficienten kan paaberaabe sig, at han i god Tro har expederet Varerne eller ikke har modtaget Meddelelse om Tilbagekaldelsen.

Koch: Warenkredit S. 95 Note 2 synes at mene, at Tilbagekaldelse for at være gyldig maa ske inden Præsentationen. Der er imidlertid ingen Grund til, at Banken ikke skulde kunne give Meddelelse om Tilbagekaldelse, naar Dokumenterne præsenteres. *Koch* siger S. 96: »Der Wiederruf ist nach Treu und Glauben jedenfalls dann nicht mehr zulässig, wenn die Waren ordnungsgemäss zum Versand gebracht worden sind.« *Koch* har nu i sin Afhandling: Das Akkreditivgeschäft S. 8 forladt dette Standpunkt og anerkender, at Tilbagekaldelse ogsaa kan ske ved Dokumenternes Præsentation i Banken og først er udelukket, naar Beneficienten har faaet Betaling.

Spalding: Bankers credit S. 55 siger, at den ubekræftede Rembours ikke vilkaarligt kan tilbagekaldes af Banken, idet Sælgeren maaske ved Remboursadviset er foranlediget til at fabrikere eller indkøbe Godset, saa at en Annulation kan medføre betydeligt Tab.

⁵⁾ Dom af Schweizerisches Bundesgericht af 25/10 1918 (*Steiner* S. 72). Reichsgerichtsdom 5/3 1923 R. G. Bd. 107 S. 7.

⁶⁾ *Stummer* S. 70—71; nedenfor S. 142.

Banken har ved sit Advis til Sælgeren foranlediget denne til at gaa i Gang med at indkøbe eventuelt fabrikere de paagældende Varer for at kunne præstere de forlangte Dokumenter. Det er et yderst rimeligt Forlangende, at Banken, naar den faar Ordre fra Køberen om alligevel ikke at honorere, omgaaende skal give Besked til Sælgeren, om at Remboursen er annulleret. Man kan naturligvis ikke i al Almindelighed forlange, at Folk skal foretage sig noget for at afværge Tab for andre. Men her, hvor Banken positivt har grebet ind i Sælgerens Disposition, og hvor den maa gaa ud fra, at Sælgeren handler i Tillid til, at dens Advis staar ved Magt, synes det rimeligt at kræve, at Banken gør, hvad der er muligt for at begrænse Tabet ved Tilbagekaldelsen ved omgaaende at give Sælgeren Besked herom, saaledes at den ellers bliver erstatningspligtig.⁷⁾ Den eneste Dom, der findes om Spørgsmaalet — en engelsk Dom fra 1920 — gaar imidlertid imod dette.⁸⁾

B.

Ved den *bekræftede* Rembours er det Formaalet, at Banken skal paatage sig en selvstændig Forpligtelse overfor Sælgeren. Banken paatager sig denne Forpligtelse ved at tilstille Sælgeren en Skrivelse, der angiver, paa hvilke Betingelser Banken vil honorere Sælgerens Veksel. Denne Skrivelse benævnes "*Kreditbrev*", "*Bekræftelse*", "*letter of credit*", "*lettres de crédit*".^{8a)} Disse Benævnelser benyttes imidlertid i det praktiske Liv ikke alene i denne Betydning. De benyttes ogsaa om Køberens Skrivelse til Sælgeren, om at denne kan trække Veksel paa en opgivet Bank,⁹⁾ altsaa det, der sædvanligvis her hjemme kaldes "*Remboursopgivelsen*", eller om det uforbindende Advis, Banken giver Sælgeren ved den ubekræftede Rembours. Denne Vagthed i Terminologien hænger sammen med, at man ikke tidligere lagde Vægt paa at overholde en nøjagtig Sondring mellem bekræftede og ubekræftede Rembourser og

⁷⁾ *Jacoby*, Akkreditiv S. 267; *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 8; *Koch*, Warenkredit S. 87 og 96; tvivlende *Boes u. Hartenfels* S. 663.

⁸⁾ *Cape Asbestos Co. Ltd. v. Lloyds Bank* i *Journal of the Inst.* 1923 S. 188. Jfr. ogsaa et Responsum fra Berlins Handelskammer i *Berliner Börsen-Zeitung* for 20/2 1919.

^{8a)} I Tyskland anvendes Betegnelsen »Kreditbrief« normalt kun om Rejseakkreditivet. *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 3—4.

⁹⁾ *Hershey* S. 1.

derigennem i hvert enkelt Tilfælde paa Forhaand søgte at gøre sig klart, hvad man havde for sig.¹⁰⁾

Letter of credit kan ogsaa benyttes om Anmodninger fra Købrens Bank til en anden Bank om at aabne en Kredit.¹¹⁾ En saadan Skrivelse kan f. Eks. se saaledes ud:

“Barclays Bank Limited
Foreign Branch

The Manager,

.....

Dear Sir,

We shall feel obliged if you will kindly establish a Credit with.....

to the extent of
in favour of

Payment is to be made against full set of clean blank endorsed bills of lading for.....

The insurance is to be effected by..... and the policy must be attached to the drafts.

Please debit our account with for your disbursements under this Credit, and forward the documents direct to us.

Please note that this Credit is opened on behalf of our Clients and unless previously cancelled is to be available until 192 .

Thanking you in anticipation,

Yours faithfully,”

Men den egentlige *tekniske Betydning* af Ordet “letter of credit” er en Erklæring fra Banken om, at den paa visse Betingelser vil betale et Beløb til Sælgeren.¹²⁾ Erklæringen kan tage Skikkelse af

¹⁰⁾ Jfr. ogsaa Dom af Hamburgs O. L. G. i Hans. G. Z. 1922 Nr. 78. (ovenfor III Note 14).

¹¹⁾ Jfr. *Marais* S. 61, *Ulmer* S. 266 og en amerikansk Dom: *Liggett v. Levy* (1911) (136 S. W. 299), hvor letter of credit defineres som en Skrivelse, der indeholder en Anmodning om at betale et Beløb til Ihændehaven, eller en bestemt Person og holde sig til Udstederen derfor.

¹²⁾ I England—Amerika er den særlige tekniske Betegnelse ved documentary credits: »commercial letters of credit«, medens »letter of credit« ogsaa kan anvendes ved clean credits og ved Rejseakkreditiver.

en Skrivelse fra Banken til Sælgeren, og denne Skrivelse kan enten sendes direkte af Banken til Sælgeren eller overgives til Køberen, for at han kan sende den til Sælgeren. Den kan ogsaa fremkomme som en Skrivelse til Sælgeren fra en Bank, som Remboursbanken, hyppigst telegrafisk, har anmodet om at give Meddelelsen. Oftest vil Kreditbrevet udfærdiges paa en dertil trykt Blanket. En Blanket til et Kreditbrev direkte fra Remboursbanken kan f. Eks. lyde saaledes:

“Bekræftet Rembours Nr.

Ved Nærværende meddeler vi Dem, at der

paa Foranledning af

og for Regning

hos os er aabnet en bekræftet Rembours i Deres Favør

til Fordel for

for et Beløb af _____, skriver

at afgive pr. _____ imod Aflevering af Dokumenter bestaaende af:

Denne Rembours er gyldig indtil _____ inclusive.

Nærværende Skrivelse maa tilbageleveres os samtidig med, at de foreskrevne Dokumenter præsenteres hos os.”

Mange, navnlig engelske, Banker, som har en Aversion mod ethvert Præg af Uniformitet, vil lade Kreditbrevet fremkomme som en Skrivelse paa deres almindelige Brevpapir.

I Amerika benytter man undertiden, naar der skal aabnes en Kredit i en Bank i London til Fordel f. Eks. for en Købmand i Japan, den Fremgangsmaade, at ikke den engelske Remboursbank, men Køberens amerikanske Bank udsteder Kreditbrevet. Man naaer derved den Fordel, at Brevet straks kan oversendes til den japan-ske Beneficient samtidig med, at den amerikanske Bank giver den londonske Bank Instruktion om Remboursaabningen. Et andet Forhold, der i sine praktiske Resultater nærmer sig dette, er, at Vekslen trækkes paa den amerikanske Bank, og denne ved Akceptpaategningen domicilierer Vekslen hos en Korrespondent i London.¹³⁾

Bekræftelsen kan, saaledes som den ovenfor trykte danske Formular, fremtræde som et Løfte alene til Beneficienten selv. Alligevel vil en saadan Bekræftelsesskrivelse meget ofte blive benyttet

¹³⁾ Steiner S. 27.

FORHOLDET MELLEM SÆLGER OG BANK

som Grundlag for Beneficientens Diskontering af Remboursvekslen, og i et vist Omfang vil den, der i god Tro diskonterer Vekslen i Tillid til Bekræftelsen, vinde Ret imod Remboursbanken.¹⁴⁾ Bekræftelsen kan ogsaa indeholde et Løfte til Tredjemand nemlig til den, der i Henhold til Krediten diskonterer Vekslen. I en Formular, som er udarbejdet af de amerikanske Bankers "Commercial Credit Conference"¹⁵⁾ hedder det saaledes:

"Commercial Credit Conference — Form B.
Irrevocable Credit Credit No. B.
.....(city).....19....

• • • • •

Dear Sirs,

We hereby open our irrevocable Credit in your favour for
account of.....

for a sum or sums not exceeding a total of(figures).....
 (words) available by your
 draft on..... at.....
 to be accompanied by
 evidencing shipment of:

Insurance to be effected by

All drafts so drawn must be marked:

“Drawn under..... (issuing bank).....Bank.....

Credit No. B....., Dated.....19.....”

(To be used when not all the documents are to accompany draft)

There must be forwarded by early mail to.....Bank
at....., the following documents:.....

All remaining documents must accompany the draft.

The amount of any draft drawn under this credit must, concurrently with negotiation, be endorsed on the reverse hereof; and the presentment of any such draft shall be a warranty by the negotiating bank that such endorsement has been made and that documents have been forwarded as herein required.

This credit must accompany any draft which exhausts the credit and must be surrendered concurrently with the payment of such draft.

¹⁴⁾ Nedenfor S. 202—03.

¹⁵⁾ *Ward* S. 163.

Each of the provisions on the back hereof except so far as otherwise expressly stated, is incorporated as part of this credit.

We hereby agree with the drawers, endorsers and bona fide holders of drafts drawn under and in compliance with the terms of this credit that the same shall be duly honored on due presentation and delivery of documents as specified at..... if negotiated on or before..... 19.....

Very truly yours,"

Det afhænger naturligvis af en Fortolkning af de konkret benyttede Udtryk, om Bankens Skrivelse maa betragtes som en forbindende Bekræftelse eller som et uforbindende Advis. Hvis det ikke klart fremgaar af de benyttede Ord, hvad der har været Meningen, maa man som Hovedregel kunne betragte Skrivelsen som en Bekræftelse, thi det vil være naturligt at gaa ud fra, at en Skrivelse, hvor Banken udtaler, at den under visse Betingelser vil honorere, skaber en egentlig Forpligtelse for Banken.¹⁶⁾ Banken maa derfor sørge for, at det tydelig fremhæves, at den ikke er bundet, dersom det er Meningen, at Skrivelsen skal være et uforbindende Advis. Hvis Skrivelsen betegner Remboursen som "uigenkaldelig", ligger deri en klar Angivelse af, at den er bekræftet, og at Banken altsaa er bundet.¹⁷⁾ Skrivelsens Angivelse af en Frist kan ikke betragtes som et Udtryk for, at Remboursen er uigenkaldelig.^{17a)}

Banken paatager sig ved Kreditbrevet visse Pligter overfor Beneficienten. Det skal i det følgende undersøges, *hvilke Indsigelser* Banken kan fremsætte overfor Sælgeren; om det alene er de Indsigelser, som fremgaar af selve Kreditbrevets Indhold, eller om den ogsaa kan komme frem med Indsigelser udspringende af Retsforholdet mellem Køber og Sælger ("Valutaforholdet"), eller af Retsforholdet mellem Bank og Køber ("Dækningsforholdet").^{17b)}

¹⁶⁾ *Planck* Kommentar til B. G. B. (1927) Vorbem. til 21. Titel (S. 1525). *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 14. Herimod *Koch* Warenkredit S. 89.

¹⁷⁾ Tysk Reichsgerichtsdom R. G. 106 S. 304, jfr. ovenfor S. 20 ff.

^{17a)} *Friedrich* »Zahlungsverkehr mit dem Auslande« S. 122 angiver saaledes ganske ubetinget: »Befristete Akkreditive sind stets bis zum Ablaufe der angegebenen Frist unwiederruflich, selbst wenn die Unwiederruflichkeit nicht ausdrücklich festgelegt ist.« Se endvidere ovenfor III Note 8.

^{17b)} jfr. nedenfor S. 213.

Først behandles de Indsigelser, som udspringer af den underliggende *Købeaftale*. Remboursen har jo til Formaal at bevirke en Afvikling af Købet, og det ligger derfor ikke fjernt at tænke sig, at Bankens Pligter overfor Sælgeren ikke alene bestemmes af Indholdet af Kreditbrevet, men ogsaa af Købeaftalen. Paa to forskellige Maader kan denne Incorporering af Købeaftalen ske: enten derved, at Sælgeren maa finde sig i, at Banken nægter at honorere Dokumenterne med den Begrundelse, at de ganske vist nok er i Overensstemmelse med Kreditbrevet, men at de strider mod Købeaftalen, eller derved at Sælgeren kan kræve honoreret Dokumenter, som stemmer med Købeaftalen, men ikke med Kreditbrevet.

Det vil nedenfor nærmere blive godtgjort, at Bankens Pligter overfor Sælgeren bestemmes af Kreditbrevet, uden at Købeaftalen influerer derpaa. Imidlertid findes der dog et Par enkelte Domme, som gaar imod Sætningen. I en norsk Højesteretsdom fra 1921¹⁸⁾ var Forholdet det, at Dokumenterne var i Overensstemmelse med Købeaftalen, men ikke med Kreditbrevet, idet der var knyttet forskellige Betingelser til dem, som ikke var i Overensstemmelse med Kreditbrevet. Banken nægtede at optage Dokumenterne, men blev

¹⁸⁾ N. R. 1921 S. 337. Forholdet i denne Sag var, at Købeaftalen lød paa 1000 Kasser Sardiner, fob Stavanger, Rembours i Stavanger Handelsbank. Paa Grund af, at de allierede Magter havde Kontrollen med den norske Hermetikindustri, var det bestemt, at Varerne skulde afskibes til Rusland, og for at Sælgeren kunde kontrollere, at dette virkelig skete, skulde Konnossementet mærkes: «i Transit til Rusland, Ordre Speditionsfirmaet N. N. til Viderebefordring A. Harparanda, til Disposition for A/S B.» Imidlertid solgte Køberen i Strid med Købeaftalen Partiet til Danmark, og en Københavnerbank aabnede Remboursen gennem Centralbanken i Oslo hos Handelsbanken i Stavanger. Handelsbanken gav Sælgeren Meddelelse om Aabningen af den bekræftede Rembours »mod Konnossement og Assurancepolice dækkende enhver Risiko til Ordre N. N.« Sælgeren afskibede derefter Partiet og præsenterede Konnossementet, hvorefter der skulde disponeres paa den Maade, som Købeaftalen bestemte det. Banken nægtede at honorere Dokumenter paa disse Betingelser. Nogle Dage efter meddelte Sælgeren, at han frafaldt Betingelsen, men Dokumenterne blev alligevel ikke honoreret, fordi Sælgeren i Mellemtiden havde aftalt med Speditør N. N., at han kun maatte endossere Konnossementet mod at faa en Erklæring om, at Partiet blev sendt til Harparanda til B's Ordre. Højesteret dømte Banken til at honorere Dokumenterne, idet Rembourstilsagnet maa suppleres med Købeaftalens Bestemmelser, og Købeaftalen ikke indeholdt nogen usædvanlige eller unormale Vilkaar; det var paa det Tidspunkt en bekendt Sag, at Herme-

dømt til at betale Sælgeren Erstatning, idet Højesteret udtalte, at "Remboursstilsagnet maa suppleres med de af Køberen og Sælgeren indgaaede Vilkaar, forsaavidt disse ikke er i Strid med nogen Klausul i Remboursstilsagnet." Den norske Højesteret statuerede saaledes i denne besynderlige Dom, at Banken var pligtig at indløse Dokumenterne til Trods for, at de stred mod Kreditbrevet.

Det er muligt, at en dansk Østre Landsretsdom¹⁹⁾ ligeledes gaar ud fra, at Købeaftalen ikke blot Kreditbrevet er bestemmende for Bankens Pligter. Den angik et Tilfælde, hvor Dokumenterne stemte med Bekræftelsen, men var stridende mod væsentlige Forudsætninger for Købeaftalen. Banken nægtede efter Køberens Forlangende at honorere. Sælgeren anlagde Sag mod Banken og krævede Erstatning, men Banken frifandtes, da "Sælgeren maa tilskrive sit eget kontraktstridige Forhold, at Remboursen er blevet tilbagekaldt." Motiverne til en fransk Dom²⁰⁾ udtaler, at Banken ikke er pligtig at honorere, hvis den har Sikkerhed for, at Sælgeren ikke har opfyldt sine Forpligtelser overfor Køberen.

Begrundelsen for disse Domme maa aabenbart være den, der

tikfabrikanterne havde bundet sig til kun at levere til de allierede Magter. »Det skal være usagt, om Reglen ogsaa gælder, hvis Købeaftalen indeholdt usædvanlige Bestemmelser.«

¹⁹⁾ U. f. R. 1922 S. 39. M. solgte 1.000.000 Mursten cif Dundee til T. T. aabnede gennem sin Bank i Glasgow bekræftet Rembours i Landmandsbanken mod »Fuld Sæt Konnossementer, Faktura og Inspectors Control Certificate«. Da den første Skibsladning kom til T., viste Stenene sig at være ukontraktmæssige. Efter Ordre fra Glasgowbanken nægtede Landmandsbanken derefter at foretage yderligere Udbetalinger paa Remboursen, idet Glasgowbanken indestod for alle Følger af Annulationen. M. anlagde Sag mod Landmandsbanken og krævede Erstatning for det Tab, han havde lidt ved, at den uigenkaldelige Rembours var annulleret. Under Retssagen gjorde Banken gældende som Begrundelse for Annulationen, at 1) M. til Trods for at det var aftalt, at der skulde leveres danske Sten, havde leveret tyske. 2) at den første Skibsladning var ukontraktmæssig, og 3) at M. havde holdt skjult for T., at den Mand, han havde antaget til at kontrollere Stenene, var den Mand, der havde solgt dem til M. Retten fastslog, at Banken ikke skulde betale Erstatning. Det maa antages, at den anden Ladning ikke var ukontraktmæssig, idet M. selv var taget over til Glasgow med denne Ladning og havde faaet Englænderne til at aftage den mod kontant Betaling af den aftalte Pris. Se iøvrigt om denne Dom nedenfor Note 31 og ved Note 49—50.

²⁰⁾ Dom af Tribunal de Commerce du Havre af 14/11 1921 i Sagen: Levy Rice Milling Cy c/ Société Générale et Comptoir Commercial d'Importation (D. 1923—2—139).

Marais kritiserer stærkt denne Dom (S. 42—43).

udtrykkelig er udtalt i den franske Dom, at Formaalet med Rembours er at give Sælgeren en Sikkerhed for, at Køberen opfylder sine Forpligtelser — at virke som en Art Kaution.^{20a)} Hvis det er sikkert, at Sælgeren ikke har opfyldt sine Pligter efter Købeaftalen, maa Banken derfor overfor Sælgeren være berettiget og overfor Køberen forpligtet til ikke at optage Dokumenterne, thi i dette Tilfælde havde Sælgeren jo ingen Fordring mod Køberen.

Det kan ikke være rigtigt, saaledes som de tre Domme gør det, at lade Købeaftalen supplere Kreditbrevet. For at paavise dette skal det først godtgøres, at Banken ikke kan nægte at honorere Dokumenter, som *stemmer med Kreditbrevet*, selv om de *strider mod Købeaftalen*.

Først og fremmest Hensynet til *Sælgeren* taler herfor. Formaalet med den bekræftede Rembours er at give Sælgeren en absolut Sikkerhed for Betaling, naar han paa behørig Maa'de har afsendt Varerne. Alle vil være enige om, at det mindste, Sælgeren har Krav paa, er Sikkerhed for ikke at risikere Afvisning, naar han har gjort, hvad han efter Købeaftalen (og Kreditbrevet) skulde gøre. Kun naar det virkelig er rigtigt, at han ikke har opfyldt sine Pligter efter Købeaftalen, men at f. Eks. de tilsyneladende korrekte Dokumenter dækker over mangelfulde Varer, kunde der være Grund til af Hensyn til Køberen at give Banken Ret til Afvisning. Men Banken er ikke kompetent til at træffe Afgørelsen af, om Sælgeren har overtraadt sine Pligter efter Købeaftalen. Banken har kun et ufuldstændigt og i hvert Fald af Køberen farvet Kendskab til Købeaftalen. Dens Personale er ikke uddannet til at bedømme, om Købeaftalen er overholdt. Det forstaar sig paa, om Dokumenterne er formelt i Orden, men har ingen Erfaring med Hensyn til Varen selv. Men navnlig er Banken ikke upartisk, og dens Afgørelse derfor ikke betryggende for Sælgeren. Den føler sig og bør føle sig som Køberens Repræsentant. Følgen af, at man gav Banken Ret til at afvise de formelt korrekte Dokumenter, naar den mente, at Sælgeren havde overtraadt Købeaftalen, vilde blive, at Afvisning ogsaa skete i Tilfælde, hvor Sælgeren havde optraadt fuldt korrekt, men hvor Køberen, maaske fordi Priserne gik ham imod,

^{20a)} Dom af Chambre de Requêtes af 26/1 1926 (Dalloz 1926—1—201) betragter Forholdet som Kaution. Jfr. ogsaa herfor *Boes und Hartenfels* i Die Bank 1923 S. 413—17. *Ritter* S. 609. *Derimod: Ussing*, Kaution S. 13 Note 25. *Ward* S. 248. *Reichardt* S. 53—55. *Ulmer* S. 293. *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 17. Se ovenfor I Note 39a og nedenfor Note 28.

havde presset Banken frem til dette Standpunkt. Den Sikkerhed, som er den bekræftede Rembours' Livsnerve, vilde blive brudt. Der er ikke anden Vej end ganske ubetinget at fastholde, at Bankens Forpligtelse er uafhængig af det underliggende Retsforhold.

Heller ikke *Banken* kan være tjent med at blive blandet ind i Mellemværendet mellem Køber og Sælger. Den kender normalt ikke noget virkeligt til dette Forhold og vil have vanskeligt ved at bedømme, om Køberens Meddelelse om, at Dokumenterne strider mod specielle Bestemmelser i Købeaftalen, er rigtig. Selv om Banken bliver fuldstændig sikret mod Tab ved Afvisningen gennem Køberens Indestaaelse for alle Følger heraf, vil en Proces betyde Ulejlighed og vil desuden have den ubehagelige Følge, at den ubetingede Tillid til, at man under alle Omstændigheder kan stole paa Bankens Kreditbreve, svækkes.²¹⁾ Banken har derfor Interesse i at sige: alle disse Forviklinger vil vi ikke ind i. Vi er nødt til at holde os mekanisk til Kreditbrevet.

Men ogsaa *Omsætningen* har en legitim Interesse heri. Det sker i umaadeligt Omfang, at Sælgerens Tratte paa Remboursbanken diskonteres i en Bank i hans Hjemland under Forevisning af Kreditbrevet. Dette vil i Oversøhandelen være det normale. Den lette og gunstige Diskontering er netop en af Hovedfordelene ved Remboursen, men den forudsætter ogsaa, at Diskonteringsbanken kan have fuld Tillid til, at Vekslen virkelig bliver honoreret, dersom de ledsagende Dokumenter er i Overensstemmelse med Kreditbrevet, og at man ikke risikerer at mødes med en Indsigelse, som ikke fremgaar af Kreditbrevet, og som Diskontøren ikke kunde være forberedt paa.

Kreditbrevet maa betragtes som et selvstændigt Løfte fra Banken, der maa fortolkes isoleret. Banken kan ikke gøre Indsigelser, som udspringer af Kontrakten mellem Køber og Sælger, gældende overfor Sælgerens Krav i Henhold til Bekræftelsen.²²⁾ Køberen maa være henvist til at gøre Erstatningskrav gældende mod Sælge-

²¹⁾ *Ernest Sykes* i *Journal of the Inst. of B.* 1914 S. 135 siger: »It is generally recognised as one of the leading principles upon which banks conduct their business that no bank should allow itself to be in the position of being sued on a document on which it is liable as a principal.« jfr. ovenfor S. 65—66.

²²⁾ *Stummer* S. 38—39, 47. *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Note 27. *Koch*, *Akkreditivgeschäft* S. 30—31. *Ward* S. 266—68. *Reichardt* S. 64 jfr. nedenfor S. 213.

ren under en særlig Sag. Til Sikkerhed for sit Erstatningskrav vil Køberen i mange Tilfælde kunne gøre Arrest i det Beløb, der udbetales Sælgeren, eller nedlægge retsligt Forbud mod Udbetalingen, men man kan ikke argumentere paa den Maade, at det jo saa kun er en Omvej — en besværende Formalitet, at Sælgeren først skal have Beløbet udbetalt og Køberen derefter under en Arrestsag kræve Beløbet tilbage i Stedet for direkte at lade Banken nægte Udbetalingen; thi Stillingen er en ganske forskellig i de to Tilfælde. Dels opnaar Sælgeren den behageligere Stilling som Sagsøgt, men dels og navnlig er Arrest og Forbud udelukket i de Tilfælde, hvor Beløbet ikke tilkommer Sælgeren, men Diskontøren.²³⁾

Sindballe fremsætter i U. f. R. 1917 S. 143—44 nogle Bemærkninger, som i deres Konsekvens gaar imod det her hævdede. Han udvikler, at hvis man *nægter* Køberen, som har købt "kontant mod Konnossement", Ret til at afvise Konnossementet, endskønt han ved, at Varen er ukontraktmæssig, betyder det i Virkeligheden, at Klausulen "kontant mod Konnossement" indskrænker Køberens Ret til at fremsætte Realitetsindsigelser; saaledes at Proceduren vilde faa Karakteren af en Vekselsproces. Men der er ingen Hjemmel til at antage, at de vekselsprocesretlige Regler skal anvendes i dette Tilfælde. Den "hurtige Retsforfølgning" kan kun anvendes i de særlige Tilfælde, som opregnes i Retsplejelovens § 443. Udenfor disse Tilfælde er en Aftale om "hurtig Retsforfølgning" ugyldig, og Klausulen "kontant mod Konnossement" kan derfor ikke begrænse Køberens Adgang til at fremsætte Realitetsindsigelser. Konsekvensen af denne Tankegang maa være, at Remboursbanken ligesaa lidt som Køberen er afskaaret fra at fremsætte nogen Realitetsindsigelse overfor Sælgeren. Imidlertid kan denne Argumentation, som ser saa bestikkende ud, ikke fastholdes. Retsplejelovens § 443 giver alene en *processuel* Regel, om at i specielle særlig klare Tilfælde er Sagsøgtens Realitetsforsvar indskrænket paa en bestemt angivet Maade. Derimod siges det ingen Steder, at Sagsøgte udenfor Kapitel 41's Omraade skulde kunne fremsætte og forlange behandlet alle og enhver Indsigelse. Tværtimod er det klart, at Dommeren kan afvise Indsigelser, som han paa Forhaand kan se ikke kan betyde noget, fordi Indsigelsen, selv om dens Rigtighed blev bevist, ikke kunde føre til Frifindelse. Spørgsmaalet er ikke et processuelt, men et civilretligt, nemlig om den Omstændig-

²³⁾ Nedenfor S. 208.

hed, at Varen er ukontraktmæssig, gør Remboursbankens Løfte om Honorering ugyldig, om det med andre Ord er en relevant Forudsætning for Bankens Løfte, at Varen er kontraktmæssig. Det kan ikke antages. De Formaal, som tilsigtes med den bekræftede Rembours, vilde ikke naas, hvis Banken ikke var bundet overfor Beneficienten uden Hensyn til, hvorledes Varerne viser sig at være.

Man ser da ogsaa, hvorledes de engelske Banker, der har uddannet Rembours til sin smukkeste Fuldkommenhed, paa alle Maader kæmper for, at Bankens Pligter afgøres udelukkende efter Kreditbrevet, og at Banken ikke maa opstille nye Betingelser, som ikke har Tilknytning heri.

Der findes en Række *Domme*, der stiller sig paa dette Standpunkt. I en engelsk Dom fra December 1921²⁴⁾ var Forholdet det, at Banken i Kreditbrevet havde lovet at honorere Veksler indtil £ 70.000, dersom de var ledsaget af Faktura og Konnossement. Da en Del af Partiet var leveret, nægtede Banken efter Instruktion fra Køberen at honorere Sælgerens Veksler, idet man hævdede, at Fakturaerne var højere end berettiget efter Købeaftalen. Sælgeren anlagde Sag mod Banken og krævede Erstatning for det Tab, han havde lidt som Følge af Bankens Vægring ved at honorere. Retten gav Sælgeren Medhold, idet der henvistes til, at Banken havde paataget sig at honorere Sælgerens Fakturaer "without qualification". Kreditbrevet kan ikke anses som incorporerende Købeaftalens Bestemmelser, og det tilføjes: "it follows that any adjustment must be made in the way of refund by the seller, and not by way of retention by buyer."

Hvis Købeaftalen bestemmer, at Afladning skal være sket inden en fastsat Frist, og at Køberen kan annullere Handelen, hvis Fristen ikke nøje overholdes, men Kreditbrevet ikke indeholder nogen Udtalelse om en saadan Frist, maa Banken honorere Sælgerens Dokumenter, selv om de viser, at Afladningen først er sket efter Udløbet af den i Købeaftalen fastsatte Frist.²⁵⁾

Banken maa indløse Dokumenterne, hvis de er i Orden uden Hensyn til, at Køberen oplyser, at Varerne ikke er, som de skulde være efter Købeaftalen.²⁶⁾

²⁴⁾ Urquhart, Lindsay & Co. Ltd. v. The Eastern Bank Ltd. (1922) 1 K. B. 318.

²⁵⁾ The Bankers Magazin 1921 S. 229.

Dom of New York Supreme Court i Sagen Frey & Son v. Sherburn Co. and National City Bank (193 App. Div. 849).

²⁶⁾ Tysk Reichsgerichtsdom i R. G. 106 S. 304 (nedenfor Note 29). Ameri-

Banken maa indløse Dokumenter, som stemmer med Kreditbrevet uden Hensyn til, om Køberen senere har truffet Aftale med Sælgeren om, at Dokumenterne skal lyde paa en anden Adressat end angivet i Kreditbrevet.²⁷⁾

I en Reichsgerichtsdom²⁸⁾ stillede Banken, der havde bekræftet, at den vilde udbetale Beløbet 30 Dage efter Varernes Ankomst til Hamburg, sig paa det Standpunkt, at Varens Kontraktmæssighed maatte godtgøres, før den udbetalte. Men Retten afgjorde, at dette Krav var uberettiget, idet den udtalte: "Ved Bekræftelsen opstaar der en selvstændig Forpligtelse for Banken til at betale Beløbet 30 Dage efter Varens Ankomst til Hamburg. Dette Betalingsløfte er ikke knyttet til den Betingelse, at Varen svarer til, hvad der kunde kræves efter Kontrakten, eller at Sælgeren opfylder de af ham overfor Køberen særlig paatagne Forpligtelser, men gaar ubetinget ud paa at yde Betaling efter Varens Ankomst. Banken har herefter ikke paataget sig en Kaution for Køberens Forpligtelser, der hviler paa de samme Forudsætninger som Køberens Forpligtelse, men en selvstændig Forpligtelse. Banken er ikke berettiget til at fremsætte Indsigelser, som udspringer af Retsforholdet mellem Sælger og Køber."

Den Omstændighed, at Varen ikke kan benyttes paa den Maade, som Køberen havde tænkt sig det — f. Eks. paa Grund af Udførselsforbud ikke kan eksporteres — berettiger ikke Banken til at nægte Honorering.²⁹⁾

kansk Dom: Benecke v. Haebler, 38 App. Div. 344. (The Bankers Mag. 1921 S. 232). Køberen angav, at Varen ikke svarede til en Typeprøve, som Sælgeren havde overgivet ham ved Handelens Afslutning, og forbød af den Grund Banken at honorere Dokumenterne, jfr. Lamborn v. Lake Shore Banking & Trust Co. 196 App. Div. (N. J.) 504 (Ward S. 259). jfr. ogsaa ovenfor S. 66.

²⁷⁾ Norsk Højesteretsdom i N. R. 1920 S. 352.

²⁸⁾ Hans. G. Z. 1894 S. 252.

²⁹⁾ Amerikansk Dom: American Steel Co. v. Irving Nat. Bank 266 Fed. 41 (omtalt hos Ward) og tysk Reichsgerichtsdom af 16/2 1923: R. G. 106 S. 304. Denne Dom drejede sig om følgende Forhold: A. aabnede for at financiere en Handel for Køberen en uigenkaldelig Rembours til Fordel for K., der igen transportererede den videre til S. Efter Ordre fra A. annullerede Banken, idet den gjorde gældende, at K. vilde bruge Varerne (Avis-papir) til at udføre til Trods for Udførselsforbud, idet Papiret skulde smugles ud paa urigtige Udførselstilladelser, og at S. var klar herover. 75 Waggons var allerede blevet beslaglagt i Köln. Desuden gjorde man gældende, at Papiret var ukontraktmæssigt (ikke i rigtige Størrelser).

Marais gennemgaar (S. 28—44) en lang Række franske Domme, der findes om Forholdet mellem Bank og Beneficient ved den bekræftede Rembours. Det synes gennem disse Domme at være slaaet klart fast, at fransk Ret indtager det samme Standpunkt som her hævdet.³⁰⁾ Marais sammenfatter Stillingen i følgende Ord: “La banque a seulement à surveiller l'exécution de son contrat d'ouverture de crédit, et les fautes commises dans l'exécution du marché lui-même lui son étrangères.”

I et Responsum af 2. December 1921 udtaler Grosserer-Societetet, at “en uigenkaldelig Rembours ikke vilkaarlig kan kaldes tilbage”. Jeg tror, at det har været Meningen med dette Svar at støtte Sælgeren i hans Hævd af, at Banken ikke kan træde tilbage. Men man maa anerkende, at det er lige saa godt muligt at faa det modsatte Resultat ud af Svaret. Meningen med Ordet “vilkaarlig” er saa gaadefuld, at man maa opgive at støtte noget paa denne Udtalelse.

Kan Banken nægte at honorere, hvis Sælgeren har gjort sig skyldig i *Svig* overfor Køberen? Det, der her tænkes paa, er alene den *svigagtige Tilsidesættelse af de specielle Aftaler imellem Køber og Sælger*; ikke det, at Dokumenterne strider mod Kreditbrevet, og at Sælgeren svigagtigt søger at skjule det.

Det er naturligt, at det vil virke særligt ubilligt, om Sælgeren skulde have Krav paa at faa Beløbet udbetalt af Banken, naar han har gjort sig skyldig i ligefrem Svig overfor Køberen, og at der derfor i dette Tilfælde kunde være Grund til at gøre en Undtagelse fra den almindelige Regel. Forklaringen paa den ovennævnte

Reichsgericht fastslog, at S. havde Krav paa Skadeserstatning, idet Bankens Forpligtelse ikke er afhængig af, om Købekontrakten er gyldig. Banken kunde kun være berettiget til at nægte at opfylde sin Forpligtelse paa Grund af Smugleriet, hvis allerede selve Overgivelsen af Dokumenterne til den var stridende mod Lov og Ærbarhed. Med H. t. Varens Ukontraktmæssighed udtales det: »Keinesfalls kann der Akkreditivbank allgemein das Recht eingereumt werden, die Auszahlung wegen vertragswiedriger Beschaffenheit der Ware zu unterlassen.«

³⁰⁾ f. Eks. Banque National de Crédit c/ Samana frères Wel (Tribunal de commerce de la Seine 27/2 1920, Gaz. Soc. 1922, 75) og Equitable Cy of New York c/ Société Générale et autres (Tribunal de commerce de la Seine 25/6 1920, Journal des tribunaux de commerce 1924, 32), jfr. ogsaa *Georges Marais* i Annales de Droit commercial 1925 S. 139 og *Hamel* S. 202.

danske Landsretsdom³¹⁾ er vistnok netop den, at Retten mente, at Sælgeren her havde optraadt svigagtigt overfor Køberen. Det er ganske vist ikke udtrykkeligt sagt i Dommen, at Sælgeren havde udvist Svig. Retten nøjedes med at sige, at han har handlet "kontraktsstridigt"; men det blev under Proceduren meget kraftigt paa-vist af Bankens Sagfører, at Sælgerens Optræden var svigagtig, og dette Moment har utvivlsomt været af afgørende Betydning for Retten.³²⁾

Det synes nu uheldigt at komme ind paa at indrømme Banken en Ret til i Tilfælde af Svig at afvise Dokumenterne. Man maa sikkert slutte sig til den Opfattelse, som er gjort gældende af Almén og Lassen,³³⁾ at der foreligger Svig i alle Tilfælde, hvor Sælgeren leverer Gods, som han ved, er kontraktsstridigt. Der behøver ikke at være noget om, at Sælgeren har søgt at skjule Manglen ved særlige Foranstaltninger, f. Eks. ved at lægge de bedre Varer øverst i Kasserne. Det er tilstrækkeligt, at det godtgøres, at Sælgeren vidste, at de Varer, han leverede, ikke stemte med Kontrakten, selv om han mente, at Manglen var uvæsentlig, og at Varerne, endskønt de var ringere end de aftalte, dog udmærket kunde bruges af Køberen. Det, som er det afgørende for, om der foreligger Svig, er alene Sælgerens subjective Forhold. Det vil sædvanligvis være yderst vanskeligt for Banken at bedømme, om Køberen har Ret i sin Paastand om, at Sælgeren har handlet svigagtigt. For at afgøre det maa Banken først fastslaa, at selve Varen strider mod de specielle Aftaler mellem Køber og Sælger, og allerede det vil kunne være yderst vanskeligt, men dernæst maa den danne sig en Opfattelse af, om Sælgeren, som ofte bor i Udlandet, og som Banken intet kender til, har været klar over denne Mangel — eller om den f. Eks. ikke kan være opstaaet paa Rejsen eller skyldes Fejl fra Sælgerens Leverandør, uden at Sælgeren har opdaget Manglen. Banken vil i Virkeligheden kun være i Stand til med blot nogenlunde Sikkerhed at fastslaa, at Sælgeren har gjort sig skyldig i

³¹⁾ U. f. R. 1922 S. 39 (ovenfor Note 19).

³²⁾ Tysk Reichsgerichtsdom 16/2 1923 i R. G. Bd. 106 S. 304 (ovenfor Note 29) siger, at Bankens Betalingspligt har sin Grænse deri, at den ikke behøver at understøtte svigagtige Handlinger, f. Eks. naar Sælgeren urendelig søger at opnaa Købesummen ved »Verladung falsch deklarierten Gutes oder einer offensichtlich zur Vertragserfüllung ganz ungeeigneten Ware.« jfr. i samme Retning Ritter S. 629.

³³⁾ Almén § 43 Note 66a—67c. Lassen-Ussing § 87 Note 29.

Svig i de groveste Tilfælde, hvor Sælgerens Optræden er oplagt Bedrageri. Men i disse Tilfælde vil det næppe forekomme, at Sælgeren selv præsenterer Dokumenterne, idet han jo ved, at der hænger en Bedragerianmeldelse over Hovedet paa ham. Han vil forlængst have diskonteret Dokumenterne i en Bank paa sit Hjemsted, og det er denne Bank, der har diskonteret i Tillid til Kreditbrevet, der nu er den faktiske Ejer af Dokumenterne, og som møder frem og kræver det Løfte, der ligger i Kreditbrevet, opfyldt. Den godtroende Diskontør maa i alle Tilfælde have Krav paa Dokumenternes Honorering.³⁴⁾ Det vil derfor faktisk kun være i et forsvindende Faatal af Tilfælde, at Banken kunde tænkes at afvise Dokumenterne. Men alligevel vilde en Regel om, at Banken kunde afvise, naar der forelaa Svig, medføre betydelig Usikkerhed i al Almindelighed for Sælgeren og derved væsentlig forringe Remboursens reelle Betydning. Køberne vilde være fristet til, naar Priserne gik dem imod, at søge at slippe ud af Handelen ved at forbyde Banken at honorere under Henvisning til en paastaaet Svig fra Sælgerens Side. Hvis Køberen kan faa Banken med hertil, vil han staa stærkt, selv om det er fuldstændig Opspind, at Sælgeren har handlet svigagtigt; thi Sælgeren maa, hvis han vil gennemføre sin Ret ved Domstolene, normalt anlægge Sagen i Udlandet, og enhver ved, at man, selv om man har den mest soleklare Ret, kun nødig skrider til Retssag i Udlandet.

Sælgeren har netop betinget sig bekræftet Rembours, fordi han vil have fuldstændig Sikkerhed. Hvis man indrømmer Køberen Ret til at komme igennem med Svigindsigelsen, brydes denne Sikkerhed. For at si de ganske enkelte Tilfælde fra, hvor det er ubilligt overfor Køberen, at Dokumenterne indløses, vilde man i et stort Antal Tilfælde paa ubillig Maade tilsidesætte Hensynet til Sælgeren, og man vilde desuden tvinge Banken til at tage Afgørelser, som falder udenfor dens naturlige Arbejdsfelt, og som den derfor med Rette bør nægte at tage Stilling til. I de Tilfælde, hvor Banken kunde tænkes berettiget til at afvise Dokumenterne, nemlig hvor det er den, der præsenterer Dokumenterne, som har begaaet Svigen, vil Køberen faktisk kunne opnaa betryggende Sikkerhed ved at foretage Arrest i Remboursbeløbet eller i Vekslen eller ved at nedlægge Forbud mod Honoreringen. Der synes ikke at være nogen Grund til at give ham nogen Beskyttelse, naar han ikke er

³⁴⁾ Jfr. nedenfor S. 203.

mere sikker paa, at der foreligger Svig, end at han ikke tør foretage Arrest eller Forbud.

Reichardt indtager et mærkeligt Mellemstandpunkt.³⁵⁾ Han anerkender, at Bekræftelsen virker som en abstrakt Forpligtelse, saaledes at Banken ikke kan fremsætte Indsigelser hentede fra Mellemværendet mellem Bank og Køber (Dækningsforholdet) eller fra Mellemværendet mellem Køber og Sælger (Valutaforholdet), men alligevel kan Banken afvise Krav i Henhold til Bekræftelsen, hvis det til Grund liggende materielle Retsforhold enten ikke er kommet til Eksistens, eller hvis det Formaals, som tilsigtes hermed, viser sig at blive umuligt, thi "Abstrakt" besagt nur, dass das Leistungsversprechen den materiellen Verpflichtungsgrund nicht in sich aufgenommen hat, verlangt aber nichtdestoweniger das Bestehen eines solchen."

Paa tilsvarende Maade mener Ritter,³⁶⁾ at Banken kan gøre Indsigelse, hvis Købeaftalen strider mod Lov og Ærbarhed. Denne Sætning kan ikke antages. Selv om Købet er ugyldigt som stridende mod Loven, f. Eks. fordi Formaålet er, at Godset skal udsmugles, er Kreditbrevet ikke ugyldigt, medmindre allerede selve Overgivelsen af Dokumenterne til Banken er lovstridig.³⁷⁾

Det ovenfor bemærkede angaar det Spørgsmaal, om Banken er pligtig at indløse Dokumenter, som stemmer med Kreditbrevet, men er i Strid med Købeaftalen. Et andet Spørgsmaal er det, om Banken har Pligt til at indløse Dokumenter, som *svarer til Købeaftalen*, men som *ikke* stemmer med *Kreditbrevet*. Som ovenfor omtalt hævder en norsk Højesteretsdom,³⁸⁾ at Banken har Pligt dertil, idet Kreditbrevet maa udfyldes med Købeaftalens Bestemmelser. Jeg kan ikke anerkende dette Resultat som rigtigt. De samme Grunde, der gør, at Banken, naar de præsenterede Dokumenter strider mod Købeaftalen, maa holde sig stricte til Kreditbrevet, gør ogsaa, at Banken her i dette Tilfælde maa holde sig til Kreditbrevet, og at den ikke er forpligtet overfor Sælgeren til at gaa ud over Kreditbrevets Rammer. Der maa gøres en skarp Sondring mellem Købekontrakten, som bestemmer Retsforholdet mellem Køber og Sælger, og Kreditbrevet, som bestemmer Retsforholdet mellem Bank og Beneficient. Hvad

³⁵⁾ S. 64—67. Se nedenfor S. 213—14.

³⁶⁾ S. 627.

³⁷⁾ Reichsgerichtsdom af 16/2 1923 i R .G. 106 S. 304. (Ovenfor Note 29).

³⁸⁾ N. R. 1921 S. 337 (ovenfor Note 18).

enten Divergensen mellem Købeaftale og Kreditbrev skyldes Bankens Fejl, derved at Kreditbrevet giver andre Bestemmelser, end det skulde efter Instruksen, eller den skyldes Køberens Fejl derved at Instruksen ikke nøjagtig videregiver Købeaftalen, maa det samme gælde, nemlig at Banken overfor Sælgeren er pligtig ganske nøjagtig at opfylde Kreditbrevet, og at Købeaftalen for saa vidt er den uvedkommende.³⁹⁾

Heller ikke Retsforholdet mellem Bank og Køber (*Dækningsforholdet*) paavirker Bankens Pligter overfor Sælgeren.

Selv om Køberen gaar fallit, og Banken ikke har nogen Sikkerhed for sin Regresfordring, er den alligevel stadig bundet overfor Sælgeren.⁴⁰⁾ Ja selv om Banken overhovedet ikke har noget Krav mod Køberen f. Eks. paa Grund af at han er sindssyg, er Banken alligevel bundet overfor Sælgeren.^{40a)}

Formaalet med Bekræftelsen er netop, at Sælgeren skal kunne træffe sine Dispositioner i absolut Tillid til, at han faar Betaling, hvordan det saa gaar med Køberens Økonomi. Hvis han ikke fik denne Sikkerhed, kunde Remboursen lige saa godt aabnes som ubekræftet. Sælgeren faar ingen Indblik i, hvorledes Banken garanterer sit Regreskrav mod Køberen. Det er Bankens egen Sag at sørge for, at den er dækket, og det maa blive dens Risiko, at den forregner sig herved.

Banken kan saaledes hverken fremsætte Indsigelser udspringende af Valutaforholdet eller af Dækningsforholdet, derimod naturligvis Indsigelser, som baseres paa selve *Kreditbrevets Indhold*. Dette vil navnlig betyde Indsigelser udspringende af Kreditbrevets *Dokumentangivelser*.

Det er ikke altid sagt med fuldstændig Nøjagtighed, hvilke Dokumenter det er, der kan kræves. Man nøjes f. Eks. med at sige "shipping documents" el. lign. Der gøres i Kap. IX Rede for, hvilke

³⁹⁾ *Marais* S. 38. *Ward* S. 266—68.

⁴⁰⁾ jfr. S. 213. *Fehr* S. 147. Fransk Dom af Chambre des requetes 26/1 1926: Banque de Marseille c/ Delamare et Ingelbrecht. (Dalloz 1926. 1. 201).

Responsum i Journ. of Inst. 1914 S. 74. *Ernest Sykes* samme Sted 1914 S. 133. *Koch* S. 95. *Staub-Koenige* Anh. zu § 363. Anm. 25 og 43.

Boes u. Hartenfels i »Die Bank« 1923 S. 416 og i samme Tidsskrift 1922 S. 721.

^{40a)} *Ulmer* S. 287—89. Tysk Reichsgerichtsdom i L. Z. 1922 S. 712.

Dokumenter Banken kan kræve, med andre Ord, hvorledes de forskellige Dokumentangivelser skal fortolkes. Denne Fortolkning maa i det store og hele foregaa paa samme Maade som Fortolkningen af en tilsvarende Købeaftale, dog er der den Forskel, at man ved Fortolkningen af Kreditbrevet f. Eks. ikke tager Hensyn til mere specielle Kutymmer, som man ikke med Rimelighed kan paaregne, at Bankens Personale kender.⁴¹⁾

Naar det er fastslaaet, hvilke Dokumenter Banken herefter er berettiget til at kræve, bliver det næste Spørgsmaal, om Banken overfor Sælgeren er berettiget til at afvise Dokumenterne af Hensyn til en hvilken som helst nok saa ringe Difference mellem denne "ideelle Norm" og de præsenterede Dokumenter. Som det ovenfor^{41a)} er paavist, er Køberen pligtig at aftage Dokumenterne, selv om disse ikke stemmer fuldstændig med Instruksen, naar Differencen dog er saa ringe, at det vilde være ren Chikane at gøre den gældende. Tilsvarende maa det gælde, at Banken er pligtig at aftage Dokumenterne, selv om der er en saadan ganske ringe Difference mellem Kreditbrev og Dokumenter. Men enhver Forskel, som kan være af Betydning, berettiger Banken til at afvise Dokumenterne. Man maa saaledes f. Eks. nøje paase, at Varerne i Dokumenterne angives med de samme Udtryk som i Kreditbrevet.⁴²⁾ Kræves der "bills of lading for 550 bags Java white granulated sugar", er Banken saaledes ikke pligtig at indløse et Konnossement, der lyder paa "550 bags of Java white sugar" — og det selv om Sælgeren kan skaffe Bevis for, at "Java white granulated sugar" hyppigst paa Sukkermarkedet kaldes "Java white sugar", og at det er det eneste hvide Sukker, der afskibes fra Java.⁴³⁾

Dersom *Dokumenterne* er *falske* eller *forfalskede*, maa Banken naturligvis kunne nægte at honorere dem.^{43a)}

⁴¹⁾ jfr. ovenfor S. 59.

jfr. den nedenfor i Note 43 citerede amerikanske Dom: Lamborn v. Lake Shore Banking and Trust Co.

^{41a)} ovenfor S. 68—69.

⁴²⁾ *Stang*, Kontant mot Konnossement S. 186 Note 2. Der gælder herfor de samme Principer, som ovenfor S. 66 ff. er udviklet som gældende med Hensyn til Bankens Pligt til at passe paa, at Dokumenterne nøje svarer til Instruksen.

⁴³⁾ *Lamborn v. Lake Shore Banking and Trust Co.* 196 App. Div. (N. Y.) 504 (Ward 259). jfr. *International Banking Corporation v. Irving National Bank* 274 Fed. 122 (Ward 259).

^{43a)} jfr. S. 204 og S. 76. *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 31.

Et andet Spørgsmaal er det, om Banken paa tilsvarende Maade, som hvis det var Køberen personlig, der skulde indløse Dokumenterne, kan nægte at honorere, endskønt Dokumenterne er formelt i Orden, fordi den har faaet Kendskab til, at *selve Varen ikke stemmer med Kreditbrevets Betegnelse*. Det er allerede tvivlsomt, i hvilket Omfang Køberen selv vilde kunne afvise. Fra merkantile Kredse hævdes det, at Køberen altid maa være pligtig at indløse Dokumenterne og være indskrænket til senere at gøre Erstatningskrav gældende mod Sælgeren under en særlig Sag. De danske Domme afgør imidlertid nu, at Køberen kan nægte at indløse Dokumenterne, dersom han kan bevise, at Varen lider af Mangler, og det selv om han, da han nægtede Betaling, ikke havde Kendskab til Manglen.⁴⁴⁾ Staub⁴⁵⁾ hævder, at naar Varen allerede er kommet frem til Bestemmelsesstedet paa det Tidspunkt, da Dokumenterne præsenteres, har Køberen altid Ret til at undersøge Varen, forinden han betaler, idet det vilde være ren Chikane fra Sælgerens Side, hvis han paa dette Tidspunkt nægtede Adgang til Undersøgelse. Efter den citerede Reichsgerichtsdom af 1917 gælder Sætningen dog ikke, naar Dokumenterne allerede har været præsenteret for Køberen, forinden Godset ankom, men denne da nægtede Betaling, "thi her kan man, naar Varerne senere ankommer, ikke indrømme Køberen en Undersøgelsesret, som kun vilde være en Følge af hans retsstridige Vægring ved at betale."

Det omtales ovenfor,⁴⁶⁾ at Banken *ikke* kan være *pligtig overfor Køberen* til at afvise de formelt korrekte Dokumenter, fordi han oplyser, at Varen er ukontraktmæssig. Det maa altid gælde, at under en eventuel Retssag vil Banken henholdsvis Køberen bære en streng Bevisbyrde for, at deres Paastand om Varens Ukontraktmæssighed er rigtig. Banken vil meget vanskeligt paa Basis af Køberens Angivender kunne sikre sig, at det er rigtigt, at Varen virkelig er ukontraktmæssig, og at det altsaa ikke alene drejer sig om et Forsøg fra Køberens Side paa at slippe ud af en ugunstig Han-

⁴⁴⁾ H. D. i U. f. R. 1927 S. 1. Norsk Højesteretsdom i N. R. 1924 S. 173. *Lassen-Ussing* S. 133—35. *Fehr* S. 143 ff. *Stang*, Kontant mot Konnossement. Ovenfor S. 64.

⁴⁵⁾ Anhang zu § 372 Anm. 46b samt Dom af Reichsgericht af 26/11 1917 i L. Z. 1918 S. 632. Amerikansk Dom fra 1914: *Eason Drug Co. v. Montgomery Showcase Co.* 65 So. 345. I modsat Retning *Stang*, Kontant mot Konnossement S. 185—86.

⁴⁶⁾ S. 66.

del, og den vil derfor risikere, hvis den annullerer, at blive dømt til at betale Sælgeren Erstatning, fordi Annulationen var uberettiget. Men det strider bestemt mod Bankkutyme,⁴⁷⁾ at Banken nægter at opfylde en Forpligtelse, den har paataget sig, medmindre denne Nægtelse da er aabenbar berettiget. Det er naturligt, at Banken værger om den almindelige Tillid til sine Kreditbreve ved at holde fast paa, at den maa være berettiget til alene at bedømme Dokumenternes rent formelle Udvisende uden at tage Hensyn til selve Varens Kontraktmæssighed.

Selv om Banken saaledes ikke er *pligtig* overfor *Køberen* til at tage Hensyn hertil, er det dog muligt, at den er *berettiget overfor Sælgeren* til at gøre det gældende. Dette kan jeg imidlertid ikke anerkende.

Ved Aftalen om Remboursstillelse karakteriseres Handelen i endnu højere Grad end ellers som en Handel om Dokumenter snarere end om Varer. Den særlige Teknik, der maa benyttes ved Remboursafviklingen kræver den klare og faste Regel, at Banken ubetinget er pligtig at honorere, hvis Dokumenterne er formelt i Orden.⁴⁹⁾ Det er dog muligt, at Domstolene herhjemme ikke vil følge Reglen. Den ovenfor i Note 19 omtalte Østre Landsretsdom i U. f. R. 1922 S. 39 gaar øjensynlig ud fra, at Banken har den *samme Adgang* som Køberen til at fremsætte Indsigelser om selve Varens Kontraktmæssighed.⁵⁰⁾

Under alle Omstændigheder vil jeg mene, at Banken er udelukket fra at fremsætte denne Indsigelse overfor en Diskontør, som i god Tro med Hensyn til Varens Kontraktmæssighed og i Tillid til Bankens Kreditbrev har diskonteret Vekslen og de ledsagende Dokumenter.⁵¹⁾

Det kan i denne Forbindelse fremhæves, at selv om Varen allerede er ankommet til Bestemmelsesstedet, kan det dog ikke antages, at Banken har nogen Ret til at nægte at honorere Dokumen-

⁴⁷⁾ jfr. ovenfor Note 21.

⁴⁹⁾ Den i Note 29 citerede Reichsgerichtsdom af 16/2 1923 (R. G. 106 S. 304). jfr. ogsaa *Kjeld Rørdam* i U. f. R. 1921 S. 234. *Herimod* Ritter S. 626, som ganske ubetinget hævder, at Banken kan afvise Dokumenterne, hvis Varerne er ukontraktmæssige, og som fremhæver, at Formaalet med Akkreditivet ikke er at skabe en Scripturforpligtelse, men at give Sælgeren en Sikkerhed for Opfyldelsen af Køberens Forpligtelser.

⁵⁰⁾ *Fehr* S. 151.

⁵¹⁾ nedenfor S. 204.

terne og kræve, at det først ved en Undersøgelse skal slaas fast, om Varen er kontraktmæssig.^{51a)}

Kan Banken gøre *Modregning* gældende *mod Sælgeren*?

Fordringer, som Køberen har mod Sælgeren, og som ikke har nogensomhelst Forbindelse med Købeaftalen, kan i hvert Fald ikke benyttes til Modregning. Der kan alene være Tvivl om, hvorvidt Fordringer, som Køberen erhverver ved Sælgerens Misligholdelse af Købeaftalen, eller Fordringer, som Banken har mod Sælgeren, kan benyttes til Modregning. Naar Betaling skal ske mod Aflevering af Dokumenter, maa man antage, at Banken heller ikke kan gøre nogen af disse Fordringer gældende til Modregning. Man lægger saa megen Vægt paa Udvekslingen af den kontante Betaling (eller Bankveksler) mod Dokumenter, at det synes naturligt at gaa ud fra, at Køberen har opgivet Muligheden af Modregning.⁵²⁾ Hvor der ikke skal afleveres Dokumenter, kunde der være mere Grund til at indrømme Modregning.⁵³⁾

Det fremgaar af det foranstaaende, at Kreditbrevet (Bekræftelsen) kan betragtes som et Løfte fra Banken til Sælgeren. Sælgeren plejer ikke overfor Banken at acceptere Løftet, og det maa antages, at en saadan Akcept efter Handelssædvane ikke er fornøden. Banken bliver bundet, naar Bekræftelsen er kommet til Sælgerens Bevidsthed.⁵⁵⁾ Fra dette Tidspunkt er Banken udelukket fra at trække Remboursen tilbage eller at opstille yderligere Betingelser for Honoreringen,⁵⁶⁾ og bliver i saa Fald erstatnings-

^{51a)} jfr. den ovenfor ved Note 28 omtalte Reichsgerichtsdom i Hans. Ger. Z. 1894 S. 252. Dom fra 1922 af West Virginia Supreme Court of Appeal: Old National Bank of Wanpaca v. Peoples Bank (18. A. L. R. 728) jfr. *Stang*, Kontant mot Konnossement.

⁵²⁾ *Lassen-Ussing* § 82 Note 63a. *Almén* § 71 Note 36. *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 28.

⁵³⁾ Engelsk Dom: In re Agra and Mastermans Bank 1867, 2 Ch. 391.

⁵⁵⁾ *Georges Marais* i *Annales de Droit commercial* 1925 S. 138 hævder, at efter almindelig Handelspraksis er Banken allerede bundet uigenkaldelig i det Øjeblik, da Kreditbrevet udstedes, idet der her er Tale om en Tredjemandsretshandel, jfr. i samme Retning *Ward* S. 251, se herom nedenfor S. 213 og 216.

⁵⁶⁾ jfr. Sø- og Handelsretsdom U. f. R. 1924 S. 832. Banken blev erstatningspligtig overfor Sælgeren, fordi den, efter at Bekræftelsen var sket, havde forlangt, at Sælgeren foruden de i Bekræftelsen afgivne Dokumenter ogsaa skulde levere Sundhedscertifikat.

pligtig overfor Beneficienten. *Erstatningspligten* er ikke begrænset til Kreditens Beløb, men omfatter ethvert Tab, der er lidt.⁵⁷⁾

Dersom *Banken* gaar fallit, kan Sælgeren holde sig til Varen, medmindre Varen allerede er overgivet til Køberen. Efter Reglen i Købelovens § 39 har Sælgeren Standsningsret, dersom Køberen gaar fallit. Tilsvarende Regel maa gælde i Tilfælde af Bankens Fallit. Det er ligeledes her en væsentlig Forudsætning, som brister og berettiger Sælgeren til at træde tilbage. Den Omstændighed, at Sælgeren har faaet Bankens Akcept, kan ikke betragtes som en Betaling. Sælgeren maa ligesaavel, som naar han har faaet Køberens Veksel,⁵⁸⁾ kunne træde tilbage.

Banken har betalt.

Hvis Banken har betalt mod Dokumenter, som senere viser sig ikke at være i Overensstemmelse med *Kreditbrevet*, kan Banken kræve Erstatning af Sælgeren, dersom Sælgeren ikke kan betragte Antagelsen af Dokumenterne som en Godkendelse af dem til Trods for Manglen.⁵⁹⁾ Den Omstændighed, at Dokumenterne ikke stemmer med *Købeaftalen*, og at Køberen derfor nægter at indløse Dokumenterne, berettiger ikke Banken til at gøre Regres gældende mod Sælgeren, thi det grundliggende Forhold mellem Køber og Sælger er Banken uvedkommende. Den maa gaa den Vej, at den gør sig dækket i Dokumenterne og for det manglende Beløb holder sig til Køberen.⁶⁰⁾

Dersom Beløbet er udbetalt til en uberettiget f. Eks. mod falsk Veksel, kan Banken naturligvis som Hovedregel ikke gøre Sælgeren ansvarlig for Beløbet, undtagen i de Tilfælde, hvor Forfalskningen netop er gjort mulig derved, at Sælgeren har handlet ufor-sigtigt, f. Eks. ved ikke at gemme særlige trykte Kvitteringsblanketter paa forsvarlig Maade.⁶¹⁾

Kan *Sælgeren kræve Erstatning* af Banken for det Tab, han

⁵⁷⁾ Fransk Dom Chambre de Requetes 26/1 1926 (Dalloz 1926—1—201).

⁵⁸⁾ *Hvidt-Rørdam* Købelov § 39 Note 8. U. f. R. 1909 S. 132.

⁵⁹⁾ Sø- og Handelsretsdom i S. H. T. 1916 S. 119. *Ulmer* S. 290.

⁶⁰⁾ Amerikansk Dom: *Imbric v. D. Nagase & Co.* (1921) 187 N. J. 692.

⁶¹⁾ Reichsgerichtsdom af 16/1 1913 i B—A XII S. 193, og af 25/2 1916 i B—A XV S. 360. Se ovenfor S. 73.

har lidt i Anledning af, at Krediten er aabnet anderledes, end den efter Aftalen mellem Køber og Sælger skulde være det.

Sælgeren vil i mange Tilfælde have stor Interesse i, om han kan gennemføre Erstatningskravet mod Banken i Stedet for at maatte nøjes med at gaa løs paa Køberen, thi dels kan man altid regne med at faa betalt de Penge, Banken bliver dømt til at betale, medens det er mere tvivlsomt, om Køberen kan opfylde Dommen; dels har Banken ofte sit Sæde i Sælgerens Land, medens Køberen bor i Udlandet, saaledes at Sælgeren ved at anlægge Sagen mod Banken slipper for at skulle have Retssager løbende i Udlandet, hvad man jo altid meget nødtigt vil.

Det er nu givet, at Sælgeren ikke kan holde sig til Banken, naar Remboursens Afvigen fra Aftalen mellem Køber og Sælger skyldes Køberens Instruktion til Banken. Her kan Sælgeren kun gøre Køberen ansvarlig. Men i det Tilfælde, hvor Banken aabner Remboursen paa en Maade, der strider mod Køberens Instruktion, er det derimod muligt, at Sælgeren kan holde sig til Banken. Det godtgøres nedenfor S. 216, at Aftalen mellem Køber og Bank maa betragtes som en uegentlig Tredjemandsretshandel, hvor Sælgeren, naar han f. Eks. ved Meddelelse fra Køberen eller Banken har faaet Kendskab til denne Aftale, vinder Ret mod Banken i Overensstemmelse med Aftalen. Der findes da ogsaa en fransk Dom,⁶²⁾ der aabenbart stiller sig paa dette Standpunkt. Forholdet var her det, at Køberen havde aabnet en bekræftet og overdragelig Kredit. Banken opgav trods Forespørgsel fra Sælgeren ikke, at Krediten var overdragelig, og Sælgeren led i den Anledning Tab, fordi han ikke kunde benytte Krediten overfor sin Sælger. Han anlagde Sag mod Banken og fik tilkendt Erstatning hos den.

⁶²⁾ Dom af 3. Chambre de la Cour de Paris af 27/11 1924: Royal Bank of Canada ct. Bilcard (Gaz. Pal. 1925 S. 167) omtalt af Georges Marais i Annales commercial 1925 S. 143. Jfr. ogsaa den ovenfor i Note 18 omtalte norske Højesteretsdom i N. R. 1921 S. 337.

VII.

MERE SAMMENSAT FORM.

De Regler, der er udviklede ovenfor, angaa den enkleste Form, hvor der ikke er andre Deltagere end Køber, Remboursbank og Sælger. Ofte vil der imidlertid i det praktiske Liv blive benyttet en mere kompliceret Fremgangsmaade, saa at der er mere end een Bank, der medvirker ved Remboursafviklingen.

Der skal her gives en Oversigt over de forskellige Former, der benyttes:

A.

Køberen kan kun selv aabne Remboursen direkte hos Remboursbanken, hvis han i Forvejen har Forbindelse med Banken, eller det er ganske klart for Banken, at han er god for Beløbet; ellers maa han henvende sig til sin lokale Bankforbindelse og anmode den om at foranledige Remboursen aabnet hos den anden Bank. Denne Fremgangsmaade maa man saa at sige altid benytte ved Remboursaabninger i Udlandet, da den udenlandske Bank kun sjældent kan tænkes at have saa sikkert Kendskab til Udlændingens Kreditværdighed, at den vil aabne Remboursen efter hans Anmodning. De allerfleste Londonbanker iagttager ligefrem som fast Regel, at de kun aabner Kredit for et Firma, der har sit Sæde udenfor London, efter Begæring af en Bank.

Der bliver altsaa som Deltagere: Køber — Købers Bank — Remboursbank — Sælger. Der kan godt tænkes flere Led i Kæden. Skal f. Eks. en Købmand i Aalborg aabne Rembours i London, vil han lade sin Aalborgbank anmode en Københavnsbank om at besørge Aabningen i London. Skal der aabnes i en Bank i Udlandet, som Københavnsbanken ikke har Forbindelse med, gives Ordren via dens Bankforbindelse paa Pladsen. Retsforholdene for alle disse Mellemlid vil imidlertid være de samme, saa man kan nøjes

med at behandle det enkleste Tilfælde, at der kun er eet Led mellem Køber og Remboursbank. Remboursaabningen sker i den fremmede Bank, ikke i Køberens Bank, og Sælgeren har intet med denne at gøre. Han kan alene holde sig til Remboursbanken og eventuelt til Køberen, men ikke til Køberens Bank.¹⁾ Det er ikke ualmindeligt, at de Meddelelser, som Sælgeren faar, ikke gør det klart, om Banken alene notificerer eller direkte selv aabner Remboursen, og at Beneficienten derfor kan faa Krav mod begge Banker, men i de enkle og klare Tilfælde, som der her tænkes paa, har han kun Krav mod Aabningsbanken — ikke mod den Bank, efter hvis Anmodning der aabnes.

Remboursbanken har paataget sig Remboursaabningen alene i Tillid til sit Krav mod Køberens Bank, og den kan kun holde sig til denne, ikke til Køberen personlig. Selv om Køberens Bank er gaaet fallit, har Remboursbanken alene Krav mod den og kan alt-saa ikke kræve, at Køberen skal betale direkte til Remboursbanken uden om Fallitboet.²⁾ Remboursbanken er kun pligtig at rette sig efter de Instruktioner, Køberbanken giver, ikke efter Køberens,³⁾ thi ellers vilde den løbe Fare for at miste sin Regresret mod Banken. Dette gælder uden Hensyn til, om Remboursbanken fik opgivet Køberens Navn den Gang, da Remboursen blev aabnet. Køberens Bank optræder overfor Remboursbanken ganske som den, der begærer Rembours aabnet, og Forholdet mellem de to Banker vil være at bestemme efter de Regler, der ovenfor i Afsnit IV er udviklet om Forholdet mellem Køber og Remboursbank.

Overfor Køberen er Køberbanken stillet, som om den selv havde aabnet Remboursen, og de ovenfor i Afsnit IV udviklede Regler gælder ogsaa her. Køberbanken maa bære Ansvar for, at Instruktionen bliver korrekt videregivet til Remboursbanken. Hvis Køberbanken har valgt Remboursbanken er den ansvarlig for enhver Fejl, Remboursbanken begaar, ganske som om Fejlen var begaaet

¹⁾ Motiverne til norsk Dom i N. R. 1921 S. 337 synes at gaa ud fra, at Sælgeren kan holde sig til Køberens Bank, naar Remboursbanken har opgivet ham dennes Navn. jfr. Note 10.

²⁾ Den engelske Dom: *Barkworth v. Ellerman* (1861) 6 H & N. 605 og *Hart*, *Law of Banking* S. 99. I samme Retning synes at gaa Udtalelser i Præmisserne til Østre Landsretsdom i U. f. R. 1925 S. 1000. *Jacoby*, *Die Sicherheit der Bank* S. 317. *Reichardt* S. 45.

³⁾ H. D. i U. f. R. 1920 S. 146; Reichsgerichtsd. 31/3 1918 i *Bank-Archiv* XVII S. 233. *Oberparleiter* S. 6. *Steiner* S. 81. *Koch*, *Warenkredit* S. 95 Note 1. *Jacoby*, *Akkreditiv* S. 266.

af den selv. Ja, fra visse Sider⁴⁾ antages det endog, at Køberbanken staar inde for Remboursbankens Udførelse af Hvervet, selv om Remboursbanken er udpeget af Køberen, men saa vidt kan man næppe gaa.^{4a)}

⁴⁾ Sø- og Handelsrettens Dom i U. f. R. 1919 S. 134. Revisionsbanken aabnede en Rembours hos Tromsø Privatbank for et Parti »Haakjærring-kød«. Tromsøbanken udbetalte mod et Konnossement lydende paa »Haakjærringfisk«. Køberen søgte Erstatning hos Revisionsbanken, der paa-stod sig frifundet (S. 139) bl. a. under Henvisning til, at Køberen selv havde valgt Tromsø Privatbank, og at en Fejl fra dennes Side derfor maatte være Revisionsbanken uvedkommende. Sø- og Handelsretten dømte Revisionsbanken til at betale Erstatning. — Jfr. tysk Reichsgerichtsdom af 14/1 1925 i Hans. G. Z. 1925 Nr. 87, (jfr. Hans. G. Z. 1922 Nr. 56). Køberen anmodede B₁ i Hamburg om at aabne Rembours hos B₂ i New York for et Risparti. Afladning senest 31. Oktober. Køberen fik Genpart af B₁'s Telegram til B₂. B₂ udbetalte til Trods for, at Konnossementet først var udstedt 5. November. Rigsretten tilkendte Køberen Erstatning hos B₁, idet denne maatte indestaa for »die sorgfällige auftragsmässige Prüfung der Abladepapiere durch die Streitgehilfin«, jfr. *Oberparleiter* S. 6.

^{4a)} Tysk Reichsgerichtsdom af 17/6 1922 i R. G. Bd. 105 S. 49 og af 14/12 1918 i Bank-Archiv XVIII S. 165. *Jacoby*, Akkreditiv S. 266. *Steiner* S. 82. *Staub* § 363 Anm. 4. *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 16a. Tysk Reg. § 4. *Reichardt* S. 45—46, som hævder, at Køberens Bank kun har til Opgave at slutte Aftale med Remboursbanken i Overensstemmelse med Køberens Instruktion; naar den blot har gjort det, er den ikke ansvarlig for, hvorledes Remboursbanken udfører Opgaven, eller om Remboursbanken bliver insolvent. Den er altsaa kun ansvarlig for culpa in eligendo vel instruendo. jfr. Svensk H. D. i N. J. A. 1927 S. 552.

I den fornævnte Reichsgerichtsdom af 17/6 1922 var Forholdet det, at Remboursen var aabnet for et Beløb af højst 48.000 Mk. at udbetale senest 18/11. Remboursbanken, X, udbetalte 13/11 32.000 Mk. og 21/11 21.000 Mk. Køberens Bank, Y, debiterede ham for de 53.000 Mk. Reichsgericht afgjorde, at han kun kunde debiteres for de 32.000 Mk., som var betalt før 18/11 — ikke fordi X var »Erfüllungsgehilfin« for Y og Y derfor ansvarlig for X's Fejl, men fordi Retten mente, at der forelaa en Fejl ogsaa fra Y's Side. Forholdet var nemlig afsluttet 18/11. Hvis Y havde faaet Pengene indbetalt fra Køberen, havde den derefter maattet tilbagebetale den Del, som ikke var benyttet. Køberen kan ikke være daarligere stillet, fordi der ikke afvikles kontant, men ved Debitering paa Køberens Konto. Y burde have afvist X's Krav om Kreditering for Beløb, som var udbetalt til Sælgeren efter 18/11. Konsekvensen af denne Dom maa være, at *Køberens Bank er ansvarlig i alle Tilfælde, hvor den af de Dokumenter, som Remboursbanken afleverer til den, kan se, at Udbetalingen er sket i Strid med Instruktionens Bestemmelser.*

Ved Afgørelse af den tyske Reichswirtschaftsgericht af 7/10 1921

Det er Lovgivning og Sædvane paa Bankens Plads, som er afgørende for, hvilke Pligter der paahviler Banken i Henhold til en vis Instruktion. Selv om der i det store og hele gælder de samme Retsregler overalt om de Forhold, som spiller en Rolle ved Remboursafviklingen, er der dog Omraader, hvor der er Forskeligheder, og det kan derfor forekomme, at de samme Instruktionsbestemmelser skaber forskellige Pligter for de to Banker. Der kan i den Anledning opstaa Vanskeligheder. Det kan for det første siges, at Remboursbanken, som modtager en Instruktion, kan og skal fortolke den i Overensstemmelse med de Regler, der gælder paa dens egen Plads,⁵⁾ og at den ikke behøver at tænke over, om Køberen eller Køberens Bank gik ud fra, at Remboursbanken vilde følge en anden Fremgangsmaade, fordi der paa den anden Plads gjaldt andre Regler. Det er et umuligt Krav at stille til Bankens Personale, at den skulde kunne kende og anvende alle forskellige Landes og Pladsers specielle Regler og Kutymmer. Banken maa være i Stand til med Hurtighed og Nøjagtighed at anvende Pladsens Regler, men det er ugørligt for den at skulle give sig af med andre Regler.

Et andet Spørgsmaal er det, om Køberens Bank overfor Køberen er pligtig at give Instruksen videre paa en saadan Maade, at Remboursbanken herefter følger den samme Fremgangsmaade, som Køberen efter *sin* Plads' Regler kunde gaa ud fra, fremgik af Instruksen. Et saadant Krav forudsætter nu for det første, at det var praktisk muligt for Køberens Bank at beherske de Regler, som gælder paa den fremmede Plads, og det er det ikke; og for det andet, at Banken paa forsvarlig Maade kan redigere om paa Instruksen. Banken, som ikke har noget intimt Kendskab til selve det underliggende Købemellemværende, vilde vanskeligt kunne redigere om uden at risikere at lave Ulykker. Af Hensyn til de ganske sjældne Tilfælde, hvor der kunde være Mulighed for, at Banken kunde gribe ind, vilde man besvære og forsinke den mekaniske, nøjagtige Ekspedition i de normale Tilfælde, hvor Køberens Bank kun har at give Instruksen ordret videre. Det maa derfor

(Bank-Archiv XXI 109 og 102) blev det fastslaaet, at den tyske Bank, der havde aabnet Rembours hos sin London-Filial, ikke blev pligtig overfor Kunden til at tilbagebetale Remboursen, fordi London-Filialen paa Grund af Krigen var blevet lukket og derfor ikke kunde honorere Sælgerens Veksel. Jfr. *Koch*, *Warenkredit* S. 106 Note 2.

⁵⁾ U. f. R. 1912 S. 693.

antages, at Banken kun har Pligt til at give Instruksen ordret videre eller alene at foretage en ren Oversættelse deraf.⁶⁾

Afregningen mellem de to Banker sker paa følgende Maade:

Ved *kontant* Rembours debiterer den engelske Remboursbank samme Dag, den udbetaler Beløbet, dette plus Provision paa den Sterlingkonto, som den danske Køberbank har løbende hos den. Der vil normalt ikke i dette Mellemværende opstaa noget Kurs-spørgsmaal, da Købesummen, som Sælgeren faar udbetalt, saa at sige altid vil lyde paa Remboursstedets Mønt, altsaa med andre Ord i dette Tilfælde Sterling. Er det undtagelsesvis en anden Mønt, Købesummen lyder paa, debiteres Køberbankens Konto hos den engelske Bank med det tilsvarende Sterlingbeløb omregnet efter Betalingsdagens Kurs.

Ved *Akceptrembourser* giver Remboursbanken, saasnart den har akcepteret Vekslen, Køberbanken Meddelelse herom. Denne Meddelelse angiver, hvor stor Vekslen er, hvornaar den forfalder, og hvilken Provision der beregnes. Provisionsbeløbet er forfaldent til Betaling ved Akcepteringen og debiteres pr. Akceptdagen. Derimod er selve Vekselbeløbet først forfaldent paa Vekslens Forfaldsdag og debiteres først Køberbanken pr. denne Dag. Arbitrageafdelingen i København sørger for at have Dækning hos Remboursbanken 1 Dag før Forfaldsdagen.

Eksempel: Den danske Bank anmoder 27. Oktober Hambros Bank i London om at aabne ubekræftet Rembours i Favør A. Bonsted & Co., 3 Maaneders Sigt for £ 268.18. I November akcepterer Hambros Bank Vekslen og skriver samtidig til den danske Bank, at den "har beskyttet denne Disposition til Deres Debet pr. 5—8⁷⁾ Februar".

Den normale Fremgangsmaade er altsaa den, at Remboursbanken forpligter sig overfor Sælgeren, og at denne alene kan holde sig til Remboursbanken — ikke til Køberens Bank. Ved den bekræftede Rembours faar Sælgeren alene Meddelelse om Aabningen fra Remboursbanken — ikke fra Køberens Bank. I Amerika benytter man undertiden den Fremgangsmaade, at Køberens Bank og ikke Remboursbanken giver Meddelelsen. Denne Form anvendes

⁶⁾ jfr. dansk Import-Reg.

⁷⁾ Grunden til, at Debiteringen sker pr. »5—8. Februar« er, at engelsk Veksellov indrømmer 3 Løbedage, og Vekslen altsaa først behøver at betales 8. Februar. Se iøvrigt om, hvorledes Afregningen sker ovenfor S. 83.

f. Eks. ikke sjældent ved Handler paa Indien. Der aabnes Rembours i en engelsk Bank, men den indiske Sælger faar alene Meddelelse fra den amerikanske Bank, og det er alene den, han kan holde sig til. Fordelen er, at man sparer Tid, idet den amerikanske Bank samtidig kan afsende Instruksen til London og Kreditbrevet til Indien.

Endelig kan man ogsaa benytte den Fremgangsmaade,⁸⁾ at det er Køberens Bank, som akcepterer Vekslen, men saaledes at den domicilierer Vekslen hos sin Korrespondent i London. Sælgeren faar altsaa her hverken før eller efter Akcepteringen noget Krav mod den Londonbank, der skal udbetale Beløbet, men alene mod Køberens Bank. Denne Veksler kan ikke diskonteres paa det londonske Diskontomarked til en saa gunstig Rate som en almindelig Remboursveksler, der er akcepteret af den londonske Bank, idet de engelske Banker kræver som Betingelse for, at Vekslen kan komme til at høre til dem, der diskonteres til den gunstigste Rate, at Akceptanten har sit Sæde i London.

B.

Bor Sælgeren i et andet Land end Remboursbanken, vil denne ofte benytte sig af en Bank paa Sælgerens Plads til at give ham Meddelelse om Remboursaabningen. Brugen af en saadan "*Notifying bank*" er navnlig praktisk, hvor der skal gives telegrafisk Meddelelse om Remboursaabningen. Der kan naturligvis her sendes et Telegram direkte til Sælgeren, men denne vil ikke opnaa saa stor Sikkerhed derved, idet han ikke er i Stand til at konstatere Ægtheden af Bankens Underskrift paa Telegrammet. Det vil derfor være mere praktisk, at Banken telegraferer til sin Korrespondent paa Pladsen og anmoder denne om at give Sælgeren Meddelelse i Overensstemmelse dermed. Telegrammet til Korrespondenten sendes i Kode. Der opnaas derved god Sikkerhed for, at Telegrammet virkelig er afsendt af Remboursbanken og mod Forvanskninger og Misforstaaelser, foruden at der spares Omkostninger, da Telegrammet kan skrives kortere. Paa en saadan Meddelelse kan Sælgeren langt lettere faa diskonteret sin Veksler. Korrespondenten har den Fordel, at Sælgeren i de fleste Tilfælde vil henvende sig til den for at faa Vekslen diskonteret. For Remboursbanken er Fremgangsmaaden behagelig, fordi den bidrager til at knytte Korrespondenten fastere til Banken, og fordi Diskon-

⁸⁾ Steiner S. 27.

teringen normalt som nævnt sker hos Korrespondenten, og man kan gaa ud fra, at denne vil sørge for, at Remboursbankens Interesser ikke tilsidesættes ved Diskonteringen. Remboursbanken plejer samme Dag, som den afsender Telegrammet til Notifying bank at afsende et almindeligt Kreditbrev med Posten til den. I Følgeskrivelsen anmodes Banken om, dersom der forinden Ankomsten af Kreditbrevet er sket Udbetalinger i Henhold til Telegrammet, at angive disse Udbetalinger paa Kreditbrevet og derefter udlevere det til Beneficienten.

Korrespondenten vil være ansvarlig overfor Sælgeren for, at dens Referat af Telegrammet er korrekt, og vel sagtens ogsaa for, at Underskriften paa Telegrammet er ægte, men iøvrigt har den intet Ansvar for Remboursbankens Opfyldelse af sine Forpligtelser.⁹⁾ Hvis Korrespondenten ikke opgiver Navnet paa den Bank, hvor Remboursen aabnes, maa den dog selv være forpligtet, som om den selv var Remboursbanken.¹⁰⁾

Det kan hænde, at Remboursbanken ved en genkaldelig Rembours modtager en Annulation af Remboursen fra Kunden, og at Korrespondenten har diskonteret Vekslen, forinden *den* faar Besked om Annulationen. Det maa antages,¹¹⁾ at baade Køberen og Remboursbanken kan afvise Vekslen som sig uvedkommende, saaledes at Korrespondenten alene kan holde sig til Sælgeren (Diskontøren) for at faa sine Udlæg refunderede. Korrespondenten maa netop være forberedt paa, at dette kunde indtræde gennem Kreditens Angivelse som genkaldelig. Ofte vil Korrespondenten dog være berettiget til at gaa ud fra, at Remboursbanken indestaar den for Indløsning af de Dokumenter, som Korrespondenten har optaget, forinden den fik Besked om Annulationen.¹²⁾

Hvis Remboursbanken ikke selv har Forbindelse med en Bank paa Sælgerens Plads, anmoder den en anden Bank, der staar i Forbindelse med en saadan Bank, eller som har en Filial der, om

⁹⁾ *Marais* S. 75—76. Fransk Reg. *Jacoby*, Regulativ ad § 2.

¹⁰⁾ jfr. norsk Højesteretsdom N. R. 1921 S. 337. Korrespondentens Skrivelse til Sælgeren lød her: »Vor Bankforbindelse i Kristiania tilskrives os: For Regning af K. her aabner vi herved bekræftet Kredit hos Dem i Favør af S..., og tør vi anmode Dem om ligeoverfor S. at bekræfte Remboursen.« Retten fastslog, at Korrespondenten havde stillet sig i direkte Forpligtelsesforhold til Sælgeren, da Navnet paa dens Bankforbindelse i Kristiania ikke var opgivet.

¹¹⁾ jfr. *Marais* S. 199. *Stummer* S. 70—71; ovenfor S. 112.

¹²⁾ *Jacoby*, Regulativ S. 2—3. *Schwabe* S. 424—25.

at besørge Meddelelsen givet. For at illustrere Forholdet aftrykkes en Formular, Spalding¹³⁾ angiver, engelske Banker benytter i saadanne Tilfælde:

“The A. B. Bank
No.

London.

To The C. D. Bank,

London.

Dear Sirs,

We beg to inform you that a confirmed credit has been opened with us in favour of..... for account of..... to be availed of by three months drafts on this bank to be accompanied by the following shipping documents.

Bill af Lading, Insurance Certificate, Consular Certificate and Invoice for a shipment/shipments of.....

All bills to be marked as drawn under our confirmed credit No..... and to be endorsed on the back hereof.

We hereby engage with the drawers as well as endorser and bonafide holders of drafts drawn under this credit that such drafts shall meet with due honour on presentation provided due compliance has been made with the above terms and conditions.

This Credit to remain in force until

Please confirm this Credit to the beneficiaries through your Branch at by letter cable

Undertiden vil Korrespondenten ikke blot virke som “Notifying bank”, men som “Negotiating bank”, idet den samtidig med Meddelelsen om Remboursaabningen meddeler Sælgeren, at den vil diskontere hans dokumentære Veksler trukket i Overensstemmelse dermed. Korrespondenten bliver da selvstændig forpligtet til at diskontere som lovet, og den kan ikke uden Sælgerens Samtykke følge Remboursbankens Instruktioner om at ændre Remboursens Betingelser.¹⁴⁾

C.

Sælgeren vil normalt — medmindre da Remboursen aabnes paa hans Plads, benytte sig af sin Bankforbindelses Bistand til at

¹³⁾ Bankers Credit S. 59.

¹⁴⁾ U. f. R. 1924 S. 832.

besørge Dokumenterne præsenteret i Remboursbanken. Oftest diskonterer Banken samtidig hans Remboursveksel. De Retsforhold, der opstaar i den Anledning, behandles i Afsnittet om Diskontering.

VIII.

OVERDRAGELSE.

Sælgeren, til Fordel for hvem Køberen har aabnet Rembours, vil oftest selv have købt de Varer, han videresælger, og skal selv overfor sin Sælger aabne Rembours. Det er af Betydning for ham, at han kan benytte den Rembours, hvor han er Beneficient, til at etablere Remboursen overfor sin Sælger, idet han derved kan spare Provision og ikke behøver at skaffe Sikkerhed for Aabning af en ny Rembours.

Dette kan lade sig gøre paa to Maader: enten saadan, at Sælgeren aabner en ny Rembours i samme Bank og benytter den Rembours, der er stillet ham, som *Sikkerhed* herfor.¹⁾ De to Rembourser er her fuldstændig selvstændige. Det er selvfølgelig en Nødvendighed, at de to Krediter er ganske identiske paa nær Prisen, ellers er den Sikkerhed, den første Kredit byder, ikke tilstrækkelig; men hvis man iagttager det, opnaar Banken faktisk at faa dobbelt Provision ind, uden at Risikoen væsentlig forøges.²⁾ I en norsk Højesteretsdom³⁾ strejfedes det Spørgsmaal, hvorledes Bankens Stilling er, hvis Remboursen er bekræftet, og Parterne ved den første Rembours enes om at ændre Remboursens Betingelser eller at annullere den. Under almindelige Forhold maa Banken finde sig i, at Køber og Sælger enes om, at Remboursen annulleres, dog saaledes at muligvis Bankens Ret til Provision bevares ubeskaaret. Men her i dette Tilfælde har Banken en selvstændig Interesse i, at den første Rembours bevares uforandret, da den tjener til Sikker-

¹⁾ Ward S. 225—28. Reichardt S. 69. Koch, Akkreditivgeschäft S. 33. Staub-Koenige Anh. zu § 363 Anm. 41 kalder dette for »Underakkreditiv«.

²⁾ Ward S. 256 synes at mene, at Banken ikke opnaar nogen afgørende Sikkerhed gennem den første Rembours; herimod gaar Udviklingen hos Ward S. 225—28.

³⁾ N. R. 1919 S. 353.

hed for Bankens Forpligtelser efter Bekræftelsen i den anden Rembours. Banken maa derfor kunne afvise Ændringer i den første Rembours, medmindre Beneficienten i den anden Rembours samtykker deri.⁴⁾ Ellers vilde den risikere at lide Tab ved, at den var ansvarlig overfor Beneficienten efter den anden Rembours uden at kunne gøre sig dækket hos Køberen i den første Rembours.⁵⁾

Den anden Maade, hvorpaa Sælgeren kan benytte Remboursen overfor sin Sælger, er ved ligefrem at *overdrage* ham den Ret, han har mod Banken, saaledes at Tredjemand gør selve den Fordring, som Sælgeren har mod Banken, gældende som sin egen og i eget Navn. Ward⁶⁾ hævder, at Beneficienten ikke kan substituere nogen til i sit Sted at trække Veksler i Henhold til Kreditbrevet, medmindre dette er udtrykkelig aftalt. Køberen viser Sælgeren en meget stor Tillid ved at forpligte sig til at betale mod Dokumenter uden at have haft Adgang til at undersøge, om selve Varerne nu ogsaa er kontraktmæssige. Der kan derfor ikke være Tale om, at Sælgeren kan sætte en anden i sit Sted, medmindre Køberen særlig har givet ham Lov dertil. Denne Argumentation hviler paa en Misforstaaelse. Det, som overdrages, er alene den *Ret*, som første Sælger havde mod Banken, derimod ikke de *Pligter*, som han efter Købeaftalen havde overfor Køberen.⁷⁾ Sælgeren har i Henhold til Kreditbrevet Krav paa, at Banken udbetaler ham et vist Beløb under Betingelse af, at der afleveres visse Dokumenter til Banken. Naturligvis gælder denne Betingelse ogsaa overfor den, til hvem Sælgeren overdrager sine Rettigheder efter Kreditbrevet. Det er kun, naar de behørigte Dokumenter afleveres, at Erhververen kan kræve Akcept, henholdsvis Betaling. Men Sælgeren bliver desuden ved med overfor Køberen at staa som Sælger, og han befries ikke for sine Sælgerpligter derved, at han overdrager sine Rettigheder som Beneficient efter Kreditbrevet til en Tredjemand. Hvis Varerne viser sig at være ukontraktmæssige, kan Køberen stadig uanset Overdragelsen kræve Erstatning af Sælgeren. Køberen kan derfor ikke med Rette føle sig brøsthouden over, at Sælgeren overdrager sin Ret som Beneficient til sin Sælger, thi han har allige-

⁴⁾ jfr. Udtalelserne af de to sidstvoterende Handelsretsmedlemmer l. c. S. 357.

⁵⁾ H. D. i. U. f. R. 1921 S. 236.

⁶⁾ S. 255. Jfr. *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 39 og *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 31—33.

⁷⁾ *Lassen*, Alm. Del § 51 II 3. *Reichardt* S. 72—78.

vel stadig Sælgeren at holde sig til. Tillidsforholdet bliver ikke brudt.

Sælgeren maa kunne overdrage sin Fordring mod Banken, medmindre Remboursen er stillet "ikke til Ordre".⁸⁾ Der er dog mange Banker, som kun gaar med til, at Remboursen overdrages, naar Ordregiveren giver Samtykke dertil. Undertiden kan særlige Omstændigheder ved Remboursen vise, at det har været Køberens Mening, at Remboursen ikke skulde kunne overdrages. Dersom Beneficienten er en Fabrik, der netop fabrikere den Slags Varer, som der her er Tale om, kan man paa Forhaand gaa ud fra, at Køberen har ønsket Varer, fabrikeret paa Fabriken, og Banken maa ikke uden særlig Tilladelse gaa med til en Overdragelse.⁹⁾

Det er naturligvis navnlig de bekræftede Rembourser, som det er af Betydning, er overdragelige; men ogsaa ubekræftede overdrages i vidt Omfang.

Det er klart, at det maa være nøjagtig de samme Dokumenter, som skal afleveres ved den anden Rembours. Derimod behøves det ikke, at den anden Beneficient skal have udbetalt det samme Beløb, som den første Beneficient skulde have. Det vil tværtimod være Reglen, at han kun skal have et mindre Beløb, og at Differencen udbetales første Beneficient; thi Formaalet med Overdragelsen er jo, at den ny Rembours skal virke som Betaling af Sælgerens (første Beneficients) Indkøb af Varen.¹⁰⁾

⁸⁾ Herfor: Reichardt S. 75. Jacoby, Akkreditiv S. 246. Wolff S. 774. Georges Marais i Annales commercial 1925 S. 141—42.

Herimod: Norsk Reg. § 2. Svensk Reg. § 13. Steiner S. 46. Koch i Bank-Archiv XXII S. 74. Jacoby, Regulativ S. 7. Fransk Reg. Hammel S. 202. Oberparleiter S. 22—26 angiver, at de østrigske Banker normalt ikke gaar med til Overdragelse, medmindre Instruksen specielt hjemler det. Dansk Reg. bestemmer: »Hvis Rembursen skal kunne overføres til Trediemand, maa den i Almindelighed være aabnet »i Favør af eller Ordre«.

Tvivlende: Svensk Dom i N. J. A. 1919 S. 486.

⁹⁾ Steiner S. 45.

¹⁰⁾ Marais S. 80—82.

IX.

DOKUMENTERNE.

I de Retsforhold, som behandles i denne Afhandling, findes der som ovenfor omtalt i 3 forskellige Relationer Angivelser af de Dokumenter, som Sælgeren skal levere. Købeaftalens Angivelser er afgørende for Forholdet mellem Køber og Sælger; Instruksen for Forholdet mellem Køber og Bank og Kreditbrevet for Forholdet mellem Sælger (Beneficient) og Bank. Dokumentangivelserne vil normalt være ganske kortfattede. Man nøjes f. Eks. med at bestemme, at der skal leveres "Dokumenter" eller "Shipping documents". Angivelserne maa derfor suppleres med de almindelige Regler, som gælder i Henhold til Lovgivning og Sædvane, og der vil for alle tre Sæt Angivelser gælde de samme Regler om, hvorledes denne Udfyldning og Fortolkning skal ske — med andre Ord hvilke Dokumenter, der kan kræves efter en vis Angivelse, og hvorledes deres nærmere Indhold skal være.

Det er ikke Meningen, at der her skal gives en udtømmende Behandling af alle de Problemer, der kan opstaa i den Anledning. Der skal kun undersøges enkelte Spørgsmaal, som det er af speciel Interesse for Bankfolk eller Købmænd at faa Klarhed over. Navnlig vil der være Grund til at behandle Betydningen af forskellige Dokumenter, som først er kommet i Brug i de senere Tider, thi der er en stor Usikkerhed med Hensyn til disse moderne Dokumenter, og de har i saa ringe Omfang naaet at nedfælde sig i Retslitteraturen, at der er særlig Trang til Vejledning med Hensyn til dem.

Som Udgangspunkt for Undersøgelsen af, hvilke Dokumenter der skal antages, og hvilke der kan afvises, maa man understrege, at der maa lægges Vægt paa klare og skarpe Kriterier. Domstolene maa stadig huske paa, at Køberens og Bankens Afgørelse maa træffes hurtigt. Der er ikke som under en Retssag Tid til uge-

lange Undersøgelser og Overvejen frem og tilbage. Engelske Dommere fremhæver Gang paa Gang dette Udgangspunkt. Saaledes siger Lord Summer:¹⁾ "When documents are to be taken up the buyer is entitled to documents which substantially confer protective rights throughout. He is not buying a litigation. These documents have to be handled by banks, they have to be taken up or rejected promptly and without any opportunity for prolonged inquiry, they have to be such as can be retendered to subpurchasers, and it is essential that they should so conform to the accustomed shipping documents as to be reasonably and readily fit to pass current in commerce."

Overgivelsen af Dokumenterne maa til en vis Grad sidestilles med Overgivelsen af selve Varen. Man kan opstille den generelle Regel, at Dokumenterne maa være af en saadan Art, at Sælgeren, naar han har givet dem fra sig, er udelukket fra at disponere over Varerne, og at Dokumenterne paa den anden Side maa sætte Køberen i Stand til selvstændig at kræve Godset udleveret fra Rederiet, Pakhuset eller hvem det nu er, der har udstedt Dokumentet.²⁾ Som Anvendelse af denne Sætning gælder det, at Dokumenterne enten maa lyde paa Ihændehaveren eller paa Køberen eller en Repræsentant for ham, saaledes at Køberen kan faa Varerne udleveret uden at behøve at anmode Sælgeren om hans Endossement. Det er vigtigt, at Dokumenterne lyder ganske nøjagtigt paa det opgivne Navn.³⁾ Afsendes Varerne paa Duplikatfragtbrev, maa dette angive Køberen eller en Repræsentant for ham som Adressat, idet Køberen ellers ikke er sikret mod, at Varerne udleveres til en uvedkommende.⁴⁾ Køberen er ikke pligtig at betale mod Delkonnossement, medmindre det er udstedt af Rederiet selv.⁵⁾ En Skrivelse fra Sælgeren om, at han har et Fælleskonnossement for hele Ladningen, og at Køberen vil faa en Del af denne Ladning, er ikke nok.⁶⁾ Køberen maa have et Dokument, hvorved han faar et direkte Krav mod Rederiet. I en engelsk Retssag⁷⁾ udtalte L. J.

¹⁾ *Hansson v. Hamel & Horley Ltd.* (1922) L. T. R. 127 S. 74 (se om denne Dom nedenfor Note 52).

²⁾ *Oberparleiter* S. 16.

³⁾ N. R. 1919 S. 353 og U. f. R. 1921 S. 236. jfr. ovenfor S. 70 Note 37 og nedenfor Note 87.

⁴⁾ nedenfor S. 180.

⁵⁾ nedenfor S. 171.

⁶⁾ Tysk Reichsgerichtsdom R. G. 88 S. 389.

⁷⁾ *Re Denbigh, Cowan & Co. and R. Atcherley & Co.* Court of Appeal 28/2 21. L. T. R. Vol. 125 S. 388.

Scrutton: "In an ordinary cif contract the seller would comply with the contract by tendering to the buyer documents which would enable the buyer to get delivery of the goods on arrival at the port of discharge; or if they did not arrive, or arrived damaged, to sue either the shipowner on the contract of carriage or the underwriter on the policy of insurance."

Køberen kan kræve, at Dokumenterne indeholder en *Beskrivelse af Varen*, og at denne Beskrivelse svarer nøjagtigt til Købeaftalens henholdsvis Instruksen eller Kreditbrevets Angivelser. Der er imidlertid herved den Vanskelighed, at Afsenderen kun kan kræve optaget i Konnossementet de Angivelser, som Kaptajnen kan konstatere Rigtigheden af. Andre Angivelser har Kaptajnen Ret til at gøre uvirksomme ved Klausuler om, at han ikke har konstateret, at Varerne svarer til Beskrivelsen,⁸⁾ f. Eks. "Vægt, Maal, Kvalitet og Indhold ubekendt", eller "fri for Læk, Bræk eller Skade". Hvis der saaledes afsendes nogle nærmere beskrevne Maskiner i tilspigrede Kasser, kan Kaptajnen alene staa inde for, at der er modtaget saa og saa mange Kasser, men om Indholdet kan han ikke udtale sig og bør derfor fri sig for Ansvar ved at paaføre Konnossementet en Klausul om, at Indholdet er ubekendt. Beskrives Varen som prima Riokaffe, kan Kaptajnen nok konstatere, at det er Kaffe, der afskibes, men sædvanligvis ikke, om det er Riokaffe, og om den er prima, thi dertil kræves særlig Handelsuddannelse. Sælgeren vil derfor som Regel ikke være i Stand til at fremskaffe et Konnossement, der angiver Varen paa den samme nøjagtige Maade som Købekontrakten. I Praksis⁹⁾ nøjes man

⁸⁾ *Grundtvig*, Konnossement S. 75—78.

⁹⁾ jfr. Dansk Export Reg. § 9. Tysk Reg. § 9. Fransk Reg. *Ward* S. 261—62. Den amerikanske Dom: *Bank of Montreal v. Recknagel* (109 N. J. 482; *Ward* S. 258) gaar vistnok herimod. Køberens Instruksen bestemte, at der skulde leveres »full set bills of lading of 2500 bales Manilla hemp«. Det leverede Konnossement lød paa »bales of merchandise, weight and contents unknown«, Retten afgjorde, at Køberen ikke var pligtig at godkende Bankens Honorering af dette Dokument. Engelsk-amerikansk Praksis tillægger i det hele taget *Fakturaen* en ringere Betydning, end f. Eks. tysk Praksis gør det. Det er saaledes meget almindeligt, at den amerikanske Sælger ikke leverer Faktura, og den amerikanske Domspraksis vil som Hovedregel næppe betragte dette som en væsentlig Tilsidesættelse af hans Pligter. Muligvis vilde man ogsaa i Tyskland indtage det samme Standpunkt. Dette hævdes f. Eks. af *Holländer* (»Abladegeschäft« i *Rechtsvergleichendes Handwörterbuch*).

for at komme ud over denne Vanskelighed med, at den nøjagtige Angivelse af Varerne findes i Fakturaen, medens Konossementets Angivelser holdes mere almindelige, f. Eks. alene lyder paa 10 Kasser mærket Abc; saa at Konnossementet ikke betyder noget som Sikring for, at der er afladet netop de Varer, som Købeaftalen bestemmer, men kun har Betydning til at identificere Varerne og derved sikre, at Modtageren faar udleveret de samme Kasser, som Afladeren har indladet i Skibet. Naar man følger denne Fremgangsmaade, bliver Resultatet, at Køberen kun har Sælgeren at holde sig til, hvis det viser sig, at Varerne ikke er, som de skulde være. Men dette er ogsaa i Virkeligheden den rimeligste Fordeling. Køberen kan ikke vente, at Kaptajnen skulde være i Stand til at undersøge alt det Gods, der forsendes med Skibet, saa omhyggeligt, at han kan indestaa for, at det er som angivet. Den eneste Sikkerhed, Køberen i Virkeligheden kan have for, at Kasserne indeholder det lovede, er hans Tillid til Sælgerens Hæderlighed. Hvis Køberen mener, at det ikke er nok at bygge paa, maa han betinge sig, at Sælgeren leverer Kontrolcertifikat fra et Kontrolfirma, som netop giver sig af med, og som har Forstand paa at besigtige Varer.

De Bemærkninger, der her er gjort om Konossementer, gælder tilsvarende om de andre Dispositionspapirer, Duplikatfragtbreve og Lagerbeviser.¹⁰⁾

I Forsikringspolicer optages der sædvanligvis heller ikke nøjagtige Angivelser af Varen. Betegnelsen har her nærmest til Formaal at identificere det forsikrede.

Dokumenterne maa sætte Modtageren i Stand til at bedømme den retlige Stilling. Dokumenterne giver ham. Hvis Konnossementet f. Eks. indeholder Klausulen "Alle andre Bestemmelser som i Certepartiet", kan man kun bedømme Værdien af Konnossementet, naar man kender Certepartiet. Køberen har derfor Ret til ogsaa at kræve Certeparti leveret.¹¹⁾ Af samme Grund kan der kræves en egentlig Police eller i hvert Fald et Certifikat, hvoraf det fremgaar,

¹⁰⁾ Naar Banken f. Eks. skal honorere Faktura og Duplikatbrev over 20 Waggoner Pigtraad, er det tilstrækkeligt, at Fakturaen angiver Varerne, og at Fragtbrevet alene lyder paa »Kister«, jfr. Tysk Reichsgerichtsdom af 5/6 1919 i L. Z. 1920 S. 230.

¹¹⁾ Grosserer-Societetets Responsum i U. f. R. 1911 S. 1021. *Frederiksen* S. 29.

paa hvilke Betingelser Forsikringen er sluttet.¹²⁾ Er der aftalt Af-skibning fra Rio til New York, maa Konnossementet ikke lyde "bound for St. Thomas for orders", saaledes at man ikke har Sikkerhed for, hvad der sker med Skibet, efter at det er kommet til St. Thomas.¹³⁾

Undertiden spørges der, om der kan forlanges "*rene*" Dokumenter ("clean documents"). Det maa først fremhæves, at selve Betydningen af Udtrykket er meget usikker, og at det af de forskellige Forfattere og de forskellige Dommere forstaas paa forskellig Maade.¹⁴⁾ Grundtvig¹⁵⁾ angiver, at Konnossementet ikke er "rent", hvis der ved tilføjede Klausuler er taget noget Forbehold med Hensyn til Konnossementets Angivelse af Godsets Art, Kvalitet eller Tilstand. Dersom der er betinget "rent" Konnossement, kan man altsaa afvise Dokumentet, hvis der findes noget saadant Forbehold. Det maa dog fremhæves, at der herved kun kan tænkes paa de særlige skrevne eller paastemplede Klausuler, som er tilføjede Konnossementets almindelige trykte Tekst.^{15a)} De Klausuler, der findes i den trykte Tekst, hindrer ikke Konnossementet i at være "rent". Men det maa vistnok ogsaa antages, at selv om en Klausul som "Indholdet ubekendt" findes særskilt paastemplet, bliver Dokumentet ikke derved urent, thi det maa være ligegyldigt, om en saadan almindelig og sædvanemæssig Klausul findes trykt eller skrevet. Dokumentet diskvalificeres kun af Klausuler, der udtaler sig om dette specielle Vareparti, og som giver Grund til at nære Mistillid til Varens Kontraktmæssighed.

Et Spørgsmaal er det, om der kan kræves rent Konnossement, hvis dette ikke udtrykkelig er betinget. Det er givet, at Forbehold, som klart viser, at Varen er ukontraktmæssig, diskvalificerer Dokumentet.¹⁶⁾ Antagelig kan man overhovedet afvise Dokumentet,

¹²⁾ nedenfor S. 184. Se iøvrigt ogsaa S. 171—72.

¹³⁾ Engelsk Dom: Brazilian and Portuguese Bank v. The British and American Exchange Banking Co., 18 L. T. R. 823.

¹⁴⁾ Jantzen, Certeparti og Konnossementer, 1912 S. 214—15.
Grundtvig, Konnossement S. 79—80. Carver Sect. 161a.

¹⁵⁾ Søren 2 Udg. S. 115—16.

^{15a)} jfr. nedenfor ved Note 20—21.

¹⁶⁾ jfr. Frederiksen S. 29. Almén § 16 Note 19 og § 71 Note 17a. Leist S. 49 Note 1. Svensk Højesteretsdom i N. J. A. 1902 S. 405 gaar ud fra, at Køberen kan afvise et Konnossement paa en Kartoffelladning, hvis det bærer Paategning om, at Sækkene er vaade.

hvis der findes en Klausul, der giver Grund til at nære Tvivl om Godsets Kontraktmæssighed, medens andre Klausuler maa godkendes.¹⁷⁾ Det synes efter det udviklede tvivlsomt, om der i Virkeligheden ikke maa stilles de samme Krav til Dokumentet, hvad enten det er aftalt, at det skal være "rent" eller ej. Bankerne vil da ogsaa normalt kræve "rene" Dokumenter, selv om det ikke udtrykkelig er bestemt.¹⁸⁾

Det er i de senere Aar blevet meget almindeligt, at Afskiberne faar Kaptajnen til at udstede rent Konnossement, endskønt der er synlige Mangler ved Godset, imod at Afskiberen giver Kaptajnen et saakaldt "*Backletter*" eller "letter of indemnity", d: et Dokument, hvorved Afskiberen indestaar Kaptajnen for alle Følger af, at Konnossementet ikke forsynes med en Bemærkning om Mangel. Paa forskellige Konferencer f. Eks. paa International Shipping Conference i Maj 1924 i London er der vedtaget Resolutioner, som

¹⁷⁾ *Frederiksen* omtaler S. 27—29 forskellige Klausuler. Han angiver, at man f. Eks. betragter som uantagelig en Klausul som: »Owners to take delivery of the goods as fast as steamer can deliver during day and/or night«, idet Modtageren derved risikerer forøgede Omkostninger til Overbetaling for Natarbejde.

Ivar *Rooth* i Sv. J. T. 1916 S. 327 siger, at Banken kun vil honorere, hvis Konnossementet er »rent«, d: ikke belagt med Efterkrav, ikke forsynet med Paategning om daarlig Emballage, beskadigede Varer eller om, at en Del af Partiet ikke er med Skibet. *Nolte* S. 98 angiver, at Klausuler som »Indhold ubekendt« eller »Fri for Bræk« ikke berettiger Køberen til at afvise. Der findes 2 engelske Domme om Spørgsmaalet. De synes at nægte Retten til Afvisning i videre Omfang end her antaget. Sagen *Rommariz & Pistacchini v. Zerpén & Co.* 35 T. L. R. 299 drejede sig om et Konnossement, der bar Klausulen »cases frail, not accountable for quantity or contents«. Retten gik ud fra, at Dokumentet ikke var rent, men at Køberen ikke havde Krav paa et rent Dokument, da det ikke var aftalt, og at han derfor var pligtig at betale mod Dokument.

Dom af Court of Appeal af 29/10 1919: *National Bank of Egypt v. Hannevigs Bank Ltd.* (Journ. of the Inst. 1919 S. 305) drejede sig om et Konnossement, der bar Paategning om, at adskillige af Sækkene var sønderrevne og syet sammen igen. Retten statuerede, at Dokumentet var et sædvanligt Konnossement, og at Banken derfor maatte honorere det. Retten gik ligeledes her ud fra, at Dokumentet ikke var rent. Se nedenfor Note 21—22.

¹⁸⁾ Dansk Export Reg. § 2. Amerikansk Reg. § 4 B. Tysk Reg. § 8. Fransk Reg. Norsk § 4. Svensk § 20. Stockholm-Udkastet bestemmer: »Bills of lading shall contain no notations qualifying the acceptance of merchandise in apparent good order and condition.«

skarpt vender sig mod denne Fremgangsmaade. Det er klart, at Køberen kan afvise Konnossementet, hvis han faar Kendskab til, at der er udstedt et saadant Backletter.^{18a)}

Dersom Dokumenterne er mangelfulde, naar de kommer frem til Præsentation, eller der mangler nogen af de Dokumenter, som skal leveres, er det meget almindeligt, at Sælgeren søger denne Mangel afhjulpet ved at tilbyde betryggende *Bankgaranti* for Følgerne af Manglen. Bankgarantien giver Køberen praktisk talt den samme Sikkerhed, som selve det mangelfri Dokument vilde gøre. Fremgangsmaaden er et meget benyttet og i Praksis meget værdifuldt Hjælpemiddel til at komme ud over de Hindringer, som rent formelle Mangler ellers vilde skabe for en glat Omsætning, og det maa antages, at Køberen maa honorere mod Bankgarantien.¹⁹⁾ En engelsk Dom fra 1923²⁰⁾ gaar imidlertid ud fra, at naar der er aftalt, at der skal leveres fuldt Sæt Konnossementer, er det ikke tilstrækkeligt, at Sælgeren afleverer 2 Eksemplarer plus Garanti for, at det tredje Eksempel vil blive leveret senere.

Konnossementer.

Der findes i det moderne Konnossement et saa stort Antal *trykte Klausuler*, at det praktisk set er umuligt for Modtageren at sætte sig ind i alle disse detaillerede og uoverskuelige Bestemmelser. Køberen beskæftiger sig da normalt heller ikke ved sin Undersøgelse af Konnossementet med disse almindelige trykte Bestemmelser.^{20a)} Det er derfor overordentlig sjældent, at der er Tale om at afvise et Konnossement paa Grund af dets trykte Klausuler, men udelukket er det ikke, at dette kan ske. Det kan godt tænkes, at der findes saa usædvanlige og urimelig byrdefulde Klausuler, at Banken af den Grund er berettiget til at nægte Honorering. Det antages saaledes f. Eks. af Jul. Lassen²¹⁾ i Tilknytning til et Grosserer-Societets-Responsum,²²⁾ at Køberen ikke er pligtig at modtage Konnossement med Isklausul. Det er næppe rimeligt, at dette længere holder Stik. Det er i de senere Aar blevet saa almindeligt, at Konnossementerne bærer Isklausul, at den nu maa siges at høre

^{18a)} Se iøvrigt *Ussing*, Kaution S. 399.

¹⁹⁾ Voldgiftskendelse i Grosserer-Societetets Aarbog 1907 S. 69.

²⁰⁾ Donald Scott & Co. v. Barclays Bank (1923) 2 K. B. 1.

^{20a)} jfr. ovenfor S. 67—68 og 152.

²¹⁾ *Lassen-Ussing* § 82 Note 60.

²²⁾ U. f. R. 1890 S. 843.

med til de sædvanlige Klausuler, som Køberen maa respektere. Efter det franske Remboursregulativ kan Konnossementet ikke afvises, fordi det har Omladeklausul, og dette maa nok gælde som almindelig Hovedregel, muligvis selv om det er foreskrevet, at Forsendelsen skal ske med et bestemt angivet Skib. Nolte angiver (S. 98), at almindelige Klausuler som "fri for Brud" eller "Indhold, Tal og Vægt ubekendt" ikke berettiger Køberen til at tilbagevise Konnossementet.

Konnossementet maa angaa et *behørigt Befordringsmiddel*.²³⁾ Det vil saaledes i mange Tilfælde være stridende mod Køberens Ret, hvis Sælgeren afsender Godset med Sejler i Stedet for med Damper.^{23a)} Dersom Partiet er solgt "svømmende" med et bestemt angivet Skib, er det ikke berettiget at levere Konnossementet lydende paa et andet Skib.²⁴⁾

Skal alle Konnossementeksemplarerne leveres?

Det er stadig det almindelige, at Konnossementet udstedes i flere — normalt 3 — Eksemplarer. Der er dog indenfor visse Brancher og visse Ruter²⁵⁾ en Tendens bort fra denne Flerhed af Originaleksemplarer og henimod i Stedet at nøjes med et enkelt negotiabelt Eksempplar med flere ikke-negotiable Kopier. Man er ved at blive klar over, at den større Hurtighed og Sikkerhed ved Postforsendelser nu til Dags gør en Flerhed af Konnossementeksemplarer unødvendig. En sejt Vedhængen ved de gamle hævdevundne Former, selv om Forandringer i Forholdene har pustet Livet ud af dem, virker imidlertid her som paa saa mange andre Omraader indenfor Søhandlen, saa at man stadig med disse en-

²³⁾ I den engelske Sag Woodroffe & Co. v. Produce Brokers New Co. (1926) 31 Com. Cas. 54 lød Købeaftalen paa »shipment from Bombay and/or ports on the Coromandel coast during Feb. and/or Mar. 1925 by steamer or steamers direct or indirect with or without trans-shipment via the Suez Canal«. For at overholde den fastsatte Tid indladede Sælgeren i et Skib, der var paa Udvejen fra London til Calcutta, og som derfra skulde returnere til London. Køberen nægtede at modtage Dokumentet. Retten udtalte, at Køberen maatte honorere Dokumentet, hvis man kunde sige, at Skibet var paa Rejse til London, da Varen blev indladet. Om dette var Tilfældet, skulde afgøres ved Arbitrage.

^{23a)} Se Svensk Reg. § 27 og Stockholm-Udkast.

²⁴⁾ H. D. i U. f. R. 1921 S. 102.

²⁵⁾ F. Eks. ved Salg af Bomuld fra Amerika og ved Transporter indenfor Europa.

kelte Undtagelser holder fast ved de 3 ens Eksemplarer. Det er derfor af Betydning at undersøge, om Sælgeren kan kræve et enkelt Eksempplar honoreret, eller om han skal aflevere hele Sættet.

Indenfor den nordiske Litteratur²⁶⁾ er det den almindelige Opfattelse, at Køberen er pligtig at betale mod et enkelt Konnossementeksempplar og ikke kan kræve hele Sættet. Det samme er Tilfældet indenfor engelsk Ret.²⁷⁾

Køberens Interesser prisgives i væsentlig Grad ved denne Regel. Han maa efter almindelige Principper have Krav paa, at Sælgeren efter Dokumenternes Overgivelse er udelukket fra at disponere over Varerne, og det er ikke Tilfældet her, idet Køberen, saadan som Søtransporten foregaar nu til Dags, meget vanskeligt kan gardere sig imod, at Sælgeren melder sig til Rederiet før han og har faaet Godset udleveret, naar han kommer. Naturligvis behøver Køberen kun eet Eksempplar, hvis Konnossement er stilet til ham selv eller en Repræsentant for ham (f. Eks. Banken); men bortset herfra har han en rimelig Interesse i at faa alle 3 Eksemplarer. Opfattelsen i det praktiske Handelsliv gaar da ogsaa bestemt ud fra, at der kan kræves fuldt Sæt.²⁸⁾ Dette bestemmes udtrykkeligt i de fleste Remboursregulativer,²⁹⁾ og ved Henvendelse til en Række engelske, franske og amerikanske Storbanker oplyste de alle, at de vilde kræve fuldt Sæt, medmindre der forelaa udtrykkelig Instruktion i modsat Retning.

En tysk Reichsgerichtsdom³⁰⁾ fastslaar, at hvor der er købt "Kassa gegen Dokumente", skal der leveres alle tre Eksemplarer.

²⁶⁾ *Lassen-Ussing* § 82 Note 72. *Almén* § 16 Note 6a—10. *Fehr* S. 141. *Stang*: »Kontant mot Konnossement« S. 205—14.

Derimod: *Hvidt-Rørdam*, *Købelov* § 71 Note 6.

²⁷⁾ *Carver*, Sect. 503. *Benjamin* S. 872 og *Dom*: *Sanders v. Maclean* (1883) 11 Q. B. D. 327.

²⁸⁾ *Ivar Rooth* S. 327. jfr. for Fransk Ret *Marais* S. 120.

²⁹⁾ Dansk Reg. Norsk Reg. § 5. Svensk Reg. § 21. Tysk Reg. § 6. Fransk Reg. § 21.

³⁰⁾ af 20/2 1920 i R. G 98 S. 165 jfr. ogsaa *Domme* af Hamburgs Oberlandesgericht i *Hans. G. Z.* 1912 S. 265; 1914 S. 177 og *L. Z.* 1913 S. 319. *Koch*, *Warenkredit* S. 108 Note 3. *Oberparleiter* S. 18. *Nolte* S. 97. *Jacoby*, *Akkreditiv* S. 247. *Steiner* S. 52—53. *Holländer* udtaler i sin Artikel om »Ab-ladegeschäft« i *Rechtsvergleichendes Handwörterbuch*, at »der Verkehr und die Praxis der Schiedsgerichte nehmen einen milderen Standpunkt ein«.

Received for shipment-Konnossementer.

Et af de Spørgsmaal, som i de sidste Aar er blevet debatteret med størst Iver indenfor Handelsretten, er Spørgsmaalet om, hvilke Retsforhold der gælder for den Variant af det almindelige Ombord-Konnossement, der kaldes Received for shipment-Dokumentet eller paa Tysk "Abladungskonnossemente" eller "Empfangskonnossemente" og paa Fransk "le connaissement reçu pour embarquement".

Received for shipment-Konnossementet kan skematisk bestemmes som et Dokument, hvorved Rederiet anerkender at have modtaget det og det Gods, som det forpligter sig til at transportere frem til et opgivet Sted og dér udlevere til den Person, som møder frem og ved Hjælp af Dokumentet dokumenterer sig som berettiget til Godset.

Forskellen mellem dette Dokument og det almindelige Konnossement er den, at Konnossementet indeholder en Anerkendelse af, at Godset er modtaget om Bord paa et angivet Skib og derfor først kan udstedes, efter at alt det Gods, som Konnossementet omfatter, er bragt om Bord, medens R. f. s. alene indeholder en Anerkendelse af, at Godset er modtaget af Rederiet, og derfor kan udstedes forinden Ombordbringningen. Denne Forskel mellem de to Dokumenter medfører paa forskellige Punkter, at R. f. s. byder Køberen en ringere Sikkerhed for virkelig at faa de Varer, Dokumentet omhandler, og for at faa dem til den beregnede Tid.³¹⁾

Hermed er det dog ikke givet, at Køberen kan nægte at honorere R. f. s. og kan kræve Ombord-Konnossement. I tidligere Tider var Ombord-Konnossementet praktisk talt det eneste Dokument, der benyttedes ved Omsætningen af Gods, der forsendtes søværts. Man kendte slet ikke til de forskellige Varianter, som nu er kommet i Brug: gennemgaaende Konnossement, R. f. s. og Delkonnossement. De stammer fra de sidste halvhundrede Aar. At disse Varianter skabtes, hænger sammen med den Revolution, som

³¹⁾ En Oversigt over disse Forskelligheder gives i Vald. Hvidt: »Bemærkninger om Received for shipment-Dokumenter« T. f. R. 1926 S. 6—31. C. A. Cobianchi: »Le connaissement reçu pour embarquement en droit italien« Revu maritime comparé Tome 5 S. 23—29. Pierre Lesueur et Robert Lutendu: »L'avenir du connaissement «reçu pour embarquement»,« samme Tidsskrift Tome 8 S. 13—35. Johs. Jantzen: »Le connaissement reçu pour embarquement en droit scandinave«. Samme Tidsskrift Tome 4 S. 1—12.

er foregaaet i sidste Halvdel af forrige Aarhundrede indenfor Rederivirksomheden. Medens man tidligere saa at sige kun kendte til, at Godset forsendtes med Skibe, der gik i Trampfart, skabtes der nu faste Ruteforbindelser, som i stadig større og større Maalestok besørgede Transporten. Oprettelsen af faste Ruter medførte, at Rederierne paa de Pladser, som anløbes af Ruteskibe, etablerede sig med Kajpladser, Pakhuse og fast Mandskab. De blev derved i Stand til ikke blot at besørg selv Søtransporten, men ogsaa at yde deres Medvirken ved at oplagre Godset, indtil Skibet kunde modtage det, eller efter at Sørejsen var fuldført, indtil Destinataren kunde aftage det. Efterhaanden som Forsendelsen med Ruteskibe skete efter en større og større Maalestok, krævede Teknikken, at Godset ikke som i gamle Dage blev afgivet og aftaget direkte ved Skibet. De store liners skal ofte udlosse og indlade Tusinder af Stykker Gods i Løbet af ganske kort Tid. Det vilde føre til fuldstændig Kaos, hvis alle de mange Afladere og Destinatarer mødte op ved Skibssiden. Det er nødvendigt, at Afladerne i Forvejen afleverer deres Gods til Rederiet, som samler det i Pakhuse og paa Kajen, saaledes at det kan bringes om Bord paa den hurtigste Maade. Man kan ogsaa derved faa Godset stuvet paa en mere hensigtsmæssig Maade. Det Gods, som skal udlosses først, stuves saaledes, at man kan komme til det uden at behøve at flytte paa det andet Gods. De større og tungere Stykker stuves først o. s. v. Ved Modtagelsen af Godset udsteder Rederiet et R. f. s. Det synes ikke rimeligt, at Sælgeren ikke skulde kunne benytte dette Dokument ved Omsætningen af Varerne, men skulde være pligtig at vente med at trække Veksel paa Købesummen, indtil Varerne er blevet indladet i Skibet, og han har faaet R. f. s. ombyttet med et Ombord-Konnossement eller har faaet det forsynet med en Paategning fra Rederiet om, at Indladningen er sket.

Benyttelsen af Dokumentet vil betyde to omsætningsteknisk set meget vigtige Fordele. For det første vil Sælgeren paa et tidligere Tidspunkt kunne faa Købesummen betalt ved at diskontere Remboursvekslen i sin Bank. Hvis han skal vente dermed, indtil han kan præstere Ombord-Konnossement, vil Varernes Værdi i den Tid være bundet som en død Kapital. For det andet kan Dokumenterne komme tidligere frem til Køberen. Denne kan hurtigere omsætte Varerne videre og risikerer ikke, at Dokumenterne først kommer frem til ham, efter at Skibet er ankommet til Bestemmelses-

stedet, saaledes at han maa have Besvær og Bekostning med at stille Bankgaranti for at faa Varerne ud.

Indenfor den skandinaviske Retslitteratur har der hidtil været Enighed om, at Køberen ikke var pligtig at honorere R. f. s.³²⁾ Begrundelsen maa vel nok være den,³³⁾ at Køberen efter gammel og fast Praksis kan kræve Konnossement, og at man altid er gaaet ud fra, at Konnossement betød Ombord-Konnossement. Da R. f. s. ikke giver Køberen en saa god Retsstilling som et Ombord-Konnossement, kan han ikke være pligtig at honorere det.

Denne Argumentation overbeviser ikke. Det er rigtigt, at man tidligere ansaa det for en Selvfølgelighed, at det Dokument, der skulde leveres, skulde være et Ombord-Konnossement, thi der fandtes slet ikke andre lignende Dokumenter i Brug. Nu hvor nye Tider har skabt nye Dokumenter, er Forudsætningerne forandrede, og Afgørelsen maa træffes udelukkende efter, hvad der, saadan som Omsætningsmekanismen er nu, stemmer bedst med Omsætningens Tarv. Det er ikke afgørende, om Køberen opnaar en lige god Retsstilling ved de to Dokumenter, men alene om Køberen opnaar en fair Sikkerhed ved R. f. s. Og det gør han. Naar man tager Hensyn til, hvilke andre Dokumenter — f. Eks. det gennemgaaende Konnossement — Køberen maa indløse, er R. f. s. i hvert Fald ikke under Normen. De fleste moderne Liniekonnossementer indeholder en Klausul, der hjemler Rederiet Ret til at omlade Godset i et andet Skib. Sker en saadan Omladning, vil Modtageren ikke være bedre stillet, end om han havde haft et R. f. s.; men ingen vil dog vist mene, at Køberen skulde kunne nægte at honorere et Konnossement, fordi det bærer en Omladningsklausul. Afgørende er det imidlertid, at Dokumentet faktisk benyttes ganske almindeligt i Omsætningen, og at Domspraksis rundt om i Landene enstemmigt har anerkendt det.

Det maa her fremhæves, at der er *tre Undtagelsestilfælde*, hvor der gør sig særlige Omstændigheder gældende, og hvor R. f. s. *ikke* kan kræves honoreret.

Det ene Tilfælde er det, at Handlen angaar en *hel Skibsladning*.

³²⁾ *Grundtvig*, Soret S. 99; *Lassen-Ussing* S. 135 Note 72; *Almén* § 69 Note 15; *Sindballe* i Juridisk Forenings Aarbog 1924—25 S. 67; *Jantzen* l. c. S. 7; *Rooth* i Sv. J. T. 1916 S. 327. I samme Retning *Cobianchi* l. c. S. 28. *Derimod* nu *Hvidt* i T. f. R. 1926 S. 6 ff.

³³⁾ jfr. den engelske Kings Bench Division Dom i Sagen *Diamond Alkali Co. v. Bourgeois* (1921) 3 K. B. 443.

De særlige tekniske Hensyn, som begrunder Benyttelsen af R. f. s. ved liners, gør sig ikke gældende her. Det er sjældent, at der udstedes R. f. s. for en hel Skibsladning, og Køberen maa derfor kunne kræve Ombord-Konnossement.

Det andet Tilfælde er, at det i Slutsedlen er aftalt, at Varerne afskibes med et bestemt *navngivet Skib*.^{33a)}

Det tredje Tilfælde er det, at det i Købekontrakten er bestemt, at "*Afskibning*" eller "*Afladning*"³⁴⁾ skal være sket *inden en vis Frist*. Køberen kan her kræve, at det Dokument, han honorerer, indeholder Bevis for, at Indladningen er sket rettidigt, og at det altsaa er et Ombord-Konnossement.³⁵⁾

^{33a)} Dansk Export Reg. § 10.

³⁴⁾ I Tysk Ret gøres der Forskel mellem »Verschiffung«, hvor Varen maa være bragt *om Bord* inden Fristens Udløb, og »Verladung«, hvor det er tilstrækkeligt, at Godset inden Fristen er overgivet til Rederiet. jfr. Domme af Hamburgs Oberlandesgericht i Hans. G. Z. 1920 S. 118 og 1915 S. 193 og af Reichsgericht fra 2/5 1923 i R. G. 107 S. 230. I den sidste Tid er Praxis dog ved at gaa væk fra, at de to Udtryk skulde betyde noget forskelligt, idet man, selv om der er aftalt »Verschiffung«, anser en Overgivelse til Rederiet for tilstrækkelig og som Følge deraf et R. f. s. for behørigt. jfr. Hamburgs Oberlandesgerichtsdom i Hans. G. Z. 1922 Nr. 143 og *Nolte* S. 25—26. I dansk Ret kender man ikke til en lignende Sondring. »Afskibning« og »Afladning« benyttes i ganske samme Betydning. *Lassen-Ussing* § 82 IV 2.

³⁵⁾ Herfor det ikke meget klare Grosserer-Societets-Responsum af 17. September 1920. *Lassen-Ussing* § 82 IV 2. *Dansk Reg.* § 10. *Almén* § 69 II. Svensk Højesteretsdom i N. J. A. 1923 S. 609 og 1912 S. 213 — engelsk Dom: *Aron & Co. v. Comptoir Wegimont* 1921, 3 K. B. 435. *Wüstendörfer*, Studien S. 279. To Domme af Hamburgs Oberlandesgericht i Hans. Gericht-Zeitung 1920 S. 118 og 1915 S. 193, jfr. for Hollands Vedkommende *van Slooten* i Revue Dor II S. 16. Det har ikke været Meningen med Bestemmelsen i Købelovens § 69 II at give en Afgørelse af dette Spørgsmaal.

Herimod gaar den amerikanske Supreme Court-Dom i Sagen *Victor v. National Bank of New York* (1922) 193 N. Y. 868. I Kredithrevet var bestemt: »shipment within 15/10 1920«. Skibet, hvormed Godset blev afsendt, ankom først til Indladehavnen efter 15/10. Dommen fastslog, at Banken var pligtig at akceptere et R. f. s., idet der var Bevis for, at det var Kutyme, at »shipment« betød Overgivelse til Rederiet.

Ligeledes gaar Dom af 2/3 1922 af la Cour de Paris i Sagen: *Crédit du Nord et Bollack c/ London County and Westminster Bank* (*Gazette du Palais* 1922, 2—49 og *Marais* S. 97—98) imod det her udviklede, idet Retten anerkendte Køberens Pligt til at betale mod R. f. s. til Trods for, at der i Kontrakten var aftalt en Afskibningsfrist. Det har nok spillet en afgørende Rolle, at Godset var faktisk indladet inden Fristens Udløb.

Bortset fra disse tre Forhold maa Reglen — medmindre der indenfor vedkommende Branche gælder specielle modgaaende Kutymer — være, at Køberen henholdsvis Remboursbanken maa honorere.³⁶⁾ Bankernes almindelige Remboursbestemmelser gaar ogsaa de fleste Steder ud paa dette.³⁷⁾

Det er tvivlsomt, om Dommen kan tages som et Udtryk for fransk Rets Standpunkt, eller om den alene afgør, hvad der efter den franske Domstols Opfattelse er amerikansk Ret.

Pierre *Marais* S. 116—117 hævder ligeledes, at Banken maa indløse R. f. s., selv om der er fastsat en Afskibningsfrist, naar blot R. f. s. er dateret indenfor Fristen. Hvis det senere viser sig, at Indladningen i Skibet først er sket efter Fristens Udløb, har Køberen et Erstatningskrav mod Sælgeren, men ikke mod Banken. *Marais* overser ganske, at det ikke er tilstrækkeligt for Køberen, at Indladningen faktisk sker i rette Tid, men at dette klart maa godtgøres af selve Dokumenterne, saa at han straks, han faar dem, kan sælge dem videre uden Risiko, og at han i det hele ikke kan staa sig ved at faa byttet sin Afvisningsret om med et muligvis dubiøst Erstatningskrav mod Sælgeren.

³⁶⁾ jfr. herfor *danske* Sø- og Handelsretsdomme i U.f.R. 1922 S. 913 og 1918 S. 16. *engelske* Domme: Dom af Privy Council i Sagen »Marlborough-Hill« (1921) I A. C. 444 og af Court of Appeal: *Weiss v. Produce Brokers Co.* 7 Lloyds List Law Rep. 211 og *United Baltic Co. v. Burgett*, 8 Lloyds List Law Rep. 190. I modsat Retning gik Kings Bench Divisions Dom i Sagen *Diamond Alkali Export Co. v. Burgeois* (1921) 3 K. B. 443. Denne Dom blev afsagt kort Tid forinden de to Appeal Court-Domme og blev netop anerkendt herved. Engelsk Rets Standpunkt er altsaa nu klart og definitivt, at R. f. s. godkendes, jfr. Afhandling af W. R. *Bisschop*: »Le connaissance reçu pour embarquement en droit anglais« i *Revue Dor* Tome 3 S. 12.

Amerikansk Dom: *Victor v. National Bank of New York* (1922) 193 N. Y. 868. *Tyske* Domme: Reichsgericht 2/5 1923 (R. G. 107 S. 230) og Hamburgs Oberlandesgericht i *Hans. G. Z.* 1922 Nr. 143. *Jacoby*, Akkreditiv S. 247. Afhandling af *Nolte*: »Ueberseeische cif. Abladegeschäfte« S. 8—22. *Koch*: »Kredit im Recht« S. 130 Note 1 udtaler uden nærmere Kommentar, at »Empfangskonnossemente eignen sich für den Rembourskredit nicht«.

Fransk Ret: jfr. Pierre *Marais* S. 95—98 og 114—15 og Georges *Marais* i *Revue Dor* Tome 2 S. 1.

jfr. for *Hollands* Vedkommende Oversigt af *van Slooten* i *Revue Dor* Tome 2 S. 16.

Italiensk Dom af Genuas Appelret 3/12 1920 citeret hos *Cobianchi*, *Revue Dor* Tome 5 S. 23.

Efter de Regler om cif-Forretninger, som blev vedtaget paa International Law Associations Møde i Warschau August 1928 (»*Warsaw Rules*«) gælder det (§ 7 I—III) at der som Hovedregel *ikke* kan leveres R. f. s.

³⁷⁾ *Herfor*: Dansk Reg. § 10. Amerikansk Reg. § 3. Tysk Reg. § 11. Fransk Reg. Stockholm-Udkastet. Italiensk Reg. fra 1925 (*Frederiksen* S. 47).

Det er meget almindeligt, at det bestemmes i Købeaftalen eller i Bankernes almindelige Remboursbetingelser, at *Konnossementsdatoen* i alle Tilfælde skal være *afgørende* Bevis for, hvornaar Afskibningen er sket. Det hævdes fra forskellig Side, at denne Bestemmelse maa medføre, at Banken bliver berettiget til at indløse R. f. s., selv om der er fastsat en Afskibningsfrist, idet det blot skal paases, at dette Dokument er dateret indenfor Fristen.³⁸⁾

Det fremgaar af det foranstaaende, at Køberen undertiden er pligtig at modtage R. f. s., undertiden ikke er det. Det er derfor, og fordi der i det hele er en Række dog ret væsentlige Forskelligheder i Retsstillingen, meget vigtigt, at der er en klar og tydelig Forskel imellem de to Dokumenters Udseende, saa at enhver kan se, hvad det er, han har for sig.³⁹⁾ Men dette overholdes slet ikke af Rederierne. Mange Rederier benytter for deres Ruteskibe en og samme Blanket — nemlig en R. f. s.-Blanket — hvad enten Dokumentet udstedes forinden eller efter Indladningen. Dette medfører, at en meget stor Del af de Dokumenter, der gaar i Omsætningen som R. f. s. og behandles og maa behandles som R. f. s., først er udstedt, efter at Indladningen er sket, og altsaa egentlig burde have været udstedt som Ombord-Konnossementer. Denne Frem-

Derimod: Norsk Reg. § 4. Oberparleiter S. 19 meddeler, at de *østrigske* Banker ikke uden speciel Ordre honorerer R. f. s. De *svenske* Banker har svinget. *Hultman* S. 134 angiver, at Dokumentet antages, medens nu Reglerne fra 1925 (§ 18) bestemmer, at det kun godkendes efter speciel Ordre.

³⁸⁾ *Herfor:* Jacoby, Regulativ ad § 11. Amerikansk Reg. § 4 og muligvis den ovenomtalte amerikanske Dom: Victor v. National Bank of N. Y. (193 N. J. 868).

Den engelske Dom af Kings Bench Div. af 27/7 1921 (*Burgett & Newsam v. United Baltic Co.*) slutter sig til dette Standpunkt, idet den fastslaar, at naar det i Købeaftalen er bestemt, at Konnossementet skal dateres i December, betyder dette ikke, at Afskibningen skal ske i December, og at der derfor godt kan leveres R. f. s.

Herimod: Dom af Hamburgs Oberlandesgericht af 11/3 1915 (*Hans. G. Z.* 1920 S. 118), der bestemmer, at Klausulen om, at Konnossementsdatoen er Bevis for Afskibningsdagen, ikke kan medføre, at Sælgeren kan levere et R. f. s., naar der er fastsat en Afskibningsfrist, idet Klausulen naturligt maa forudsætte, at Konnossementets Indhold er saadant, at Dokumentet er brugbart som Bevis for Afskibningstiden, men det er et R. f. s. jo netop ikke.

³⁹⁾ Dom af Bergens sjöret i Nordiske Domme i Sjöfartsanliggender 1922 S. 295 og af Kristiania Sjöret samme Sted 1918 S. 428 samt dansk Sø- og Handelsretsdom i S. H. T. 1921 S. 174.

gangsmaade er afgjort ubillig overfor Afladerne, som faar et ringere Dokument, end de har Krav paa. Der synes ikke at være nogen praktisk Nødvendighed derfor. Rederiet maatte uden synderlig Besvær kunne have to Sæt Blanketter liggende — et Sæt R. f. s.-Blanketter til Brug ved Udstedelse forinden Indladningen og et Sæt Konnossementblanketter til Brug, hvor Indladningen er sket.

Bortset herfra findes der Dokumenter, som ikke klart tilkender, om de er udstedt før eller efter Indladningen. Der har været en stærk Modvilje mod R. f. s., og man har derfor søgt at forumme dem som Ombord-Konnossementer. I en tysk Reichsgerichtsdom⁴⁰⁾ forelaa der et Dokument, som indledes med Ordene “shipped on board.....”, og som indeholdt en Klausul om, at hvis Afladning med den nævnte Damper forhindredes, skulde Afladning kunne ske med den næste Damper paa Linjen. Reichsgericht statuerede, at denne Klausul ikke forringede Betydningen af Ordet “shipped”, og at det derfor maatte betragtes som et Ombord-Konnossement. Wüstendörfer⁴¹⁾ citerer et Dokument, der lyder “shipped on board S/S X or any other subsequent steamer of the line...”, og mener, at dette Dokument maa betragtes som et R. f. s. Det synes mig ogsaa det rimeligste. I det hele taget maa det gælde, at Køberen, som har Krav paa et Konnossement for derved at faa konstateret Afskibningsdatoen, maa kunne afvise Dokumenter, som ikke klar^t udtaler, at Indladningen var sket, da Dokumentet udfærdigedes. Usikkerhed herom maa gaa ud over Sælgeren.

Det gennemgaaende Konnossement.

Det siges sædvanligvis, at der kan leveres gennemgaaende Konnossement.⁴²⁾ Saaledes siger et Grosserer-Societets Responsum,⁴³⁾ at et amerikansk Firma, der har solgt cif skandinavisk Havn, “som Hovedregel” kan frigøre sig ved at levere gennemgaaende Jernbanekonnossement udstedt af amerikansk Jernbaneselskab til paa-gældende skandinaviske Havn, “naar Jernbanekonnossementet er udstedt paa behørig Maade.” Paa et Spørgsmaal, om herværende

⁴⁰⁾ R. G. 20 S. 58.

⁴¹⁾ Studien zur modernen Entwicklung des Seefrachtvertrags (1910) S. 285.

⁴²⁾ Lassen-Ussing § 82 Note 32; Almén § 16 Note 12—19; Hultman S. 134. Grundtvig, Søret S. 135.

⁴³⁾ U. f. R. 1921 S. 828, jfr. ogsaa Responsum 3/11 1922, hvorefter Køberen af Hvedemel fra indre Amerika cif Frederikshavn er pligtig at betale mod gennemgaaende Konnossement.

Banker modtager Jernbanekonnossementer, svarer Grosserer-Societetet,⁴⁴⁾ at det kommer an paa, hvilke Banker og hvilke Varer det i hvert enkelt Tilfælde drejer sig om.

Standpunktet synes at være, at bortset fra de enkelte Brancher, hvor det kan oplyses, at der er en bestemt modgaaende Kutyme, som nægter Anerkendelse af det gennemgaaende Konnossement, maa det modtages.⁴⁵⁾ Men man kan ikke opstille denne Sætning ganske raa. Det kan ikke være rigtigt, at Sælgeren ubetinget altid, bortset fra visse specielle Brancher, kan frigøre sig ved at levere et Dokument, der angiver sig som "gennemgaaende Konnossement". Reglen maa paa forskellig Maade indskrænkes.

For det første maa der gøres en Undtagelse i de Tilfælde, hvor det i Købeaftalen er bestemt, at "*Afskibning*" skal være sket *inden* en vis *Frist*. Dette betyder, at Varerne inden Fristens Udløb skal være bragt om Bord i Skib. Det er efter dansk Ret ikke nok — saadan som det vistnok er efter amerikansk Ret — at Godset er indladet i Jernbanevogn. Køberen maa have Ret til Dokumenter, som udviser, at Ombordbringning i Skib er sket rettidig. Han kan derfor kræve et egentligt Ombord-Konnossement og behøver ikke at nøjes med et gennemgaaende Jernbanekonnossement, som alene udviser, hvornaar Godset er overgivet til Jernbaneselskabet.⁴⁶⁾

*Almén*⁴⁷⁾ opstiller den Begrænsning, at Køberen ikke er pligtig at betale mod det gennemgaaende Konnossement, hvis den Transport, som Godset skal underkastes, er en saadan, at Sælgeren uden uforholdsmæssige Omkostninger eller Vanskeligheder kunde skaffe et direkte Konnossement. Jeg føler mig ikke overbevist om, at man kan opstille denne Begrænsning, i hvert Fald saa generelt, som Almén gør det. Køberen har ofte Interesse i, at Godset sendes

⁴⁴⁾ U. f. R. 1924 S. 698.

⁴⁵⁾ Dansk og Amerikansk Reg. bestemmer, at Remboursbanken som Regel ikke vil modtage gennemgaaende Jernbanekonnossementer. Svensk Reg. § 26 har den modsatte Regel. *Frederiksen* oplyser S. 31, at Bankerne ikke vil godkende *Jernbanekonnossementer*, men at de derimod honorerer »*Omladnings-Konnossementer*«, hvor Godset skal forsendes med to eller flere Dampere.

⁴⁶⁾ H. D. i U. f. R. 1923 S. 25, jfr. engelsk Court of Appeal-Dom: *Mowbray, Robinson & Co. v. Rosser* (1922) L. T. Rep. 126 S. 748, hvorefter »shipment« betyder Indladning i Skib. Selv om det er Meningen, at Godset skal komme fra et andet Land, og det kan bevises, at »shipment« i det fremmede Land ogsaa omfatter Indladning i Jernbanevogn, ændres Betydningen af Ordet i en Kontrakt oprettet i England alligevel ikke.

⁴⁷⁾ § 16 ved Note 19.

med en kombineret Transport i Stedet for, at det skal ligge og vente paa direkte Forbindelse. Hvis Sætningen vinder Anerkendelse, vil Sælgeren lade Varen gaa med den senere og langsommere direkte Forbindelse for at være sikker paa, at Køberen ikke gør Indsigelse mod det kombinerede Konnossement, og det vilde hverken Køber eller Sælger kunne staa sig ved. Men det er dog nok muligt, at det i visse Tilfælde vilde virke saa urimeligt og saa ubilligt overfor Køberen, at Godset afsendtes paa gennemgaaende Konnossement, at Køberen kan afvise det.

Bortset fra disse to Grupper af Tilfælde er det af Betydning at fremhæve, at Betegnelsen "gennemgaaende Konnossement" anvendes om *Dokumenter af meget forskellig Karakter* og af højst forskellig Værdi for Køberen, og at Sælgeren ikke kan levere et hvilket som helst Dokument, der gaar under denne Etikette.

I vidt Omfang har Rederier og Jernbaneselskaber indbyrdes sluttet Aftaler med hinanden om Overtagelsen af gennemgaaende Forsendelser, saaledes at hvert enkelt Medlem af *Forbundet* har Pligt til at overtage sin Del af Transporten efter bestemte Fragttariffer. Det er den almindelige Opfattelse, at Aftalen om Forsendelsen i dette Tilfælde anses som indgaaet af den første Transportør paa samtlige Transportørers Vegne, og at hver enkelt af disse er solidarisk ansvarlig for Konnossementets Angivelser og for den behørig Opfyldelse af hele Transporten.⁴⁸⁾ Det vil ganske vist være meget almindeligt, at denne de samtlige Transportørers solidariske Hæften vil være ophævet ved Klausuler i Konnossementet om, at hver enkelt kun er ansvarlig for sin Del af Rejsen.

⁴⁸⁾ *Grundtvig*: Den danske Søret S. 132—33. J. Jantzen i Nordiske Domme i Sjöfartsanliggender 1904 S. 267. *Carver* Sect. 107.

Friederich Jacobsen: »Das Durchkonnossement und dessen Freizeichnungen«, Leipzig 1912 S. 41. Sø- og Handelsretsdom i S. H. T. 1912 S. 394 gaar herimod. Forholdet var det, at New York Central Railroad Co. havde udfærdiget et gennemgaaende Konnossement for 150 Kasser Æbler fra Soden i Nordamerika til København. Forsendelsen skulde ske med Jernbane til New York og derfra med Skandinavien—Amerika Linien. 50 af Kasserne blev imidlertid sendt en anden Vej fra New York nemlig med Holland-Amerika Linien til Holland og derfra med hollandsk Dampers til København. Disse Kasser var beskadigede, og Køberen krævede Erstatning derfor af Skandinavien-Amerika Linien. Denne frifandtes, idet »den Omstændighed alene, at samtlige de paagældende Kasser skulde forsendes med en af de Indstævnte dreven Dampskibslinie, findes ikke at kunne medføre, at de maa bære Ansvar for Kassernes rigtige Fremkomst.«

Men hvordan det nu er eller ikke er med det solidariske Ansvar, saa byder denne Art gennemgaaende Konnossementer Køberen den Fordel, at han paa Forhaand af Dokumentet kan se, hvilke Jernbaneselskaber og Rederier, der skal besørge Transporten, og hvilke Betingelser — Ansvarsfrihedsklausuler o. s. v. — der er gældende for Rejsen. Dokumentet gælder for hele Transporten fra Afsendelsen til Bestemmelsesstedet. Det giver Køberen Sikkerhed for, at han for hele denne Transport har et selvstændigt Krav mod Transportøren — hvad enten han nu har Krav mod samtlige Transportører solidarisk eller kun mod den enkelte for hans Del af Rejsen. Disse de egentlige, tekniske gennemgaaende Konnossementer er Køberen pligtig at modtage.^{48a)}

I mange Tilfælde vil Dokumenter, som betegner sig som "gennemgaaende Konnossementer" *ikke* blive udstedt af et saadant *Forbund*. Man maa vistnok give Jantzen⁴⁹⁾ Medhold i, at selv om det gennemgaaende Konnossement omfatter hele Transporten, er den anden Transportør i dette Tilfælde kun ansvarlig for den Skade, der sker paa hans Del af Rejsen. Her, hvor Transporten ikke foretages af Medlemmerne af et Forbund i Henhold til tidligere trufne Aftaler og i fælles Interesse, er der ingen Basis for at paalægge den anden Transportør noget videregaaende Ansvar. Dette er dog i det praktiske Liv ikke nogen afgørende Forskel mellem de to Arter af gennemgaaende Dokumenter, thi som nævnt vil det være meget almindeligt, at der i Dokumenter udstedt af et Transportforbund optages Klausuler om, at hver enkelt kun er ansvarlig for sin Del af Rejsen. Hvis det klart fremgaar af Dokumentet, at det omfatter *hele Transporten* og fastslaar Betingelserne herfor, maa Køberen vistnok være pligtig at *honorere* Dokumentet.^{49a)}

^{48a)} I Stockholm-Udkastet siges det: »Banks will accept ocean bills of lading permitting transshipment, outside the usual printed clauses, on condition that the entire voyage be effected under the responsibility of the signer of the bill of lading, unless the credit specifies direct shipment«. Desuden bestemmes det, at »bills of lading issued by shipping companies agents on inland points will be refused.«

⁴⁹⁾ Nordiske Sjöfartsdomme 1904 S. 257 ff., jfr. den nedenfor omtalte engelske Dom: Hansson v. Hamel & Horley Ltd. Friedrich *Jacobsen* l. c. S. 37—38.

^{49a)} Efter International Law Associations clif-Regler fra August 1928 (»*Warsaw Rules*») § 7 VI gælder det, at det ikke er nødvendigt, at enhver Transportør er ansvarlig for hele Rejsen, men at det gennemgaaende

Ofte gælder det gennemgaaende Konnossement imidlertid ikke for hele Rejsen. Dette kan foreligge paa den Maade, at den første Transportør kun transporterer Godset en Del af Vejen og paatager sig at skaffe Skibsrum for den videre Rejse eller at videresende det med Jernbane. Et saadant Dokument kan f. Eks.⁵⁰⁾ lyde paa, at Rederiet paatager sig Transporten fra Smyrna med "S/S Calypso bound for Amsterdam..... to be delivered in Amsterdam or any other port at the Company's (Rederiets) option unto the Company (Rederiet) in order to be transshipped at Steamer's expense, but not at her risk to Hamburg to be delivered there unto order." Da "Calypso" kom til Amsterdam, blev Godset omladet i Damper til Hamburg, og der blev udstedt særskilt Konnossement for Transporten Amsterdam—Hamburg, omfattende alt det Gods fra "Calypso", som skulde til Hamburg, destineret til Rederiets Agent i Hamburg. Ihændehaveren af det gennemgaaende Konnossement, som ikke havde faaet dette ny Konnossement, kunde ikke kræve Godset udleveret fra det Skib, som havde besørget Transporten til Hamburg, og ikke rette noget Erstatningskrav mod det for Beskadigelse, der var sket paa Godset paa denne sidste Rejse. For at gøre det, maatte han have Konnossementet for selve denne Rejse.⁵¹⁾ Køberen kan ikke være pligtig at honorere et saadant gennemgaaende Konnossement, medmindre det fremgaar ganske klart og bestemt af dets Indhold, at det gælder for hele Rejsen, og at der ikke for nogen Del af Rejsen er udstedt særligt Konnossement, som han ikke samtidig faar overgivet.⁵²⁾ Er der ikke udstedt

Konnossement i det mindste maa fastsætte de Regler, hvorefter man for ethvert Afsnits Vedkommende kan kræve Erstatning af den for dette Afsnit ansvarlige. (jfr. *Holländer* Artikel om »Cif-Klausel« i *Rechtsvergleichendes Handwörterbuch*).

⁵⁰⁾ Dom af Hamburgs Oberlandesgericht i Hans. G. Z. 1921 S. 203.

Se ogsaa om saadanne Dokumenter *Carver* Sect 470.

⁵¹⁾ jfr. den fornævnte Dom af Hamburgs Oberlandesgericht.

⁵²⁾ jfr. engelske Domme: House of Lords 16/3 1922: *Hansson v. Hamel & Horley Ltd.* L. T. R. Vol. 127 S. 74.

Denne Dom angik følgende Forhold: Den svenske Sælger solgte et Parti Guano at afskibe fra Braatvag i Norge til Japan cif. Kobe. Afskibning i April Maaned. Paa Grund af Mangel af Damper direkte til Japan afsendtes Partiet fra Braatvag til Hamburg paa Konnossement af 22/4 og blev i Hamburg omskibet til japansk Damper. Hamburg-Agenten for den japanske Linje udfærdigede 5/5, efter at han havde faaet Godset i sin Besiddelse, et Dokument, der lød:

noget særligt Konnossement efter Omladningen, gælder Konnossementsbetingelserne i det gennemgaaende, og dette maa ogsaa antages, selv om det i det gennemgaaende bestemmes, at "efter Omladningen træder Konnossementsbetingelserne for det viderebefordrende i Kraft."⁵³⁾

Dersom Købekontrakten fastsætter, at *Afskibning* skal være

»Through Bill of Lading«

i Marginen: »from Braatvag to Kobe«. »Shipped from Braatvag according to Bill of Lading of 22/4 1920«.

I Teksten:

»Shipped in apparent good order and condition on board the steamer Kiev, lying in or off the port of Braatvag, and bound for Hamburg for transshipment into S/S Atlas Maru to be delivered.... at the port of Kobe.«

Køberen nægtede at betale mod dette Dokument, og House of Lords gav ham Medhold heri. Retten udtalte, at cif-Sælgeren skal levere Dokumenter, som giver Køberen Sikkerhed for Forsendelsen fra Afskibningen til Bestemmelsesstedet. Det forelagte Dokument giver ikke Sikkerhed for de første 13 Dages Forsendelse (fra Braatvag til Hamburg). Hertil maa kræves, at det japanske Rederi paatog sig Ansvaret for denne Transport paa det gennemgaaende Konnossements Betingelser, men man maa paa Forhaand gaa ud fra, at det japanske Rederi ikke vilde paatage sig Ansvaret for en Rejse, som det intet havde haft med at gøre, og der er intet særligt oplyst, som kunde tyde derpaa. Se om yderligere Begrundelse til denne Afgørelse ovenfor Note 1. I Sagen: *Landauer & Co. v. Craven & Speeding Bros* (1912) K. B. 650 lød Købekontrakten paa 400 bales Hamp at afskibe Oktober-December fra Philipinerne eller Hongkong med Damper eller Dampere direkte eller indirekte til London. Sælgeren afskibede paa Konnossement af 28/12 fra Manilla til Hongkong til sin egen Ordre. Godset blev i Hongkong omskibet til London paa Konnossement dateret 25/3. Sælgeren leverede til Opfyldelse af Kontrakten Konnossementet fra Hongkong til London. Retten statuerede, at Dokumentet ikke var behørigt »1) because it did not include a contract of affreightment to London made before 31/12 1909 and 2) because it did not include a contract of affreightment from Manilla to Hongkong.«

Motiverne til Dom i Sø- og Handelsretstidende 1922 S. 82 synes at gaa ud fra, at naar der fra Bombay er solgt cif København, er det tilstrækkeligt at levere Konnossement Bombay-Marseilles, forsaavidt Sælgerens Agent i Marsaille lover at arbejde for Omskibning i Marseilles til København.

⁵³⁾ Herfor tysk Reichsgerichtsdom 2/10 1915 i L. Z. 1916 S. 326. Godset sendtes fra Kina til Hamburg med Omladning i Shanghai. Godset beskadedes som Følge af daarlig Ventilationsindretning. I den Konnossementsform, som Linjen Shanghai—Hamburg plejede at benytte, fandtes der en Ansvarsfrihedsklausul herimod, medens der ikke fandtes nogen saadan i det gennemgaaende Konnossement. Da der faktisk ikke var ud-

sket inden *en vis Frist*, maa det kræves, at der inden Fristens Udløb er afsluttet en Fragtkontrakt om Forsendelse helt frem til Bestemmelsesstedet. Det er ikke nok, at Sælgeren har sluttet Aftale med et Rederi om Transport frem til en Mellemstation, hvor Sælgerens Agent skal besørge Godset omladet.⁵⁴⁾

Delkonnossementer.^{54a)}

Det er ret almindeligt, at en Importør ønsker at videresælge Varerne til forskellige Købere, endnu medens de "svømmer". Men hvorledes skal han bære sig ad med at skaffe hver af disse enkelte Købere behørigte Dokumenter, naar han kun har et Enheds-Konnossement paa hele Partiet. I Praksis er der for at komme uden om denne Vanskelighed skabt en særlig Klasse Dokumenter, de saakaldte "Delkonnossementer" eller paa Tysk "Konnossementsantheilsscheine".

Der forekommer 3 forskellige Slags Delkonnossementer:

- 1) en Skrivelse fra Indehaveren af et Konnossement til Rederiet eller til Kaptajnen eller til Rederiets Agent paa Modtagelsespladsen om at udlevere saa og saa meget af det paa Konnossementet afladede Gods til en i Dokumentet opgivet Person. Dokumentet kan f. Eks. lyde saaledes:⁵⁵⁾

"Konnossement-Teilschein.

Die Kaiverwaltung beliebe hiergegen auszuliefern an Herrn.....

81 Ballen Holzmasse, 1640 kg.

Für alle Folgen, die aus einer etwaigen Unrichtigkeit in der Ausstellung der Teilscheine entstehen sollten, über-

stedt noget specielt Konnossement for Rejsen Shanghai—Hamburg, maa det gennemgaaende Konnossements Betingelser alene komme til Anvendelse og Skibet derfor være ansvarlig for Skaden.

⁵⁴⁾ jfr. de i Note 52 citerede engelske Domme: *Hansson v. Hamel & Horley Limited* og *Landauer & Co. v. Craven & Speeding Bros*, samt den engelske Dom *Brazilian and Portuguese Bank v. British and American Exchange Co.* (18 T. L. R. 823), hvorefter det, naar der er aftalt Afskibning fra Rio til New York, ikke er nok, at der leveres et Konnossement, der lyder paa »bound for St. Thomas for orders«.

Derimod: Sø- og Handelsretsdom S. H. T. 1922 S. 82.

^{54a)} jfr. de nedenfor i Note 67—73 citerede Afgørelser vedrørende *Udleverings-sedler*.

⁵⁵⁾ Hans. G. Z. 1921 S. 49.

nimmt die unterzeichnete Firma die volle Verantwortlichkeit.

Hamburg.....”

- 2) Delkonnossementet kan ogsaa bestaa i en Udleveringsordre, som den fornævnte, men forsynet med en *Paategning fra Rederiets Agent* paa Destinationspladsen om, at man er indforstaaet med Ordren og vil respektere den. En saadan Paategning vil sædvanligvis kun blive meddelt, dersom Konnossementet samtidig tilbagegives.
- 3) En Erklæring *fra Rederiets Repræsentant*, efter at Konnossementet er ham overleveret om, at saa og saa meget Gods ex det og det Skib vil blive udleveret til den i Delkonnossementet angivne Person. Et saadant Dokument kan f. Eks. lyde:⁵⁶⁾

“Delivery order.

Mod Tilbagelevering af denne Seddel udleveres til Indehaveren følgende Gods.....

.....
Partiet er destineret til Stockholm pr. Damper Perm fra Catania. Fragt og andre paa Godset hvilende Omkostninger skal betales efter Originalkonnossement dateret 16/12 1916, som af os er modtaget i Bytte mod denne Seddel, og fastholdes alle i Konnossementet optagne Vilkaar og Bestemmelser.”

De under 1) og 2) nævnte Dokumenter er nær beslægtede med delivery order (Udleveringssedlen) og kaldes almindeligvis i Skandinavien “Udleveringsseddel” og i England “delivery order”, de under 3) nævnte Dokumenter med warrant. Forskellen er, at Delkonnossementer udstedes, forinden Godset endnu er bragt i Land, medens Delivery-order og warrant udstedes, efter at Godset er oplagret i Varehus eller i Dok. Men i det praktiske Liv overholdes denne Skelnelinje ikke. Dokumenter, der angiver sig som Delkonnossementer, udstedes ofte, selv efter at Godset er oplagret.

Dersom der efter Aftalerne skal honoreres Dokumenter, der alene angives som “Shipping documents”, “Konnossement” eller lignende almindelige Udtryk, kan et Delkonnossement af den under 1) beskrevne Karakter *ikke* kræves *honoreret*.⁵⁷⁾ Dokumentet

⁵⁶⁾ Svensk Højesteretsdom N. J. A. 1921 S. 326.

⁵⁷⁾ Brandis S. 227 og Staub § 363 Anm. 38, som udtaler, at et saadant Dokument overhovedet ikke er et »Konnossementsteilschein«, og at det ikke

er i Virkeligheden kun en Ordre fra Sælgeren, som giver Køberen Krav mod Sælgeren, men ikke direkte mod Rederiet.⁵⁸⁾ Hvis det Konnossement, som Sælgeren selv havde, eller andre Eksemplarer af Konnossementsættet kommer frem og bliver præsenteret for Kaptajnen ved Udlosningen, maa Varerne udleveres til Ihændehaveren af Konnossementet, uden at Ihændehaveren af Delkonnossementet kan gøre nogen Indsigelse. Dersom Sælgeren gaar fallit, forinden Varerne er udleveret til Køberen, maa disse muligvis udleveres til Konkursboet, og Køberen nøjes med et Erstatningskrav mod Boet.⁵⁹⁾ Man vil sikkert fra alle Sider være enig om, at et saadant Delkonnossement ikke kan kræves honoreret, medmindre det udtrykkelig hjemles ved Angivelsen af de Dokumenter, der skal leveres. Selv om det siges, at Honoreringen skal ske mod "Delkonnossement", kan det dog næppe antages, at Køberen har villet angive, at han vil nøjes med et saadant Dokument. Han maa have Krav paa et Delkonnossement, hvor *Rederiet selv*^{59a)} har forpligtet sig til Udleveringen, altsaa et af de Dokumenter, som falder ind under *Grupperne 2) og 3)*. Men selv disse egentlige Delkonnossementer er det ikke givet, at der altid er Pligt til at indløse, medmindre Angivelsen af de Dokumenter, der skal præsteres, giver speciel Hjemmel til at antage det.

Det maa nok gælde, at Rederiet er pligtig at udlevere det Gods, Dokumentet lyder paa, til den efter Dokumentet berettigede, naar Rederiets Repræsentant enten selv har udstedt Dokumentet eller har forsynet det med sin Anerkendelsespaategning.⁶⁰⁾ Men herved

kan kræves honoreret, selv om Aftalen lyder paa Betaling mod »Konnossement oder Teilschein«.

⁵⁸⁾ U. f. R. 1920 S. 440, navnlig S. 441 nederst.

⁵⁹⁾ Dette gælder saaledes i tysk Ret. Tysk Reichsgerichtsdom af 23/11 1911 i Bank-Archiv XI S. 121, jfr. nedenfor Note 69.

^{59a)} Et Delkonnossement, som er *udstedt af en Bank*, hvis Soliditet er hævet over enhver Tvivl, maa indløses i samme Omfang, som om det var udstedt af Rederiet selv, jfr. nedenfor Note 73a.

⁶⁰⁾ jfr. Dom af Hamburgs Oberlandesgericht i Hans. Gerichtszeitung 1921 S. 49 (ovenfor Note 55), hvor det udtales, at efter den almindelige Opfattelse i Handelskredse — ogsaa efter en Erklæring fra Handelskammeret — maa Kajforvalterens Afstempling af Delkonnossementet betragtes som Kajens Overtagelse af en uigenkaldelig Forpligtelse til at udlevere Varerne til den berettigede. Det Dokument, Sagen drejede sig om, betegnede sig selv som »Konnossement-Teilschein«, og var udstedt paa en af Kajen trykt Blanket, men i Virkeligheden var det en Udleveringssedel (delivery order), idet Varerne, da det udstedtes, allerede laa oplosede paa Kajen.

maa erindres, at Delkonnossementet sammen med de andre Delkonnossementer, der udstedes for Resten af Partiet, gives i Bytte mod Enhedskonnossementet, og at det ikke er Hensigten, at Rederiet ved Udstedelsen af disse Delkonnossementer skal komme ind i større Ansvar, end det havde efter Enhedskonnossementet. Samtlige de *Ansvarsfrihedsklausuler*, som findes i Enhedskonnossementet, maa man gaa ud fra, ogsaa gælder for Delkonnossementerne, og dette udtales vistnok ogsaa altid udtrykkeligt. Hvad disse Klausuler indeholder, kan man imidlertid ikke se af Delkonnossementet. Køberen, som skal betale mod Dokumenter, køber til en vis Grad Katten i Sækken. Selve Varerne har han ikke Lov til at forlange at undersøge, forinden han betaler, men han maa til Gengæld have Ret til at lære Dokumenterne at kende til Bunds. Han kan ikke spises af med Delkonnossementets Angivelse: "Alle Klausuler som i Konnossementet". Disse Dokumenter kan derfor efter min Mening ikke kræves honoreret.⁸¹⁾

En anden Ting, som gør det betænkeligt at paalægge Køberen en Pligt til at indløse disse Dokumenter, er at der næppe skabes nogen Pligt for Rederiet til at udlevere netop det Kvantum, som angives i Dokumentet, men alene en Pligt til at levere en forholdsmaessig Anpart af hele det samlede Parti. Ofte udtales dette direkte i Dokumentet, idet det bestemmes: "Ethvert Overskud eller Mangel eller Skade fordeles pro rata". Det er klart, at Modtageren af et saadant Dokument i bevismæssig Henseende er stillet daarligere, end om han havde faaet et selvstændigt Konnossement.

I hvert Fald kan Dokumentet ikke honoreres, naar det i Købeaftalen er bestemt, at Afladning skal være sket *inden en vis Frist*,⁶²⁾ idet Delkonnossementet ikke saaledes som Ombordkon-

⁶¹⁾ jfr. ovenfor ved Note 11. jfr. *herfor* svensk Højesteretsdom N. J. A. 1923 S. 355, som dog ikke kan tages som klar Støtte for Sætningen, idet den særlig støtter Køberens Ret til at afvise Dokumentet paa den Omstændighed, at Udleveringssedlen ikke indeholdt nogen Meddelelse om, at Rederiet ved Udstedelsen havde faaet Konnossementet i Forvaring. jfr. Dom af Hamburgs Oberlandesgericht i Hans. G. Z. 1912 S. 269. Denne Dom angik et af de under 2) nævnte Dokumenter. *Herimod*: Svensk Højesteretsdom N. J. A. 1921 S. 326 og tysk Voldgiftskendelse i Hans. G. Z. 1921 S. 225. Efter »Warsaw Rules« § 7 VIII kan Delkonnossement eller delivery order kun leveres, hvis dette følger af Sædvane for vedkommende Branche, og Dokumentet maa da være udstedt af Rederiet eller dets Repræsentant.

⁶²⁾ Herimod den nævnte Dom, N. J. A. 1921 S. 326.

nossementet betyder et autoritativt Bevis for, hvornaar Afladning er sket. Selv om det i Delkonnossementet angives, hvornaar Konnossementet er dateret, er det ikke nok, thi Konnossementet kan jo f. Eks. have været et Received for shipment-Dokument eller et gennemgaaende Jernbanekonnossement, og da betyder Dateringen intet som Bevis for, hvornaar Afladning er sket.

I den seneste Tid har 2 tyske Forfattere⁶³⁾ hævdet, at Delkonnossementerne nu er kommet i saa almindelig Brug, at det er Handelsædvane, at Køberen er pligtig at betale mod dem. De henviser til,⁶⁴⁾ at Dokumentet skaber en fuldt betryggende Formodning for, at Afladningen i Henseende til Tid og Mængde har været kontraktmæssig, og at Modtageren opnaar tinglig Ret til Godset og faar umiddelbart Krav mod Rederiet paa Udlevering. Modtageren faar derfor praktisk set ganske den samme Retsstilling som gennem Konnossementet. Af Hensyn til det Almenes Krav paa, at den glatte og regelmæssige Afvikling af Forretningerne ikke hæmmes af formelle Betænkeligheder, maa man paalægge Køberen Pligt til at modtage Dokumentet.⁶⁵⁾ Der er sikkert meget rigtigt i dette. Man er i de senere Aartier paa dette og paa andre Omraader gaaet væk fra tidligere Tidens Holden fast ved Konnossement som det eneste saliggørende. Men jeg tror ikke, man er naaet saa langt i denne Udvikling, at der i videre Omfang end ovenfor udviklet kan siges at være en egentlig Pligt for Køberen til at modtage Dokumentet; i hvert Fald bør Banken være meget forsigtig med at gøre det uden udtrykkelig Tilladelse fra Køberen.⁶⁶⁾

Udleveringsseddel.⁶⁷⁾

Naar Godset er fremme paa Bestemmelsesstedet, sker Omsætningen i vidt Omfang ved Hjælp af Udleveringssedler.⁶⁸⁾ Doku-

⁶³⁾ W. Brandis i Hans. Rechtszeit. 1921 S. 227. Hager i samme Tidsskrift 1918 S. 741.

Se derimod *Holländers* Artikel om »Abladegeschäft« i Rechtsvergleichendes Handwörterbuch.

⁶⁴⁾ Brandis l. c. S. 228.

⁶⁵⁾ I samme Retning gaar en Voldgiftskendelse i Hans. G. Z. 1921 S. 225, jfr. fornævnte svenske Højesteretsdom i N. J. A. 1921 S. 326.

⁶⁶⁾ I en Note i U. f. R. 1921 S. 297 siges det ubetinget: »Det normale cif-Køb forudsætter, at Køberen faar Konnossement og Assurancepolice«.

⁶⁷⁾ jfr. de ovenfor om *Delkonnossementer* citerede Afgørelser.

⁶⁸⁾ I England kaldes det »Delivery order«, i Tyskland »Lieferschein«.

mentet er en Ordre til det Pakhus eller den Speditør, hvor Godset er oplagret, om at udlevere Godset til den i Udleveringssedlen opgivne Person. I Københavns Frihavn benyttes der følgende Blanketter til Udleveringssedlerne:

“Oplagsbevis No. af 19.....
 Til Københavns Frihavns-Aktieselskab.
 Af det Parti ex,
 der i Henhold til ovennævnte Oplagsbevis er oplagt i vort
 Navn, bedes udleveret
 skriver
 (Mærke:) til eller Ordre.
 København, den 19...”

Betegnelsen Udleveringsseddel (delivery order) benyttes ofte unøjagtigt som enstydig med Oplagsbevis (warrant).

En saadan Udleveringsseddel giver ikke Køberen en selvstændig Sikkerhed for, at han faar de deri nævnte Varer. Hvis Udstederen (Sælgeren) gaar fallit, forinden Modtageren har faaet Varerne udleveret, eller Pakhuset har paataget sig at opbevare Varerne paa hans Vegne, er Modtageren ikke beskyttet mod Konkursboet, hvis de Varer, der omfattes af dette Udleveringsdokument, ikke er individualiserede.⁶⁹⁾ Køberen løber endvidere Risikoen for, at der slet ikke har været oplagret disse Varer, eller at de, naar han præsenterer Dokumentet for Pakhuset, allerede er udleveret i Henhold til en anden Udleveringsseddel.⁷⁰⁾ Hvis Godset er beskadiget eller bortkommet efter Afleveringen til Pakhuset, vil Udleveringssedlen — i hvert Fald hyppigst — ikke give Modtageren en selvstændig Adgang til at gøre Erstatningskrav gældende mod Pakhuset.⁷¹⁾

Køberen kan ikke være pligtig at honorere en saadan Udleveringsseddel udstedt af Sælgeren.⁷²⁾

Dersom *Pakhuset afstempler* Dokumentet, paatager det sig en selvstændig Pligt til at udlevere Godset. Jeg mener dog af de Grunde, som er udviklet ovenfor om Delkonnossementer, at det er me-

⁶⁹⁾ Skotsk Dom: Hayman v. M'Lintock i Scottish Magazin 1921 S. 105, se ogsaa Sø- og Handelsretsdom i U. f. R. 1916 S. 508. jfr. ovenfor Note 59.

⁷⁰⁾ Engelsk Dom Imperial Bank v. London and St. Katharines Dock Co. 1877, 5 Ch. D. 195.

⁷¹⁾ U. f. R. 1920 S. 440. *Staub* § 363 Anm. 8.

⁷²⁾ *Benjamin* S. 977. *Lassen-Ussing* § 82 Note 16. Dansk Export Reg. § 11.

get tvivlsomt, om Køberen er pligtig at indløse Dokumentet, selv om det er afstemplet.

I et Forhold, der forelaa til Bedømmelse i en svensk Højesteretsdom fra 1921,⁷³⁾ bestemte Købekontrakten, at der solgtes 120 Sække Kaffe "at levere oplagt i Norrköping og betales netto kasse mod Dokumenter". Sælgeren forlangte Betaling mod et Dokument, der lød saaledes: "Hermed overdrager vi til — — — (Køberen), Stockholm, nedenstaaende Varer liggende i Toldoplag i Norrköping i vort Navn.

Stockholm, den 6. November 1916.

Stockholms Handelsbank."

Køberen nægtede at betale mod dette Dokument. Han hævdede, at denne "Delivery order" ikke gav ham tilstrækkelig Sikkerhed for at faa Varerne, idet Toldkontoret i Norrköping ikke derved var bundet til at levere Varerne til ham. I de to Underinstanser fik Køberen Medhold heri, men Højesteret fastslog — i Tilknytning til en Udtalelse fra Kommerskollegiet — at Køberen efter almindelig Handelssædvane maatte være pligtig at betale mod et saadant Dokument. Det maa i Overensstemmelse med denne Højesteretsdom gælde, at naar Udleveringssedlen er udstedt af en *Bank* eller en anden Institution, hvis Soliditet er hævet over enhver Tvivl, maa Køberen indløse Dokumentet, idet han jo i dette Tilfælde vil have et Erstatningskrav mod Banken, hvis Udleveringsordren ikke efterkommes.^{73a)}

Oplagsbevis.

Varerne vil ofte, naar de sælges, eller naar Dokumenterne præsenteres, allerede være fremme paa Bestemmelsesstedet og der ligge oplagrede i et Pakhus, hos en Speditør eller i Frihavnen, og det Dokument, der bliver leveret af Sælgeren, ikke være Konnossement eller Fragtbrev, men et Oplagsbevis ("warrant", "Lagerschein").

Det kan af Købekontraktens Bestemmelser om Betingelserne for Købet følge, at der ikke kan leveres saadanne Dokumenter.

⁷³⁾ N. J. A. 1921 S. 322. jfr. ogsaa den ved Delkonnossementer omtalte svenske Højesteretsdom N. J. A. 1921 S. 326.

^{73a)} Dansk Reg. § 11 bestemmer, at Udleveringssedlen skal være udstedt af et Rederi eller Dampskibsselskab eller af en anerkendt Bank eller Bankier.

Hvis Købekontrakten gaar ud paa Salg af Varer cif København, Afskibning fra Amerika, maa der ikke leveres et Oplagsbevis, af hvilket det ikke fremgaar, at Varerne er afskibet fra Amerika, thi til Afvikling af denne Kontrakt kan der ikke leveres *loco* Varer.⁷⁴⁾ Ja, selv om Sælgeren tilbyder Varer, som er importeret paa behørig Maade, er det ikke givet, at Køberen behøver at akceptere dem. Han kan muligvis stille sig paa det Standpunkt, at han efter Købeaftalen har Krav paa visse bestemte Dokumenter og ikke er pligtig at modtage selve Varerne.⁷⁵⁾

Oplagsbeviset er et Dokument udstedt af Pakhuset og indeholdende Anerkendelse af Modtagelsen af de og de Varer og Løfte om at udlevere disse Varer til den efter Dokumentet berettigede.⁷⁶⁾ Udstederen er forpligtet til at udlevere Varerne i Overensstemmelse med Dokumentets Angivelse til den, der møder frem med Dokumentet, og kan ikke komme frem med Indsigelser udspringende af Forholdet til den, der har indlagt Varerne i Pakhuset.⁷⁷⁾ Den Sikkerhed, Oplagsbeviset byder for at faa Varerne, er derfor uafhængig af Sælgeren, og hvis der ikke i Købeaftalen er givet særlige Bestemmelser, der fører til andet, maa Køberen være pligtig at honorere Dokumentet. Det maa kræves, at Dokumentet enten lyder paa Bankens eller Køberens Navn eller fastsætter, at Varerne kun vil blive udleveret mod Dokumentet.⁷⁸⁾

Herhjemme benytter man sædvanligvis ikke disse egentlige Oplagsbeviser. Pakhuset udsteder ved Modtagelsen af Varerne en Kvittering, og denne Kvittering er forsynet med en Paategning om, at Varerne vil blive udleveret mod Udleveringsseddel fra den, der har indlagt Varerne i Pakhuset, og de Varer, der udleveres, behøver ikke at afskrives paa Kvitteringen, saaledes at denne ikke er noget Bevis for, hvad der til enhver Tid er oplagret.

⁷⁴⁾ Dom af den engelske Court of Appeal 28/2 1921: Re Denbigh, Cowan & Co. and R. Atcherley & Co. L. T. R. Vol. 125 S. 388 og tysk Reichsgerichtsd. R. G. 107 S. 185. Amerikansk Dom: Harper v. Hochstein 20 A. L. R. 1232 (1922).

⁷⁵⁾ *Nolte* S. 96 og Dom af Hamburgs Oberlandesgericht af 3/10 1916 i L. Z. 1917 S. 614.

⁷⁶⁾ *Benjamin* 977. *Thomsoms Dictionary*, Artiklen om »Warrant«. *Staub* § 424.

⁷⁷⁾ Sø- og Handelsretsdom i S. H. T. 1919 S. 424. Landsretsdommen i U. f. R. 1920 S. 443 gaar ikke imod det udviklede.

⁷⁸⁾ *Jacoby*, Akkreditiv S. 247. Svensk Reg. § 35.

I Københavns Frihavn benyttes f. Eks. følgende Form:

“Lagerbevis.

No. 17590.

Dags Dato modtaget til Oplægning for Regning

Den danske Landmandsbank

*305, er Trehundredeogfem, Sække Frø ex S/S Morristown
3/2 1923.*

Brandassurancen er ikke besørget af Selskabet.

Paa Grundlag af dette Modtagelsesbevis, der ikke kan transporteres, kan der udstedes Ordre til Udlevering af Varerne helt eller delvis, og det afgiver derfor ikke noget Bevis for, hvor meget af det oplagte Kvantum, der til enhver given Tid er til Stede.

København, den 19. Februar 1923.

For Københavns Frihavns-Aktieselskab.

Ved Udstedelse af Ordre paa Udlevering bedes henvist til Bevisets trykte Nummer.”

Sælgeren kan kræve et saadant Lagerbevis honoreret, forudsat at det lyder paa Køberens eller Køberens Repræsentant (f. Eks. Banken), idet Køberen jo da har fuld Beskyttelse for at faa Varerne, da kun han selv kan udstede Udleveringssedler.

Hvis Lagerbeviset omvendt lyder paa Sælgerens Navn, maa Køberen finde sig i, at Pakhuset fremsætter Indsigelse mod Godsets Udlevering til ham, enten fordi Godset i Forvejen er udleveret mod Sælgerens Udleveringsseddel, uden at Udleveringen er afskrevet paa Lagerbeviset, eller fordi Pakhuset har Modkrav mod Sælgeren, f. Eks. for Lagerleje.⁷⁹⁾

Hvis Banken har givet Laan paa Varerne, vil den kræve, at Dokumentet lyder paa dens Navn.

⁷⁹⁾ Sø- og Handelsretten i U. f. R. 1891 S. 555.

Fragtbrevsduplikat.

Ligesom Konnossementet er det Dokument, der sædvanligvis benyttes ved Omsætningen af Gods, der skal transporteres søværts, er Fragtbrevsduplikatet det almindelige Omsætningsdokument for Gods, der forsendes med Jernbane. Det er almindeligt at møde den Opfattelse, at Duplikatet giver en tilsvarende Raadighed over Godset eller Adgang til Erstatningsansvar mod Transportøren som Konnossementet. Dette er aldeles ikke Tilfældet. De to Dokumenter er grundforskellige i Karakter.

De Regler, der findes herhjemme⁸⁰⁾ om Duplikatet, svarer ganske nøjagtig til de Regler, som skabtes ved den internationale Berneroverenskomst af 23. Oktober 1924.⁸¹⁾ De gaar i korte Træk ud paa følgende: Ved Overgivelsen af Godset til Banerne afleverer Afsenderen samtidig et "Fragtbrev" og et dertil svarende "Duplikatfragtbrev" udfyldt paa den Maade, som Banernes Reglement kræver det. Medens Fragtbrevet beholdes af Banen og ledsager Godset, tilbageleveres Duplikatet til Afsenderen, efter at det er forsynet med Banens Stempel om Modtagelsen af Godset. Der udstedes kun ét Exemplar af Duplikatfragtbrevet. Udstedelsen medfører, at Banen kun kan modtage Ordre om en Ændring i Destinationen, dersom Ordren gives af Afsenderen, og denne samtidig foreviser Duplikatet. Duplikatet er altsaa nødvendigt for, at Godset kan tages tilbage fra Afsendelsesstationen, standses undervejs, sendes til en anden Bestemmelsesstation eller udleveres til en anden Person end den, der i Fragtbrevet er angivet som Adressat. Det er kun den, der efter Fragtbrevet er Afsender, som kan give Ordre til Forandringer i Forsendelsen.⁸²⁾ Duplikatet er i sig selv saaledes ikke tilstrækkeligt. Det er kun i *Afsenderens Haand*, at det virker som Legitimation til Dispositioner over Varerne. Denne Afsenderens Dispositionsret over Godset vedvarer, indtil Godset er kommet til Bestemmelsesstationen, og enten Fragtbrevet er ud-

⁸⁰⁾ Bek. Nr. 74, 27. Marts 1925 af Lov 13. Maj 1911, saaledes som denne er ændret ved senere Love.

⁸¹⁾ Bek. Nr. 232. 4. September 1928. Der er dog den Forskel mellem Reglerne for nationale og internationale Forsendelser, at der ved internationale Forsendelser *skal* udstedes Duplikat, medens det er en frivillig Sag for de nationale Transporter.

⁸²⁾ International Overenskomst Art. 21. Lov 1925 § 32. Østre Landsretsdom, U. f. R. 1921 S. 589. *Jacoby*, Sicherheit S. 323. »Några ord om betaling mod fraktseddel« i Sv. B. T. 1917 S. 197. *Almén* § 16 efter Note 53.

leveret til Adressaten, eller denne har rejst Krav paa Godsets Udlivering. Er dette sket, har *Adressaten* erhvervet en selvstændig Ret til Godset, og Duplikatet har mistet sin Betydning, idet Afsenderen ikke længere, selv om han har Duplikatet, kan give Ordre til, at Godset skal udleveres til en anden.⁸³⁾

Reglerne om Duplikatet har til Formaal at sikre, at den, der i Fragtbrevet og dermed i Duplikatet er angivet som Adressat, ogsaa virkelig faar Godset. Reglerne medfører ganske vist nok en vis Beskyttelse for Omsætningserhververen af de rullende Varer, men kun som en Refleksvirkning. Reglernes Formaal er i første Linje kun at beskytte Adressaten. Det antages derfor af forskellige tyske Forfattere,⁸⁴⁾ at Afsenderen, selv om han ikke kan forelægge Duplikat, dog kan disponere, naar han enten har Adressatens Godkendelse deraf, eller denne har nægtet at modtage Godset. Adressaten behøver ikke at forevise Duplikatet for at faa Godset udleveret. Tvertimod er Banen forpligtet⁸⁵⁾ til paa Bestemmelsesstedet at udlevere Fragtbrevet og Godset til den opgivne Adressat uden Hensyn til, om han har Duplikat — ja, selv om Banen maatte vide, at en Tredjemand, f. Eks. Remboursbanken — har faaet Pant i Duplikatbrevet. Duplikatet har kun negativ Betydning, idet det indskrænker Afsenderens Ret til at disponere — ingen positiv Betydning, idet det ikke hjemler hverken Adressaten eller Tredjemand nogen Ret over Godset.

Duplikatet skaber altsaa ikke nogen Dispositionsret over Godset, men det giver heller ikke Adgang til at gøre *Erstatningskrav* gældende mod Banen, hvis Godset er gaaet tabt, beskadiges eller forsinkes. Efter Art. 41 § 3 i den internationale Overenskomst (Lov 1925 § 36) tilkommer Retten til at gøre Erstatningskrav mod Banen kun den, der har Raadighedsretten over Godset. Herefter vil Forholdet være det, at lige til det Tidspunkt, da Godset er kommet til Bestemmelsesstedet, og Fragtbrevet er udleveret til Adressaten, eller Klage er rejst, tilkommer Erstatningskravet Afsenderen, forsaavidt han foreviser Duplikatet eller Samtykke fra Adressaten. Efter dette Tidspunkt tilkommer Kravet Adressaten.

Dog gælder der noget særligt om det Erstatningskrav, som ha-

⁸³⁾ Fra dette Tidspunkt er Adressaten ansvarlig overfor Banen for de Udgifter, der forvoldes ved, at han nægter at modtage Godset. jfr. H. D. i U. f. R. 1923 S. 88.

⁸⁴⁾ *Staub* § 455 Anm. 8. *Jacoby* S. 331 og de der citerede.

⁸⁵⁾ Int. Overenskomst Art. 16. Lov 1925 § 34.

ves mod Banen, fordi den har adlydt Afsenderens Ordre til Trods for, at han ikke foreviste Duplikatet. I international Overenskomst Art. 21 § 2 bestemmes, at Banen, som har opfyldt Afsenderens Ordre uden at faa Duplikatet forevist, er ansvarlig "overfor Modtageren, saafremt dette Duplikat maatte være afgivet til denne af Afsenderen." Det antages,⁸⁶⁾ at "Modtager" her maa betyde det samme som "Adressat", saa at Erstatningskravet ikke tilkommer enhver Ihændeher af Duplikatet, men kun den *Adressat*, som har faaet Duplikatet overgivet.

Det vil af det udviklede ses, at Duplikatet i sig selv kun giver en ringe Beskyttelse. Hvis Køberen eller en Repræsentant for ham angives som Adressat, bliver den Sikkerhed, Køberen opnaar ved at faa Duplikatet overgivet, væsentlig bedre, idet Banen da er udelukket fra at udlevere Godset til nogen anden. Banken, som har aabnet Rembours og skal betale mod Duplikat, maa kræve, at *Adressaten* enten er *Køberen* eller en af ham opgiven Repræsentant eller Banken selv.⁸⁷⁾

Ofte skal Remboursbanken have Sikkerhed i Duplikatet for de Beløb, den betaler for Køberen. Et Duplikatfragtbrev, som er adresseret til Køberen eller en Tredjemand, som ikke er Repræsentant for Banken, byder ikke Banken nogen Sikkerhed for Laanet til Køberen. Betingelsen for, at Overgivelsen af Duplikatet skulde kunne betragtes som en Haandpantssætning, er ikke til Ste-

⁸⁶⁾ *Jacoby*, Sicherheit S. 330.

⁸⁷⁾ *Fehr* S. 142. Tysk Reichsgerichtsdom 5/6 1919 (L. Z. 1920 S. 230). Forholdet var her det, at Sælgeren i Sommeren 1918 solgte 20 Waggoner Staaltraad til det tyske Krigsraastofdepot i Serbien, at betale ved Akkreditiv. Banken nægtede at honorere de præsenterede Duplikatfragtbreve, fordi de var adresseret til det militære Viderebefordringssted i Pirnau i Sachsen. Retten godkendte, at Banken havde haft Ret til at nægte Honorering, idet det maatte kræves, at Modtageren var saa bestemt angivet i Duplikatfragtbrevet, at dette gav Sikkerhed for, at Sendingen var unddraget Afsenderens Raaden, og at Varerne vilde tilgaa Krigsraastofdepotet. For at Varerne fra Pirnau skulde blive sendt videre til Serbien, maatte der kræves en Meddelelse herom til Pirnau, ellers vilde Varerne blive liggende i Pirnau og til sidst blive returneret til Sælgeren. jfr. ogsaa R. G. 106 S. 26 (ovenfor S. 70 Note 37). *Oberparleiter* S. 17. *Jacoby*, Akkreditiv S. 247. Svensk § 29. *Derimod: Jacoby*, Regulator ad § 15, der hævder, at naar Instruksen ikke indeholder nogen Bestemmelse om Adressaten, maa Banken i vidt Omfang være berettiget til at honorere Duplikater adresseret til andre end Køberen. Banken vil saaledes uden Betænkning honorere Dokumenter, der er adresseret til en Speditør, navnlig en Grænsespeditør.

de, thi Køberens Mulighed for at raade over Godset udelukkes ikke ved Overgivelsen af Duplikatet. Banken kræver derfor i dette Tilfælde hyppigst, at *Adressaten* skal være *Banken selv* eller en af den opgiven Speditør, som vil modtage Godset paa Bankens Vegne.⁸⁸⁾

Selv dette er dog ikke fuldt tilfredsstillende. Banken kan ikke omdestinere Varerne, medens de endnu ruller — hertil kræves Afsenderens Samtykke, og Banken kan ikke paa egen Haand uden Afsenderens Bistand gøre Erstatningskrav gældende mod Banen i det Tilfælde, at Godset er beskadiget eller slet ikke fremkommer. For at komme herover kræves det undertiden, at Banken ikke alene angives som Adressat, men ogsaa som *Afsender*.⁸⁹⁾

Det Duplikatbrev, Banken indløser, maa naturligvis være forsynet med Banens Modtagelsesstempel. Det er almindeligt, at det i Kontrakten udtrykkelig siges, at der skal leveres "afstemplet Duplikat", men selv om det ikke er sagt udtrykkelig, maa det samme gælde.⁹⁰⁾

Efter L. 1925 § 29 smhlt. med § 23 bærer Banen ikke Ansvar for Fragtbrevets Angivelser af Vægt og Styktal med Hensyn til Gods, som efter de reglementariske Bestemmelser skal læses af Afsenderen selv, medmindre Banen har sat sit Vægtstempel paa Fragtbrevet. Dette medfører, at Banen normalt ikke er ansvarlig for Angivelserne om Gods, som forsendes i hele Vognladninger, medmindre Fragtbrevet er forsynet med Vægtstempel. Til Trods for, at Vægtstemplet saaledes er af meget stor Betydning, er det alligevel saaledes, at man efter Sædvane ikke kan kræve, at Duplikatbrevet skal være vægtstemplet.⁹¹⁾

Hvis Banken skal betale mod Duplikatfragtbrev, kan den ikke i Stedet honorere en *Erklæring fra en Speditør* om, at denne har modtaget Godset til Forsendelse i en Samlerladning.⁹²⁾

⁸⁸⁾ *Jacoby*, Sicherheit S. 333—41.

⁸⁹⁾ *Jacoby* S. 341—45. *Koch*, Warenkredit S. 98—99.

⁹⁰⁾ Tysk Reg. § 14, Norsk Reg. § 6. Internat. Overenskomst Art. 8 §§ 1 og 2. Lov 1925 § 29 foreskriver, at Banen straks efter Modtagelsen af Godset skal trykke sit Datumstempel paa Fragtbrevet til Tegn paa Modtagelsen.

⁹¹⁾ Grosserer-Societetets Responsum 2/9 1921 (U. f. R. 1922 S. 783). Tysk Reg. § 14. *Fehr* S. 142—43.

⁹²⁾ *Steiner* S. 80—81.

Derimod mener *Oberparleiter* S. 18, at Banken kan honorere en saadan Bekræftelse fra en første Klasses Speditør. Tysk Reg. § 16 berettiger Banken dertil.

Police-Certifikat.

I de senere Tider er det blevet ret almindeligt, at Køberen ikke faar overgivet selve Forsikringspolice, men kun et Certifikat.^{92a)} Der har været megen Tvivl, om Køberen er pligtig at modtage et saadant Certifikat, eller om han kan kræve en egentlig Police. Der er to forskellige Slags Certifikater: Mæglercertifikater og Assurandørcertifikater.

I England og Amerika tegnes næsten alle Forsikringer gennem *Mægler*, der er Repræsentant ikke for Forsikreren, men for Forsikringstageren.⁹³⁾ Dette hænger sammen med den særlige engelske Form, at Forsikringerne ikke overtages af et Forsikringsselskab, saaledes som det sker paa Kontinentet, men af personlige Forsikrere. F. Eks. er Lloyds Underwriters ikke et Forsikringsselskab, men en Sammenslutning af Assurandører, der personligt overtager Forsikringen eller en Anpart deraf. Den sædvanlige Fremgangsmaade er den, at Mægleren, efter at han har forhandlet med Forsikringstageren, udfærdiger en "Slip", d. s. en Opstilling over de nærmere Betingelser for Forsikringen. Denne "Slip" gaar Mægleren rundt med til de enkelte private Assurandører. Den, der vil deltage i Forsikringen, tegner sit Navn paa "Slippen" med Tilføjelse af, hvor stor en Sum han vil overtage. Naar Forsikringssummen er naaet, udfærdiger Mægleren en Police og faar den underskrevet af de enkelte Assurandører. Sommetider udfærdiges der ikke Police, men Mægleren nøjes med Paategningerne paa "Slippen". Desuden tager det ofte nogen Tid at faa Policen udfærdiget. Forsikringstageren faar derfor et Certifikat eller "cover note" fra Mægleren, hvorved denne attesterer, at han har besørget Forsikringen tegnet. Certifikatet udstedes undertiden, forinden Mægleren har faaet hele Forsikringsbeløbet tegnet. Ja, det hænder endogsaa, at Forsikringen overhovedet ikke overtages af Assurandørerne. Mægleren hæfter da selv personlig som Assurandør.

En saadan "cover note" kan f. Eks. lyde saaledes:

"L. Hammond & Co. Ltd.
Insurance Brokers.

17 Gracechurch Street
& at Lloyds,
London 5/11. 1923.

This is to certify that goods as specified at back shipped

^{92a)} Dansk Reg. siger ganske ubetinget, at Banken vil godkende Assurance-certifikat i Stedet for Assurandørcertifikat.

⁹³⁾ *Arnould*: On Marine Insurance (1921) S. 147.

per "Java" voyage: Penang for Copenhagen, have been declared in a value of £ 300 upon Policy Nr. 223955 effected with Lloyds Underwriters on the condition stated at back hereof."

Saadanne Mæglercertifikater benyttes vistnok ikke meget undtagen ved Forsikringer, der tegnes i England og Amerika, men her benyttes de til Gengæld i vidt Omfang. Det vil ofte ikke være muligt at faa Forsikringssummen udbetalt paa Basis af et saadant Mæglercertifikat, idet mange Forsikringsselskaber vil nægte Udbetaling, medmindre der produceres en behørig endosseret Police.^{93a)} Mægleren maa være pligtig til at sætte den efter Certifikatet berettigede i Stand til at gennemføre Kravet mod Assurandøren. Men det Dokument, som Køberen skal være pligtig at modtage, maa give ham et direkte Krav mod Assurandøren ikke alene mod en Mægler, hvis Forhold det regelmæssigt vil være umuligt for ham at bedømme, og Køberen kan derfor *ikke* være pligtig at *honore* disse Dokumenter.⁹⁴⁾

Den anden Slags Certifikater, der benyttes, er udstedt af *Forsikringsselskabet selv*. Det er blevet meget almindeligt, at Forsikringstagere slutter Aftale med Forsikringsselskabet om en "løbende Forsikring" — tegner en "Generalpolice". Indholdet af denne Generalpolice er, at Købmanden slutter en samlet Forsikring for en hel Serie af Vareforsendelser, f. Eks. samtlige de Vareforsendelser, han har til og fra Udlandet indtil et vist Tidspunkt. Han forpligter sig ved Generalpolice til snarest muligt at give Selskabet Meddelelse om de enkelte Forsikringsbeløb og opnaar til Gengæld, at alle de paagældende Forsendelser er forsikret efter Generalpolicens Betingelser, selv om Selskabet ved Skadens Indtræden endnu ikke har faaet Præmien betalt eller blot kender noget

^{93a)} Arnould S. 53.

⁹⁴⁾ jfr. engelsk Dom: Wilson, Holgate & Co. v. Belgian Grain & Produce Co. (1920) 2 K. B. 1. *Benjamin* S. 852. Harvey H. *Smith* om »Banking Advances« i Scottish Magazine 1922 S. 100.

jfr. Mitt. des Internat. Transport und Vers.-Verbandes 1923 S. 65.

Derimod hævder *Oberparleiter* S. 18, at Banken kan nøjes med en Bekræftelse fra en anerkendt Speditør, om at Forsikringen hører ind under hans Generalpolice, jfr. ogsaa *Jacoby*, Regulativ ad § 21. Fransk Reg. *Staub-Koenige* (Anh. zu § 363 Anm. 35) siger, at Certifikatet kan modtages, hvis det er udstedt af et bekendt Mæglerfirma og i en saadan Form, som kræves af Assurandørsædvane. Efter »Warsaw Rules« § 13 III kan Mæglercertifikat kun leveres, hvis dette følger af Kutyme i vedkommende Branche.

til Forsendelsen. Selskabet beregner Præmien efter en ensartet Tarif for alle Forsendelserne — en Tarif, der regelmæssigt er billigere end ved Enkeltforsikring.⁹⁵⁾

Det er klart, at Sælgeren, som har besørget Forsendelsens Forsikring paa sin Generalpolice, ikke kan levere Køberen selve Policen, idet denne jo omfatter andre, ogsaa fremtidige Forsendelser. Forholdet ordnes i det praktiske Liv paa den Maade, at Selskabet udsteder et Certifikat, "cover note", der f. Eks. kan lyde saaledes:

"Sø- og Fragtforsikrings-Certifikat.

Assurance-Compagniet Baltica har forsikret under den med afsluttede Generalpolice Nr.

 takseret til.....
 skriver.....
 afskibet pr. fra til
 og derfra til.....
 Sø-Forsikringsbetingelser:
 Eventuel Skadeserstatning udbetales til
 eller Ordre."

Den efter et saadant Certifikat berettigede kan direkte, selvstændigt rejse Krav mod Assurandøren, ganske som om han var i Besiddelse af selve Policen, og hans Retsstilling vil derfor være lige saa god, som om han havde haft selve Policen.

I Certifikatet indeholdes der en Henvisning til Generalpolicen, og det maa vistnok, medmindre andet er udtrykkelig udtalt, antages, at Omfanget af Assurandørens Ansvar maa bestemmes efter Indholdet af Policen. Køberen, som faar Certifikatet præsenteret, kan med andre Ord ikke derved med Nøjagtighed konstatere, i hvor vidt Omfang Forsikringen dækker Forsendelsen. For at kunne det maa han kende selve Policen. I hvert Fald i mange Tilfælde vil Certifikatet ikke give Køberen tilstrækkelig Sikkerhed for, at Forsikringen er, som han efter Købekontrakten har Krav paa, og han maa da være berettiget til at *nægte* Honorering af Certifikatet.⁹⁶⁾ Dersom cover noten indeholder *alle relevante Oplysninger*,

⁹⁵⁾ Svend Andersen: »Om Generalpolicen i Søforsikring« i Nordisk Forsikringstidsskrift 1923 S. 26—36.

⁹⁶⁾ Jfr. engelske Domme af Court of Appeal: Donald Scott & Co. v. Barclays

maa den akcepteres.^{96a}) Det er klart, at hvis Køberen har akcepteret Certifikatet, og der sker Skade, maa Sælgeren indestaa for, at Køberen kan gennemføre sit Krav mod Forsikreren i det Omfang, som Køberen efter Købeaftalen havde Krav paa.⁹⁷) Men det er ikke nok. Meningen er netop, at Køberen ønsker en Sikkerhed uafhængig af Sælgeren. Han maa derfor have Krav paa et Dokument, som tydeligt viser, at Forsikringen virkelig dækker det, som den efter Købeaftalen skal dække.

Det maa indrømmes, at Afvisningen af Certifikatet i mange Tilfælde vil virke urimelig og mekanisk. Generalpolicen omfatter ikke blot denne enkelte Forsikring, men en hel Række, deriblandt normalt ogsaa Sælgerens egne, og man kan derfor gaa ud fra, at Forsikringsbetingelserne er fuldt ud fair for Køberen. Det er da ogsaa meget almindeligt, at Bankerne, medmindre de faar anden Instruktion, honorerer dette Dokument.⁹⁸) Hvis Køberen kender Sælgeren og nærer Tillid til ham, vil han normalt heller ikke have noget imod at modtage dette Dokument, men nogen retslig Pligt dertil har han ikke. Køberens Stilling er, hvor der skal betales mod Dokumenter, i Forvejen ikke godt beskyttet. Han maa indløse Dokumenterne uden at faa Adgang til forinden at undersøge Varerne, men til Gengæld maa han have Krav paa at lære Dokumenterne at kende til Bunds. Saasnart Certifikatet er saaledes formuleret, at man for at bestemme Indholdet af den Ret, Certifikatet giver, maa kende Policen, er der ikke nogen Pligt til at honorere Certifikatet. Der synes ikke at være nogen reel Nødvendighed for, at Certifikatet skal nøjes med en summarisk Henvisning til Policens Bestemmelser, thi Forsikringsselskabet kan uden væsentlig større Ulejlighed udstede et Certifikat, der selv indeholder alle Forsik-

Bank (1923) 2 K. B. 1, og Malmberg v. Evans & Co. (1925) 41 T. L. R. 38 og af Kings Bench Division i Sagen: Diamond Alkali Export Co. v. Bourgeois (1921) 3. K. B. 443.

^{96a}) Arnould S. 58. *Holländer* (»Abladegeschäft« i *Rechtsvergleichendes Handwörterbuch*) siger, at *fransk* og *hanseatisk* Retspraksis godkender Certifikat, dersom det giver et direkte Krav mod Forsikreren. Efter »*Warsaw Rules*« § 13 II kan der leveres Certifikat, hvis det indeholder det væsentlige af Policens Bestemmelser og giver Ret direkte mod Forsikreren.

⁹⁷) Engelsk Dom: Harper & Co. Ltd. v. Mackecknie & Co. (1925) 2 K. B. 423.

⁹⁸) saaledes danske Banker. Tysk Reg. § 21. Se for at antage Dokumentet: Mitt. des Int. Tr. og Vers. Bandes 1923 S. 65. *Nolte* S. 94 og Dom af Hamburgs Oberlandesgericht af 18/3 1914 i Hans. G. Z. 1914 Nr. 121.

ringens afgørende Betingelser. Et saadant Dokument maa Køberen være pligtig at honorere.

Lige saa lidt som et Mæglercertifikat er Køberen pligtig at nøjes med en Skrivelse fra *Sælgeren selv* om, at Forsikringen dækkes paa hans almindelige Police.⁹⁹⁾

Hvis der ikke er aftalt noget nærmere om, hvorledes Forsikringen skal være, maa det gælde, at Sælgeren skal tegne *sædvanemæssig Forsikring*. Dette udtales for cif-Handlers Vedkommende udtrykkelig i Købelovens § 64. Det er Forholdene i Indladningshavnen, som er bestemmende for, hvad der er sædvanemæssig.

Efter Reglen i Konvention af 2. April 1850 § 90 begynder den sædvanlige Søforsikring, "saasnart Godset er kommet om Bord enten i selve Skibet eller i Baade, Pramme eller andre saadanne Fartøjer for i dem at føres til Skibet." Og hvis der leveres et almindeligt Ombord-Konnossement, er det efter dansk Ret tilstrækkeligt, at der leveres en saadan almindelig Søforsikringspolice. Hvis det derimod er et Received for shipment-Dokument, som leveres, er en saadan Police ikke tilstrækkelig. Der maa da kræves en Police, som dækker det samme Tidsrum, som R. f. s. omfatter, altsaa med andre Ord ogsaa gælder for den Tid, da Godset laa oplagret hos Rederiet, fra det Øjeblik R. f. s. er udstedt.¹⁰⁰⁾ Sædvanligvis benyttes der hertil en "Warehouse to Warehouse" Police.¹⁰¹⁾ Bærer Konnossementet en Substitutionsklausul ("and or other steamer"), maa Policen ligeledes tillade Substitution.¹⁰²⁾ Ogsaa i Henseende til, hvilke Risici Forsikringen omfatter, skal den være sædvanemæssig. Det vil normalt betyde, at der skal leveres almindelig f. p. a. Police.¹⁰³⁾

⁹⁹⁾ Engelsk Dom: *Mambre Saccharine Co. v. Corn Produce Co.* (1919) 1. K. B. 198 og *Benjamin* S. 852.

Herimod: *Pierre Marais* S. 148 og *Nolte* S. 94.

¹⁰⁰⁾ *Marais* S. 150. *Hvidt* i T. f. R. 1926 S. 21—22. Amerikansk Reg. § 4. D.

¹⁰¹⁾ En saadan Forsikring kan f. Eks. lyde: »The insured goods are covered subject to the terms of this Policy from the time of leaving the shippers' or Manufacturers' warehouse during the ordinary course of transit until on board the vessel, during transshipment if any, and from the vessel whilst on quays, wharves or in sheds during the ordinary course of transit until safely deposited in consignee or other warehouse at destination named in Policy.«

Se om »Hus til Hus« Forsikringer: *Assurandøren* 1925 S. 132.

¹⁰²⁾ *Jacoby*, Regulativ ad § 22. Amerikansk Reg. § 5 B.

¹⁰³⁾ *Responsa* i U. f. R. 1925 S. 795 og 1920 S. 787. Svensk Reg. § 42.

I en engelsk Dom¹⁰⁴) fra den senere Tid udtales det, at selv om der i Købeaftalen er aftalt "insurance against *all risks*", kan der godt leveres en almindelig f. p. a. Police, idet Aftalen kun antages at medføre, at Forsikringen skal dække mod al Risiko i Betydningen Omfang af Skaden, men ikke mod alle Skadeaarsager.

I engelsk Ret¹⁰⁵) gælder det, at cif-Køberen under alle Omstændigheder kan forlange en Police, ogsaa selv om Varerne allerede er kommet behørig frem, da Dokumenterne blev præsenteret. I Skandinavien¹⁰⁸) vil man sikkert ikke gaa med til denne Sætning. Den er et Udtryk for den almindelige Tendens i engelsk — tildels ogsaa i tysk — Ret til at betragte disse Handler som Dokumentkøb snarere end Varekøb. Køberen er herefter pligtig til at indløse Konnossementet, hvis det godtgøres for ham, at Varerne er oplosset paa Bestemmelsesstedet uden at være ramt af nogen Skade, som Forsikringen skulde have dækket imod. For Remboursbanken kan Spørgsmaalet tænkes at opstaa i det Tilfælde, at Remboursen er bekræftet, og Køberen protesterer eller i hvert Fald ikke godkender Betaling uden mod almindelig Police, medens Sælgeren forlanger Betaling mod Bevis for, at Varerne er kommet frem i god Behold. Banken kommer her ud for et helt andet Dokument, end Instruksen kræver — et Dokument, som den maa staa ganske fremmed overfor. Jeg vil mene, at Banken gør klogt i at nægte Honorering.

Dersom Banken paa det Tidspunkt, da Dokumenterne præsenteres for den, har eller burde have Mistanke om, at det Selskab, hvis Police tilbydes, er insolvent eller dog staar paa svage Fødder, saa at det ikke byder Køberen en rimelig Betryggelse, maa den afvise Policen.¹⁰⁷)

¹⁰⁴) Vincentelli & Co. v. Rowlett & Co., 105 L. T. R. 411. De tidligere engelske Domme: Juil & Co. v. Scott Robson (1908) 1 K. B. 270 og Bortwick v. Bank of New Zealand (1900) 6 Com. Cas. 1 (jfr. X Note 39) synes at gaa herimod. Efter Dansk Eksport Reg. § 7 vil Banken kræve, at det af selve *Policens Ordlyd* fremgaar, at Forsikringen omfatter »all risks«, dersom det i Remboursen er krævet, at Policen skal dække »all risks«.

¹⁰⁵) Arnould: On marine insurance (1921) S. 198, *Benjamin* S. 852 og Domme: Orient Co. Ltd. v. Brekke & Howlid (1913) 1 K. B. 531 og Membre Saccharine Co. Ltd. v. Corn Produce Co. Ltd. (1919) 1 K. B. 198.

¹⁰⁶) *Almén* § 64 Note 68. *Lassen-Ussing* § 90 Note 36.

¹⁰⁷) jfr. Dom af Tribunal de Commerce du Havre af 6/7 1921, citeret af *Marras* S. 146—48. Et engelsk Responsum i *Journ. of the Bankers* 1917 S. 358 synes at nægte Banken Ret til at afvise.

Det maa vistnok antages som almindelig Regel, at Policen maa lyde paa samme Mønt, som Fakturaen og dermed Remboursen lyder paa.¹⁰⁸⁾

I forskellige, navnlig norske Selskabers Policer, findes der en Bestemmelse om, at: "Hvis Policen deponeres eller pantsættes til Sikkerhed for Laan, hæfter Laangiveren eller Panthaveren solidarisk med den forsikrede for ubetalt Præmie." En norsk Højesteretsdom¹⁰⁹⁾ af 23. September 1924 fastslaar, at Panthaveren ikke i Henhold til denne Policebestemmelse er ansvarlig for Præmien, dersom han ikke har gjort noget Krav gældende efter Policen eller har anmeldt Deponeringen til Forsikringsselskabet.

¹⁰⁸⁾ Den engelske Dom: Scott v. Barclays Bank (1923) 2 K. B. 1 angiver i Præmisserne Reglen som rimelig, men tager ikke afgørende Stilling dertil. U. f. R. 1923 S. 632. Dansk Eksport Reg. § 6. Svensk Reg. § 40.

¹⁰⁹⁾ Nordiske Domme i Sjöfartsanliggender 1924 S. 459.

X.

DISKONTERING.

Remboursafviklingen vil sædvanligvis indeholde det Moment, at Sælgeren trækker Veksel paa Banken. Dette gælder ikke blot ved Akceptremboursen, hvor det jo netop er Meningen, at Banken skal akceptere Sælgerens Veksel, men ogsaa i vidt Omfang ved å vist a Rembours. Bor Sælgeren paa en anden Plads end Banken, vil han næsten altid trække Veksel,¹⁾ da dette er den nemmeste Maade at faa Fordringen incasseret. Kun hvis Sælgeren bor paa samme Plads som Banken, og Remboursen aabnes å vista, trækkes der normalt ingen Veksel, og i hvert Fald vil det ikke have nogen Interesse at faa den diskonteret, da Trassenten jo blot kan præsentere den hos Trassaten for at faa den betalt. Bortset fra dette Tilfælde vil det være af største Betydning for Sælgeren, at han hurtigt og gunstigt kan rejse Penge paa sin Fordring paa Købesummen, og Remboursinstitutets økonomiske Hensigtsmæssighed er netop for en Del baseret paa den Omstændighed, at Sælgeren mere fordelagtigt kan diskontere Remboursvekslen trukket paa Banken end en Veksel trukket paa Køberen personlig. For at belyse dette vil det være nødvendigt at gøre nærmere Rede for de Principper, der i al Almindelighed gælder for Diskontering af Veksler.²⁾

¹⁾ *Hellauer*, Die Zahlungsvermittlung der englischen Banken S. 10.

²⁾ *Z. K. Lando*, Bankpraksis, 1926, S. 106—25.

Hultman, Bankteknik S. 89 ff.

Prion, Das Deutsche Wechseldiskontgeschäft. Artikel af Professor W. Lotz om »Diskonto« i Handwörterbuch der Staatswissenschaft.

Karl Nordhoff, Das Wechseldiskontgeschäft, Halle 1909.

F. Schmidt, Internationaler Zahlungsverkehr und Wechselkurse, 1922.

Rozumek, Das Kreditgeschäft im Bankbetriebe S. 64—92.

Spalding, Foreign Exchange and Foreign Bills.

Spalding, The London Money Market.

Palgrave, Dictionary of Political Economy.

Diskontering af en Veksel betyder efter almindelig Sprogbrug³⁾ Salg af en endnu ikke forfalden Fordring, og Diskonto betyder det Fradrag i Fordringens nominelle Beløb, som Fordringens Sælger maa finde sig i, fordi Fordringen endnu ikke er forfalden. Ved denne Definition maa man imidlertid tage to Forbehold. Dels er det i Praksis meget hyppigt, at Diskontanten ikke faar hele Vekselsbeløbet ÷ Diskonto udbetalt, men at Diskontøren tilbageholder en Margin som Sikkerhed. Dels er den Fremgangsmaade, der benyttes, hvor Banken overtager allerede forfaldne Veksler, hvis Forfaldssted ligger langt væk f. Eks. er oversøisk, meget nær beslægtet med Diskonteringsforretningen. Endskønt man ikke plejer at kalde disse Forretninger for Diskonteringsforretninger, men derimod for Incassoforretninger, behandles de alligevel med her, da det faktisk er de samme Retsregler, der gælder i begge Forhold.

Det Materiale af Veksler, som kommer frem til Diskontering, ser paa Forhaand ud til at bestaa af en broget og uoverskuelig Masse. Det vil dog være muligt at udskille forskellige Kvalitetsgrupper — bestemt dels gennem en nogenlunde ensartet Diskonto, dels gennem den Omstændighed, at vedkommende Gruppe overvejende aftages af en bestemt Klasse Diskontører. Det følgende vil vise Grundene til, at Udviklingen har presset en stor Del af Vekselmaterialet ind i saadanne bestemte Typer.

Det er navnlig *Bankerne*, som giver sig af med Diskonteringsforretninger. Vekslerne giver en god Sikkerhed for, at Beløbet bliver punktlig betalt til Forfaldstid. Ved at sammensætte sin Vekselportefølje paa passende Maade kan Banken arrangere, at der hver Dag indgaar de Summer, som gennemsnitlig er fornødne som kontant Arbejdskapital. Hvis det skulde være nødvendigt, vil der ogsaa straks kunne rejses Kapital paa de endnu ikke forfaldne Veksler ved en Rediskontering f. Eks. i Notebanken. Mange Banker holder paa, at de af Hensyn til deres Prestige ikke kan rediskontere deres Veksler. Faktisk benyttes Rediskontering i pengeknappe Tider i vidt Omfang. Blot sørger Bankerne for, at det ikke kommer offentlig frem, at de har rediskonteret, idet det maaske kunde gøre et daarligt Indtryk, og Incasseringen af de rediskonterede Veksler foretages derfor sædvanligvis ikke af Notebanken, men af Rediskontanten, saaledes at Debitor intet faar at vide om Rediskonteringen. Paa den Maade kan Banken undgaa, at det bliver nødven-

³⁾ *Lassen Sp. Del § 98 Note 94.*

digst for den at beholde mere end et forholdsvis meget ringe Beløb som kontant Kasse, hvor det jo ikke giver Udbytte. 1. Klasses Veksler er derfor noget, som Bankerne til Stadighed er Køber til, og Diskonteringsforretningen udgør navnlig for Storbankernes Vedkommende en væsentlig Del af deres Aktivforretning, thi som Palgrave⁴⁾ siger det: "it is a common observation that in banking no reserve is so good as a store of bills of exchange". Ogsaa Sparekasser, Veksellere og Privatbankiers giver sig i stor Maalestok af med Vekseldiskontering. Men medens Storbankerne som Hovedregel beholder den diskonterede Veksler til Forfaldstid og kun rediskonterer den i Tilfælde af særlig Pengeknaphed, rediskonterer de andre Diskontører meget hyppigt straks efter, at de har faaet Vekslen. Vekslerne rediskonteres enten i Nationalbanken eller i Hovedbankerne.

I England-Amerika findes der en særlig Klasse af Diskontører, der har betydet meget for Udviklingen af Diskonteringsforretningen, de saakaldte *bill-brokers*.⁵⁾ De fremstod i Begyndelsen af forrige Aarhundrede og optraadte da udelukkende som Mæglere, der uden at paatage sig noget personligt Ansvar for Vekslerne virkede som Mellemmænd mellem det kreditsøgende Publikum, der tilbød Veksler, og Kapitalen. Efterhaanden har disse *bill-brokers* skiftet Karakter. De optræder nu selv som Købere og bevarer deres Ansvar for Vekslerne, selv om disse rediskonteres. Brokeren plejer ikke at paaføre hver enkelt Veksler, han rediskonterer hos en Bank, sit Endossement. Han nøjes med at give en almindelig Garanti for, at de Veksler, han diskonterer hos Banken, vil blive punktlig betalt. *Bill-brokers* er gaaet over fra at virke som Mæglere til at virke som Privatbankiers med Diskonteringsforretninger som særligt Speciale. Imidlertid er deres økonomiske Rolle i Omsætningen dog stadig reelt en Mægler. De rediskonterer som Hovedregel hele det Vekselmateriale, de faar, og da Rediskonteringen næsten udeluk-

⁴⁾ Dictionary of Political Economy, Artikel om Bill-Broking.

⁵⁾ *Ax. Nielsen* S. 53—63.

Palgrave, Dictionary of Political Economy.

Spalding, The London Money Market S. 117.

Spalding, The bill-broker i Journal of Inst. of Bankers 1912 S. 475. I Amerika benævnes disse Mæglere sædvanligvis »Note-brokers«. I Mod-sætning til de engelske *bill-brokers* indetaar de amerikanske note-brokers normalt ikke for de Veksler, de sælger. *Phillips* S. 260—94.

Den særlige »Vexselmægler«-Stand, som tidligere fandtes i København, er nu forsvundet.

kende sker til Storbankerne — navnlig London Joint Stock Banks — virker de som en Art Sugerør for Bankerne, der skaffer det nødvendige og egnede Vekselmateriale til Bankerne, og som paa Grund af en særlig teknisk Uddannelse og intim Kendskab til Markedet, kan bedømme og sigte Vekslerne, saaledes at Banken faar et Materiale, der byder den fineste Sikkerhed og netop svarer til vedkommende Banks specielle Ønsker og Arbejdsfelter. De londonske Storbanker diskonterer i nyere Tid i meget høj Grad Veksler, som kommer direkte ind til dem fra Markedet, idet de derved sparer en Mellemands afgift til bill-brokers, men disse har alligevel stadig en stor Betydning for Diskontoforretningen. Brokeren har normalt ikke nogen saa stor Kapital, at han i større Omfang kan blive liggende med de Veksler, han har købt. Han ligger nok inde med et Udvalg, for at han altid kan være i Stand til at skaffe sine Kunder det, de maatte ønske af Veksler, men Reglen er, at de Veksler, han faar, straks skal videresælges. Det er derfor en Livsbetingelse for ham, at han kan være sikker paa, at de Veksler, han køber, uden Vanskelighed kan videresælges, og dette vil i Praxis sige, videresælges til Storbankerne, fordi det navnlig er dem, Brokeren staar i Forretningsforbindelse med. Udviklingen har derfor ført med sig, at det er ganske bestemte Typer af Veksler, som Brokeren fortrinsvis køber, idet han er sikker paa, at disse bestemte Typer tilfredsstiller Storbankerne. Da bill-brokers spiller og navnlig tidligere har spillet en saa stor Rolle paa det londonske Diskontomarked, er det naturligt, at det er af Betydning, at ens Veksler hører til de Typer, som bill-brokers køber. Bill-broker-Institutionen har derfor bidraget til at presse en Del af Vekselmaterialet ind i bestemte Typer.

For en stor Del sker Diskonteringsforretningerne paa de store Handelspladsers *Børser*.⁶⁾ Det vil ikke være ualmindeligt, at den lille Kreds af Storbanker, der behersker Omsætningen paa Børsen, indgaar bestemte Aftaler om de Regler,⁷⁾ der skal følges ved Diskonteringsforretningerne; ellers gaar man frem efter mere eller mindre specielle Sædvaner. Disse Aftaler eller disse Sædvanebestemmelser vil sjældent komme offentligt frem, og det er derfor

⁶⁾ Herhjemme sker der ingen Vekselomsætning paa Børsen.

⁷⁾ Der opstilles sædvanligvis forskellige formelle Betingelser f. Eks., at Vekslerne ikke maa være under et vist Beløb (5.000 Mark) og Løbetiden ikke over 90 Dage og ikke under 60 Dage.

Brenninkmeyer S. 21—23. *Rozumek* S. 79—80.

vanskeligt med blot nogenlunde Nøjagtighed at fastslaa den Fremgangsmaade, der benyttes.

De Veksler, der omsættes paa Børsen, vil udelukkende eller dog væsentlig være, hvad man kalder "*Privatdiskonter*". Det er ikke muligt at give en klar og nøjagtig Bestemmelse af, hvilke Veksler der er Privatdiskonter; thi Betegnelsen omfatter Veksler af meget forskellig Kvalitet og Art, og den benyttes til de forskellige Tider og paa de forskellige Pladser i forskellig Betydning. Det eneste, man kan angive som Kendemærke, er vistnok, at den benyttes om de Veksler, som man paa vedkommende Tidspunkt mener, byder den fineste Sikkerhed for en nøjagtig Opfyldelse, som altsaa er Fløden af det tilstedeværende Vekselmateriale, og som derfor diskonteres til en Fortrinssats. Begrebet er ikke opstaaet af systematiske Grunde, men af historiske Grunde. Lige indtil Midten af forrige Aarhundrede var Forholdet det, at det væsentlig var Notebankerne, som diskonterede Veksler, og alle Veksler blev diskonteret til den samme Sats, nemlig den officielle Diskonto — "*the bank rate*" — uden nogen Sondring efter om Vekslen var mere eller mindre "*fin*".⁸⁾ Efterhaanden som de private Storbanker voksede sig stærke og kom i Besiddelse af en betydelig Indskudskapital, der skulde anbringes saaledes, at den bevaredes saa likvid som mulig, begyndte de i større Maalestok at tage Diskonteringsforretningen op. De diskonterede 1. Klasses Veksler til en Sats, der laa under den officielle Diskonto, og som derfor kaldtes "*Privatdiskontosats*", eller som det hedder paa Engelsk "*the market rate*". Efterhaanden som denne Konkurrence blev stærkere og stærkere, nødtes Notebanken til ogsaa at diskontere 1. Klasses Veksler under den officielle Diskonto, idet den ellers ikke vilde faa Part i de fineste Veksler og derved vilde risikere at miste den nøje Kontakt med Markedet.⁹⁾

Hovedparten af Privatdiskonter er Veksler akcepterede af Banker. Disse Bankakcepter er efter deres Natur særlig egnede til at omsættes paa Børsen. Teknikken paa Børsen kræver, at de Artikler,

⁸⁾ *Prion* S. 3.

⁹⁾ Hverken de danske Hovedbanker eller Nationalbanken diskonterer til en gunstigere Rate end den officielle Diskonto. Medens Forholdet i Udlandet sædvanligvis er det, at de fineste Veksler diskonteres til en væsentlig bedre Diskonto end den officielle, er det herhjemme kun de fineste Veksler, som diskonteres til den officielle Rate, og ingen Veksler opnaar en bedre Rate.

der omsættes, er ensartede Masseartikler, saaledes at man gennem en kort Betegnelse er klar over, til hvilken bestemt Kvalitetsgruppe vedkommende Vare hører, uden at behøve at foretage en indgaaende Undersøgelse for at fastslaa dette. Bankakcepten tilfredsstiller i særlig høj Grad denne tekniske Fordring. En Veksler, der er akcepteret af en Storbank, hører alene i Kraft af Akcepten til den fineste Sort Veksler, der kan skaffes, og som man i Omsætningen anser det for hævet over enhver Tvivl vil blive punktlig indløst. Man behøver ikke som ved andre Veksler at undersøge Værdien af de andre Navne, der findes paa Vekslen, eller om den er en Vareveksler o. s. v. Dens Kvalitet er bestemt alene gennem Akcepten. Den er derfor som faktisk fungibel særlig egnet til at omsættes paa Børsen.¹⁰⁾ Det er fastslaaet gennem Sædvane eller muligvis ved ligefrem Aftale, hvilke Banker der hører til den Kreds, hvis Akcepter bliver "fungible". Andre Bankers Akcepter omsættes hyppigst til en lidt højere Diskonto.¹¹⁾ Paa forskellige Børser noteres der ligefrem en officiel Kurs, andre Steder fastsættes Kursen ved Aftale mellem den Kreds af Storbanker, der behersker Diskonteringsforretningen, eller den beror paa Meddelelse fra den enkelte Bank.¹²⁾

For Bankerne betyder Vekselomsætningen paa Børsen dog kun en Del og det kun en forholdsvis ringe Del af deres Diskonteringsforretninger. Bankernes direkte Forbindelse med Forretningslivet

¹⁰⁾ Paa de fleste Vekselbørser noteres der en særlig Kurs for disse 1. Klasses Bankakcepter. I Tyskland kaldes de for »vertreibbare«, altsaa netop fungible. I Amerika kaldes de for »eligible«, hvad der ogsaa angiver det samme, (»legally qualified to be chosen«).

Spalding, The London Money Market, S. 116, skriver ogsaa, at der i London er en Tendens til at skelne mellem »Fine Bank Papers« og »Bank Papers«. Den første Gruppe bestaar af Akcepter af 1. Klasses London Joint Stock Banks. Den anden Gruppe bestaar navnlig af Akcepter af Indian og Colonial banks.

¹¹⁾ f. Eks. noteredes der efter Economist 3/1 1924 i New York følgende Satser for 90 Dages Veksler:

I. Bank acceptances

members; eligible	4 $\frac{1}{4}$ %
non members; eligible	4 $\frac{3}{8}$ %
ineligible	4 $\frac{3}{4}$ %

II. Prime commercial acceptances 5 %

¹²⁾ Paa Berlinerbørsen er det et privat Firma, F. Meissner & Co. Nachf., der virker som Mægler ved Omsætningen af Privatudiskonter, og som daglig fastsætter Kursen efter Udbud og Efterspørgsel. *Kaeferlein* S. 540.

spiller en meget større praktisk Rolle. Bankerne diskonterer her dels de samme Veksler, der diskonteres paa Børsen, dels Veksler, som ikke kan diskonteres paa Børsen, fordi de ikke opfylder de fornødne Betingelser.¹³⁾ Man maa navnlig fremhæve "commercial papers", der er Veksler trukket af eller paa 1. Klasses Handels- eller Industriselskaber. De diskonteres paa Basis af Privatdiskontosatsen, idet der til denne lægges et Tillæg paa sædvanligvis $\frac{1}{16}$ % — $\frac{1}{2}$ %. Der er dog en stor Forskel i Behandlingen af Primabankakcepter og disse Veksler. Medens Primabankakcepten betragtes som et ubetinget sikkert Papir, som diskonteres alene i Henhold til Akcepten, og uden at man tager noget Hensyn til, om Diskontanten er solvent eller insolvent, og uden at Diskonteringen betragtes som en Kreditydelse til ham, er commercial papers en meget broget Klasse, som kun kan diskonteres efter en meget omhyggelig Prøvelse af alle Vekslens individuelle Ejendommeligheder, altsaa navnlig de enkelte Navnes Godhed. Diskonteringen vil her oftest blive betragtet som en Kreditydelse til Diskontanten. Forholdet vil være nær beslægtet med et Kontokurantmellemværende, og Diskonteringen vil kun ske i samme Omfang, i hvilket Banken vilde have indrømmet Diskontanten en Kontokurantkredit.¹⁴⁾

Foruden denne Gruppe af Veksler diskonterer Bankerne ogsaa i vidt Omfang Veksler, der paa Grund af deres mindre Finhed kun kan diskonteres til den officielle Diskonto eller endog over den.

Størrelsen af den Diskonto, der skal fradrages ved de forskellige Slags Veksler, bestemmes dels efter de almindelige Pengeforhold — Forholdet mellem Tilbud og Efterspørgsel af løs Kapital, dels efter hvor stor Sikkerhed, Diskontøren vurderer, at Vekslen byder, saaledes at Diskontøren ved Veksler, der ikke er absolut 1. Klasses, tager en Risikopræmie gennem en forhøjet Diskontosats.

Den Sikkerhed, Vekslen byder, bedømmes naturligvis i første Linie efter de Underskrifter, der findes paaført den. Men Banken vil dog ogsaa lægge megen Vægt paa, om Trassaten er et anset Navn, selv om han endnu ikke har paaført Vekslen sin Akcept, idet man kan regne med, at Diskontanten, medmindre han er en

¹³⁾ Man plejer at dele de Veksler, som de danske Hovedbanker diskonterer, i 3—4 Klasser. Paa Grund af, at der herhjemme overhovedet ikke findes noget egentligt Diskontomarked, er denne Klassesdeling dog ikke fast og skarp.

¹⁴⁾ *Prion* S. 182—83.

ren Svindler eller Vindbeutel, ikke vil diskontere en Vekslen, som han ikke sikkert kan gaa ud fra, vil blive akcepteret. Det spiller ogsaa en Rolle, om Vekslen er en ren Kreditvekslen, eller om den er benyttet som Betaling ved en Varehandel, idet man i dette Tilfælde kan regne med, at Akceptanten, naar han skal betale, har faaet Penge ind ved Salg af Varerne, og man derfor hellere vil diskontere Varevekslen end Kreditvekslen. Selv om Vekslen ikke udtrykkelig angiver sig som vedrørende en Varehandel, kan Teknikeren dog næsten altid af Vexslens Form skønne over, om den er det ene eller det andet. Det er f. Eks. almindeligt,¹⁵⁾ at Vekslen bærer en Paategning som "pay and charge same to account of....." en vis angivet Forretning, hvilket tydeligt angiver, at Vekslen er en Varevekslen.

Et Moment, som ogsaa er af Betydning, er, om Vekslen er trukket paa en Hovedplads eller paa en mindre Plads, idet det i det sidste Tilfælde vil være dyrere at faa Vekslen incasseret og derfor ogsaa dyrere at faa den diskonteret.

De Veksler, som Banken ikke vil diskontere, kan overgives den til *Incasso*. Kunden faar her enten først Beløbet udbetalt, naar Vekslen virkelig indgaar, eller der betales ham straks et Forskud, der i saa Fald debiteres ham i Kontokurant. Overgangen mellem Diskonto- og Incassoforretninger er i det praktiske Liv ganske umærkelig. Man kan for Oversigtens Skyld sige, at de to Forretninger ligger paa en Linje. Yderpunkterne repræsenteres paa den ene Side af den rene Incassoforretning, hvor Banken alene virker som Agent for Kunden og uden at indlade sig paa nogen Kreditgivning til ham kun udbetaler det, som faktisk er indgaaet, og paa den anden Side den rene Diskontoforretning — Diskontering af den fineste Klasse Bankakcepter — hvor Akcepten er en Vare, der købes alene i Tillid til Akceptantens Underskrift, og hvor Beløbet, der betales derfor, ikke er en Kreditydelse til Diskontanten, men et definitivt Vederlag for Overdragelsen af Vekslen. Imellem disse to Yderpunkter ligger de Tilfælde, hvor Banken udbetaler enten hele Vekselbeløbet ÷ Diskonto eller dog en Del deraf, men hvor Udbe-

¹⁵⁾ jfr. Lord Scruttons Udtalelse i den engelske Sag: Guaranty Trust Co. v. Hannay & Co. 119 T. L. R. 321. Indehaveren af et londonsk exchange house, der i denne Sag afgav Forklaring som sagkyndigt Vidne, opgav, at af de 23.000 Veksler, som i de sidste 5 Aar var passeret gennem hans Firma, havde de 93 % været forsynet med en saadan eller lignende Paategning.

talingen i væsentlig Grad sker i Tillid til Bankens Regreskrav mod Diskontanten, og hvor Udbetalingen betragtes som en Kreditydelse til ham, saaledes at hans "Kredit" belastes derved. I en amerikansk Supreme Court Dom fra 1920¹⁶⁾ udtaler Retten sig i Overensstemmelse hermed, idet det siges, at naar en Bank modtager en Veksel trukket paa en Person, som bor et andet Sted, er Forholdet enten, 1) at Banken er Incassator, Agent, 2) Køber og ubetinget Ejer af Vekslen eller 3) betinget Ejer. Det maa afgøres efter en Fortolkning i hvert enkelt Tilfælde, hvilken Gruppe Forholdet maa antages at falde ind under.

De foranstaaende Bemærkninger har drejet sig om det Tilfælde, at den diskonterede Veksel lød paa den Mønt, som er gangbar paa Diskonteringspladsen. Dersom Vekslen lyder paa en *anden Møntsort*, kommer særlige Omstændigheder frem. Ved Købet af en saadan Veksel maa der for det første tages Hensyn til de samme Omstændigheder som ved Diskontering af en indenlandsk Veksel, altsaa Vekslens Løbetid og den Sikkerhed, den byder i Forhold til, hvor stor Tilbud og Efterspørgsel der er efter løs Kapital, men desuden maa der tages Hensyn til Omregningen. Købet af en saadan Veksel indeholder altsaa baade en Diskonteringsforretning og en Kursforretnings Elementer.

Der noteres paa de forskellige Pladser enten Sigtkurs¹⁷⁾ — "short exchange", "cheque rate" — eller Kurs for 3 Maaneders Veksler — "long exchange". Naar man kender "short exchange", kan man beregne, hvor stor "long exchange" er og omvendt. Man maa ved denne Beregning tage Hensyn til Diskonto for de 3 Maaneder; henholdsvis Markedsraten, hvis der er Tale om en Bankakcept, ellers den officielle Bankrate.

F. Eks.¹⁸⁾: Chequeraten, som noteres i Paris for Sterling, er
Frchs. 25.1675

Herfra trækkes Rente $2\frac{1}{8}$ %p. a. i 3 Mdr.	0.1337	
Tillæg for Risiko	0.0161	
Fransk Vekselstempel	0.0125	" 0.1623
long exchange Paris-London er derfor		Frchs. 25.0052

¹⁶⁾ Vickers v. Machinery Warehouse & Sales Co., 191 P. 869.

¹⁷⁾ I de seneste Aar er der en Tendens til mere og mere at benytte telegrafisk Udbetaling, og paa mange Børser noterer man nu Kursen for telegrafisk Udbetaling, hvor Betalingen er forfalden i Udlandet paa Noteringsdagen. F. Schmidt S. 108.

¹⁸⁾ Spalding, Foreign Exchange S. 49—50. F. Schmidt S. 124. Brisman S. 478.

Den Rente, der fratrækkes for de 3 Maaneder, er den, der notes paa den Plads, hvorpaa Vekslen trækkes — altsaa i Exemplet den londonske Rate — ikke Udstedelsespladsens. Grunden hertil er, at Vekslen sædvanligvis diskonteres eller rediskonteres paa denne Plads. London er stadig Verdens Hovedpengemarked. Og løs Kapital fra de forskellige Lande strømmer i vidt Omfang sammen og udbydes her. Der vil derfor sædvanligvis være rigelig Efterspørgsel efter Veksler paa det londonske Marked, og Markedsraten vil sædvanligvis være lav. Det fremgaar af det udviklede, at det ved Salg af en Veksel paa London, selv om Salget sker uden for England, vil være en Fordel, at den londonske Markedsrate er lav. Den Omstændighed, at Markedsraten i London sædvanligvis er lav i Forhold til andre Børsers Rate, er et Moment, der har bidraget meget væsentligt til at sikre London Pladsen som Verdens Remboursplads.^{18a)}

Remboursveksler.

Hvis det er en ubekræftet Rembours, der er Tale om, og Vekslen endnu ikke er akcepteret, har Diskontøren i Virkeligheden kun Sælgerens (Diskontantens) Udsagn om, at Vekslen bliver behørigt akcepteret, at støtte sig paa. Alligevel vil den Omstændighed, at Trassaten er en anerkendt Bank, betyde, at Vekslen kan diskonteres til en gunstigere Rate, end om den var trukket paa den private Køber. Diskonteringen vil til en vis Grad ske i Tillid til den Bank, den er trukket paa.¹⁹⁾ Men da der ikke er nogen Sikkerhed for, at Vekslen virkelig bliver akcepteret, tages der ogsaa omhyggeligt Hensyn til de andre Navne, Vekslen bærer. Dersom Trassen er kendt som et hæderligt og anset Firma, vil Vekslen blive diskonteret, selv om dets økonomiske Stilling ikke er saaledes hævet over enhver Tvivl, at det kunde have opnaaet en Blanco-kredit, thi Diskontøren kan sikkert regne med, at Firmaet sørger for, at den uakcepterede Veksel, det har solgt, bliver behørigt akcepteret. Trassatbankens ubetingede Soliditet forlener ogsaa før Akcepteringen Vekslen med en Sikkerhedskvalitet, der gør den diskontabel. En Veksel, der trækkes paa en privat, hvis Soliditet ikke saaledes som Bankens er paa Forhaand uomtvistelig, kan derimod kun diskonteres i Tillid til de Navne, som allerede er paa-tegnede, og den kommer ikke, selv efter at den er blevet akcep-

^{18a)} jfr. ovenfor S. 17.

¹⁹⁾ *Spalding*, Foreign Exchange S. 153.

teret, op i den fineste Klasse af Veksler, der diskonteres til Markedsraten, thi der opstilles i Praksis herfor den Betingelse, at det afgørende Navn — Bankens — findes som Akceptant, ikke som Endossent.²⁰⁾

Medens den diskonterende Bank ved Remboursvekslen faar en Veksel, som den efter Akcepteringen kan rediskontere til den bedste Rate og uden nogen Vanskelighed, fordi Vekslen hører til den Type, der omsættes paa det egentlige Diskontomarked, kan den kun vanskeligt faa videresolgt den anden Veksel. Dels anser mange Banker det som stridende mod deres Prestige at rediskontere Veksler, som ikke er 1. Klasses, dels kan Vekslen kun sælges til en daarligere Diskontorate. Remboursvekslen har langt større Værdi for Banken end en almindelig Vareveksel, og den diskonteres derfor mere fordelagtigt.

Det er af disse Grunde forstaaeligt, at det er en væsentlig Fordel for Sælgeren, at der aabnes en Rembours, selv om det er en ubekræftet Rembours. Den bekræftede Rembours vil have Betydning for det Tilfælde, at Diskontøren ikke har saa megen Tillid til Diskontanten, at han vil diskontere uden at faa Sikkerhed for, at Vekslen bliver akcepteret. Diskonteringen vil vel nok ogsaa sædvanligvis ske til en gunstigere Rate, naar Banken har faaet forevist Bekræftelsesskrivelsen. Paa den anden Side vil denne Bekræftelse indeholde Bestemmelse om, hvilke Dokumenter Vekslen skal ledsages af, og hvis Banken diskonterer i Henhold til Bekræftelsen, maa den derfor undersøge, om de afleverede Dokumenter er i Overensstemmelse med Bekræftelsen. For denne Undersøgelse beregner Banken sig en Provision. Det vil derfor hyppigt ikke kunne betale sig for Sælgeren at diskontere med Forevisning af Bekræftelsesskrivelsen, nemlig dersom han har en saadan Forbindelse med Banken, at han kan faa Vekslen diskonteret ogsaa uden det.

Vekslen vil muligvis blive diskonteret til en bedre Rate, dersom den først diskonteres, efter at den er blevet akcepteret, idet den da vil høre til de Bankakcepter, der diskonteres til bedste Markedsrate. Det vil derfor være af stor Interesse for Sælgeren, at Remboursen bliver stillet paa hans Plads, idet han derved bliver sat i Stand til at lade den akceptere, forinden han sælger den, og

²⁰⁾ *Prion* S. 33.

Spalding, l. c. 162.

der heller ikke bliver nogen Provision at betale til Diskontøren for Undersøgelse af Dokumenterne.

Retsforholdene ved Diskontering.

Forholdet mellem Sælgeren (Trassenten) og Diskontøren.

Efter Veksellovens § 8 svarer Sælgeren som Trassent for Veksels Akcept og Betaling. Det er tvivlsomt, om der overhovedet er nogen Mulighed for Trassenten for at fri sig for dette Vekselsansvar ved at underskrive "uden Forbindtlighed",²¹⁾ men Tilfældet er i hvert Fald ganske upraktisk, thi det kan næppe tænkes, at en Remboursveksel, der bærer en saadan Paategning om, at Vekseldstederen ikke er ansvarlig, skulde kunne blive diskonteret.

Der har været rejst det Spørgsmaal, om en Kolonibank, som efter Anmodning fra Hovedsædet i London giver Sælgeren Meddelelse om, at Londonbanken har aabnet en bekræftet Rembours, derved i Forhold til Londonbanken bliver berettiget til at diskontere en Veksel, hvor Sælgeren fraskriver sig Ansvar, idet det jo er givet, at Diskonteringen praktisk talt alene sker i Tillid til Londonbankens Løfte om at ville akceptere og betale Vekslen. Men i et engelsk Responsum²²⁾ svares der, at "the establishment of a confirmed credit is not of itself an authority to negotiate drafts without recourse." Gaar Sælgeren fallit, bevarer Diskontøren Retten til Dækning forud for Konkursboet af Vekselsprovenuet²³⁾ og af de Dokumenter,²⁴⁾ der er knyttet til Vekslen. Dette gælder, hvad enten Overdragelsen af Vekslen betragtes som en endelig Ejendoms-overdragelse eller kun betragtes som sket til Sikkerhed for det Forskud, der er betalt Sælgeren.

For at sikre sig den frie Dispositionsret over Varerne forlanger den diskonterende Bank ofte, at Sælgeren skal udstede et saakaldt "letter of hypothecation" til den.²⁵⁾ Dette Dokument giver Banken Ret til at disponere over Godset normalt uden nogen Begrænsning — ganske som en Ejer, saaledes at den navnlig kan forsikre, oplagre og sælge Godset i Bestemmelseshavnen. Det antages, at

²¹⁾ Evaldsen, Vekselloven S. 40—41.

²²⁾ Journal of the Inst. of Bankers 1922 S. 232.

²³⁾ Norsk Højesteretsdom N. R. 1916 S. 170.

²⁴⁾ Amerikansk Dom: Frontier Nat. Bank of Eastport v. Salinger, 126, N. E. 40.

²⁵⁾ Spalding, Foreign Exchange S. 167.

Banken ved Erhvervelsen af Vekslen ikke indtræder i det Krav, som Sælgeren i Henhold til Købeaftalen havde paa, at Køberen honorerede Vekslen. Hvis der ikke foreligger særlige Omstændigheder, der gør, at man maa gaa ud fra, at Sælgeren har overdraget ogsaa disse Rettigheder til Banken, vil Banken ikke paa egen Haand kunne gøre Erstatningskrav gældende mod Køberen, dersom Vekslen ikke bliver honoreret. Den har kun Sælgeren i hans Egenskab af Vekseltrassent at holde sig til.²⁶⁾

Forholdet mellem Diskontøren og Remboursbanken (Trassaten).

Forinden Vekslen er akcepteret, har Diskontøren ved den *ubekræftede* Rembours intet Krav mod Trassaten, idet denne uden videre vil kunne nægte at honorere Vekslen. Selv om Diskontøren har faaet særskilt Advis om Remboursaabningen, maa det samme gælde, medmindre andet særlig fremgaar af Advisets Indhold.²⁷⁾ Diskontøren har gennem Angivelsen af, at Remboursen er ubekræftet, faaet Advarsel om, at han maa være forberedt paa den Eventualitet, at Remboursbanken nægter Honorering, og man maa derfor være forsigtig med Diskontering paa Basis af et blot Advis om Remboursen — kun indlade sig derpaa, naar man kender Sælgerens Forhold og finder dem betryggende. En anden Sag er det, at Remboursbanken eventuelt handler retsstridigt overfor den Bank, der har faaet speciel Advis om Remboursen ved ikke omgaaende at give den Besked om, at Remboursen er annulleret, og at Remboursbanken i den Anledning kan være erstatningspligtig.²⁸⁾

Ved den *bekræftede* Rembours staar Diskontøren, som har diskonteret i Tillid til Kreditbrevet, ikke saadan ganske uden Hold paa Remboursbanken, forinden Akcepten er givet. Kreditbrevet giver ham en vis Ret til at kræve, at Remboursbanken honorerer

²⁶⁾ *Staub*, Vorbem. vor § 373 Anm. 64 d og 65. Reglen gælder vistnok ikke i fransk Ret.

Koch, Kredit im Recht S. 121 med der omtalt Reichsgerichtsdom (R. G. 93 S. 26).

²⁷⁾ jfr. ovenfor S. 112 og 142.

Stang, Kontant mot Konnossement S. 198—99.

Fransk Dom: Cour d'Appel 24/7 1920 i Gaz. Pal. for 1/10 1920 og *Marais* S. 192—94: London and Brazilian Bank c/ Mallet frères.

Herimod *Ward* S. 78 og 130 ff.

²⁸⁾ ovenfor S. 113.

Dokumenterne, hvis de er i Overensstemmelse med Kreditbrevet. Det skal her undersøges, hvilke Indsigelser der kan være Tale om, at Diskontøren maa bøje sig for. Det maa straks fremhæves, at det ikke er noget vekselretligt Krav, Diskontøren har mod Remboursbanken paa Vekslens Honorering. Vekslen er endnu ikke akcepteret, og Remboursbanken hæfter derfor ikke som Vekselskyldner. Kravet haves alene i Henhold til Kreditbrevet.

Det er ovenfor²⁹⁾ udviklet, i hvilket Omfang Kreditbrevet berettiger Sælgeren personlig til at kræve sine Dokumenter honorerede. Diskontøren maa i hvert Fald have samme Ret. Spørgsmaalet er, om han har en videre Ret, eller som det udtrykkes af de engelsk-amerikanske Forfattere: om Kreditbrevet er negotiabelt. Kreditbrevet kan enten formuleres som et Løfte til Sælgeren alene eller som et Løfte til enhver, der diskonterer Veksler i Henhold dertil.³⁰⁾ Selv om Dokumentet er formuleret som et *Løfte til Sælgeren alene*, vil Formaålet alligevel være, at det skal virke som Basis for Vekslens Diskontering. Dette Formaal kan kun tilfredsstilles, dersom den, der i god Tro diskonterer mod samtidig Forevisning af Kreditbrevet, vinder Ret mod Remboursbanken i Overensstemmelse med Kreditbrevets Indhold. Dette maa derfor være negotiabelt. Dersom Beneficienten trækker Veksler paa tilsammen et større Beløb, end Kreditbrevet lyder paa, og en Bank har diskonteret en af disse Veksler mod Forevisning af Kreditbrevet uden at ane noget om Overskridelsen, maa den kunne holde sig til Kreditbrevets Udsteder og forlange Vekslen honoreret. I engelsk Ret, der indtager samme Standpunkt som dansk Ret, findes der ogsaa en Domsafgørelse,³¹⁾ der udtaler, at Retten i Henhold til Kreditbrevet kan overdrages, saaledes at Erhververen ikke risikerer at mødes med Indsigelser udspringende af Mellemværendet mellem Sælger og Remboursbank. Det udtales i denne Sag af Dommeren i Chancery Appeal Court: "Generally speaking, a chose in action assignable only in equity must be assigned subject to the equities existing between the original parties to the contract; but this is a rule which must yield when it appears from the nature or terms of the contract that it must have been intended to be assign-

²⁹⁾ S. 117 ff.

³⁰⁾ S. 116—17.

³¹⁾ In re Agra and Masterman's Bank, Ex parte Asiatic Banking Corporation 1867, 2 Ch. 391, jfr. ogsaa en amerikansk Dom fra 1911: Liggett v. Levy (136 S. W. 299).

nable free from and unaffected such equities. The essence of this letter is, as it seems to me, that the person taking bills on the faith of it, is to have the absolute benefit of the undertaking in the letter and to have it in order to obtain acceptance of the bills, which are negotiable instruments payable according to their tenor, and without reference to any collateral or cross claims. Unless this is done, the letter is useless."

Ward³²⁾ omtaler et Tilfælde, der har foreligget i amerikansk Praksis. En Remboursbank telegraferede en Meddelelse om Remboursaabningen til Beneficienten og sendte ham samtidig med Posten et almindeligt Kreditbrev. Beneficienten udfærdigede straks efter Telegrammets Ankomst en Remboursveksel og fik den ved Forevisning af Telegrammet diskonteret hos en lokal Bank. Senere diskonterede han i en anden Bank endnu en anden Veksel imod Forevisning af Kreditbrevet. Da den anden Veksel blev præsenteret for Remboursbanken, nægtede denne Betaling under Henvisning til, at den allerede havde betalt en Veksel paa denne Rembours, men blev dømt til at betale. I mange Kreditbreve kræves det, at Banken, som diskonterer mod Forevisning af Kreditbrevet, skal notere paa Bagsiden, hvor stort et Beløb, den har diskonteret, for at man kan se, hvor meget Krediten er nedskrevet. Det hænder ofte, at Bankerne ikke passer paa at overholde denne Form, og hvis det derved lykkes Beneficienten at bruge Kreditbrevet til Dobbeltbetaling, maa Diskontørbanken være ansvarlig for det opstaaede Tab.

Dersom Kreditbrevet er stilet som en *Erklæring til enhver*, der diskonterer Vekslen i Henhold dertil, maa Diskontøren være saa meget sikrere stillet. Dokumentet maa betragtes som et Løfte direkte til Diskontøren, paa samme Maade som en offentlig Erklæring om en Belønning er et Løfte til enhver, der handler i Henhold til Erklæringen.³³⁾

Det maa være en Betingelse for, at Diskontøren kan opnaa en bedre Stilling end Sælgeren selv, at han har kendt Kreditbrevet, da han diskonterede. Men yderligere maa det kræves, at Diskontøren enten lader sig Kreditbrevet udlevere eller i hvert Fald afskriver Vekselsbeløbet derpaa, saaledes at Kreditbrevet ikke længere kan danne Basis for Godtroenhedserhvervelse mod Rembours-

³²⁾ S. 52.

³³⁾ jfr. *Hershey* S. 11.

banken. I mange Kreditbreve kræves dette udtrykkelig,³⁴⁾ men selv om det ikke er krævet udtrykkelig, synes det et naturligt Supplement til Indrømmelsen af Negotiabiliteten.³⁵⁾ Resultatet bliver altsaa, at Diskontøren kan holde sig ganske stricte til Kreditbrevet og afvise alle Indsigelser, som han ikke efter dettes Indhold maatte være forberedt paa.

Kreditbrevet lover Honorering af visse Dokumenter. Det er et Spørgsmaal, om det er en Forudsætning for dette Honoreringsløfte, ikke alene at Dokumenternes ydre Udvisende stemmer med de stillede Krav, men ogsaa at de afladede *Varer* er i Overensstemmelse med Dokumenternes Angivelser. Om med andre Ord Remboursbanken kan *nægte Honorering*, endskønt Dokumenterne er overensstemmende med Kreditbrevet, naar det oplyses, at Varen er fordærvet, eller at der slet ikke er afladet de Varer, Dokumenterne lyder paa. Det synes klart, at hvis der er nogen Uforsigtighed at bebrejde Diskontøren, kan Remboursbanken afvise Dokumenterne, men naar Diskontøren til Trods for al anvendt Omhu ikke kunde opdage, at Varerne var ukontraktmæssige, kan det næppe antages, at Honoreringen kan nægtes. Det vil være ret sjældent, at Manglen opdages før bagefter, at Dokumenterne er indløste, og da har man intet Krav paa Diskontøren. Det er Køberen, som er traadt i Forbindelse med Sælgeren. Han angiver derigennem, at han nærer Tillid til Sælgeren og stoler paa, at de leverede Varer ogsaa stemmer med Dokumenternes Angivelser. Det synes naturligt at lade Risikoen for, at Sælgeren svigter denne Tillid, falde paa Køberen og ikke paa Diskontøren, som hyppigt ikke har haft nogen Anledning til at tage Standpunkt til, hvilken Tillid man kan nære til Sælgerens Hæderlighed.³⁶⁾

Der er større Grund til at indrømme Remboursbanken en Ret til Afvisning, dersom noget af Dokumenterne er *falsk* eller forfalsket. Banken har paataget sig en Pligt til at honorere de og de Dokumenter, men dette kan ikke skabe en Pligt til at honorere falske Dokumenter, selv om de ser ud, som om de var i Orden.³⁷⁾

³⁴⁾ jfr. den S. 116 citerede amerikanske Formular.

³⁵⁾ jfr. *Staub* § 349 Anm. 64.

³⁶⁾ jfr. ovenfor S. 131—32.

³⁷⁾ jfr. ovenfor S. 76 og 130.

Er Diskontøren, efter at Dokumenterne er blevet honoreret, *erstatningspligtig*, fordi Dokumenterne viser sig at være falske eller Varerne ukontraktmæssige.

Dersom *selve* de *Dokumenter*, som Diskontøren har afleveret, er i Strid med Kreditbrevet, og Diskontøren ikke kunde være berettiget til at gaa ud fra, at Remboursbanken vilde antage dem til Trods for Manglen, saadan at han maa indse, at Antagelsen alene skete, fordi Banken oversaa Manglen, kunde noget tale for, at Diskontøren maa erstatte det Tab, der er en Følge af Manglen.³⁸⁾ Reglen kan dog i hvert Fald kun gælde i de Tilfælde, hvor Diskontering er sket i Henhold til Kreditbrevet, saaledes at Diskontøren deraf kunde se, hvilke Betingelser der gjaldt for Akcepten. Men selv i det Tilfælde er Reglen tvivlsom. Man kan med Rimelighed forlange, at Akceptanten undersøger Dokumenterne, forinden han afgiver sin Akcept.

I.

*Selve Vekslen er falsk.*³⁹⁾

Trassaten (Remboursbanken) har ved Aftale med Køberen forpligtet sig til at honorere — akceptere eller betale — den Vekslen, som Sælgeren trækker paa den. Grunden til, at Køberen indgaar denne Aftale med Remboursbanken, er, at han ønsker gennem Vekslens Honorering at dække Sælgerens Fordring paa Købesummen. Det fremgaar paa Forhaand af hele Situationen, at det er en afgørende Forudsætning for, at Trassaten paa Køberens Vegne honorerer Vekslen, at denne Honorering indeholder en "Betaling" af Sælgerens — Trassentens — Fordring paa Trassatens Mandant — Køberen. Diskontøren, som præsenterer Vekslen, maa være klar over, at Remboursbanken kun honorerer, fordi den stoler paa, at *Trassentens Underskrift* er ægte, og Diskontørens Præsenteren af Vekslen maa betragtes som indeholdende en Garanti for Trassentens Underskrift. Reglen støttes paa den Betragtning, at der her-

³⁸⁾ Engelsk Dom: Bortwick v. Bank of New Zealand (1900) 6 Com. Cas. 1. Efter Kreditbrevet skulde Policen dække al Risiko. Den afleverede Police lød paa: »To pay a total loss by total loss of vessel only.« Diskontøren maatte erstatte det Tab, Importøren led ved ikke at kunne faa dækket en partiel Skade.

³⁹⁾ Se almindelige Bemærkninger om Bankens Ansvar for falske Dokumenter S. 71 ff.

sker en Forhaandsformodning for, at Diskontøren, der er den, der først har endosseret Vekslen efter Forfalskningen, ikke har vist tilstrækkelig Forsigtighed, og at Forfalskningen vilde være opdaget, hvis al ønskelig Forsigtighed var udvist. Reglen virker som en Indskærping til Diskontøren om at passe vel paa, hvem det er, han køber Vekslen af. Køberen vilde have haft Regresret mod Diskontøren, dersom Vekslen var trukket direkte paa ham. Han maa have den samme Regresret, dersom Vekslen er trukket paa Remboursbanken, thi denne virker som Repræsentant for ham.⁴⁰⁾ Som det andetsteds⁴¹⁾ er udviklet, kan Køberen overfor Remboursbanken afvise Honoreringen af den falske Vekslen som sig uvedkommende. Dersom det sker, maa det være Banken og ikke Køberen, som kræver sit Tab dækket af Diskontøren. Findes der flere Endossementer paa Vekslen, maa enhver have Regresret mod sin Forgænger, saaledes at Tabet ved Forfalskningen i sidste Instans kommer til at falde paa den, der først har endosseret Vekslen efter Forfalskningen.

Det anføres af Evaldsen,⁴²⁾ at Kravet ikke haves mod de Endossenter, som hvis Vekslen var protesteret de non solutione, vilde have haft Vekslerregres mod andre, idet de overfor Trassatens Erstatningskrav kan indvende, at han ved at betale den falske Vekslen i Stedet for at lade den protestere har forspildt dem deres Vekslerregres mod Formændene. Det synes ikke begrundet at gøre denne Undtagelse. Det forudsættes jo netop, at man ikke kan bebrejde Trassaten det som en Uforsigtighed, at han betalte Vekslen. Man kunde snarere spørge, om Trassaten overhovedet har Krav mod andre end den, fra hvem han har faaet Vekslen. Garantisyndspunktet synes ikke at kunne føre længere. Men da Slutresultatet skal være, at den første Endossent er ansvarlig, maa Trassaten uden Tvivl kunne holde sig direkte til ham.

⁴⁰⁾ Evaldsen, Vekselloven S. 359.

jfr. H. D. i U. f. R. 1923 S. 35 og svensk H. D. i Nytt Jur. Arkiv 1916 S. 245.

jfr. ogsaa svensk H. D. i N. J. A. 1894 S. 594, hvis Begrundelse gaar i samme Retning, og om tyske Ret: Simonson: »Die Rechtsprechung des Reichsgerichts zum Scheckgesetz« i Bank-Archiv XXIII S. 313.

Udtalelsen i Præmisserne til den engelske Court of Appeal-Dom af 6/5 1918 i Sagen: The Guarantee Trust Co. v. Hannay & Co. T. L. R. 119 S. 330 og 335 hævder, at Endossenten ikke er ansvarlig.

⁴¹⁾ S. 73.

⁴²⁾ Vekselloven S. 260.

Hvis Vekslen er endosseret in blanco, har Trassaten Krav mod den, der har overgivet ham Vekslen, selv om dennes Navn ikke findes paaført Vekslen.⁴³⁾

Vekslen er efter Udstedelsen forfalsket til at lyde paa et *større Beløb*. Trassenten er her ikke ansvarlig for et større Beløb, end Vekslen lød paa, da han underskrev den, og Banken, som først har endosseret den efter Forfalskningen, maa i Henhold til de samme Betragtninger, som ovenfor er gjort gældende, være ansvarlig for Restbeløbet.

For Forfalskninger af *Endossementerne* svarer Endossenten normalt ikke. Trassaten indløser Vekslen, fordi han i Henhold til Aftaler med Trassenten er forpligtet dertil. (Ved Rembours opstaar Forpligtelsen normalt ved en Aftale mellem Trassaten og Køberen og en Aftale mellem Køberen og Sælgeren (Trassenten)). Det er alene Trassentens Underskrift, som er af Betydning, og selv om der ikke fandtes nogen Endossementer paa Vekslen, var Trassaten alligevel forpligtet til at indløse. Det er derfor ikke en Forudsætning for Indløsningen, at Endossementerne er ægte, og Endossenten er ikke ansvarlig for, at de forudgaaende Endossementer viser sig at være falske.⁴⁴⁾ Der gøres herfra alene en Undtagelse for det Tilfælde, at Forfalskningen burde være opdaget af Remboursbanken, da Vekslen blev præsenteret. I dette Tilfælde kan den, fra hvem Vekslen er frastjaalet, gøre Erstatningskrav mod Remboursbanken, og denne maa da igen have Regresret mod Præsidenten, der har ejet Vekslen i den forfalskede Tilstand før Indløsningen, og som derfor er nærmere til at bære Tabet.

II.

De Dokumenter, der ledsager Vekslen, er falske.

Det synes naturligt at lade Risikoen for, at Dokumenterne er falske, falde paa Køberen. Diskontøren har ikke haft nogen Anledning til nærmere at undersøge, hvilken Tillid der kan vises Sælgeren. Han maa kunne gaa ud fra, at Køberen, der har erklæret sig

⁴³⁾ U. f. R. 1923 S. 35.

⁴⁴⁾ jfr. engelsk Dom: East India Company v. Tritton, 3 B & C. 280, 289. jfr. i samme Retning Udtalelse i Præmisserne til den fornævnte engelske Dom: The Guarantee Trust Co. of New York v. Hannay & Co. T. L. R. 119 S. 330.

villig til at modtage Sælgerens Dokumenter, har taget de i saa Henseende nødvendige Forholdsregler. Diskontørens Virksomhed kan opfattes som værende at transportere Dokumenterne frem og Købesummen tilbage paa en sikker Maade. Der kan ikke i hans Optræden indlægges nogen Garanti for Dokumenternes Ægthed. Der som man ikke kan bebrejde Diskontøren, at han har udvist Skødesløshed ved Undersøgelsen af Dokumenterne, maa han være ansvarsfri.⁴⁵⁾

Varerne viser sig at være ukontraktsmæssige.

Da Diskontøren ikke er erstatningspligtig, fordi de Dokumenter, han afleverer, er falske, er han saa meget mindre ansvarlig, fordi de Varer, som aflades, ikke stemmer med Dokumenternes Angivelser.⁴⁶⁾

Det forekommer temmelig hyppigt, at der opstaar Spørgsmaal, om Køberen til Sikkerhed for et Krav, han har mod Sælgeren, kan gøre *Arrest* i det Beløb, som er betalt Diskontøren for Dokumenterne. Køberen betragter naturligt Betalingen som en Betaling af

⁴⁵⁾ jfr. *Schaps* i Bank-Archiv VI S. 271 med deri refereret Dom af 7/5 1907 samt Dom af Reichsgericht 23/11 1911 i Bank-Archiv XI S. 121.

Staub Vorbem. vor § 393 Anm. 65a, og engelske Domme: *Leather v. Simpson* (24 T. L. R. 286) og *Baxter v. Chapman* (29 T. L. R. 642), samt Dom af Court of Appeal 6/5 1918: *The Guarantee Trust Co. v. Hannay & Co.* (T. L. R. 119 S. 321 ff.). Den engelske Court of Appeal udtaler i denne Dom efter en omhyggelig Gennemgang af den amerikanske Domspraksis og paa Basis af Sagkyndiges Erklæringer, at dette ogsaa maa antages at gælde efter *amerikansk* Ret. *Benjamin* S. 420. jfr. ovenfor S. 75.

⁴⁶⁾ jfr. amerikanske Domme: *Old National Bank of Wanpaca v. Peoples Bank* (1922) 18 A. L. R. 728; *Hawkins v. Alfalfa Products Co.*, 152 Ky. 152 og *Williams v. National Fruit Exchange* 111 A. 197.

Staub Vorbem. vor § 373 Anm. 65 a.

En tysk Reichsgerichtsdom af 23/11 1911 i Bank-Archiv XI S. 121 angik et Tilfælde, hvor den diskonterende Bank havde præsenteret og faaet betalt et »Konnossementsteilschein«, hvori Sælgeren anmodede en Speditør om efter Damperens Ankomst at besørge udleveret visse Varer til Køberen. Partiet var en Del af et større Parti, som Speditøren havde faaet Konnossementet overgivet for. Forinden Udleveringen gik Sælgeren fallit, og Køberen fik derfor ingen Varer, idet disse inddroges i Konkursboet. Køberen krævede det Tab, han i den Anledning led, erstattet af Banken, men denne frifandtes.

DISKONTERING

Købesummen til Sælgeren, og han er derfor tilbøjelig til at gaa ud fra som noget selvfølgeligt, at dette Beløb kan arresteres for en Fordring mod Sælgeren. Hvis Diskontøren i Forvejen har udbetalt hele Vekselsbeløbet som Forskud til Sælgeren, er det imidlertid Diskontøren, som er Ejer af Beløbet, og han kan afvise Arresten som sig uvedkommende. Hvis Diskontøren kun har udbetalt en Del af Beløbet til Sælgeren, tilkommer Restebeløbet Sælgeren, og Køberen kan for sin Fordring mod Sælgeren gøre Arrest i denne Del.⁴⁷⁾ Tilsvarende Regler gælder om Adgangen til at nedlægge *Forbud* mod Beløbets Betaling.

⁴⁷⁾ U. f. R. 1925 S. 453, 1924 S. 118, 1919 S. 467, 1914 S. 239 og 1912 S. 677.

Se maaske derimod Østre Landsretsdom i U. f. R. 1923 S. 414 jfr. ovenfor S. 122.

XI.

OVERSIGT OVER RETSREGLERNE.

Formaalet med Rembours er, at Banken betaler Købesummen, som Køberen skylder til Sælgeren. Der opstaar saaledes tre Retsforhold, nemlig Forholdet mellem Køber og Sælger, mellem Bank og Køber og mellem Bank og Sælger, og Opgaven er dels at fastslaa, hvorledes Indholdet er af disse tre Retsforhold, hver for sig, dels hvorledes de tre Retsforhold paavirker hinanden. Det kan her straks fremhæves som noget karakteristisk for Paavirkningen indbyrdes, at Bankens Betalen til Sælgeren udløser en Retsvirkning i de to andre Retsforhold, idet den i Forholdet mellem Bank og Køber virker, som om det var til Køberen, Beløbet var betalt, medens den i Forholdet mellem Køber og Sælger virker, som om det var Køberen, der havde betalt Beløbet. Denne Ejendommelighed ved Remboursreglerne fører naturligt ind paa den Tanke, at disse Retsforhold maa kunne opfattes som hørende under Anvisningsbegrebet, thi det gælder jo netop som noget karakteristisk for Anvisning, at Udbetalingen til en Person (Assignataren) medfører Virkninger for en anden Person (Assignanten).

Den Definition, som Jul Lassen¹⁾ giver af Begrebet Anvisning som: "en Anmodning fra en Person (Assignanten) til en anden (Assignatus) om en Ydelse for Anmoderens Regning til en Tredjemand (Assignataren), forsaavidt denne Anmodning er afgivet til Assignataren for af ham at bringes til Assignatus", omfatter imidlertid ikke Rembourstilfældet, hvor Sælgeren ikke faar overgivet en skriftlig Anmodning fra Køberen til Banken for at præsentere dette Dokument for Banken. Lassen anerkender dog samtidig, at der ogsaa kan forekomme mundtlige Anvisninger. Hans Indskrænkningen af Definitionen til kun at omfatte skriftlige Anvisninger stemmer med Definitionen i den tyske B. G. B. § 783.

¹⁾ Speciel Del § 112.

Ved Udarbejdelsen af Reglerne i B. G. B. §§ 783—92 var det Formaalet at skabe Rammerne for Dokumenter, der kunde benyttes paa tilsvarende Maade som Veksler og Checks, uden dog at være bundet af de særlige, strenge Regler, der gælder for disse Dokumenter, og det er derfor naturligt, at Reglerne kun kom til at gælde for de skriftlige Anvisninger. Men i den tyske Litteratur²⁾ anerkendes det fra mange Sider, at der ud over dette snævre Anvisningsbegreb findes et videre, ogsaa omfattende mundtlige Anvisninger, og saavel den schweiziske Obligationenrecht Art. 466³⁾ som den østrigske A. B. G. B. § 1400 (saaledes som denne er ændret ved Forordningen af 19/3 1916) giver Begrebet et saadant videre Indhold. Der er derfor af denne Grund ikke nogen Betænkelighed ved at betragte Rembours som et Tilfælde af Anvisning, og dette er da ogsaa meget almindeligt.⁴⁾

De Regler, som maa gælde for dette videre Anvisningsbegreb, stemmer da ogsaa overens med de Regler, som er opstillet i det foranstaaende, og man opnaar en god Oversigt over Remboursreglerne ved at betragte dem ud fra dette Synspunkt.

Det kan indledningsvis bemærkes, at Remboursens Bekræftelse maa sidestilles med Anvisningens Akcept (Annahme).

I. *Forholdet mellem Assignant og Assignatar (Køber og Sælger).*

Anvisningen er, selv om den er akcepteret, ikke Betaling.⁵⁾ For Rembours gælder det tilsvarende, at selv om Remboursen er bekræftet, bevarer Sælgeren stadig sin Fordring mod Køberen.⁶⁾ Dog maa Assignataren, før han kan kræve Betaling af Assignanten,

²⁾ jfr. navnlig *Ulmer* S. 130 ff. samt *Enneccerus* § 423, *Capelle* om »Anweisung« i *Rechtsvergleichendes Handwörterbuch*. *Planck* § 783 2. b.

³⁾ »Durch die Anweisung wird der Angewiesene ermächtigt, Geld, Wertpapiere oder andere vertretbare Sachen auf Rechnung des Anweisende an den Anweisungsempfänger zu leisten, und dieser, die Leistung von jenem in eigenem Namen zu erheben.«

⁴⁾ jfr. *Ulmer* l. c., *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 14, *Ritter* i *Hans. Rechtszeit.* 1921 S. 620, *Capelle* om »Anweisung« i *Rechtsvergleichendes Handwörterbuch*, *Wieluner* i *J. W.* 1924 S. 1136, *Steiner* S. 57—60 og Dom af Schweizerische Bundesgericht (Bd. 49 II S. 199), *Ernst Bettelheim* S. «12 og *Oberparleiter* S. 4—5, som citerer en Række østrigske Domme herfor. *Josef Schey*, Udg. af østrigske A. B. G. B. § 1400 Note 3. *Herimod: Koch*, *Akkreditivgeschäft* S. 16, *Reichardt* S. 20, *Kanoldt* i *J. W.* 1924 I S. 163, *Preinig* i *Schw. Juristen-Zeit.* 1926 S. 355.

⁵⁾ B. G. B. § 788.

⁶⁾ Ovenfor S. 48—50.

søge, om han kan faa Betaling gennem Anvisningen.⁷⁾ Det gælder tilsvarende for Rembours, at Sælgeren først maa søge at opnaa Betaling hos Remboursbanken, før han kan holde sig til Køberen.⁸⁾

II. *Forholdet mellem Assignant og Assignat (Køber og Bank).*

Assignaten er bemyndiget til at honorere Anvisningen for Assignantens Regning. Tilsvarende gælder det, at dersom Remboursbanken betaler i Overensstemmelse med Instruksen, bliver den berettiget til at faa sine Udlæg hertil dækkede af Køberen.

Assignanten kan tilbagekalde Anvisningen, indtil Assignatus enten har honoreret Anvisningen eller har akcepteret den.⁹⁾ Tilsvarende gælder det, at Køberen kan tilbagekalde Remboursen, indtil Remboursbanken har honoreret eller har bekræftet, saaledes at Remboursbanken ikke faar noget Dækningskrav mod Køberen for Honorering af en ubekræftet Rembours, der sker, efter at Tilbagekaldelsen er kommet frem til Banken.¹⁰⁾ Derimod har Banken muligvis til Trods for Annulationen Krav paa, at Køberen betaler den Provision. Banken maa bøje sig for Tilbagekaldelsen, selv om Køberen i Henhold til Købeaftalen overfor Sælgeren var uberettiget til at tilbagekalde. Dette bliver en Sag mellem Køber og Sælger, som eventuelt maa afgøres ved et Erstatningskrav fra Sælgeren overfor Køberen.^{10a)} Køberens Konkurs maa ligeledes udelukke Banken fra at bekræfte eller at honorere den ubekræftede med Virkning for Konkursboet.¹¹⁾

III. *Forholdet mellem Assignat og Assignatar (Bank og Sælger).*

Assignatus forpligtes overfor Assignataren ved sin Akcept,¹²⁾ der skaber en ensidig Gældsbrevsforpligtelse,^{12a)} som eventuelt er

⁷⁾ Schw. Obligationenrecht Art. 467.

⁸⁾ ovenfor S. 50.

⁹⁾ B. G. B. § 790. *Lassen* Sp. Del § 112 II 4.

¹⁰⁾ ovenfor S. 87.

^{10a)} Ovenfor S. 20—22.

¹¹⁾ *Lassen* § 112 Note 61, *Planck.* Bem. til § 791 (S. 1543). jfr. ovenfor S. 86—87.

¹²⁾ B. G. B. § 784. *Lassen*, Speciel Del § 112 II.

^{12a)} Hermed stemmer det, at Bekræftelsen efter tysk Ret almindeligvis betragtes som en »Schuldversprechen« efter B. G. B. § 780, jfr. *herfor* Reichsgerichtsdom af 16/2 1923 i R. G. 106 S. 304 og af 5/3 1923 i R. G. 107 S. 7.

betinget af, at Assignataren erlægger en Modydelse. Ved Rembours er Betingelsen, at Sælgeren skal aflevere visse opgivne Dokumenter. Assignatus bindes i det Øjeblik, Akcepten kommer til Assignatarens Bevidsthed.¹³⁾ Forinden dette Tidspunkt findes der ikke i Henhold til Anvisningsreglerne noget Retsforhold mellem de to Parter. Forpligtelserne efter Akcepten er i vidt Omfang uafhængig af de til Grund liggende Retsforhold, dels af Retsforholdet mellem Assignant og Assignatar ("Valutaforholdet"), dels af Retsforholdet mellem Assignat og Assignant ("Dækningsforholdet").

Hvor vidt denne Abstraktion fra Grundforholdene gaar, er imidlertid meget omtvistet.

a) Der er Enighed om, at Indsigelser udspringende af *Dækningsforholdet* ikke kan fremsættes.¹⁴⁾ Tilsvarende gælder det for Rembours Vedkommende, at Banken forpligtes overfor Sælgeren uafhængigt af Retsforholdet mellem Bank og Køber.¹⁵⁾

b) Den almindelige Mening¹⁶⁾ gaar ud fra, at ogsaa *Valutaforholdet* er uden Betydning for Assignatens Forpligtelse. Denne Sætning stemmer ogsaa overens med det, der ovenfor¹⁷⁾ er udviklet om Rembours, hvorefter Banken overhovedet ikke skulde kunne fremsætte nogen Indsigelse udspringende af Valutaforholdet mod Kravet i Henhold til Bekræftelsen. Ulmer¹⁸⁾ gør dog gældende, at der maa gøres den Undtagelse, at Kravet i Henhold til Bekræftelsen dog ikke maa stride mod Lov og Ærbarhed. Han hævder, at dette er Tilfældet, naar Varen er aabenbar mangelfuld, Købekontrakten aabenbar ugyldig. Sælgeren har handlet svingagtigt, eller Remboursen har til Formaal at gennemføre en Kædehandel, som strider mod Loven.

Der synes imidlertid ikke at være nogen Basis for disse Undtagelser. Det maa gælde ganske som for de skriftlige Anvisninger,¹⁹⁾ at de eneste Indsigelser, som kan fremsættes mod Bekræf-

Reichardt S. 52. Wolff S. 773.

Derimod Boes und Hartenfels S. 724, Preinig i Schw. Jurist-Zeit. 1926 S. 356.

¹³⁾ ovenfor S. 133—34.

¹⁴⁾ Lassen, Obligationsret § 112 II b. 3. Munch-Petersen, Causa 116—17. Ulmer S. 287—89.

¹⁵⁾ ovenfor S. 129.

¹⁶⁾ Munch-Petersen, Causa S. 335—36. Planck ad § 784.

¹⁷⁾ S. 118 ff. navnlig S. 121.

¹⁸⁾ S. 294 og 304.

¹⁹⁾ B. G. B. § 784. A. B. G. B. § 1402.

telsesforpligtelsen, er dels dem, der fremgaar af Bekræftelsen selv (dette vil navnlig vedrøre Bekræftelsens Dokumentangivelse²⁰⁾), dels de Indsigelser, som udspringer af det umiddelbare ("personlige") Retsforhold mellem Banken og Sælgeren.²¹⁾

Bekræftelsens Angivelse af de Dokumenter, som Sælgeren skal levere, betyder ikke nogen Modifikation i disse Regler. Det er ikke rigtigt, saaledes som Ritter²²⁾ hævder det, at Dokumentangivelsen medfører en Inkorporering af hele Valutaforholdet i Bekræftelsesforpligtelsen. Det er en Betingelse for Sælgerens Krav i Henhold til Bekræftelsen, at han afleverer de opgivne Dokumenter. Om han har opfyldt Betingelsen, afgøres efter Bekræftelsens Indhold fortolket ganske isoleret.

c) Der gøres almindeligvis²³⁾ den Undtagelse fra Reglen om Akceptens Abstraktion fra det underliggende Retsforhold, at dersom *baade Valutaforhold og Dækningsforhold* er ugyldige, er Akceptforpligtelsen ogsaa ugyldig. Det synes nu overhovedet tvivlsomt, om man kan opstille Reglen for Anvisningsforhold i al Almindelighed, eller om Reglen ikke er en Overførelse af Novationsreglerne til Anvisningsområdet, som paa Grund af Anvisningens særlige Form ikke er berettiget. Men i hvert Fald synes Reglen ikke at kunne anerkendes for Remboursforhold, hvor Sikkerhedsformaalet er saa særlig fremtrædende.

Anvisningsreglerne giver kun de ydre formelle Rammer for Retsforholdene mellem de tre Parter. Dette hænger sammen med, at Anvisning er bygget op som en Dobbeltbemyndigelse, nemlig Assignatens Bemyndigelse til at yde for Assignantens Regning, og Assignatarens Bemyndigelse til at oppebære Ydelsen. Hvilke Retsforhold, der begrunder, at Parterne er saaledes bemyndiget, beskæftiger Anvisningsreglerne sig slet ikke med. De opererer kun med de formelle, udvendige Bemyndigelsesforhold. Hvis Retsforholdet skal angives helt udtømmende, maa man fastslaa Indholdet af de bagved liggende Retsforhold, altsaa de materielle Regler, der

²⁰⁾ ovenfor S. 129—30.

²¹⁾ ovenfor S. 133 om Adgangen til at modregne Krav, Banken har mod Sælgeren.

²²⁾ S. 609 ff.

²³⁾ *Planck* § 784. 2. a. *Munch-Petersen*, Causa S. 116 og 125. *Ulmer* S. 163.

bestemmer Valutaforholdet og Dækningsforholdet. Disse Regler gælder ved Siden af og supplerer Anvisningsreglerne.

1) *Valutaforholdet* (Forholdet mellem Køber og Sælger) er der ingen Vanskelighed ved at bestemme Karakteren af. Det er de almindelige Regler om Køb og Salg, som gælder her.²⁴⁾

2) *Dækningsforholdet* (Forholdet mellem Køber og Bank) kan bestemmes som et Mandatsforhold.²⁵⁾ Dette svarer til, at Forholdet efter tysk Ret betragtes som en "Geschäftsbesorgungsvertrag" efter B. G. B. § 675.²⁶⁾ De foran udviklede Regler om Rembours stemmer da ogsaa overens med Mandatsreglerne. Mandataren (Banken) paatager sig ved Mandatskontrakten en Pligt til at udføre det paatagne Hverv. Ved Hvervets Udførelse maa der udvises den Omhu og Agtpaagivenhed, som kan kræves ved saadanne Hvervs Udførelse.²⁷⁾ Mandataren har Krav paa Vederlag for Udførelsen af Hvervet²⁸⁾ og paa Dækning af de Udlæg, som Hvervets behørig Udførelse har medført.²⁹⁾ Mandataren kan ikke, naar han har paataget sig Hvervet, frasige sig dette, men bliver erstatningspligtig, hvis han ikke paa behørig Maade udfører Hvervet.³⁰⁾ Dog kan Tilbage træden være berettiget efter de almindelige Regler om bristende Forudsætninger, f. Eks. naar Køberen bliver insolvent. De Værdier, som Mandanten har overgivet Mandataren til Hvervets Udførelse, eller som Mandataren i Følge Hvervet er kommet i Besiddelse af, har han Retentionsret over for sine Krav mod Mandanten for Dækning af Udlæg og Vederlag.³¹⁾

²⁴⁾ Se dog S. 6.

²⁵⁾ *Lassen-Ussing* § 84 Note 11 n. Om Mandatsreglerne se *Lassen*, Lærebog §§ 136—39.

²⁶⁾ *Planck* Vorbem. 21 Titel (S. 1524), *Staub-Koenige* Anh. zu § 363 Anm. 14. *Ulmer* S. 280, *Koch*, Akkreditivgeschäft S. 16, *Boes und Hartenfels* S. 722, *Jacoby* i Bank-Archiv XX S. 246, *Stummer* S. 29 og 43, *Reichardt* S. 21, *Oberparleiter* S. 5, *Preinig* i Schw. Jurist-Zeit. 1926 S. 355. Den tyske Reichsgericht har ligeledes i en Række Domme betragtet Forholdet som hørende under B. G. B. § 675. Om Forholdet mellem Geschäftsbesorgungsvertrag og Auftrag se ovenfor S. 84 Note 68. Det er en meget almindelig Opfattelse, at Anvisningsreglerne og Mandatsreglerne hver for sig angiver Retsforholdet udtømmende, saa at begge Sæt Regler ikke samtidig kan gælde. Det ene udelukker det andet. Se f. Eks. herfor *Preinig* S. 355 og *Reichardt* S. 20.

²⁷⁾ Se f. Eks. S. 77 ff.

²⁸⁾ S. 83—84.

²⁹⁾ S. 82.

³⁰⁾ S. 84—86.

³¹⁾ S. 97.

Aftalen mellem Køber og Bank gaar ud paa, at Banken under visse Betingelser skal erlægge en Ydelse til Sælgeren. Aftalen kan betragtes som en *Tredjemandsretshandel* til Fordel for Sælgeren. Herom vil vistnok de fleste være enige.³²⁾ Derimod er der mellem de forskellige Forfattere megen Uenighed om, hvorvidt Sælgeren faar tillagt Retten til Ydelsen fra Banken umiddelbart ved Aftalen mellem Køber og Bank — om der altsaa foreligger en egentlig eller uegentlig *Tredjemandsretshandel*. Afgørelsen af dette Spørgsmaal maa træffes, efter hvad Aftalens Formaal kræver. Køberens Interesser kræver kun, at han selv erhverver en Fordring paa, at Ydelsen erlægges til Sælgeren.³³⁾ Der stiftes derfor kun en *uegentlig* *Tredjemandsretshandel*,³⁴⁾ hvor Køberen opnaar en Fordring paa, at Ydelsen erlægges til Sælgeren, saa at han kan overføre Fordringen til Sælgeren. En saadan Overføring af Retten sker ikke blot, naar Køberen giver Sælgeren Meddelelse om Remboursaabningen, men ogsaa ved Bankens Advis. Det er imidlertid ikke nogen stærkt beskyttet Ret, Sælgeren derved erhverver, thi dels maa Køberen anses at have forbeholdt sig Retten til frit at opløse Sælgerens Ret ved at give Banken Kontraordre,³⁵⁾ dels kan Ban-

³²⁾ Herimod *Stummer* S. 32—36 og *Koch*, *Akkreditivgeschäft* 16, som hævder, at Remboursaftalen ikke kan betragtes som en *Tredjemandsretshandel*, idet Ydelsen ikke tilkommer Løftemodtageren (Køberen) selv. *Stummer* siger saaledes: »Es handelt sich bei ihm nicht um Ausführung einer Leistung, die an sich dem Versprechensempfänger (also dem Akkreditivsteller) zu bewirken wäre, und die ihm nun auf besondere Weise zugute kommt dadurch, dass sie dem Dritten bewirkt wird. Aus dem Akkreditivvertrag hat der Akkreditivsteller der Akkreditivbank gegenüber den Anspruch auf Ausführung seines Geschäftsbesorgungsauftrages nach Massgabe seiner Weisungen nicht aber auf Zahlung der Akkreditivsumme an seine Person selbst.« Denne Indvending virker ikke overbevisende, thi det er ikke nødvendigt, for at en *Tredjemandsretshandel* kan foreligge, at Løftemodtageren har Krav paa, at Ydelsen erlægges til ham personlig. (jfr. f. Eks. *Ennecerus* (1922) § 258 III 2).

³³⁾ jfr. tysk Reichsgerichtsdom 16/1 1913 i *Bank-Archiv* XII S. 193. I Underinstansen antoges det, at Beneficienten havde erhvervet en umiddelbar Ret, men Reichsgericht fastslog, at der ikke var erhvervet en umiddelbar Ret, idet der ikke var nogen afgørende Interesse i, at Beneficienten erhvervede Retten umiddelbart.

³⁴⁾ Herfor: *Planck* Vorbem. 21 Titel (S. 1525). *Ritter* S. 614 og 625. *Jacoby* i B—A. XX S. 267. jfr. ovenfor S. 110.
Herimod: *Wolff* i J. W. 51. Jahrg. S. 770. *Reichardt* S. 23 og 48—49. *Mairs* S. 25—28. *Sippell* S. 98.

³⁵⁾ tysk Reichsgerichtsdom af 16/1 1913 i *Bank-Archiv* XII S. 193.

ken fremsætte alle Indsigelser udspringende af Mellemværendet mellem Bank og Køber, f. Eks. at Banken paa Grund af Køberens Insolvens annullerer. Den Ret, som Sælgeren herefter forinden Bekræftelsen har mod Banken, er ikke af nogen praktisk Betydning for ham. Banken kan normalt kun tænkes at annullere, enten fordi Køberen har givet Ordre dertil, eller fordi Køberens Forhold har forværret sig — altsaa under Omstændigheder, hvor Sælgeren ikke kan gennemføre noget Krav. Det spiller derfor i Realiteten ikke nogen større Rolle, om man³⁶⁾ benægter, at der foreligger en Tredjemandsretshandel, og som Følge deraf hævder, at Banken, indtil den har bekræftet, har en ubetinget Ret til overfor Sælgeren at nægte Honorering, hvad enten dette skyldes Køberens Annullationsordre eller Bankens eget Forgødtbefindende.

³⁶⁾ Koch, Akkreditivgeschäft S. 29—30.

BILAG 1.

Amerikansk Regulativ.

Regulations affecting export commercial credits.

*Adopted by the New York bankers commercial credit conference
of 1920.*

Amended to June 1, 1926.

*Export Commercial Credits opened through us are treated in conformity
with the following regulations:*

1. We assume no liability or responsibility for the form, sufficiency, correctness, genuineness or legal effect of any documents or papers, or for the description, quantity, quality, condition, packing, delivery or value of the merchandise represented thereby, or for the good faith or acts of the shipper or any other person whomsoever, or for the solvency, standing, etc., of the carriers or insurers of the merchandise; but documents and papers will be examined with care sufficient to ascertain that on their face they appear to be regular in general form.

2. We assume no responsibility for consequences arising out of delay or loss in transit of letters and/or documents, or for delay, mutilation or other errors in the transmission of telegrams or cables.

3. We will interpret the terms »documents«, »shipping documents« and words of similar import, as comprehending only full set of ocean bills of lading (sailer bill of lading included) and marine insurance (but not war risk) in negotiable form, with invoices.

4. Instructions shall be interpreted according to our law and customs, but, in any event, in accordance with the following general rules:

A. Forwarders' bills of lading will not be accepted, unless specifically authorized. Railroad through bills of lading will not be accepted, except on exportations to the Far East via Pacific ports, unless expressly stipulated.

B. Bills of lading indicating transshipment will be accepted unless direct shipment is specified.

C. Bills of lading shall contain no notations qualifying the acceptance of merchandise in apparent good order and condition.

D. When ocean bills of lading are required, unless otherwise stipulated, we will accept »received for shipment« or »alongside« or »port« or

BILAG

»custody« bills of lading. The date of the bill of lading in each case will be taken to be the date of shipment and the insurance, if called for, shall cover from such date of shipment and on whatever vessels carried.

E. When »on board« shipment is required and such shipment is represented by an »on board« bill of lading, the bill of lading date will be taken as the date when such shipment was effected; if evidenced by »on board« endorsement, the endorsement date will be so taken.

F. Documents for partial shipments may be accepted unless expressly prohibited.

G. If shipment in instalments within stated periods is specified, each instalment will be treated as a separate transaction, and if there is a failure to ship in any designated period, shipments of subsequent instalments, made in their respective designated periods, may be drawn against.

H. The use of »to«, »until«, »on«, and words of similar import, in indicating expiration, is interpreted to include the date mentioned.

I. Any extension of the date of shipment shall extend for an equal length of time the date for presentation or negotiation of draft and documents.

J. When the indicated expiration date for presentation or negotiation falls upon a Sunday or legal holiday, the expiration is extended to the next succeeding business day. (This rule, however, does not apply to date of shipment).

K. The stipulated documents must all be presented not later than 3 P. M. (or twelve o'clock noon, if Saturday) on the indicated expiration date.

We reserve the right to refuse to take up documents if they are not presented within reasonable time after date of shipment.

L. The terms »prompt shipment«, »immediate shipment«, »shipment as soon as possible«, and words of similar import, shall be interpreted as requiring shipment to be effected and (if the credit advice is without expressed duration) the stipulated documents presented for payment within thirty days from the date of our credit advice.

M. Our credit advice if without expressed duration shall not continue in force longer than one year from its date.

N. The terms »approximately«, »about«, or words of similar import, shall be construed to permit a variation of not to exceed ten per centum.

When the merchandise, by its nature, does not allow the delivery of the exact quantity indicated, as, for instance, metal bars, oil in barrels, etc., a leeway of 3 % more or less will be allowed, even if the terms of the credit call for a fixed weight or measurement.

O. The term »insurance« shall be construed as either policy of insurance or underwriters' certificate of insurance. Brokers' Cover Notes will not be accepted unless specifically stipulated.

P. Definitions of Export Quotations will be those adopted by the National Foreign Trade Council, Chamber of Commerce of the U. S. A., National Association of Manufacturers, American Manufacturers' Export Association, Philadelphia Commercial Museum, American Exporters' and Importers' Association, Chamber of Commerce of the State of New York, N. Y. Produce Exchange, and New York Merchants' Association, at a conference held in India House, N. Y., on December 16, 1919.

BILAG

5. Correspondents will understand that the above regulations shall govern in all credit transactions in the absence of other specific agreements. If the beneficiary shall make representations, or shall offer security satisfactory to the bank that no loss shall result to its correspondent or client by the waiver of any of such regulations, or any instruction, the bank reserves the right to make such waiver, and shall recognize no claim in the premises unless substantial direct damage shall be shown to have resulted.

BILAG 2 A.

Dansk Import-Regulativ.¹⁾

Vejledning og Regler gældende for Aabning af Remburser.

Der skelnes mellem bekræftede (*uigenkaldelige*) og ubekræftede (*genkaldelige*) Remburser.

Saafermt en Remburs ønskes aabnet som bekræftet, maa der angives en bestemt Gyldighedsfrist, indenfor hvilken Rembursen uigenkaldelig skal staa ved Magt. Bekræftede Remburser adviseres i forbindelse Form til det akkrediterede Firma og kan derfor ikke fra Ordregiverens Side trækkes tilbage, saalænge Gyldighedsfristen ikke er udløbet.

Ubekræftede Remburser adviseres i Almindelighed ogsaa til det akkrediterede Firma, men med den Tilføjelse, at Advis'et er uden Forbindende for Banken. Det anbefales ogsaa ved Aabning af ubekræftede Remburser at angive en Frist, indenfor hvilken Dokumenterne ønskes honoreret eller Afskibningen (Afsendelsen) effektueret.

Rembursbegæringen bør udfyldes nøjagtigt og omhyggeligt for at forebygge Fejltagelser og Misforstaaelser. I Særdeleshed bør det nøje angives, hvilke Dokumenter der ønskes leveret, idet der ikke vil blive afkrævet Beneficianten andre Dokumenter end de i Rembursbegæringen foreskrevne. Ved Opgivelse af Kvantum maa dette klart angives, f. Eks. Ton à 2240 lbs. — Hvis Rembursbeløbet ikke kan fixeres nøjagtigt, bedes et Maximumsbeløb opgivet. Udtrykket ca. forstaas som 10 % mere eller mindre. Banken vil i Almindelighed forlange Faktura. Alle Forskrifter, der ikke kan kontrolleres gennem de forlangte Dokumenter, bør udelades, da der ellers kan opstaa Forsinkelser med Hensyn til Honoreringen og foraarsages overflødige Udgifter. Ønskes der Udleveringsseddel, maa det anføres, hvem denne skal være udstedt af.

Ved Aabning af avista Remburser paa Udlandet i udenlandsk Mønt maa Ordregiveren træffe Aftale med Banken om, hvorledes det paakrævede, udenlandske Valutabeløb skal dækkes.

Ved Angivelse af Gyldigheden til en eller anden Dato vil dette blive forstaaet som nævnte Dato inclusive. Hvis Rembursens Gyldighed angives f. Eks. til en Maaned, vil Rembursen blive aabnet gyldig en Maaned fra den Dag, den aabnes i den udenlandske Bank og altsaa ikke fra Rembursbegæringens

¹⁾ Vedtaget i Marts 1925 af de københavnske Hovedbanker. Reglerne følges dog ogsaa af adskillige andre danske Banker.

BILAG

Dato. Hvis Rembursen udløber paa en Søn- eller Helligdag, betragter mange Banker — f. Eks. i Amerika — Rembursen som værende i Kraft den paafølgende Hverdag.

Der maa skelnes klart mellem Afladefrist (*Afsendelsesfristen for Varerne*) og Betalingsfrist (*den Frist, indenfor hvilken Dokumenterne skal være præsenterede til Indløsning*). Hvis man af Angivelsen ikke tydeligt kan se, hvorledes en Frist er ment, betragtes den som en Betalingsfrist. Hvor der er fastsat en Afladefrist, betragtes Konnossementets Dato som Afskibningsdatoen, selv om Konnossementet maatte lyde paa »received for shipment« el. lign. — Ved Duplikatfragtbreve betragtes Afstemplingsdatoen som Afsendelsesdagen.

Naar det i Begæringen foreskrives, at Betalingen skal ske mod Konnossement, forlanger Banken — i Mangel af anden Instruktion — fuldt Sæt udstedt til Ordre og endosseret in blanco. Ved fuldt Sæt forstaas saa mange Eksemplarer, som Konnossementet ifølge sit Indhold er udstedt i. Konnossementer, der lyder paa »received for shipment« el. lign., vil i Almindelighed blive accepteret, medmindre det udtrykkelig forlanges af Ordregiveren, at det af Konnossementet skal fremgaa, at Varerne er modtaget ombord. Ocean-konnossementer, der tillader Omladning af Varerne, vil i Almindelighed blive accepteret, saafremt der ikke foreligger Ordre i modsat Retning. Gennemgaaende Jernbanekonnossementer vil som Regel ikke blive accepteret, medmindre der gives speciel Tilladelse dertil i Rembursbegæringen. Kræves der Jernbaneduplikatfragtbrev i Stedet for Konnossement, maa det angives, til hvem dette skal være udstedt.

Hvis der er Tale om Afskibning i Perioder, og en af disse Perioder maatte blive overskredet, betragter visse Banker, navnlig amerikanske, ikke Krediten derved som udnyttet, men honorerer Dokumenter, der maatte blive præsenteret for Afskibning i de følgende Perioder, medmindre der foreligger Instruktion i modsat Retning. Dokumenter over Delafladninger vil i Mangel af modsat Instruktion i Almindelighed blive honoreret.

Dersom Rembursbegæringen ikke indeholder specielle Instruktioner desangaaende, gaar Banken ud fra, at det ved c. i. f. og c. & f. Afskibninger er ligegyldigt, om Fragten er forudbetalt eller fratrasket i Fakturaen, ligesom den gaar ud fra, at Assurance ved c. i. f. Afskibninger ikke behøver at dække Fragten, naar denne ikke er forudbetalt.

Ved Assurancepolice forstaas en Police, der dækker almindelig Sø- eller Transportrisiko, medmindre der i Rembursbegæringen er forlangt Assurancepolice ogsaa mod anden Risiko. Assurancecertifikater fra vedkommende Assuranceselskab eller dets Agent vil — i Mangel af modsat Instruktion — i Almindelighed blive accepteret i Stedet for Policen. Medmindre der i Rembursbegæringen er forlangt bestemte Assuranceselskaber, accepteres de Policer, der præsenteres.

Hvis Rembursen skal kunne overføres til Trediemand, maa den i Almindelighed være aabnet »i Favn af..... eller Ordre«.

Banken udfører de af Kunden givne Instruktioner i Overensstemmelse med disses Indhold.

Banken paatager sig intet Ansvar for Ægtheden eller Gyldigheden af de indfrieede Dokumenter eller for mulige Mangler, som den er ude af Stand til

BILAG

at konstatere gennem Dokumenterne. Banken har intet Ansvar for Forvanskninger af Telegrammer eller for Forsinkelser eller Udeblivelse af Telegrammer og Breve ligesaa lidt som for mulige Fejl, begaaede af dens Korrespondenter. Forsendelse af de optagne Dokumenter sker udelukkende for Kundens Regning og Risiko. Kunden er pligtig at anerkende Afregning fra Banken efter Opgave fra dennes Korrespondent, selv om de paagældende Dokumenter skulde være blevet forsinket eller gaaet tabt undervejs.

De Definitioner og Kutymen, der er gængse paa det Sted, hvor Rembursen aabnes, er ogsaa gældende for denne Remburs.

Banken paatager sig intet Ansvar for Soliditeten af de Firmaer, der har udstedt Assurancepolicer eller Assurance-certifikater. Banken paatager sig heller ikke at gennemgaa den trykte Tekst i Assurancepolicer, Konnossementer o. l., men vil kun have sin Opmærksomhed henvendt paa den udfyldte Tekst samt ekstra Klausuler, der er paastemplet eller paaført Dokumenterne med Haandskrift, Maskinskrift eller paa anden fremtrædende Maade. Uregelmæssige Klausuler vil i Almindelighed ikke blive godkendt uden efter nærmere Bemyndigelse fra Ordregiveren. Banken anstiller ikke uden særlig Anmodning Undersøgelse angaaende Liggedage.

Alle optagne Rembursdokumenter tjener Banken som Haandpant for ethvert Mellemværende, som Banken maatte have med Ordregiveren, og Banken er befuldægtiget til med fuld Virkning for Ordregiveren at forsyne Dokumenterne med Endossement eller Kvittering. Realisation af Varerne kan om fornødent ske ved offentlig Auktion eller ved Salg underhaanden for Klientens Regning uden foregaaende Dom og uden Iagttagelse af Reglerne om Haandpant.

I Tilfælde af Ikke-Benyttelse af en Remburs-Kredit frigør Banken ikke Kunden, forinden Banken er blevet frigjort af sin Korrespondent.

BILAG 2 B.

Dansk Eksport Regulativ.¹⁾

Følgende Regler vil blive iagttaget ved Optagelse af Dokumenter under Rembursen, medmindre der foreligger udtrykkelige Instruktions om andet.

1. Alle Dokumenter maa præsenteres i den for Banken gældende officielle Banktid.
2. Banken er ikke forpligtet til at honorere Dokumenter, som udover den trykte Tekst indeholder Ekstraklausuler, der er paastemplet eller paaført Dokumentet med Haandskrift, Maskinskrift eller paa anden Maade.
3. Konnossementer, som lyder paa, at Varen helt eller delvis er ladet paa Dæk, godkendes dog, saafremt Police medfølger, og denne dækker Dækslast.

¹⁾ Vedtaget i Januar 1928 af Privatbanken, Landmandsbanken og Handelsbanken. Reglerne følges dog ogsaa af adskillige andre danske Banker.

4. Naar der i Rembursen foreskrives »imod Konnossement«, forlanger Banken fuldt Sæt, udstedt til Ordre og endosseret in blanko. Ved fuldt Sæt forstaas saa mange Eksemplarer, som Konnossementet ifølge sin Tekst er udstedt i.
5. Et Konnossement, der lyder paa et større Parti end i Rembursen foreskrevet, vil i Almindelighed ikke blive honoreret, selvom Beneficianten kun forlanger udbetalt Værdien af den Del af Partiet, for hvilken Rembursen er aabnet.
6. Saafremt Rembursen er aabnet i fremmed Mønt, og der forlanges Assurancepolice, maa denne dække for samme Møntsort.
7. Hvis der er foreskrevet Assurance for »enhver Risiko« (all risks), maa Assurancepolicens Ordlyd udtrykkelig indeholde denne Betegnelse.
8. Dokumenter over Delleleveringer honoreres, saafremt der ikke i Rembursen tages Afstand herfra, men dog kun saafremt det ved Angivelse af Pris eller paa anden Maade er muligt at kontrollere Beløbet. — Hvis der i Rembursen er foreskrevet Levering i Perioder, og en eller flere af disse Leveringer ikke har fundet Sted, vil Banken forbeholde sig sin Stilling ogsaa med Hensyn til efterfølgende Leveringer.
9. Hvis der i Rembursen er foreskrevet bestemte Varebetegnelser, Mærker, Kvalitet ell. lign., og der ikke er forlangt særlige Attester herfor, maa nævnte Betegnelser anføres i den kvitterede Faktura. — Hvis der i Rembursen er foreskrevet Vægtattest eller Certificat, maa disse være autoriseret.
10. Konnossementer, lydende »received for shipment« eller lignende, vil i Almindelighed blive godkendt, dog kræves der i Tilfælde, hvor der er Tale om Afsendelse per et bestemt opgivet Skib, eller hvor en bestemt Afskibningsfrist er foreskrevet, at det af Konnossementet fremgaar, at Varen er modtaget om Bord. I alle Tilfælde, hvor der er foreskrevet en Afskibningsfrist resp. Afsendelsesfrist, betragtes Konnossementets Dato, resp. Duplikatfragtbrevets Afstemplingsdato som Afskibnings/Afsendelses Dato. Hvis et »modtaget til Afskibning« Konnossement er forsynet med senere Paategning om, at Varen er modtaget om Bord, vil den Dato, som denne Paategning eventuelt er forsynet med, blive betragtet som Afskibningsdato.
11. Hvis der i Rembursen foreskrives Udleveringsseddel uden nærmere Angivelse, skal denne være udstedt af et Rederi eller Dampskibsselskab eller af en anerkendt Bank eller Bankier.
12. Hvis der foreskrives Lagerbevis uden Angivelse af, hvorledes dette skal være udstedt, vil Banken forlange det udstedt af en offentlig Institution og lydende paa Ordregiverens eller paa Køberens Navn.
13. Hvis der i Rembursen er opgivet »circa« »prompte« eller lignende Udtryk, skal disse forstaas som følger:
circa:
10 % mere eller mindre (for Beløb saavel som for Varemængde).
prompte Afskibning:
senest 14 Dage fra nærværende Advisbrevs Dato.

BILAG

primo en Maaned:

fra 1.—10., begge Dage inklusive,

medio en Maaned:

fra 11.—20., begge Dage inklusive,

ultimo en Maaned:

fra 21. inkl. til Maaneden ud,

første Halvdel af Maaneden:

fra 1.—16. inkl. i saadanne Maaneder, som har 31 Dage, og

fra 1.—15. inkl. i alle andre Maaneder, ogsaa Februar,

sidste Halvdel af Maaneden:

de resterende Dage,

Afskibning mellem to angivne Datoer:

begge Dage inklusive.

14. Ved Angivelse af Gyldighed *til* en eller anden Dato vil dette blive forstaaet som nævnte Dato inklusive. Falder denne Dag paa en Søndag eller Helligdag, vil Banken, saafremt det drejer sig om en Betalingsfrist, betragte Rembursen som bortfaldet med Udløbet af den foregaaende Hverdag.
15. For ubekræftede Remburser gælder, at de uden Angivelse af Grund kan trækkes tilbage, ligesom Banken til enhver Tid er berettiget til at refusere Dokumenterne og nægte Betaling, saafremt Forholdene efter Bankens Skøn maatte kræve det.
16. Det akkrediterede Firmas Opmærksomhed henledes paa, at det for at undgaa Forsinkelse af Dokumenternes Honorering vil være i Firmaets egen Interesse at paase, at Dokumenterne, inden de præsenteres i Banken, er i nøje Overensstemmelse med de i Rembursen angivne Betingelser og ovenfor nævnte Regler.

BILAG 3.

Fransk Regulativ.

Clauses et Modalités applicables aux Ouvertures de Crédits documentaires adoptées par l'Union Syndicale des Banquiers de Paris et de la Province
en sa Séance du 14 Janvier 1924.

Conditions applicables au Donneur d'Ordre.

Crédit non confirmé ou crédit révocable ou crédit simple.

Cette forme de crédit ne comporte aucun engagement de la part du banquier vis-à-vis du bénéficiaire et du donneur d'ordre.

Le banquier ne se considère pas obligé d'aviser le bénéficiaire de l'ouverture de ce crédit à moins d'instructions formelles à cet égard et il se réserve le droit d'annuler les crédits de cette nature à n'importe quel moment.

Crédit confirmé ou irrévocable.

L'expression « crédit confirmé » est synonyme de « crédit irrévocable ».

Comme cette forme de crédit comporte un engagement formel du ban-

quier qui ouvre le crédit, il ne sera tenu compte par celui-ci d'aucune modification ou annulation d'un crédit confirmé que sur le double consentement du donneur d'ordre et du bénéficiaire. Toutefois, le consentement du bénéficiaire à cette annulation ou à cette modification ne sera nécessaire qu'à partir du moment du départ de l'avis donné par le banquier au dit bénéficiaire.

Tout crédit confirmé doit indiquer une date d'expiration, cette date devant être la dernière limite pour la présentation des documents au correspondant auprès duquel le crédit est utilisable. Le crédit pourra indiquer une date limite extrême pour l'embarquement de la marchandise et une date limite extrême pour la présentation des documents ou pour la négociation de la traite. Si une seule date est indiquée sans précision, elle sera considérée comme la limite extrême pour la présentation des documents. Des documents qui seraient présentés après cette date seraient donc refusés, même s'ils portaient une date antérieure à celle indiquée dans le crédit.

Au cas où le donneur d'ordre aurait omis d'indiquer une date de validité, le crédit serait confirmé au bénéficiaire sous réserve de la communication ultérieure de cette date dont la fixation serait immédiatement demandée au donneur d'ordre.

La banque qui établit un crédit de cette nature s'adresse directement au *Lettres de crédit commerciales*.

bénéficiaire auquel elle donne son engagement irrévocable : en conséquence, le correspondant chargé de la transmission de ces documents n'assume aucun engagement ni responsabilité vis-à-vis du bénéficiaire.

Le crédit ne sera confirmé au bénéficiaire que sur la demande expresse de la banque qui l'a établi.

Conditions Générales.

Nature de l'ouverture de crédit.

L'ouverture de crédit constitue par sa nature une opération absolument indépendante du contrat de vente intervenant entre le donneur d'ordre et le bénéficiaire.

Transfert.

Pour qu'un crédit soit transférable le donneur d'ordre doit donner son autorisation à cet effet. S'il s'agit de transférer le crédit à un bénéficiaire résidant à l'Etranger le donneur d'ordre devra le mentionner expressément : de toutes façons, les termes du crédit original s'appliqueront exactement au crédit transféré.

Documents.

Si la banque reçoit des instructions de payer « contre documents » sans que ceux-ci soient spécifiés, elle se considère autorisée à accepter les documents suivants :

Jeu complet de connaissements maritimes.

Police ou certificat d'assurance.

Facture commerciale.

En ce qui concerne les connaissements, la banque fera son possible pour en obtenir le jeu complet, mais elle ne pourra être rendue responsable si les

marchandises étaient délivrées contre l'exemplaire détenu habituellement par l'armateur ou le capitaine ou si le nombre d'exemplaires n'est pas spécifié ou spécifié inexactement.

S'il s'agit d'expéditions par voie terrestre, la banque acceptera :

Récépissé de chemin de fer ou

Duplicata de lettres de voitures

Factures.

Les documents accessoires tels que factures consulaires, certificat d'origine, pourront être demandés par la banque, mais le manque de précision de la mention « contre documents » dégagera celle-ci des conséquences pouvant résulter de l'absence de ces pièces.

Les documents seront toujours examinés avec soin, toutefois la banque décline pour elle et ses correspondants toute responsabilité concernant soit la teneur, la régularité ou l'authenticité des documents qui lui seront remis, soit la nature, la qualité, la quantité ou le prix des marchandises y mentionnées soit encore l'exactitude dans la traduction des termes des crédits.

La banque se considère autorisée à transmettre toutes instructions concernant les crédits sans les traduire.

La banque décline également toute responsabilité relativement aux conditions générales imprimées sur les documents.

Dans le cas où l'indication de la marchandise sur les connaissements, récépissés ou lettres de voitures ne serait pas tout à fait complète, la banque sera autorisée à s'en rapporter aux indications portées sur la facture commerciale, et, en cas de disaccord, à considérer les indications de la facture comme valables.

La banque décline également toute responsabilité en cas de perte dans la transmission des lettres et des documents ainsi qu'en cas de retards, mutilations, erreurs, ou défaut de transmission des cables et télégrammes.

Connaissements.

En l'absence d'instructions spéciales, les connaissements indiquant « reçu pour être chargé » (received for shipment) « reçu à quai » (along side) seront acceptés. Leur date sera considérée comme celle de l'embarquement.

Les connaissements relatifs à des expéditions ayant lieu à la fois par voie terrestre et par voie maritime (through bills of lading) seront acceptés seulement s'ils sont établis par la Compagnie de navigation exploitant le navire sur lequel devra être chargée la marchandise.

Les « through bills of lading » établis par les transitaires ne seront pas acceptés.

Les connaissements prévoyant une expédition par voiliers ainsi que ceux portant la mention « chargés sur le pont » ne seront admis que sur instructions ou autorisation du donneur d'ordre.

La banque acceptera, sauf indications contraires, tout connaissement maritime permettant le transbordement à condition que l'ensemble du voyage soit effectué sous la responsabilité du signataire du connaissement.

On entend par connaissement maritime ou d'océan tout connaissement établi dans un port de mer par une compagnie de navigation.

D'une façon générale, les connaissements ne devront contenir aucune

mention ni restriction qui puisse porter atteinte à la clause concernant la réception des marchandises en bonne condition apparente.

Assurance.

Il sera suffisamment justifié de l'assurance par la remise du certificat d'assurance des courtiers, même lorsque le crédit mentionnera la remise d'une police.

A défaut d'instructions particulières, la banque se contentera d'un document d'assurance faite pour la valeur C. A. F. de la marchandise ou le montant du paiement si celui-ci est supérieur, et couvrant d'autre part les risques ordinaires de transport, franc d'avaries particulières.

La banque sera autorisée à accepter une assurance faite dans une monnaie différente de celle dans laquelle est établi le crédit pourvu que la contre-valeur au cours du jour de la présentation des documents corresponde approximativement au montant C. A. F. de la facture ou du paiement, suivant le cas.

Dans le cas où le crédit stipulerait « assurance contre tous risques » sans autre désignation, la banque veillera à ce que les documents soient aussi complets que possible, mais déclinera toute responsabilité pour le cas où certains risques spéciaux, tels que coulage, crochets, etc.... n'auraient pas été couverts.

La banque déclinera également toute responsabilité concernant la solvabilité de la compagnie ou du courtier d'assurance.

Transports par voie ferrée.

Les récépissés ou les duplicata des lettres de voitures seront acceptés s'ils portent l'estampille de réception de la compagnie de chemin de fer. Il ne sera exigé que le poids soit reconnu par la gare de réception et que le timbre relatif à cette reconnaissance soit apposé sur le récépissé ou sur le duplicata de la lettre de voiture que si le crédit le stipule.

Utilisation.

La présentation des documents devra être faite pendant les heures bancaires habituelles.

Toute prorogation de la date de chargement émanant du donneur d'ordre proroge pour une durée égale la date de présentation ou de négociation des documents, si le banquier y consent.

Lorsque la date d'expiration d'un crédit tombe un dimanche ou un jour férié, l'échéance sera reportée au jour ouvrable qui suit.

Dans le cas où des événements ou des circonstances indépendantes de sa volonté se produiraient, tels que grèves, lock-out, émeutes et tous autres cas de force majeure, la banque décline toute responsabilité pour les pertes ou dommages qui pourraient résulter de cet état de choses.

Délais d'expédition et de présentation.

Si le crédit indiquait comme époque d'embarquement le terme suivant : « Prompte expédition », « Expédition aussitôt que possible », « Expédition immédiate » ou toute autre expression équivalente, et, dans le cas où aucune date précise de validité ne serait fixée, ces termes seront interprétés comme signifiant que l'expédition devra être faite dans un délai de trente jours.

De même si aucune date de présentation ou de négociation ni aucune date

d'embarquement n'avait été fixée, cette présentation ou cette négociation devrait se faire dans un délai de trente jours à compter de la date du départ de l'avis au bénéficiaire.

Expéditions partielles.

Les expéditions partielles sont admises et la banque en paiera la contre-valeur correspondante, pourvu que cette contre-valeur puisse être vérifiée.

Dans le cas où le crédit prévoit des expéditions partielles à des périodes déterminées, si l'une des livraisons n'a pas été effectuée durant l'une de ces périodes, elle sera considérée comme annulée, mais la banque pourra accepter les documents relatifs aux expéditions subséquentes faites en temps voulu.

Remboursement du frêt.

Dans la limite du montant du crédit, en l'absence d'instructions, la banque se considère autorisée à rembourser au bénéficiaire le coût du frêt et de l'assurance, lorsque le prix indiqué par le crédit sera « F. O. B. » et le montant de l'assurance lorsque le prix sera « coût et frêt » pourvu, en ce qui concerne l'assurance, que les documents annoncés par le crédit prévoient la remise d'un document d'assurance.

Lorsqu'il s'agit de ventes « C. I. F. » et que le frêt est payable à destination dans une monnaie autre que celle du crédit, la banque acceptera que le montant de ce frêt soit déduit de la facture au cours pratiqué le jour de la présentation des documents.

Crédit en monnaies étrangères.

Si la monnaie dans laquelle le crédit a été ouvert n'est pas la même que celle dans laquelle la marchandise a été vendue le montant de la facture devra être converti sur la base des cours pratiqués le jour de la présentation des documents à la banque où le crédit est utilisable.

Expertise.

Si le crédit demande un certificat d'expertise ou d'analyse sans autre précision, la banque acceptera le certificat d'expertise ou d'analyse qui lui sera remis sans avoir à se faire juge de la qualité ou de la compétence de celui qui l'aura établi.

Approximations.

Les termes « approximativement », « environ », expressions équivalentes, seront interprétés comme permettant un écart, en plus ou en moins, n'excédant pas 10 % de la somme ou de la quantité désignée.

BILAG

BILAG 4.

Norsk Regulativ.

Vedtaget af Den norske Bankforening September 1923.¹⁾

Almindelige Regler for Behandling av Rembursen.

Følgende regler vil i almindelighed bli bragt i anvendelse, forsaavidt ikke andet uttrykkelig er stipulert:

1. Hvis den i nærværende remburs opgivne forfaldsdag er en søndag eller en anden helligdag, regnes den foregaaende virkedag som forfaldsdag.
2. Rembursen i favør av utenbys firmaer vil i almindelighed ikke bli aapnet gjennom utenbys bank, medmindre dette er stipulert i rembursen.
3. Transport av rembursen er ikke tillatt medmindre der i samme uttrykkelig er anført »eller ordre«.
4. Dokumenter kan i almindelighed ikke paaregnes honorert:
 - a. hvis de kun omfatter endel av varekvantumet (delskibninger).
 - b. hvis konnossementet utviser omlastning underveis, eller indeholder andre klausuler utenom den trykte tekst, saaledes »daarlig emballage«, »isforbehold« etc. Konnossement med anmerkning om at varen helt eller delvis er skibet paa dæk, indløses ikke medmindre rembursen uttrykkelig tillater dette, eller medmindre det fremgaar av medfølgende police, at dækslast ogsaa er inkludert i forsikringen.
 - c. hvis konnossementet ikke viser at varen er mottatt ombord. Konnossement som lyder »mottatt til skibning«, »received for shipment« etc. honoreres saaledes ikke uten uttrykkelig bestemmelse.
5. Naar betaling skal finde sted mot konnossement, forlanges fuldt sæt herav, d. v. s. alle de i henhold til konnossementet udstedte originaleksemplarer.
6. Jernbanefragtbrev maa være avstemplet paa avgangsstasjonen.
7. Ved »prompt skibning« forstaaes konnossement eller jernbanefragtbrev datert senest 14 dage efter rembursens aapning.
8. Ved skibning »primo«, »medio« og »ultimo« forstaaes konnossement eller jernbanefragtbrev datert henholdsvis fra 1.—10., fra 11.—20. og fra 21. til utgangen av angjældende maaned, sidste datum inkl.
9. Er betegnelsen »cirka« (»ca.«) benyttet, er spillerummet 10 % opad og nedad.
10. Hvis en remburs er betalbar i fremmed mynt og banken skal dække sig i samme valuta, har den akkrediterte valget mellem at faa betaling i norsk eller fremmed valuta. Hvis den akkrediterte forlanger betaling i fremmed mynt og rembursen er betalbar i utlandet, utbetales fakturabeløpet med fradrag af 1 ‰ provision.

¹⁾ Reglerne er ikke bindende for Bankerne, men følges efter hvad Bankforeningen opgiver af praktisk talt alle norske Banker.

BILAG 5.

*Svensk Regulativ.**Regler för behandling av remboursupdrag.*

Fastställda av Svenska Bankföreningens Styrelse den 18. februari 1925.

Allmänt.

1:o) Banken mottager remboursupdrag jämlikt följande bestämmelser, vilka, där ej i särskilt fall annorlunda uttryckligen stipulerats, lända till efterrättelse; dock att, i fall rembours genom bankens förmedling ställes hos bank å utrikes ort eller den ackrediterade är bosatt å sådan ort samt på grund av där gällande lag eller usance bankens förpliktelser enligt remboursen bliva tolkade annorlunda än enligt förevarande bestämmelser, uppdragsgivaren är skyldig att emot banken ansvara för allt, vartill banken enligt sådan lag eller usance finnes förpliktad.

2:o) Rembours bedömes endast efter sitt eget innehåll och är ej beroende av villkoren i det avtal, som må ligga till grund för remboursupdraget.

3:o) Rembours är antingen *konfirmerad* (bekräftad, oåterkallelig) eller *icke konfirmerad* (obekräftad, återkallelig).

Konfirmerad rembours ställes endast, då uppdragsgivaren uttryckligen begärt dylik rembours.

Har banken ställt remboursen såsom konfirmerad, kan sådan rembours icke återkallas eller ändras utan den ackrediterades samtycke.

Icke konfirmerad rembours kan annulleras eller förändras, intill dess banken eller dess ombud löst dokumenten.

4:o) Uppdrag att ställa konfirmerad rembours mottages icke utan att bestämd giltighetstid angivits.

Har för icke konfirmerad rembours bestämd giltighetstid ej angivits, gäller uppdraget, till dess detsamma återkallats, dock icke längre än sex månader från det uppdraget mottagits eller senast förnyats.

5:o) Banken vidarebefordrar givna instruktioner på föreskrivet sätt, men är icke ansvarig för påföljd av att dess order gå förlorade eller framkomma fördröjda eller förvanskade.

Uppdrag vidarebefordras på telegrafisk väg endast då så uttryckligen beordrats, oavsett om instruktioner kommit banken tillhanda post- eller telegrafiedes.

6:o) Banken ansvarar icke för följderna av missuppfattning på grund av ofullständiga eller otydliga instruktioner från uppdragsgivarens sida. Banken förbehåller sig att vidarebefordra en order på det språk, på vilket den erhållit densamma.

7:o) Vid uppdrag att ställa rembours till förmån för någon i utlandet eller å plats inom landet, där banken icke har kontor, äger banken, i saknad av instruktioner från uppdragsgivarens sida, antingen själv utföra uppdraget eller anlita annan bank. Banken ansvarar icke för det sätt, varpå av densamma anlitad annan bank utför uppdraget.

8:o) Banken tillvaratager efter förmåga uppdragsgivarens intressen och

BILAG

följer givna instruktioner på alla punkter men ansvarar icke för dokumentens form, äkthet, fullständighet eller fullgiltighet och ej heller för i dokumenten angiven varas kvalitet, kvantitet, tillstånd eller beskaffenhet eller för något utom bankens kontroll.

9:o) Remboursbeloppet kan fastställas antingen med uttrycket »*intill*«, i vilket fall det angivna beloppet blir att betrakta såsom maximum, eller med »*cirka*«, i vilket fall en avvikelse medgives, ifråga om hel fartygslast med 10 % men eljest med 5 %.

10:o) Därest icke motsatsen uttryckligen angivits eller skeppning med visst fartyg föreskrivits, är banken berättigad verkställa *delbetalningar*, om av uppdraget klart framgår, att det begärda beloppet står i rätt proportion till kreditens totalbelopp och verkställd leverans.

Giltighetstid.

11:o) En rembours kan begränsas till sin giltighetstid genom fastställande antingen av tid, inom vilken betalning skall ske eller av tid, inom vilken avlastning skall äga rum. Framgår icke fullt tydligt, vilket som avses, anses tidsbestämmelsen som en begränsning av betalningstiden.

Är endast avlastningstiden bestämd, kan inlösen ske även efter avlastningstidens utgång under villkor,

att dokumenten äro daterade inom samma tid, samt

att inlösen sker inom skäligen tid.

12:o) Tidsbestämmelser.

a) »*Till*« betyder exklusive angiven dag, »*still och med*« (»*senast*«) betyder inklusive angiven dag; dock att, om sista betalningsdagen skulle infalla å sön- eller helgdag, betalning må ske å nästa söckendag därefter.

b) »*Genast*«, »*prompt*«, »*snarast möjligt*«, »*omedelbart*« och dylika uttryck, betyda högst 30 dagar.

c) »*Början*« (»*primo*«) av en månad betyder någon av dagarna från och med den första till och med den tionde i månaden.

d) »*Mitten*« (»*medio*«) av en månad betyder någon av dagarna från och med den elfte till och med den tjugonde i månaden.

e) »*Slutet*« (»*ultimo*«) av en månad betyder någon av dagarna från och med den tjuguförsta till och med den sista i månaden.

f) »*Cirka*« betyder högst 5 dagar före eller 5 dagar efter angiven dag.

g) Innebär uppdraget att avlastning eller betalning skall ske inom viss angiven tid (ex. 14 dagar, 2 månader), räknas tiden från den dag, då banken till den ackrediterade avsänt brev angående remboursens bekräftande resp. aviserande.

Överlåtelse.

13:o) En rembours kan icke överlätas utan medgivande av såväl uppdragsgivaren som banken.

Är remboursen ställd till order, innebär detta, att uppdragsgivaren medgivit, att remboursen får överlätas.

Dokument.

14:o) Med »*dokument*«, »*skeppningsdokument*« förstås konnossement (duplikatfraktbrev) och faktura samt i fråga om sjötransport dessutom försäkringspolis.

15:o) Banken vidarebefordrar inlösta dokument på uppdragsgivarens risk och är icke ansvarig för påföljd av att desamma gå förlorade eller framkomma fördröjda.

Faktura.

16:o) Faktura skall vara *utställd* till köparen eller till av uppdragsgivaren angiven person eller firma.

Saknas uppgift om köparen och framgår icke av andra handlingar i samband med remboursen till vem fakturan skall vara utställd, förbehåller sig banken att godtaga säljarens uppgift.

17:o) Faktura skall, då särskild kvalitetsattest icke föreskrivits, upptaga exakt samma varubeteckning, som finnes angiven i uppdraget.

Konnossement.

18:o) Konnossement skall vara *utställt* av befälhavaren eller den, som i befälhavarens ställe därtill bemyndigats.

»Received for shipment« dokument godkännes endast på uppdragsgivarens uttryckliga order.

19:o) Konnossement skall, därest ej särskilda instruktioner lämnats, vara *ställt* (direkt eller genom transport) till uppdragsgivaren, köparen eller innehavaren (in blanco, till order).

20:o) Banken åtager sig icke granskning av de tryckta detaljbestämmelserna i konnossementet.

I allmänhet godkännes endast *rent* konnossement. Dock förbehåller sig banken rätt att godkänna konnossementet, om banken finner å detsamma tecknad anmärkning vara av oväsentlig beskaffenhet eller den ackrediterade medger, att ett med hänsyn till anmärkningen tillräckligt avdrag får göras.

21:o) *Full sats* av konnossement fordras, även där detta ej är direkt föreskrivet.

Banken förbehåller sig dock att, därest icke motsatsen föreskrivits, eftergiva fordran på full sats, då frågan är om skeppning mellan svenska hamnar, och konnossementet är ställt direkt till uppdragsgivaren.

22:o) Utan särskild order av uppdragsgivaren godkännes icke konnossement över *däckslast*, såvida ej antingen försäkringspolis, täckande jämväl däckslast, lämnas eller konnossementet avser varor, vilka banken veterligt pläga lastas på däck.

23:o) Fordras bevis om *erlagd frakt*, skall konnossementet bära tydlig påteckning om att frakt erlagts.

24:o) Konnossementets datum gäller såsom *avsändningsdag*, oavsett om fartyget avgått den dagen eller senare.

25:o) Banken förbehåller sig att i saknad av särskild instruktion påfordra *skeppning från det land*, där den ackrediterade är boende.

26:o) Därest icke föreskrift lämnats om direkt skeppning, förbehåller sig banken rätt att godtaga konnossement, som avser skeppning med omlastning i mellanhamn (*genomgångskonnossement*).

27:o) Om i remboursvillkoren icke angivits, huruvida skeppning skall ske med *ångare* eller *seglare*, godtages endast skeppning med ångare. (Motorfartyg jämställt med ångfartyg, däremot ej motorseglare). Stipuleras avlastning

BILAG

med fartyg, godtages skeppning med såväl ångare som seglare. Prämkonno-
sement godkännes endast på särskild order.

Duplikatfraktbrev.

28:o) Duplikatfraktbrev (fraktsedelsdublett) skall vara försett med av-
sändningsstationens mottagningsstämpel.

Har viktattest föreskrivits, godkännes avsändningsstationens vägnings-
stämpel såsom viktattest beträffande bruttovikten.

29:o) Som mottagare av godset godkännes, i saknad av särskild föreskrift,
uppgångsgivaren, köparen eller speditorsfirma för köparens räkning.

30:o) Duplikatfraktbrev med efterkrav godkännes endast, om vid likviden
avdrag får göras för efterkravet; dock godkännes efterkrav, avseende förut
betald frakt, såvitt det ej åligger den ackrediterade att betala frakten.

31:o) Fordras bevis om *erlagd frakt*, skall duplikatfraktbrevet bära tydlig
påteckning om att frakt erlagts.

32:o) Duplikatfraktbrevets påstämplade datum gäller såsom *avsändnings-
dag*, oavsett om järnvägsvagnen avgått denna dag eller senare.

Lagerbevis.

33:o) Svensk lag innehåller icke bestämmelser angående lagerbevis, och
ansvarar banken förty icke för rättskraften av lagerhållarens enligt lager-
beviset åtagna förpliktelser.

34:o) I saknad av bestämd order om av vem lagerbeviset skall vara ut-
färdat, godkännes icke dylikt, utfärdat av den ackrediterade själv eller av
för banken okänd eller mindre känd person eller firma.

Banken ansvarar i intet fall för lagerhållarens solvens.

35:o) För att banken skall kunna godtaga lagerbevis skall detsamma
vara ställt (direkt eller genom av lagerhållaren godkänd transport) till upp-
dragsgivaren eller innehavaren samt innehålla förbindelse för utställaren
att mot återställande av beviset, men icke det förutan, utlämna godset till
vederbörlig innehavare av beviset.

Försäkring.

36:o) Banken ansvarar icke för vederbörande försäkringsbolags solvens.

37:o) Försäkringspolis skall vara *ställd* (direkt eller genom transport) til
uppgångsgivaren eller innehavaren.

38:o) *Kvitto å erlagd premie fordras*, såvida icke av försäkringspolisens
text framgår, att försäkringsavtalet gäller även utan att premien förutbe-
talats.

39:o) Försäkringspolis skall *minst täcka varans fakturavärde* och gälla
för hela transportvägen till destinationsorten.

Om uppgångsgivaren fordrar försäkring till högre belopp, skall detta ut-
tryckligen angivas vid remboursens öppnande.

40:o) Banken förbehåller sig, i saknad av särskilda instruktioner, att god-
taga endast försäkring, täckt i samma myntslag som det, vari likvid enligt
remboursen skall erläggas.

41:o) Föreskrives krigsförsäkringspolis, godtages icke polis, täckande
endast viss del av sådan risk.

BILAG

42:o) Har uppdragsgivaren icke lämnat närmare föreskrifter angående försäkringspolisens beskaffenhet eller fordras sjöförsäkring allenast på den grund, att försäljningen gjorts cif, godkännas följande klausuler

- a) »För sjöfara«
- b) »Lloyds conditions all risks«
- c) »För sjöfara, fritt för..... procent enskild skada«
- d) »Fritt för enskild skada utom i strandningsfall« och
- e) »Lloyds conditions f. p. a.«.

Har försäkring föreskrivits för »all risks«, fordras uttrycklig klausul av denna innebörd i försäkringspolisen.

43:o) Transportförsäkringspolis för järnvägstransport skall inkludera vanlig järnvägsrisk, d. v. s. sammanstötning, urspårning, eldsvåda, explosion, översvämning etc. samt, om färjtransport förekommer, även sjörisk och eventuell krigsrisk.

44:o) Utan särskild order från uppdragsgivaren infordras icke försäkringspolis i samband med lagerbevis.

Då i samband med lagerbevis föreskrivits försäkringspolis utan närmare angivande av dennas beskaffenhet, godkännes sådan som endast omfattar brandförsäkring.

Viktattest.

45:o) Om viktattest eller viktcertifikat föreskrivits, förbehåller sig banken att, i saknad av bestämd order om av vem dylik handling skall vara utfärdad, godkänna dylik, avgiven under edlig förpliktelse av den eller de personer, som uppgiva sig hava kontrolluppvägt varan.

Officiell viktattest, varmed förstås av officiell vägare eller annan officiell myndighet utfärdad viktattest, fordras endast, då så uttryckligen föreskrivits.

BILAG 6.

Tysk Regulativ.

Vedtaget af Berliner Stempelvereinigung.¹⁾ Traadt i Kraft 1. Januar 1923.

I. Unwiderrufliche — widerrufliche Akkreditive.

1. Wir unterscheiden unwiderrufliche (bestätigte) und widerrufliche (unbestätigte) Akkreditive. Wir bestätigen als für uns verbindlich die Akkreditivaufträge, die uns als unwiderruflich oder als bestätigt bezeichnet werden. Bestätigte (unwiderrufliche) Akkreditive müssen befristet sein, jedoch kennzeichnet die einfache Befristung ein Akkreditiv noch nicht als unwiderruflich. Wir sind nicht verpflichtet, dem Begünstigten von der Eröffnung eines widerruflichen Akkreditivs Mitteilung zu machen; soweit wir ihn aber benachrichtigen, geschieht dies nur ohne Verbindlichkeit für uns.

¹⁾ Reglerne er senere vedtaget af vistnok samtlige andre tyske Bankforeninger og overholdes saaledes af praktisk talt alle tyske Banker.

2. Die von dritten Banken dem Begünstigten direkt bestätigten Kredite (commercial letters of credit) werden von uns nur auf besonderen Auftrag bestätigt.

3. Die Frist kann eine Zahlungs- oder Abladefrist sein. Enthält der Auftrag hierüber keine Vorschrift, so werden wir die Frist als eine Zahlungsfrist betrachten und nach ihrem Ablauf Zahlungen auch dann nicht leisten, wenn die Dokumente ein innerhalb der Zahlungsfrist liegendes Datum tragen. Ist lediglich eine Abladefrist vorgeschrieben, so sind bei Verladung ab europäischen Abladeplätzen die Dokumente alsbald, spätestens binnen 14 Tagen, vorzulegen, widrigenfalls wir uns zur Aufnahme der Dokumente nicht mehr für verpflichtet halten. Fällt der letzte Tag der Frist auf einen Sonn- oder Feiertag (auch Bankfeiertag), so erfolgt die Aufnahme der Dokumente noch an dem darauffolgenden Werktag.

4. Haben wir uns bei der Abwicklung des Geschäfts der Mitwirkung dritter Stellen zu bedienen, so haften wir, soweit sie von dem Auftraggeber bestimmt sind, nur für ein uns bei der Weitergabe des Auftrags zur Last fallendes Verschulden, und soweit wir sie selbst auswählen, nur noch für sorgfältige Auswahl. Bei solcher Inanspruchnahme Dritter sind wir befugt, ihnen sofort Deckung auf Gefahr unseres Auftraggebers anzuschaffen. Falls wir jedoch nach unserem Ermessen nicht sofort Deckung stellen und die dritte Bank entgegen unserer Erwartung vorherige Deckung verlangt, haften wir nicht für die dadurch etwa entstehende Verzögerung in der Ausführung des Akkreditivauftrags.

5. Wir haften nicht für Schäden, die durch Betriebsstörungen, insbesondere infolge Aufruhrs, Verfügungen von hoher Hand, Streiks, Aussperrungen usw. verursacht werden. Läuft das Akkreditiv während einer Betriebsstörung ab, so erfolgt nachträgliche Leistung an den Begünstigten nur auf ausdrückliche Ermächtigung des Auftraggebers.

II. Dokumente.

6. Geht uns der Auftrag zu, Zahlung gegen Dokumente — ohne Angabe, welcher Art dieselben sein sollen — zu leisten, so halten wir uns für berechtigt, als Dokumente entgegenzunehmen:

a) *im Ueberseeverkehr:*

See-Konnossement (vollen Satz) oder Posteinlieferungsschein, Seeversicherungspapiere und Faktura, nach unserem Ermessen auch Konsulatsfaktura. Wir halten uns für ermächtigt, auf die Beibringung der Seeversicherungspapiere zu verzichten, wenn uns seitens der begünstigten Firma durch Unterlagen glaubhaft nachgewiesen wird, dass die Versicherung vom Empfänger gedeckt wird;

b) *im gebrochenen oder Binnenverkehr:*

vollen Satz der See-Konnossemente, Flussladeschein, Eisenbahnfrachtbriefduplikat oder Posteinlieferungsschein.

7. Die beizubringenden Dokumente prüfen wir sorgfältig, jedoch müssen wir eine Haftung für Echtheit, Vollgültigkeit und Vollständigkeit der Urkunden, insbesondere für gefälschte oder verfälschte Angaben, Stempel, Unterschriften usw. sowie für Irrtümer bei der Auslegung von Fachausdrücken oder bei Uebersetzungen ins Deutsche oder in eine andere Sprache durch

uns oder unsere Beauftragten nach jeder Richtung ablehnen. Bei Aufträgen für das Ausland und aus dem Ausland sind wir befugt, die Bedingungen des Akkreditivs unübersetzt weiterzugeben. Wir übernehmen keinerlei Gewähr für die Art, Menge und Beschaffenheit der in den Dokumenten bezeichneten Waren oder für die Erfüllung der Verpflichtungen des Begünstigten (Verkäufers) gegenüber dem Auftraggeber.

8. Im allgemeinen verlangen wir reine Dokumente. Zeigen die Dokumente Mängelvermerke, beispielsweise bezüglich der Verpackung der Ware, so halten wir uns — unbeschadet unseres Rechtes, sie zurückzuweisen —, für berechtigt, sie aufzunehmen, wenn uns die Mängel unerheblich erscheinen.

9. Zur Ergänzung der Qualitäts- und Quantitätsbezeichnungen der Ware in den Dokumenten dürfen wir den Inhalt der Faktura heranziehen und bei Abweichungen letzteren für massgebend erachten.

10. Die den Dokumenten beigelegten oder aufgedruckten allgemeinen Bedingungen werden von uns nicht geprüft.

A. Konnossement.

11. Soweit wir nicht ausdrücklich zur Aufnahme von Bordkonnossementen beauftragt werden, halten wir uns auch zur Aufnahme von Konnossementen befugt, die nur bescheinigen, dass die Ware seitens der Reedereien zur Verschiffung angenommen worden ist (sogenannte Empfangskonnossemente). In allen Fällen betrachten wir das Konnossementsdatum als Verschiffungsdatum.

12. Konnossemente über Deckladungen werden ohne Ermächtigung der Auftraggeber nur aufgenommen, wenn die Versicherung sie deckt oder Deckverladung unseres Wissens für die betreffende Ware üblich ist.

13. Spediteur-Konnossemente werden nur honoriert, wenn dies im Akkreditiv ausdrücklich zugelassen ist; ebenso Durch-Konnossemente mit alleiniger Ausnahme der von einem Reeder ausgestellten Durch-Konnossemente.

B. Frachtbriefduplikat.

14. Ein Frachtbriefduplikat betrachten wir als ordnungsmässig, wenn es den Annahmestempel der Eisenbahn trägt. Wiegestempel werden nur auf besondere Weisung verlangt.

15. Im übrigen halten wir uns bei der Aufnahme von Frachtbriefduplikaten mangels besonderer Vorschrift für ermächtigt, nach bestem Ermessen zu handeln, insbesondere Frachtbriefduplikate aufzunehmen, welche eine andere Adresse als die des Auftraggebers, z. B. die eines Spediteurs tragen.

16. Bei Sammeladungen halten wir uns für berechtigt, an Stelle von Frachtbriefduplikaten die Versandbescheinigung eines Spediteurs entgegenzunehmen.

C. Lagerschein.

17. Als Lagerscheine betrachten wir mangels besonderer Vorschrift nicht nur die von staatlich konzessionierten Anstalten, sondern auch die von anderen Personen ausgestellten Lagerscheine.

18. Die Lagerscheine müssen auf den Auftraggeber oder auf uns oder den Inhaber lauten oder von einer Bescheinigung begleitet sein, dass die Ware zur Verfügung des Auftraggebers oder zu unserer Verfügung lagert.

BILAG

19. Für die Bonität des Lagerhalters haften wir nicht.

20. Lagerversicherung prüfen oder besorgen wir nur auf besondere Vorschrift unter Angabe der Risiken. Vermerke über Versicherung im Lagerchein sehen wir als richtig an.

D. Versicherungspapiere.

21. Unter Versicherungspapieren verstehen wir ordnungsmässige Spezialpolicen oder Versicherungszertifikate. Mangels besonderer Vorschrift über die Höhe der Versicherung werden wir als Mindestversicherungssumme den Fakturenbetrag oder den zur Abhebung gelangten Akkreditivbetrag ansehen.

22. Auch bei Akkreditierung in ausländischer Währung halten wir uns befugt, Markpolicen aufzunehmen, sofern die Versicherungssumme nach dem Kurse des Verschiffungstages dem Akkreditivbetrag ungefähr entspricht. Wir verlangen mangels besonderer Vorschrift nur Deckung der üblichen Transportgefahr; die Deckung anderer Risiken muss besonders vorgeschrieben sein. Bei der Vorschrift »Deckung gegen alle Gefahren« (all risks) verlangen wir bis auf weiteres ausser der Deckung der üblichen Transportgefahr Versicherung gegen Kriegs-, Minen-, Torpedo- und Repressaliengefahr, Diebstahl, Beschlagnahme und Aufruhr-Plünderung.

23. Für die Bonität der Versicherungsgesellschaften und Makler haften wir nicht.

III.

24. Mangels besonderer Vorschriften halten wir uns nach bestem Ermessen für ermächtigt:

25. a) Dokumente über Teillieferungen aufzunehmen;

26. b) bei Qualitäts- oder Wertangaben mit dem Zusatz »ungefähr« oder gleichbedeutenden Zusätzen, Abweichungen bis zu 10 % zuzulassen;

27. c) mit Nachnahme belastete Dokumente abzugsfrei zu honorieren, soweit die Nachnahme aus den Dokumenten als Anfuhr, Verlade-, Fracht-, Wiege- und ähnliche Spesen erkennbar ist;

28. d) falls Sachverständigengutachten über den Befund der Ware oder ähnliche Bescheinigungen (Analysen-Atteste) vorgeschrieben sind, Gutachten ohne Prüfung der Persönlichkeit des Sachverständigen aufzunehmen;

29. e) falls *sofortige* Verschiffung oder Verladung vorgeschrieben ist, bei Verladung von einem Platze innerhalb Deutschlands aus Dokumente mit einem Datum bis zu etwa 30 Tagen nach Eingang des Auftrags bei uns aufzunehmen.

Im Januar 1923.

LISTE OVER BENYTTTEDE LITTERATUR OG FORKORTELSER.

- A. C. bet. 3. Afdeling af den engelske Domssamling, The Law Reports indeholdende Domme af House of Lords, Judicial Committee of the Privy Council in Appeal cases.
- Almén bet. Tore Almén: Om Köp och Byte av lös Egendom I—II, 2 Upl. Stockholm 1917.
- A. L. R. bet. American Law Report, annotated.
- Amerikansk Reg. bet. Regulations affecting Export Commercial Credits adopted 1920.
- Aftrykt ovenfor som Bilag 1.
- Arnould: On the law of marine insurance and average. London 1921.
- Bank* bet. Die Bank. Monatshefte für Finanz- und Bankwesen. Herausgeber: Alfred Landsburgh, Berlin.
- B-A bet. Bank-Archiv. Zeitschrift für Bank- und Börsenwesen. Berlin.
- The Bankers Magazine. New York.
- Benjamin bet. Benjamin J. P.: A treatise on the law of sale of personal property, 6. Ed. London 1920.
- Bettelheim Ernst: Der Kauf gegen Bankakkreditive. Juristen-Zeitung für das Gebiet der tschechoslowakischen Republik. Jahrg. 5 (1924) S. 1—13.
- Biedermann bet. Heinrich Biedermann: Lehrbuch des Überseehandels. 2. Auflage. Berlin 1922.
- Boes u. Hartenfels bet. W. Boes und Dr. E. Hartenfels: Das Waren- oder Dokumenten-Akkreditiv. Die Bank 1922 S. 657—64 og 721—29.
- W. Boes u. E. Hartenfels: Die verschiedenen Formen der Dokumentar-Akkreditive i Die Bank 1923 S. 81.
- Boes u. Hartenfels: Der Rechtsnatur der Akkreditivbestätigung. Die Bank 1923 S. 413—17.
- Bielschowsky, Robert: Der Krediteröffnungsvertrag. Dissertation Breslau 1921.
- Bouteron bet. Jaques Bouteron: Le chèque, Paris 1924.
- Brisman bet. Brisman, Sven: De moderna Affärsbankerna, Stockholm, 1915.
- Brenninkmeyer bet. Rudolf Brenninkmeyer: Der Akzeptkredit der Banken. Leipzig 1916.
- Caris, Henry — E.: Des divers modes de paiements internationaux. Thèse pour le Doctorat. Paris 1913.
- Carver, Thomas Gilbert: Carriage of goods by Sea. 7. Ed. London 1925.
- Ch. bet. Cases determined in the Chancery Division and in lunacy and on appeal therefrom in the Court of Appeal. Udkommen som 1. Afdeling af den engelske Domssamling, The Law Reports.

LITTERATURFORTEGNELSE

- Chalmers, M. D.: Bills of Exchange. 8. Udg. London 1918.
- Collier, Wm. Miller: The Law and Practice in Bankruptcy. 13. Udg. i 4 Bind, New York 1923.
- Com. Cas. bet. Reports of Commercial Cases. London.
- Commerce monthly: A Journal of Commerce and Finance published by the National Bank of New York.
- Conant, Charles A.: The Principles of Banking, New York 1908.
- D. bet.* Recueil Périodique et Critique fondé par M. Dalloz. Paris.
- Dansk Reg. bet. Regler gældende for Aabning af Remburser vedtaget af de københavnske Hovedbanker.
- Aftrykt ovenfor som Bilag 2. A og B.
- Dunbar, Charles F.: The Theory and History of Banking. New York 1917.
- Ehrenberg bet.* Victor Ehrenberg: Handbuch des gesamten Handelsrechts. 1913 ff.
- Eisenbahn- und Verkehrsrechtliche Entscheidungen und Abhandlungen, udgives i Berlin.
- Fed. bet.* Federal Reporter.
- Fehr bet. Martin Fehr: Betalning mot Dokument i Nordiska Juriststämman 1926 S. 138—51.
- Fogg, Lawrence A.: Bankers Securities against Advances, London.
- Foster, B.: Banking. New York 1917.
- Fransk Reg. bet. Clauses et Modalités applicables aux Ouvertures de Crédits documentaires adoptées par l'Union Syndicale des Banquiers de Paris et de la Province 14 Janvier 1924.
- Aftrykt ovenfor som Bilag 3.
- Friederich, Johannes: Der Zahlungsverkehr mit dem Auslande. Hamburg 1923.
- Frederiksen bet. H. P. Frederiksen: Remburser. København 1928.
- Griffin, C. E.:* Principles of foreign trade. New York 1924.
- Grundtvig, L. A.: Den Danske Søret, 2. Udg. ved Axel Møller, København 1922.
- Hages* Haandbog i Handelsvidenskab. 4. Udg. 1918.
- Hammel bet. Prof. Joseph Hammel Note hos Dalloz 1926—1—201.
- Handwörterbuch der Staatswissenschaften herausgegeben von Elster, Weber und Wiesen. IV Ausg. Jena 1926.
- Hans. G. Z. bet. Hanseatische Gerichtszeitung. Hauptblatt. Hamburg.
- Hans. Rechtszeit. bet. Hanseatische Rechtszeitschrift. Hamburg.
- Hart, Herber: Law of Banking. London 1914.
- Hartwig: Der Arrest in Akkreditive. Danziger Juristen-Zeitung 1. Jahrg. (1922) S. 17.
- Harvard Law Review, U. S. A. XL (1926) S. 294—97: Edit. Notes om: Recourse against the Buyer in a letter of credit transaction.
- H. D. bet. Dansk Højesteretsdom.
- Heckscher, I.: Kreditsalg og Sælgerens Standsningsret, 1885.

- Hellauer, Josef: Der Zahlungsvermittlung der englischen Banken im Ueberseehandel. Wien. Maskinskrevet.
- Hellauer, Josef: System der Welthandelslehre. Berlin 1920.
- Hershey, Omer F.: Letters of Credit i Harvard Law Review. 1918 Vol. XXXII S. 1 ff.
- Hultman bet. Hultman, Ivar: Bankteknik, 3 Uplagen. Stockholm, 1917.
- Jacobs, Lawrence Merton: Bank acceptances. Washington 1910.
- Jacobsohn bet. Fritz Jacobsohn: Der Kauf gegen Bankakkreditiv i Gruchots Beiträge zur Erläuterung des Deutschen Rechts neue Folge III Jahrg. (1922). Hft. 1. S. 24—81.
- Jacoby, Regulativ bet. Alfred Jacoby: Das Regulativ des Akkreditivgeschäfts der Berliner Stempelvereinigung. Bank-Archiv XXII 15/1 1923.
- Jacoby, Sicherheit bet. Alfred Jacoby: Die Sicherheit der Bank bei Vorschusserteilung auf rollende Ware i Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht 1917. Bd. 80. S. 305—81.
- Jacoby, Akkreditiv bet. Dr. Alfred Jacoby: Das Akkreditiv i Bank-Archiv XX S. 245 og 264.
- Journ. of Inst. bet. Journal of the Institute of Bankers, London.
- J. W. bet. Juristische Wochenschrift.
- K. B. bet. 2. Afdeling af den engelske Domssamling The Law Reports indeholdende Domme af King's Bench Division.
- Koch, Akkreditivgeschäft bet. Arwed Koch: Das Akkreditivgeschäft i Beiträge zur Erläuterung des Deutschen Rechts. Jg. 69 (1927) S. 1—39.
- Koch, Kredit im Recht bet. Arwed Koch: Kredit im Recht. Jena 1925.
- Koch, Warenkredit bet. Der Warenkredit der Banken und seine Sicherstellung af Arwed Koch, Jena 1922.
- Koch, Arwed: Unwiederrufliche Akkreditive und Akkreditivbestätigung i Bankarchiv XXII S. 73.
- Kruse, Vinding: Ejendomsrettens Overgang. Særtryk af Tidsskrift for Retsvidenskab 1924.
- Lando, Z. D.: Bankpraksis. København 1926.
- Lassen: Almindelig Del bet. Jul. Lassen: Haandbog i Obligationsretten. Almindelig Del. III Udg. 1917—20.
- Lassen-Ussing bet. Haandbog i Obligationsretten, Speciel Del 1923 af Jul. Lassen og Henry Ussing.
- Leist: Der internationale Kredit- und Zahlungsverkehr. 2. Udg. Leipzig 1921.
- L. Z. bet. Leipziger Zeitschrift.
- L. T. R. bet. The Law Times Reports (London).
- Lyon-Caen bet. Lyon-Caen & L. Renault: Manuel de Droit Commercial. Paris 1922.
- Marais, Georges: Du rôle, de la nature et des effets du crédit confirmé en banque i Annales de Droit commercial 1925 S. 135 ff.
- Marais bet. Pierre Marais: Des ouverture en banque de crédits confirmés et non confirmés. Paris 1925.
- Mitteilungen des Internationalen Transport-Versicherung-Verbandes.

- N. D.* bet. Nordiske Domme i Sjøfartsanliggender utgit av Nordisk Skipsrederforening. Kristiania.
- Nielsen, Axel: Bankpolitik. Første Del. Beskrivelsen. København 1923.
- N. J. bet. Notes on New York court of appeal cases.
- N. J. A. bet. Nytt Juridiskt Arkiv. Stockholm.
- Nolte, Ado: Überseeische cif-Abladegeschäfte i Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Konkursrecht 1926 S. 1—117.
- N. R. bet. Norsk Retstidende. Oslo.
- Norsk Reg. bet. Den norske Bankforenings »Almindelige regler for behandling av rembursen«.
- Aftrykt ovenfor som Bilag 4.
- Oberparleiter* bet. Das dokumentäre Akkreditiv af Karl Oberparleiter, Wien 1922.
- Palgravés* Dictionary of Political Economy, edited by Henry Higgs. London 1925.
- Planck bet. Planck's Kommentar zum B. G. B. 1927.
- Preinig, A.: Die Rechtsnatur des Waren- oder Dokumenten-Akkreditivs i Schweizerische Juristen-Zeitung 1926. S. 353—57.
- Prion, W.: Das Deutsche Wechseldiskontgeschäft, Leipzig 1907, udkommet som Hefte 127 af Staats- und sozialwissenschaftliche Forschungen herausgegeben von Schmoller und Sering.
- Q. B.* bet. 2. Afdeling af den engelske Domssamling The Law Reports indeholdende Domme af Queen's Bench Division.
- Rasting* bet. Carl Rasting: Haandbog i den danske Veksel- og Check-Lovgivning. 1928.
- Reichardt bet. Heinz Reichardt: Das Akkreditiv i Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Konkursrecht, 88 B. (1924) S. 1 ff.
- Repenning, O.: Das überseeische Rembursgeschäft. Disert. Kiel 1914.
- Revue Dor bet. Revue de Droit maritime comparé publiée et dirigée par Léopold Dor. Paris.
- R. G. bet. Entscheidungen des Reichsgerichts in Civilsachen.
- Ritter bet. Dr. Carl Ritter: Vom Akkreditiv i Hans. Rechtszeitung 1921 S. 609—629.
- Rooth bet. Ivar Rooth: Några ord om rembourskrediter i Svensk Jurist-Tidning 1916 S. 327.
- Rozumek bet. Das Kreditgeschäft im Bankbetriebe af Paul Rozumek, Berlin 1921.
- Schaps, Georg*: Das Deutsche Seerecht, 2. Udg. ved Max Mittelstein og Julius Sebba, Berlin 1921.
- Schär, Fr.: Die Bank im Dienste des Kaufmanns. Leipzig 1922.
- Schmidt, F.: Internationaler Zahlungsverkehr und Wechselkurse. Leipzig 1922.
- Schwabe, Fritz: Zur Technik des überseeischen Dokument-Tratten-Kredites der Banken i Bank-Archiv 1927 S. 423—26.
- Simon, Harry Arthur: Die Banken und der Hamburger Überseehandel. Stuttgart 1909.

LITTERATURFORTEGNELSE

- Sippell, K. E.: Pfändungen von Guthaben, auf denen Akkreditive laufen i Bank-Archiv XIX (1920) S. 96—98.
- S. H. T. bet. Sø- og Handelsrets-Tidende.
- Spalding, William F.: The London Money Market, London 1922.
- Spalding, W. F.: Bankers' Credits, London 1921.
- Spalding, William F.: Primer of foreign Exchange. London 1919.
- Spalding, William F.: Foreign Exchange and Foreign Bills, 3. Edit. London 1916.
- Stang, Fredrik: Norsk Formueret. Kristiania 1911.
- Stang, Fredrik: Kontant mod Konnossement i Norsk Retstidende 1908 optrykt i Fra Spredte Retsfelter, 1916 S. 178 ff.
- Staub bet. Staub's Kommentar zum Handelsgesetzbuch. 10—11. Udgave. Berlin 1921.
- Staub-Koenige bet. samme Værk 12—13. Udgave. 1926.
- Steiner bet. Hans Steiner: Das Akkreditivgeschäft. Dissertation der Universität Zürich, 1922.
- Stockholm-Udkastet bet. Udkast til internationale Remboursregler forelagt paa International Chamber of Commerce's Møde i Stockholm i Juli 1927.
- Stummer bet. Heinrich Stummer: Das Bank-Akkreditiv nach deutschem Recht. München 1924.
- Sv. B. T. bet. Svenska Bankmannaföreningens Tidsskrift.
- Sv. J. T. bet. Svensk Juristtidning.
- Svensk Reg. bet. Regler för Behandling av Remboursupdrag fastställda av Svenska Bankföreningens Styrelse 18/2 1925.
- Aftrykt ovenfor som Bilag 5.
- Thomson, William: Dictionary of Banking. 5. Ed. London 1924.
- T. f. R. bet. Tidsskrift for Retsvidenskab. Oslo.
- T. L. Rep. bet. The Times Law Report. London.
- Torp, Tingsret bet. Carl Torp: Dansk Tingsret. II Udg. ved L. A. Grundtvig. 1905.
- Tysk Reg. bet. Das Regulativ des Akkreditivgeschäfts der Berliner Stempelvereinigung.
- Optrykt ovenfor som Bilag 6.
- U. f. R. bet. Ugeskrift for Retsvæsen.
- Ulmer bet. Eugen Ulmer: Akkreditiv und Anweisung i Archiv für die civilistische Praxis 1926. S. 129—312.
- Ward bet. American Commercial Credits af Wilbert Ward, New York, 1922.
- Weller, Heinz: Die cif-Klausel. Dissertation, Greifswald 1920.
- Verkehrsrechtliche Rundschau herausgegeben von Hermann Roeder.
- Williams, Alfred: Bankers Advance against Produce. London 1921.
- Wolff bet. Justitsrat Wolff: Das Akkreditiv i Juristische Wochenschrift 51. Jahrg. (1922) S. 770—75.
- Wüstendörfer, Hans: Studien zur modernen Entwicklung des Seefrachtvertrags. 1905 og 1909.
- Zeits. ges. Handelsrecht bet. Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Konkursrecht. Stuttgart.

SAGREGISTER

(De store Tal henviser til Side, de smaa til Note).

aabne Rembours. 26. 42—44.
Advis om ubekræftet Rembours. 43.
 60—61. 109—10.
Afskibning. 160. 162. 164. 168. 172.
Akceptkredit. 13.
Akceptrembours se Kontantrembours.
Akkreditiv. 24—25. 26.
all risks. 186.
Amerikansk Regulativ. Aftrykt som
 Bilag 1. S. 218.
Anvisning. 210—14.
Arrest i Remboursen. 55. 122. 208—09.
authority to purchase. 7 ff.
à vista Rembours, se Kontantrem-
 bours.
Backletter 153—54.
Bankgaranti. 26,^{39a}. 154.
bankers credit. 25.
Begæring om Remboursaabning. 56—
 58.
Bekræftelse af Remboursen. 59—60.
 113—17.
bekræftede Rembours. 5. 10. 20—24.
 39—41. 57. 60. 86—87. 93—94. 113.
 201—04.
bill-broker. 191—92.
Business departments. 96—97.
cirka. 56.
clean credit. 6.
clean documents. 152—53.
commercial letter of credit. 114,¹².
confirmed credit. 21. Se bekræftet.
cover note 182—88.

Credit departments. 95—96.
Dansk Regulativ. Aftrykt som Bilag
 2. S. 220.
delivery order. 173—75. 169—73.
Delkonnossement. 169—73. 173—75.
 208,⁴⁶.
Delleveringer. 62—63.
Diskontering. 20. 189—209. (se Ind-
 holdsfortegnelse til Kap. X).
Dokumentangivelser. 57—58. 63—64.
 129. 148 ff.
Dokumentundersøgelsen. 66—71. 77—
 81. 130. 148 ff.
Duplikatfragtbrev. 70,³⁷. 77—79. 151.
 178—81.
Ejendomsret, Bankens over Doku-
 menterne. 98 ff.
Eksportrembourser. 19.
enkelt Rembours. 5.
Faktura. 67. 150,⁹.
falske Dokumenter. 71—81. 130. 205
 —08.
Forbud. 88. 122. 209.
Foreign trade bureaux. 96—97.
Formaal med Rembours. 9—11.
Forsikringspolice. 151. 182—88.
Fragtbrev se Duplikatfragtbrev.
Fransk Regulativ. Aftrykt som Bilag
 3. S. 224.
Genkaldelig Rembours. 20—24. 39—
 41. 57. 84—85. 87. 117.
Gennemgaaende Konnossement. 163—
 69.

Haandpant, Bankens i Dokumenterne. 97 ff.
Importrembourser. 19.
Incasso af Veksler. 189. 196—97.
Instruktion fra Køber til Bank. 59.
internationale Remboursregler. 29.
Isklausul. 154.
Jernbanekonnossement. 163—69.
Kaution. 120,^{20a}.
Klausuler, trykte. 67—68. 154—55.
Konkurs, Køberens. 86—87. 212.
— Bankens. 134. 137.
Konnossement. 154 ff.
alle Eksemplarer. 155—56.
Received for shipment-Konnossement. 157—63.
Gennemgaaende Konnossement 163—69.
Delkonnossement. 169—73.
Kontantrembours. 5. 15. 39.
Kreditbrev. 21,²⁸. 113—17. 133. 201—04.
Kursregulering 89—91. 92. 140. 197—98.
Kutymer. 27. 59. 66.
Lagerbevis. 151. 175—77.
lang Rembours. 5.
letter of hypothecation. 200.
letter of indemnity. 153—54.
letter of lien eller **letter of trust**. 101—02.
London. 15—17.
Mandatsreglerne. 215.
Modregning. 133.
Negotiating bank. 143.
Negotiationskredit. 7 ff.
New York. 18—19.
Norsk Regulativ. Aftrykt som Bilag 4. S. 229.
Notifying bank. 111—12. 141—43.
Omladeklausul. 155.
Opfyldelsessted. 54.
opgive Rembours. 45. 113.

Oplagsbevis. 175—77.
Overdragelse af Remboursen. 145—47.
Police se Forsikringspolice.
Privatdiskont. 14. 193—94.
Provision. 83—84.
Rejseakkreditiv. 20. 113,^{8a}.
Received for shipment-Konnossement. 157—63. 186.
rene Dokumenter. 152—53.
revocable credit. 21. se genkaldelig.
revolving credit. 7.
Sikkerhedsdepot for Remboursen. 93—94.
Speditør. 181,⁰².
Statistik. 10,⁸. 15,¹⁷. 23,³⁰.
Stempel til Remboursveksel. 48,³².
stille Rembours. se aabne.
Stockholm-Udkast. 22. 29.
sukcessive Leveringer. 45—46. 64,^{18a}.
Sundhedscertifikat. 66.
Svensk Regulativ. Aftrykt som Bilag 5. S. 230.
Svig, Sælgerens mod Køberen. 125—128.
Tilbageholdelsesret. 97—98. 215.
Transport af Rembours. 145—47.
Trasierungskredit. 7 ff.
Tredjemandsretshandel. 216—17.
trust receipt. 101—02.
Tyske Banker. 18.
Tysk Regulativ. Aftrykt som Bilag 6. S. 234.
ubekræftet Rembours, se bekræftet.
udenlandske Domme. 27.
Udleveringsseddel. 173—75. 169—73.
uigenkaldelig Rembours. Se genkaldelig.
Warrant. 175.
Warsaw-Rules. 161,³². 166,^{30a}. 172,⁰¹. 183,⁰⁴. 185,^{06a}.
Veksel for Købesummen. 189 ff.
Vekselforfalskning. 72—74. 205—07.